BETÄNKANDE

ANGÅENDE

FÖRÄNDRADT ORDNANDE AF DET

CIVILA PENSIONSVÄSENDET

AFGIFVET

AF

DEN AF KONGL. MAJ:T FÖR SÅDANT ÄNDAMÅL TILLSATTA

KOMITÉ.

STOCKHOLM
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
1902

Innehåll.

Sid.

Underdånigt missiv 1

Betänkande.

Historik 7
Föregående komitébehandling 9
1894 års komitébetänkande 10
1899 års kongl. proposition 11
» » riksdagsskrifvelse 12
Komiténs uppdrag 13
Bemyndigande för komitén att låta undersöka vissa pensionskassors ställning och behof 13
Komiténs uppfattning af sitt uppdrag 14
I. *Förslag till pensionslag för civile tjenstinnehafvare jemte dertill hörande motiver* 15
Pensionslagen 17
Allmänna synpunkter 17
Förutsättningarne för rätt till pension 17
Grunden för pensionsbeloppets beräkning. Pensionsunderlaget . 18
Hel och afkortad pension 20
Sättet för beräkningen af hel pension 20
» » » » afkortad pension 21
Allmänna pensionsvilkor 21
a) Lefnadsålder 21
b) Tjenstålder 22
c) Svensk medborgarerätt 22
Skyldighet till afgång från tjenst 23
Tjenstinnehafvares bidrag till pensionskostnaden 24
Pensionsafgifternas fonderande 27

Sid.

Förening af pension med lön eller med annan pension 27
Tjenstårsberäkning 28
Skyldighet att vara underkastad pensionslagen 30
Förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension . 34
Specialmotivering 41
1 § 41
2 § 41
3 § 44
4 § 44
5 § 45
6 § 48
7 § 49
8 § 50
9 § 51
10 § 51
11 § 52
12 § 52
13 § 53
14 § 54
15 § 56
16 § 57
17 § 58
18 § 59

II. Förslag till ombildning af civilstatens pensionsinrättning m. m. 61
Civilstatens pensionsinrättning 63
K. Maj:ts förslag till 1899 års riksdag ang. pensionsinrättningens ombildning 63
1899 års riksdagsskrifvelse 64
Fastställelse år 1899 af nytt reglemente för pensionsinrättningen . . 65
Ny utredning af pensionsinrättningens ställning 65
Komiténs uttalande 66

III. Förslag till kungörelse, innefattande föreskrifter om verkställighet af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, jemte tillhörande motiver 73
Motiver 81
§ 1 81
§ 2 81
§ 3 82
§ 4 83

Sid.
§ 5 84
§ 6 85
§ 7 85
§ 8 86
§ 9 86
§ 10 87

Bilagor.

Bil. I. Utredning angående kostnaden för pensionering af civile tjenstinnehafvare i enlighet med komiténs förslag till pensionslag samt angående civilstatens pensionsinrättnings och tullstatens enskilda pensionsinrättnings ekonomiska ställning 91
Dödlighet och räntefot 93
Kostnaden för tjenstemännens egen pensionering 95
Civilstatens pensionsinrättning 104
Tullstatens enskilda pensionsinrättning 112
Bil. II. Tabeller:
I. Upptagande aflöningsförmåner samt af komitén föreslagna pensionsunderlag och pensionsafgifter för ordinarie innehafvare af de vid 1902 års början befintliga civila tjenster, som i komiténs lagförslag afses och *med hvilka enligt gällande bestämmelser pensionsrätt är förenad* 117
II. Upptagande aflöningsförmåner samt af komitén föreslagna pensionsunderlag och pensionsafgifter för ordinarie innehafvare af de vid 1902 års början befintliga civila tjenster, som i komiténs lagförslag afses och *med hvilka komitén ansett pensionsrätt för närvarande icke vara förenad*, men med hvilka sådan rätt skulle enligt komiténs lagförslag blifva förenad 177
III. Upptagande vissa vid 1902 års början befintliga civila tjenster med *arfvoden å fastställd stat* men *utan pensionsrätt* 191
IV. Beslut i aflöningsfrågor vid 1902 års riksdag, *supplement* till föregående tabeller 199
Bil. III. Redogörelse för de olika sätt, hvarpå pensionering af svensk statstjenst för närvarande bestrides, och vilkoren för pensions erhållande . . 215
I. Allmänna indragningsstaten 216
II. Ministerstatens pensionsväsen 224
III. Poststatens pensionsväsen 225
IV. Tullstatens pensionsväsen 226

Sid.

Öfversigt af de väsentligaste bestämmelserna beträffande den pensionering af statstjenstemän, som förmedlas af pensionsinrättningar, hvilkas verksamhet regleras och understödes af staten 228
Civilstatens pensionsinrättning 229
Arméns pensionskassa 233
Flottans pensionskassa 237
Lotsstyrelsens och lotsverkets personal 242
Statens jernvägstrafiks pensionsinrättning 243
Telegrafverkets pensionsinrättning 248
Tullstatens enskilda pensionsinrättning 253
Lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa 254
Personalen vid riksbankens kontor 256
Personalen vid riksgäldskontoret 257
Folkskolelärarnes pensionsinrättning 258

Bil. IV. Af komitén afgifna särskilda underdåniga utlåtanden i pensionsfrågor 263

1:o. i fråga om pensionslagens tillämpning å de ordinarie och extra ordinarie professorer vid universiteten, hvilkas aflöning till hela beloppet utgöres af afkomst af prebendepastorat 265

2:o. i fråga om pensionslagens tillämpning å professor skytteanus vid Upsala universitet samt innehafvaren af en genom f. d. provinsialläkaren G. Böttigers gåfvobref upprättad professur vid karolinska mediko-kirurgiska institutet 267

3:o. i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid Sveriges geologiska undersökning fast anställda personal . . 271

4:o. i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid rikets allmänna kartverk anställda civila personal 274

5:o. i fråga om beredande af pensionsrätt för konsistorienotarierna, de extra ordinarie professorerna vid universiteten samt följande vid Lunds universitet anställde tjenstinnehafvare, nämligen: konservatorn vid zoologiska institutionen, trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården och universitetets vaktmästare 277

Till KONUNGEN.

Sedan Eders Kongl. Maj:t på grundvalen af ett utaf särskilde komiterade under den 28 maj 1894 afgifvet förslag till pensionslag för civilstaten låtit utarbeta och för Riksdagen i nådig proposition af den 24

februari 1899 framlägga förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten, hvilket senare förslag, liksom det förra, utgick från den förutsättning, att de civile tjenstinnehafvare, hvilkas pensionsförhållanden skulle genom lagen regleras, borde bibehållas vid den hittills åtnjutna förmånen af frihet från afgifter för egen pensionering,

men Riksdagen — under uttalande att frågan angående det civila pensionsväsendets omreglering syntes böra till slutligt afgörande anstå under den tid, som kunde erfordras för erhållande af ett lagförslag, bygdt på grundvalen af tjenstinnehafvarne åliggande skyldighet att erlägga afgifter till sin pensionering, och att Riksdagen alltså funnit sig icke kunna antaga lag om civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten förrän en sådan ytterligare utredning i ämnet vunnits — afslagit det framlagda lagförslaget och, med tillkännagifvande häraf, i underdånig skrifvelse den 10 maj 1899 anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjenstinnehafvarne lemnade bidrag äfven till sin egen pensionering, samt för Riksdagen framlägga det förnyade förslag till pensionering af civile embets- och tjenstemän, som efter dylik utredning kunde finnas af förhållandena påkalladt,

behagade Eders Kongl. Maj:t under den 9 juni 1899 uppdraga åt en komité, bestående af undertecknade: *Alb. Anderson*, ordförande, samt *J. H. G. Fredholm*, *Anders Lindstedt* och *Carl Persson*, jemte godsegaren *Wilhelm Walldén*, ledamöter, att verkställa den af Riksdagen sålunda begärda utredning.

Komiténs uppdrag blef sedermera så till vida utvidgadt, att — sedan komitén i underdånig skrifvelse den 27 april 1900 gjort framställning om bemyndigande att verkställa undersökning i syfte att derigenom vinna säker kännedom om de anspråk, som ett tidsenligt ordnadt pensionsväsen för enkor och barn stälde på de tjenstinnehafvare, å hvilka den blifvande pensionslagens bestämmelser skulle vinna tillämpning — Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 11 maj 1900 bemyndigade komitén att verkställa den utredning, som komitén uti angifna hänseenden kunde finna erforderlig för fullgörande af sitt uppdrag.

För att tagas i öfvervägande vid fullgörande af det komitén lemnade uppdrag har komitén derjemte tid efter annan fått genom nådiga remisser till sig öfverlemnade följande framställningar, nämligen:

1:o) chefens för Sveriges geologiska undersökning underdåniga skrifvelse den 17 december 1898 i hvad den afser pensionering af den vid undersökningen fast anställda personalen;

2:o) chefens för rikets allmänna kartverk underdåniga skrifvelse den 29 juni 1899 angående pensionsrätt för kartverkets civila personal;

3:o) geologernas vid Sveriges geologiska undersökning promemoria till statsrådet och chefen för civildepartementet af den 20 november 1899 i anledning af den under 1:o) härofvan omförmälda framställning;

4:o) kanslersembetets vid rikets universitet underdåniga skrifvelse den 4 oktober 1901 i hvad den afser en af det större akademiska konsistoriet i Lund gjord framställning om, bland annat, beredande af pensionsrätt för extra ordinarie professorer äfvensom för Lunds universitets vaktmästare, konservatorn vid zoologiska institutionen och trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården; och

5:o) statskontorets i underdånigt utlåtande den 22 oktober 1901 gjorda framställning beträffande pension vid afskedstagandet för konsistorienotarierna.

I komiténs ursprungliga sammansättning har, genom nådigt bifall till godsegaren Walldéns anhållan att varda entledigad från ledamotskapet, den förändring egt rum, att komiténs sekreterare, undertecknad *C. G. Sylvan*, af Eders Kongl. Maj:t den 15 november 1901 erhållit förordnande att vara ledamot i komitén, dock med skyldighet att fortfarande bestrida sekreteraregöromålen hos komitén.

Efter emottagande af ofvan åberopade nådiga brefvet den 11 maj 1900 beslöt komitén anmoda sin ledamot, undertecknad Lindstedt, att verkställa den utredning, som erfordrades för att vinna insigt om civilstatens pensionsinrättnings, civilstatens enke- och pupillkassas samt tullstatens enskilda enke- och pupillkassas förmåga att uppfylla sina förbindelser, äfvensom att, under förutsättning att de afgifter, hvilka enligt af komitén provisoriskt fattadt beslut borde af tjenstinnehafvarne erläggas såsom bidrag till egen pensionering, komme att fonderas, såvidt möjligt vore verkställa en beräkning af det belopp, hvartill en dylik fond kunde antagas komma att stiga.

Redogörelse för resultaten af de på grund af komiténs berörda uppdrag verkställda beräkningarne, hvilka delvis varit af särdeles tidsödande beskaffenhet, delgafs komitén uti ett den 12 sistlidne augusti dagtecknadt utlåtande, som finnes bilagdt komiténs betänkande.

Vid sitt betänkande har komitén jemväl fogat

dels en redogörelse för de olika sätt, hvarpå pensioneringen af innehafvare af svensk statstjenst för närvarande bestrides, och vilkoren för pensions erhållande;

dels ock tabeller öfver aflöningsförmåner samt nuvarande och föreslagen pensionsrätt för de tjenstinnehafvare, å hvilka den blifvande pensionslagen skulle erhålla tilllämpning.

Det *betänkande angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet*, hvilket härmed till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnas, innefattar jemte en kort historik öfver ärendets föregående behandling m. m. följande hufvuddelar, nämligen *dels* förslag till pensionslag för civile tjenstinnehafvare med dertill hörande motiver; *dels* förslag till ombildning af den nuvarande civilstatens pensionsinrättning; *dels ock* förslag till kungörelse, innefattande föreskrifter om verkställighet af pensionslagen jemte motiver.

Förutom sitt nu berörda, med nådigt tillstånd till trycket befordrade betänkande aflåter komitén, dels till komplettering i vissa fall af samma betänkande, dels ock till besvarande af ofvanuppräknade till komiténs öfvervägande remitterade frågor, följande särskilda underdåniga utlåtanden, nämligen:

1:o) i fråga om pensionslagens tillämpning å de ordinarie och extra ordinarie professorer vid universiteten, hvilkas aflöning till hela beloppet utgöres af afkomst af prebendepastorat;

2:o) i fråga om pensionslagens tillämpning å professor skytteanus vid Upsala universitet samt innehafvaren af en genom f. d. provinsialläkaren G. Böttigers gåfvobref upprättad professur vid karolinska medico-kirurgiska institutet;

3:o) i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid Sveriges geologiska undersökning fast anstälda personal;

4:o) i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid rikets allmänna kartverk anstälda civila personal; och

5:o) i fråga om beredande af pensionsrätt för konsistorienotarierna, de extra ordinarie professorerna vid universiteten samt följande vid Lunds universitet anstälde tjenstinnehafvare, nämligen konservatorn vid zoologiska institutionen, trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården och universitetets vaktmästare.

Stockholm den 7 November 1902.

Underdånigst:

ALB. ANDERSON.

J. H. G. Fredholm. Anders Lindstedt.

Carl Persson. C. G. Sylvan.

BETÄNKANDE.

HISTORIK

m. m.

Innan komitén går att redogöra för innebörden af de förslag till det civila pensionsväsendets ordnande, som af komitén framläggas uti:

1:o) förslag till *pensionslag för civile tjenstinnehafvare*,

2:o) förslag till *ombildning af civilstatens pensionsinrättning* och

3:o) förslag till *kungörelse, innefattande föreskrifter om verkställighet af nämnda pensionslag*,

har komitén ansett sig böra i minnet återkalla de förhållanden, som gifvit närmaste anledningen till det åt komitén lemnade uppdrag, och som för komitén utgjort de *faktiska förutsättningar*, under hvilka komitén gått till sitt arbete.

Föregående komité-behandling.

Sedan, i anledning af en inom Andra Kammaren vid 1889 års riksdag väckt motion, Riksdagen i skrifvelse den 16 maj samma år anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa en utredning af civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof och i sammanhang dermed taga under öfvervägande, huruvida icke genom förändrade bestämmelser angående samma pensionsinrättning minskning i statens utgifter för pensionering af civile embets- och tjenstemän samt betjente kunde beredas, erhöll genom Kongl. Maj:ts beslut den 19 derpå följande augusti en komité i uppdrag att verkställa utredning af nämnda pensionsinrättnings ställning och behof samt att i sammanhang dermed taga under öfvervägande, huruvida genom förändrade bestämmelser angående samma pensionsinrättning äfvensom i fråga om det inbördes förhållandet mellan pensionsinrättningen och allmänna indragningsstaten, minskning i statens utgifter för pensionering af civile embets- och tjenstemän kunde beredas.

Den till följd häraf verkställda utredningen lemnade det resultat, att civilstatens pensionsinrättning, långt ifrån att, såsom man trott sig kunna antaga, förfoga öfver några öfverskott, genom hvilkas användande statens utgifter för det civila pensionsväsendet skulle kunna nedbringas, tvärtom befann sig i den ställning, att den hade behof af en ytterligare stadigvarande årsinkomst, beräknad till 252,864 kronor, hvilket motsvarade en kapitalbrist, uppgående efter en räntefot af $3^1/_2$ procent till nära 7,225,000 kronor, och i underdånig skrifvelse den 7 februari 1891 tillkännagåfvo komitérade, att de genom hvad sålunda åtgjorts ansåge sig hafva fullgjort uppdraget att verkställa utredning af civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof. Då resultatet af denna utredning lade hinder i vägen att föreslå åtgärder, hvilka,

så vidt de skulle leda till minskning i statens utgifter för den civila tjänstemannapensioneringen, ovilkorligen måste än ytterligare försvåra pensionsinrättningens ställning, anmälde komiterade, att hinder mötte för fortsättande af deras arbete. Kongl. Maj:t uppdrog då genom beslut den 6 augusti 1891 åt samma komité — dock med förstärkt och delvis förändrad sammansättning — att *dels* undersöka, huruvida civilstatens pensionsinrättning borde bibehållas vid sin dåvarande omfattning och organisation, eller om en mera genomgripande förändring eller inskränkning af dess verksamhetsområde kunde anses af omständigheterna påkallad och i sammanhang dermed i öfrigt föreslå åtgärder till tryggande af pensionsinrättningens ekonomiska ställning, *dels ock* utreda i hvad mån och på hvad sätt, genom omorganisation och förening af flere eller färre befintliga pensionsinrättningar och indragningsstater eller annorledes genom förändring af gällande bestämmelser och vilkor för pensionering af statens civile embets- och tjänstemän och af deras efterlemnade enkor och barn, ej mindre förenkling i förvaltningen jemte stadigvarande kontroll och garanti rörande härför erforderliga penningemedel än ock lindring i statsverkets utgifter för sagda pensionering kunde åstadkommas, samt deröfver med yttrande och förslag till Kongl. Maj:t inkomma.

1894 års komité-betänkande.

I anledning häraf afgåfvo komiterade under den 28 maj 1894 betänkande och framlade förslag såväl till »pensionslag för civilstaten» som till »reglemente för civilstatens pensionskassa för enkor och barn». Pensionslagen var afsedd för alla civile tjenstinnehafvare med undantag af den vid statens jernvägstrafik anställda personal samt de civile delegarne i arméns och flottans pensionskassor. Vid lagförslagets affattande hade komiterade utgått från förutsättningarne: 1:o) att tjenstinnehafvarne skulle vara fria från afgifter för egen pensionering men skyldige att ensamme vidkännas alla med pensioneringen af deras enkor och barn förenade utgifter, undantagandes kostnaden för förvaltningen af pensionskassan; och 2:o) att tjenstemannapensionering från civilstatens pensionsinrättning och från telegrafverkets pensionsionsinrättning skulle för framtiden upphöra och staten öfvertaga den pensioneringsskyldighet, som eljest skolat åligga dessa bägge pensionsinrättningar, den förra beträffande tjenstinnehafvare vid postverket och den senare beträffande de vid telegrafverket anställde embets- och tjenstemän samt betjente.

Lagförslaget innehöll hufvudsakligen:

att pensionsrätt borde tillkomma en hvar ordinarie innehafvare af civil befattning med lön å stat, som fastställts af Konungen och Riksdagen;

att rätt till pension skulle i regel inträda vid 70 lefnadsår men för vissa tjenstinnehafvare vid 65 år, dock skulle, i händelse af invaliditet, pension kunna erhållas fem år tidigare än eljest;

att tjenstinnehafvare, som uppnått den för pensionsrätt bestämda lefnadsåldern, skulle vara skyldig att från tjensten afgå;

att pensionen skulle beräknas å samtlige tjenstinnehafvarens på ordinarie stat uppförda aflöningsförmåner samt utgå såsom hel pension, derest den afgående tjenstinnehafvaren uppnått det för sådan pension föreskrifna antal tjenstår, men i annat fall såsom afkortad pension;

att vid olycksfall i tjensten alltid skulle utgå hel pension utan afseende å den skadades lefnads- och tjenstålder;

att hel pension skulle utgå, der aflöningssumman icke öfverstege 600 kronor, med 80 procent af aflöningen och, vid högre aflöningssummor, hvilka indelats i serier, med belopp, lika för alla inom samma serie fallande aflöningssummor; och

att 6,000 kronor skulle utgöra pensionsmaximum.

1899 års kongl. proposition.

Efter det vederbörande blifvit i anledning af berörda betänkande hörde, aflät Kongl. Maj:t till 1899 års riksdag proposition i ämnet, innefattande bland annat förslag till »lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten». Detta lagförslag utgick från samma förutsättningar som de af komitérade antagna, dock med den skilnad, att enligt den kongl. propositionen telegrafverkets pensionsinrättning borde orubbad bibehållas. Det kongl. lagförslagets hufvudbestämmelser skilde sig deremot i vissa afseenden icke oväsentligt från hvad komitérade förordat. Sålunda borde enligt det kongl. lagförslaget *rätt* till erhållande af hel pension i regel inträda vid 67 lefnads- och 35 tjenstår; dock skulle för vissa grupper af tjenstinnehafvare pensionsrätten inträda vid tidigare lefnadsår och för en del äfven vid lägre tjenstålder. *Skyldighet* att afgå från tjenst skulle åligga tjenstinnehafvare, som uppnått 70 lefnadsår *och befunnes till hel pension berättigad*. Enahanda skyldighet skulle vid längre sjukdomsförfall inträda dels efter uppnående af den för pensionsrätt stadgade lefnads- och tjenståldern och dels, under vissa förutsättningar, före uppnående af eljest stadgad lefnadsålder. Pensionsbeloppet skulle icke få öfverstiga 8,000 kronor. *Hel* pension skulle, der aflöningsförmånerna vore fördelade i lön och tjenstgöringspenningar, utgå med ett *lönen* motsvarande belopp samt, i annat fall, med så stor del af lönebeloppet, som tjenstinnehafvaren icke vore skyldig att afstå under tjenstledighet, åtnjuten för sjukdom. Från denna allmänna regel i afseende å pensionsbeloppets beräkning, gjordes dock undantag för häradshöfdingar, förste landtmätare och provinsialläkare, för hvilka i lagförslaget upptogos fasta pensioner af resp. 5,000 kronor, 2,500 kronor och 4,000 kronor. *Afkortad* pension skulle tillkomma den, som vid stadgad lefnadsålder afginge från tjenst utan att hafva uppnått föreskrifvet antal tjenstår.

1899 års riksdags-skrifvelse.

Vid ärendets behandling inom Riksdagen erinrades, huruvida vid upprepade tillfällen Riksdagen uttalat den mening, att skyldighet skulle åläggas tjenstinnehafvarne att sjelfve lemna bidrag till bestridande af de med deras pensionering förenade kostnaderna; och då denna grundsats icke blifvit följd vid uppgörandet af det framlagda lagförslaget, yttrade Riksdagen i sin den 10 maj 1899 till Konungen aflåtna skrifvelse, att Riksdagen funnit frågan angående det civila pensionsväsendets omreglering böra till slutligt afgörande anstå under den tid, som erfordrades för verkställandet af en utredning i fråga om storleken af de afgifter, som skulle kunna tjenstinnehafvarne för egen pensionering åläggas.

I skrifvelsen anfördes vidare,

att Riksdagen af de verkställda utredningarne rörande de afgifter, hvilka af delegarne i civilstatens enke- och pupillkassa, enligt de i den kongl. propositionen åberopade grunder till reglemente för en sådan kassa, skulle behöfva uttagas, trott sig finna, att nuvarande aflöningsförhållanden, åtminstone för de lägst aflönade tjenstemännen, näppeligen skulle medgifva desse delegare att, utöfver berörda afgifter, till sin egen pensionering afsätta några afsevärdt större belopp;

att på den blifvande utredningen äfven borde få bero, huruvida pensioneringen skulle bestridas genom en med erforderligt statsbidrag understödd pensionskassa, till hvilken tjenstinnehafvarnes afgifter i så fall skulle ingå, eller om, med bibehållande af nu gängse sätt för pensionernas utbetalning, dessa afgifter skulle ingå till statskassan;

att, på samma gång Riksdagen icke velat underlåta en erinran om önskvärdheten deraf, att utredningen måtte ske med aktgifvande derpå, att statens utgifter för pensioneringen i möjligaste mån inskränktes, Riksdagen dock icke kunnat förbise den inverkan på pensionskostnadens totalbelopp, hvartill förvaltningens behof af ökade arbetskrafter kunde gifva anledning, eller som kunde följa af pensioneringens utsträckande till innehafvare af befattningar, med hvilka pensionsrätt ännu icke blifvit förenad;

samt att Riksdagen funnit med hittills följda grundsatser öfverensstämmande, att de nya bestämmelser i fråga om pensionsväsendet, som kunde komma att föreslås, och således äfven ett eventuelt stadgande, som förpligtade till erläggande af afgift för egen pensionering, skulle ega tillämplighet endast på tjenstinnehafvare, som efter de nya bestämmelsernas trädande i kraft erhölle syssla, med hvars innehafvande sådan förpligtelse vore förbunden, så framt icke tidigare erhållen befordran skett med uttryckligt förbehåll att vara underkastad pensionsreglering.

Med afseende å hvad sålunda anförts, fann Riksdagen sig icke kunna antaga lag om civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten, förrän

en sådan ytterligare utredning i ämnet vunnits som den, hvars hufvudsynpunkter blifvit af Riksdagen antydda; och, med tillkännagifvande att Riksdagen alltså funnit sig böra afslå det framlagda förslaget till pensionslag, anhöll Riksdagen, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjenstinnehafvarne lemnade bidrag äfven till sin egen pensionering, samt för Riksdagen framlägga det förnyade förslag till pensionering af civile embets- och tjenstemän, som efter dylik utredning kunde finnas af förhållandena påkalladt.

Närmaste följder af Riksdagens skrifvelse: komitéuppdraget m. m.

Med uppdrag att *verkställa den af Riksdagen sålunda begärda utredning* tillsattes komitén den 9 juni 1899; och sedan Kongl. Maj:t under den 31 mars 1900 utfärdat nådig kungörelse med föreskrift, att den, som efter nämnda dag utnämndes till befattning, med hvilken följde rätt till pension från *allmänna indragningsstaten*, skulle vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunde varda stadgade, blef genom nådig kungörelse af den 21 december 1900 ytterligare föreskrifvet, att den som derefter blefve utnämnd till befattning, hvarmed följde rätt till pension af *postmedlen* eller af *tullmedlen*, skulle likaledes vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunde varda stadgade.

Bemyndigande för komitén att låta undersöka vissa pensionskassors ställning och behof.

Sedan komitén uti underdånig skrifvelse den 27 april 1900 anmält, att ehuru i det åt komitén lemnade uppdrag icke uttryckligen angåfves, att den anbefalda utredningen skulle omfatta jemväl undersökning om storleken af de förpligtelser, som skulle åligga tjenstinnehafvarne för upprätthållandet af pensioneringen af deras enkor och barn, det likväl af Riksdagens skrifvelse i ämnet framginge, att Riksdagen funnit förhållandena påkalla, att vid frågan om bestämmande af de afgittsbelopp, med hvilka tjenstinnehafvarne skulle bidraga till sin egen pensionering, skälig hänsyn borde tagas till nämnda förpligtelser; samt att jemväl komitén vore af den åsigt att frågan om beloppet af de afgifter, hvilka skulle åläggas tjenstinnehafvarne för egen pensionering, icke kunde tillfredsställande besvaras, med mindre säker kännedom vunnits om de anspråk, som ett tidsenligt ordnadt pensionsväsen för enkor och barn ställde på desse tjenstinnehafvare, hemställde komitén på grund häraf om bemyndigande att verkställa undersökning i sålunda angifvet syfte; och fann Kongl. Maj:t i anledning af denna hemställan den 11 maj 1900 godt bemyndiga komitén att verkställa den utredning, som komitén uti ofvan angifna hänseenden kunde finna erforderlig för fullgörande af sitt uppdrag.

Komiténs uppfattning af sitt uppdrag.

Komiténs främsta uppgift måste sålunda anses vara att uti det redan förefintliga förslaget till pensionslag för statens civile tjenstinnehafvare inrymma stadganden beträffande desse tjenstinnehafvares skyldighet att medelst afgifters erläggande deltaga uti kostnaden för egen pensionering. Införande bland pensionsbestämmelserna af ett nytt och så betydelsefullt moment har dock icke kunnat verkställas med mindre föregående lagförslag måst underkastas en fullständig revision, hvilken haft till följd, att i ett flertal stadganden företagits omarbetningar och förändringar af såväl reel som formel art. Resultatet framlägges nu uti ett nytt *förslag till pensionslag för civile tjenstinnehafvare.*

För dem, hvilkas rättigheter och skyldigheter blifva beroende af pensionslagen, måste det vara af vigt, att åt lagbestämmelserna gifvas största möjliga stadga och trygghet; och komitén har derför tänkt sig, att pensionslagens föreskrifter böra erhålla naturen af *civillag.* Då emellertid åtskilliga stadganden och bestämmelser, hvilka stå i samband med ordnandet af det civila pensionsväsendet och delvis påkallats af de nya grunder, som i det nu framlagda lagförslaget blifvit tillämpade, om än behöfliga, dock icke kunna anses vara af den betydelse, att åt dem bör förlänas civillags natur, har komitén sammanfört alla dylika stadganden uti ett särskildt *förslag till kungörelse, innefattande föreskrifter om verkställighet af pensionslagen.*

I.

Förslag

till

pensionslag för civile tjenstinnehafvare

jemte

dertill hörande motiver.

Pensionslagen.

Allmänna synpunkter.

I afseende å frågan, *hvilka* tjenstinnehafvares pensionsförhållanden böra genom den föreslagna pensionslagen ordnas, ansluter sig komitén i allt väsentligt till den formulering af svaret, som återfinnes i 1 § af de föregående lagförslagen och enligt hvilken pensionsrätt skulle med vissa undantag, för hvilka under motiveringen till 2 § närmare redogöres, tillkomma en hvar *ordinarie* innehafvare af *civil* tjenst med *lön å stat*, som blifvit *fastställd af Konungen och Riksdagen*. Då härigenom endast skulle lagfästas en grundsats, hvilken länge gjort sig gällande vid bestämmandet af civile tjenstemäns rätt till pension af statsmedel, och då föregående pensionskomité lemnat en utförlig motivering för 1 § i dess lagförslag, tillåter sig komitén, till undvikande af ett återupprepande, endast att hänvisa till berörda motivering, sådan den återfinnes å sidd. 244 och 245 i 1894 års komitébetänkande.

Förutsättningarne för rätt till pension enligt denna lag. (Pensionslagen 1 §.)

Enligt 1 § 2 mom. af förra pensionskomiténs förslag till pensionslag, skulle enahanda rätt till pension af staten, som der tillerkändes ordinarie innehafvare af civil befattning med lön å stat, som blifvit af Konung och Riksdag fastställd, tillkomma de professorer och e. o. professorer vid universiteten och karolinska mediko-kirurgiska institutet, hvilka icke innehade lön på sådan stat, äfvensom kommissionslandtmätare.

De åsyftade professorerna och e. o. professorerna voro och äro fortfarande följande, nemligen: inom teologiska fakulteten vid Upsala universitet en professor och inom samma fakultet vid Lunds universitet samtlige ordinarie och e. o. professorer, för hvilka alla aflöningen till hela sitt belopp utgöres af afkomst af prebendepastorat, professor skytteanus vid Upsala universitet samt innehafvaren af den genom f. d. provinsialläkaren G. Böttigers gåfvobref inrättade professuren vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, hvilkas löner utgå helt och hållet från enskilda donationsfonder. Samtliga nu nämnda ordinarie professorer äro för närvarande i pensionshänseende likställda med öfriga ordinarie professorer vid universiteten och karolinska institutet; deremot ega de e. o. professorerna vid universiteten icke någon rätt till pension.

Då komitén i sitt föreliggande förslag till pensionslag icke inryckt bestämmelse, hvarigenom ofvan uppräknade professorer och e. o. professorer

tillerkännes pensionsrätt enligt samma lag, så har detta icke sin grund deruti, att komitén ansett deras pensionsförhållanden böra ordnas efter andra grunder eller att någon pensionsrätt icke borde dem tillkomma; men då, med afseende särskildt å den skyldighet att erlägga pensionsafgift som skulle åligga samtlige de tjenstinnehafvare, hvarå pensionslagen borde tillämpas, samt de med denna afgiftspligt sammanhörande bestämmelser, komitén funnit det mindre lämpligt att i lagen, vid sidan om de allmänna bestämmelserna, skulle införas uteslutande för detta fåtal tjenstinnehafvare afsedda undantagsstadganden, så har komitén i stället uti särskilda skrifvelser till Kongl. Maj:t föreslagit de åtgärder, som komitén anser böra vidtagas för ordnande af dessa tjenstinnehafvares pensionsförhållanden.

Hvad beträffar kommissionslandtmätarne, har det synts komitén som borde äfven desse tjenstinnehafvare, hvilka icke åtnjuta aflöning af statsmedel, af hufvudsakligen enahanda skäl, som nyss äro anförda, icke hänföras under den nya lagens stadganden; härtill kommer jemväl betänkligheten att inrymma lagstadgad pensionsrätt åt en personal, hvars *antal* icke begränsas genom någon af Riksdagen godkänd lönestat. Komitén har derför ansett nuvarande bestämmelser angående kommissionslandtmätares pensionsrätt böra åtminstone tills vidare förblifva gällande.

Grunden för pensionsbeloppets beräkning. Pensionsunderlaget. (Pensionslagen 3 §.)

Utgår man från den hittills tillämpade och väl äfven naturliga regeln, att *pensionens belopp bör stå i visst förhållande till de aflöningsförmåner, som åtfölja den tjenst, från hvilken den pensionsberättigade afgår*, återstår att tillse, *hvilken del af dessa aflöningsförmåner* bör betraktas såsom grund eller underlag för pensionsbeloppets beräkning. För korthetens skull har komitén för denna del af aflöningen användt benämningen *pensionsunderlag*.

Till sådant underlag hänfördes i det lagförslag, som åtföljde 1894 års komitébetänkande, »*den tjenstinnehafvare enligt ordinarie stat tillkommande aflöning*», hvartill borde räknas: »lön, tjenstgöringspenningar, ålderstillägg samt bostadsförmån», såvida denna senare blifvit i staten till visst penningebelopp upptagen eller kunde med ledning af staten till dylikt belopp uppskattas. Då genom detta beräkningssätt åt *tjenstgöringspenningarne* komme att inrymmas ett ej obetydligt inflytande å pensionsbeloppets storlek, gaf detta anledning till åtskilliga anmärkningar från de myndigheter, som erhållit befallning att utlåta sig öfver berörda lagförslag. Sålunda framhölls: att enligt den vid löneregleringarne följda grundsats *lönen* afpassats så, att *den* skulle blifva ett lämpligt pensionsbelopp för den afskedstagande tjenstemannen; att tjenstgöringspenningarnes belopp i många fall blifvit bestämdt med hänsyn till lokala eller andra sådana förhållanden, hvilka, om än af stor betydelse för den tjenstgörande, saknade all betydelse för den från tjensten afgångne; att, hvad vissa tjenstinnehafvare

beträffade, deras tjenstgöringspenningar blifvit satta till jemförelsevis låga belopp, såsom i allmänhet fallet vore med dem, hvilka kunde påräkna afsevärda inkomster i form af expeditionslösen eller annan efter taxa utgående ersättning för i tjensten verkställdt arbete; samt att det måste betraktas såsom en oegentlighet, derest den från tjenst afgångne erhölle en pension, hvars belopp öfverstege den del af aflöningen, som han egt att uppbära under för sjukdom åtnjuten tjenstledighet.

Med erinran att de anmärkta oegentligheterna svårligen skulle kunna undvikas med mindre en mängd specialstadganden, innefattande lika många undantag från regeln, i lagen inrymdes, upptogos i Kongl. Maj:ts för Riksdagen framlagda förslag till pensionslag bestämmelser, enligt hvilka den i stat fastställda *lönen ensam* skulle vara det för pensionens storlek afgörande momentet, så att, i de fall der aflöningsförmånerna fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, ett mot lönen svarande belopp skulle utgå såsom (hel) pension, och, der sådan fördelning icke egde rum, (hel) pension motsvaras af den del af lönebeloppet, hvilken tjenstinnehafvaren under för sjukdom åtnjuten tjenstledighet icke vore skyldig att afstå till vikarien. Den till vikarien utgående löneandelen kunde nemligen betraktas såsom jemförlig med tjenstgöringspenningar, äfven om den icke erhållit sådan benämning.

Komitén, som egnat den förevarande frågan synnerlig uppmärksamhet, har dervid visserligen icke kunnat undgå att finna, huru som i enstaka fall vid reglering af de med en tjenst förenade aflöningsförmåner, olägenhet skulle kunna uppstå, derest lagen innehölle ovilkorligt stadgande, att pensionen skulle hänföra sig till någon *viss* i aflöningen ingående förmån eller del deraf; men då hittills vunnen erfarenhet gifvit vid handen, att *allmängiltiga* grunder för pensionsbeloppens normerande kunna på tillfredsställande sätt fylla sin uppgift; och då i en blifvande pensionslag icke böra saknas bestämda regler uti en så vigtig del som denna, har komitén i sitt lagförslag å ena sidan inrymt stadgande i fråga om huru stor del af aflöningen, som bör tjena såsom underlag för bestämmande af pensions belopp, men å andra sidan gjort förbehåll, hvarigenom tillfälle beredes att vid uppgörande af lönestat, der så skulle finnas af förhållandena påkalladt, fastställa pensionsunderlag efter *andra* grunder än de för pensionsunderlags beräkning i pensionslagen stadgade.

Vid afgifvande af förslag till föreskrift i fråga om pensionsunderlags beräkning har komitén saknat anledning att frångå de nu för pensionsbelopps beräkning gällande bestämmelser, så vidt fråga är om tjenst, med hvilken jemte lön tjenstgöringspenningar äro förenade. Komitén föreslår alltså, att för dylik tjenst *lönen* skall utgöra pensionsunderlag. Beträffande åter tjenst, der sådan aflöningsfördelning icke eger rum, har komitén, utgående från den uppfattning, som i fråga om förhållandet mellan lön och

tjenstgöringspenningar synes hafva gjort sig gällande vid de löneregleringar, hvilka företagits under den senaste tiden, ansett sig böra föreslå, att såsom pensionsunderlag skall tjena *två tredjedelar af lönen.*

Hel och afkortad pension. (Pensionslagen 4 §.)

Såsom af den vid detta betänkande fogade redogörelse för nu gällande pensionsvilkor framgår, finnas för närvarande, hvad beträffar de civile tjenstinnehafvare, hvarom fråga är, inga bestämmelser, som göra det möjligt för den tjenstinnehafvare, hvilken blifvit af ålder eller sjuklighet oförmögen till vidare tjensteutöfning, men ännu icke uppfyllt de allmänna vilkoren för rätt till pension, att vid afgång från tjensten erhålla annan pension än i lyckligaste fall den efter nuvarande förhållanden alldeles otillräckliga, som må tillkomma honom i egenskap af delegare i civilstatens pensionsinrättning. Det otillfredsställande uti ett sådant förhållande ligger i öppen dag, och behofvet af lämpligt afvägda, allmänt gällande grunder, enligt hvilka dylika pensionsfrågor må kunna i hvarje särskildt fall afgöras, torde hafva gjort sig alltmer kännbart. I en pensionslag, som stadgar ovilkorlig skyldighet för tjenstinnehafvare att vid viss lefnadsålder afgå från tjensten, blir det dessutom en nödvändighet att upptaga bestämmelser, hvarigenom någon pensionsförmån beredes dylik till afgång pligtig men ännu icke till pension enligt de allmänna vilkoren berättigad tjenstinnehafvare.

Med anslutning till föregående lagförslag i förevarande hänseende har komitén alltså upptagit indelningen af pension i *hel* pension, d. v. s. det pensionsbelopp, som utgår till tjenstinnehafvare, hvilken fullgjort alla de fordringar, som lagen i regel uppställer såsom vilkor för sådan tjenstinnehafvares rätt till pension, och *afkortad* pension, d. v. s. sådan som kan tilläggas tjenstinnehafvare, hvilken i ett eller annat afseende brister i uppfyllande af nämnda vilkor och derför bör åtnöjas med en del af det pensionsbelopp, som i annat fall tillkommit honom.

Sättet för beräkningen af beloppet af hel pension. (Pensionslagen 4 §.)

Vid beräkning af det pensionsbelopp, som skall utgå till tjenstinnehafvare, hvarom nu är fråga, hänför man sig för närvarande uteslutande till den lön, han på grund af *vid tiden för afskedet innehafvande tjenst* är berättigad att åtnjuta. Detta beräkningssätt torde nog också i allmänhet vara egnadt att gifva ett nöjaktigt resultat; men omständigheterna kunna dock vara sådana, att det måste anses innebära en oegentlighet att vid pensionsbeloppets beräkning utgå *endast* från den lön, som den afskedstagande tjenstinnehafvaren vid ofvannämnda tidpunkt eger att tillgodonjuta. Ett sådant förhållande inträffar nämligen enligt komiténs åsigt, om den afgående tjenstinnehafvaren åtnjutit dessa aflöningsförmåner under allenast någon kortare tid omedelbart före afskedet, samt tilläfventyrs sökt tjensten med hänsyn hufvudsakligen till den blifvande, förmånligare pensionen. Utan att vidare inlåta sig på frågan, huruvida behof må förefinnas af någon bestämmelse i pensionslagen, som vore i sin mån eg-

nad att motverka befordringar och transporter i det nyss antydda syftemålet, har komitén ansett det vara i och för sig fullt rigtigt att beräkna beloppet af den pension, staten består en afgående tjensteman för hans återstående lifstid, med hänsyn till de aflöningsförmåner denne egt att uppbära, icke blott under det sista året, utan under *senaste tidsskedet* af sin verksamhet i statens tjenst. Såsom ett lämpligt sådant tidsskede har komitén trott sig böra föreslå de närmast före afskedstagandet förflutna tio åren. *Hel pension skulle då komma att utgöra en tiondedel af sammanlagda beloppen af de högsta pensionsunderlag, som under hvart och ett af de tio senast förflutna åren varit för tjenstinnehafvaren gällande.* För sådan anordning i afseende å pensionsbeloppets beräkning, som den nu af komitén förordade, talar jemväl den omständighet, att den afgift, med hvilken tjenstinnehafvaren skulle bidraga till täckande af en del af pensionskostnaden, bör, enligt hvad komitén har för afsigt att föreslå, utgå med viss procent å det för tjenstinnehafvaren för hvarje år gällande pensionsunderlag. Och tydligt är att, derest pensionen komme att utgå med hänsyn till pensionsunderlaget, sådant som detta gestaltat sig endast för det sista året, den afgående tjenstinnehafvare, som kanske blott för ett eller annat år erlagt afgift, beräknad å nämnda pensionsunderlag, men dessförinnan afgift å ett betydligt lägre pensionsunderlag, i sådant fall skulle i pensionshänseende blifva ställd alltför gynsamt i förhållande till den tjenstinnehafvare, hvilken under en lång följd af år betalt pensionsafgift, beräknad å samma pensionsunderlag, som komme att läggas till grund vid beräkning af det till honom utgående pensionsbeloppet.

Sättet för beräkningen af afkortad pension. (Pensionslagen 7 §.)

Det är redan antydt, att *afkortad* pension utgör del af hel pension. Huru stor denna del kommer att i hvarje särskildt fall blifva, bör enligt komiténs mening göras beroende af det mindre antal tjenstår, som den till afkortad pension berättigade må ega att räkna sig till godo *i förhållande till det för rätt till hel pension stadgade antal.* Är sistnämnda antal t. ex. 35, skulle alltså afkortad pension utgå med så många trettiofemtedelar af hel pensions belopp som den afskedstagande kunde räkna antal tjenstår o. s. v.

Allmänna pensionsvillkor. (Pensionslagen 5 § och 9 §.)

Såsom *allmänna vilkor* för att tjenstinnehafvare må komma att vid afskedstagande ur tjensten undfå pension, anser komitén böra uppställas: *visst antal* uppnådda *lefnads- och tjenstår* samt innehafvande af *svensk medborgarerätt.*

a) *Lefnadsålder.*

Hvad då först beträffar frågan, vid hvilken lefnadsålder rätt till pension bör inträda, så delar komitén den mening, som uttalats och närmare motiverats uti Kongl. Maj:ts till 1899 års riksdag aflåtna proposition i detta ämne, och håller alltså före, att såsom *allmän regel* för civil tjenstinnehafvares pensionsålder bör uppställas, att *denna ålder skall utgöra 67 lefnadsår.* Då för närvarande den ålder, vid hvilken sådan

tjenstinnehafvare i allmänhet kan komma i åtnjutande af pension, torde kunna sägas utgöra 65 år, innebär alltså det föreliggande förslaget *framflyttning af pensionsåldern med tvänne år*, en skärpning af pensionsvilkoren, som kan anses motiverad såväl af det förhållande, att medellifslängden enligt statistikens vittnesbörd under de senare årtiondena ej oväsentligt stegrats, som ock deraf att åtgärder, der så utan olägenhet kan ske, böra vidtagas till nedbringande af statens kostnader för pensionsändamål. Att undantag från den nu nämnda regeln i vissa fall äro af behofvet påkallade, har komitén beaktat och får i sådant afseende hänvisa till de uttalanden, som förekomma i motiveringen till lagförslagets 5 §.

b) *Tjenstålder.* Då den omständighet, att en tjenstinnehafvare uppnått viss lefnadsålder icke *i och för sig* bör vara grundläggande för anspråk på pension vid afgång från tjensten, utan härjemte och i främsta rummet måste uppställas den fordran, att tjenstinnehafvaren under *en längre tid varit verksam i statens tjenst* och derigenom gjort sig förtjent af den förmån, rätten till åtnjutande af pension innebär, har komitén, med anslutning till hvad i sådant hänseende för närvarande är i allmänhet stadgadt och jemväl af Kongl. Maj:t förordades i lagförslaget till 1899 års riksdag, utgått från den förutsättning att *en tjenstålder af 35 år bör fastställas såsom den normala.* Att äfven i detta hänseende enligt komiténs mening vissa undantag från den allmänna regeln äro af nöden, framgår af de förslag till undantagsbestämmelser, som af komitén framställas under nyss åberopade 5 § af lagförslaget.

c) *Svensk medborgarerätt.* Såsom ett tredje allmänt pensionsvilkor har komitén ansett sig böra uppställa *innehafvandet af svensk medborgarerätt*, men uttryckt detta vilkor under den negativa formen, att pension icke må tillkomma den, som vid afgång från tjensten icke är svensk medborgare. Ett sådant stadgande öfverensstämmer så till vida med föregående lagförslag, som både i förra pensionskomiténs och Kongl. Maj:ts förslag till pensionslag från pensionsrätt undantogs »tjenstinnehafvare, som icke eger svensk medborgarerätt».

Skulle alltså, hvilket naturligtvis endast undantagsvis kan inträffa, en person vara anställd i civil befattning, å hvilken pensionslagen vore tillämplig, utan att tillika vara i besittning af svensk medborgarerätt, komme han väl att vara underkastad de förpligtelser, hvilka lagen ålägger tjenstinnehafvare, men finge icke komma i åtnjutande af de pensionsförmåner, som deri erbjudas, med mindre han före afskedstagandet förvärfvat sig svensk medborgarerätt. Det öfverlemnas således åt den eljest till pension berättigades eget val att afgöra, huruvida han vill vidtaga den åtgärd, som erfordras för att vinna delaktighet af pensionsförmånen eller icke; och komitén har så mycket mindre funnit betänklighet mot att föreslå

detta förbehåll för pensions åtnjutande, som den allmänna uppfattningen hittills synes varit den, att svensk medborgarerätt bör utgöra förutsättningen för åtnjutande af svensk statspension.

Skyldighet till afgång från tjenst. (Pensionslagen 6 §.)

En af pensionslagens vigtigare uppgifter bör enligt komiténs mening blifva att genom lämpligt afvägda bestämmelser så ordna frågan om tjenstinnehafvares skyldighet att afgå från tjensten, att dylik skyldighet förefinnes i alla de fall, då det måste anses ådagalagdt, *antingen att* till följd af hög ålder tjenstinnehafvares arbetsförmåga blifvit så nedsatt, att han icke vidare kan på ett tillfredsställande sätt fylla sin plats, *eller ock att* långvarig sjukdom, vanförhet eller lyte gör honom för framtiden till tjensteutöfning oförmögen.

Uti nu ifrågavarande hänseende har det synts komitén nödigt att skilja mellan, *å ena sidan*, dem som innehafva domareembeten och alltså utöfva ett kall af den art, att frågan om qvarstående i embetet utöfver viss åldersgräns icke synes böra göras beroende af någon myndighets beslut, samt, *å andra sidan*, öfrige embets- och tjenstemän, i afseende å hvilka frågan om qvarstående i tjensten utöfver viss åldersgräns i hvarje särskildt fall bör kunna öfverlåtas åt öfverordnad myndighets pröfning.

Ovilkorlig skyldighet att från tjensten afgå bör, enligt komiténs åsigt, inträda:

1:o) för *hvarje* tjenstinnehafvare, derest han *antingen* fylt sjuttio år *eller*, efter att under fem på hvarandra följande år af sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjenstgöra, finnes vara för framtiden till tjenstgöring oförmögen, *eller ock* träffats af olycksfall i tjensten af den beskaffenhet att det befinnes för honom medföra framtida oförmögenhet till tjenstgöring.

2:o) för *innehafvare af domareembete*, derest han, efter att hafva uppnått de för rätt till hel pension stadgade *lefnads- och tjenstår*, oafbrutet under sex månader på grund af sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjenstgöring oförmögen.

Annan tjenstinnehafvare än den, som innehar domareembete, bör enligt komiténs mening visserligen vara skyldig att från tjensten afgå, så snart han uppnått den *lefnadsålder*, som utgör ett af vilkoren för erhållande af hel pension, men det må vara Konungen eller, der viss embetsmyndighet eger att från tjensten afskeda, den myndighet *obetaget* att låta med afskedet anstå, derest och så länge tjenstinnehafvaren pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna. Liknande medgifvande förefinnes redan nu bland vilkoren för åtnjutande af de å ett flertal lönestater uppförda aflöningsförmåner; och genom ett sådant lagstadgande har komitén velat tillgodose såväl statens som den enskilde tjenstinnehafvarens ekonomiska intressen, hvilka under här angifna förutsättning tydligen sammanfalla.

Tjenstinnehafvares bidrag till bestridande af pensionskostnaden. (Pensionslagen 10 §.)

För den rätt till pension af statsmedel, som för närvarande tillkommer flertalet af de civile tjenstinnehafvare, å hvilka den blifvande pensionslagen skulle ega tillämpning, erlägges af tjenstinnehafvaren icke någon afgift. Så vida han är förpligtad till delaktighet i civilstatens pensionsinrättning — och sådan skyldighet åligger i allmänhet de tjenstinnehafvare, hvarom här är fråga — har han visserligen att för eventuel pensionsrätt från nämnda pensionsinrättning erlägga afgift med det för hvarje delegareklass fastställda belopp; men då af omständigheter, för hvilka närmare redogöres i den del af detta betänkande, som afhandlar förhållandena inom civilstatens pensionsinrättning, denna pensionsinrättning endast undantagsvis tages i anspråk för delegarnes egen pensionering, men deremot i så mycket större grad för upprätthållandet af den med pensionsinrättningen förenade enke- och pupillkassan, bestrides i sjelfva verket nästan hela pensionskostnaden för de ifrågavarande civile tjenstinnehafvarne af staten.

Det är denna frihet från afgift för egen pensionering, som enligt Riksdagens mening hädanefter bör upphöra; och det tillkommer nu komitén att afgifva förslag till grunder för sådan pensionsafgifts uttagande af de tjenstinnehafvare, hvilkas pensionsförhållanden skola genom den blifvande pensionslagen regleras.

Hvad först *beloppet* angår, kan det icke antagas hafva varit Riksdagens afsigt, att afgifterna skulle bestämmas så låga, att genom desamma något afsevärdt bidrag till pensionskostnadernas bestridande icke komme att lemnas. Komitén har derför funnit sig böra föreslå pensionsafgifterna till sådana belopp, att i händelse af deras fonderande ungefärligen en tredjedel af pensionskostnaderna skulle kunna med afgifterna täckas. Derigenom komme icke blott statens utgifter för pensioneringen att i afsevärd mån nedbringas utan jemväl den på tjenstinnehafvarne belöpande andelen i pensionsutgifterna att utgå i ett efter komiténs uppfattning lämpligt förhållande.

Det har icke ingått i det åt komitén lemnade uppdrag och skulle icke helle varit för komiten möjligt att i detalj pröfva, huruvida de med hvarje särskild tjenst för närvarande förenade aflöningsförmåner äro så afvägda, att de under nu rådande förhållanden, hvilka i många fall påkallat löneökning i form af dyrtidstillägg, kunna anses medgifva den löneminskning, som påläggandet af en ny afgift för pensionsändamål kommer att medföra. Vid uppgörande af sitt förslag till pensionsafgifter har komitén trott sig ega anledning antaga att, der en tjenstinnehafvares nuvarande aflöningsförmåner icke skulle medgifva dessas minskning i den grad, som skulle blifva följden af antagande af komiténs förslag till pensions-

afgifter, förhållandet kommer att beaktas vid den pågående revisionen af statens tjenstinnehafvares aflöningsförhållanden.

Det bör i detta sammanhang erinras, att utom den pensionsafgift, som enligt pensionslagen skulle komma att utgå, tjenstinnehafvarne äro skyldiga att vidkännas jemväl andra pensionsafgifter, såsom närmare inhämtas af nedan intagna tablå.

Tablå,

upptagande vissa, exempelvis anförda, civila tjenstinnehafvares pensionsafgifter, sådana dessa afgifter skulle komma att utgå med tillämpning af komiténs förslag till pensionslag samt nu gällande reglementen för de pensionskassor, i hvilka samma tjenstinnehafvare äro skyldige att vara delegare och såsom sådana erlägga afgifter för pensionering af enkor och barn.

Tjenstinnehafvarens			Pensionsafgift för egen pension, högst.	Pensionsafgiften i procent af:		Högsta från enke- och pupillkassan utgående pensionsbelopp.	Pensionsafgift till enke- och pupillkassan.	Summa pensionsafgifter, högst.	Pensionsafgifterna i procent af:	
Titel.	Aflöning, högst.	Pension, högst.		högsta aflöningen.	högsta pensionen.				högsta aflöningen.	högsta pensionen.
President	10,000	6,000	360: —	3,60	6,0	1,200	216	576: —	5,76	9,60
Generaldirektör i Statskontoret	9,000	6,000	360: —	4,0	6,0	1,200	216	576: —	6,40	9,60
Statskommissarie i »	7,000	5,000	250: —	3,57	5,0	1,200	216	466: —	6,66	9,32
Sekreterare » »	5,500	4,000	160: —	2,91	4,0	900	162	322: —	5,85	8,05
Revisor » »	4,000	2,800	84: —	2,10	3,0	600	108	192: —	4,80	6,86
1:e vaktmästare » »	1,100	800	24: —	2,18	3,0	150	27	51: —	4,64	6,38
Vaktmästare » »	900	600	18: —	2,0	3,0	150	27	45: —	5,0	7,50
Byråchef hos Tullstyrelsen*	7,000	5,000	250: —	3,57	5,0	750	200	450: —	6,43	9,0
Sekreterare » »	5,500	4,000	160: —	2,91	4,0	600	160	320: —	5,82	8,0
Revisor » »	4,000	2,800	84: —	2,10	3,0	420	112	196: —	4,90	7,0
1:e vaktmästare hos »	1,100	800	24: —	2,18	3,0	120	32	56: —	5,09	7,0
Vaktmästare » »	900	600	18: —	2,0	3,0	90	24	42: —	4,67	7,0
Professor vid universitet i Upsala	7,000	5,000	250: —	3,57	5,0	700	25	275: —	3,93	5,50
D:o » » i Lund .	7,000	5,000	250: —	3,57	5,0	600	30	280: —	4,0	5,60
Lektor vid högre allm. läroverk	4,500	3,600	129: 60	2,88	3,60	1,013	90	219: 60	4,88	6,10
Adjunkt » » » »	3,500	3,000	90: —	2,57	3,0	875	70	160: —	4,57	5,33

* För tjenstinnehafvare inom tullstyrelsen har afgiften till enkekassan beräknats under antagande, att inträdet i kassan skett mellan 30:de och 40:de lefnadsåret.

De tjenstinnehafvare, för hvilka pensionslagen är afsedd att gälla, tillhöra såväl i fråga om beskaffenheten af deras verksamhet som i fråga om kompetensvilkoren de mest skilda kategorier. Åldern för tillträdet af ordinarie tjenst är också synnerligen vexlande. I afseende å det antal lefnads- och tjenstår, som erfordras för pensionsrättens inträde, måste derför pensionslagens bestämmelser blifva väsentligen olika för skilda tjenstemannagrupper. Häraf blifver en gifven följd, att värdet af pensionsförmånen kommer att ställa sig gynsammare för vissa slag af tjenstinnehafvare än för andra, i ty att detta värde måste blifva större i samma mån som behof förefunnits att nedsätta fordringarne beträffande lefnads- och tjenståldern vid pensionens tillträde. Då det emellertid skulle vara förenadt med alltför stora praktiska olägenheter att använda ett afgiftssystem så ordnadt, att pensionsafgiften afvägdes efter den blifvande pensionens värde i det särskilda fallet, har det för komitén icke återstått annan utväg än att vid uppgörandet af förslaget till afgifter lemna alldeles åsido de faktorer, som vid beräkning af lifräntepremier äro de afgörande. Komitén har med andra ord måst låta sig nöja med att söka erhålla en *genomsnitts-afgift*, d. v. s. en afgift, som ungefärligen kan antagas komma att motsvara den anpart, med hvilken tjenstinnehafvarne, kollektivt betraktadt, ansetts böra deltaga i pensionskostnaden. Denna anpart bör, enligt hvad förut angifvits, uppgå till omkring en tredjedel. Att komitén med de föreslagna afgiftsbeloppen någorlunda träffat det sökta måttet, torde kunna slutas af den beräkning, hvilken återfinnes i det af komiténs ledamot, professor Lindstedt till komitén afgifna och vid detta betänkande fogade utlåtande. Denna beräkning utvisar nämligen, att med de af komitén föreslagna afgifterna i allmänhet skulle komma att täckas 30 resp. $33^1/_2$ procent af pensionen. Dessa procenttal förutsätta emellertid, att af de inflytande pensionsafgifterna enligt försäkringstekniska grunder en fond bildas, som göres räntebärande.

Komitén har funnit sig böra föreslå sådan grund för pensionsafgiftens beräkning, att denna afgift komme att utgå efter en *i förhållande till pensionsbeloppet stegrad skala*, så att å ett mindre pensionsunderlag afgiften beräknas efter lägre procenttal än å ett större. Genom en sådan stegring af procenttalet har komitén sökt tillgodose fordran på pensionsafgiftens rättande efter den eventuele pensionstagarens lefnadsålder vid tillträdet af tjensten, enär tjenster med högre lönebelopp och af dem beroende högre pensionsunderlag i allmänhet tillträdas vid en jemförelsevis mera framskriden lefnadsålder, och i följd deraf afgifternas värde i dylika fall blifver mindre än i fråga om tjenster, som tillträdas vid tidigare ålder.

I fråga om *afgiftsberäkningen* anser sig komitén vidare böra föreslå: dels att tjenstinnehafvarnes bidrag uttagas ensamt i form af *årliga* afgifter, utgående efter viss procent å det för hvarje *tjenstinnehafvare* vid tiden för afgiftens erläggande *gällande* pensionsunderlag, dels ock att nämnda procenttal beräknas efter beloppet af det för hvarje *tjenst* stadgade *högsta* pensionsunderlag. Genom att så anordna afgiftsberäkningen har komitén sökt vinna ett dubbelt syfte, nämligen å ena sidan att i fråga om samma tjenst samma procenttal alltid må komma till användning, oafsedt huruvida ålderstillägg utgår eller icke, och å andra sidan, att afgiftsbeloppet städse må ansluta sig till det pensionsunderlag, som vid det ifrågavarande tillfället är gällande för den person, af hvilken afgiften skall uttagas.

Den skala, som komitén i afseende å procenttalets beräkning föreslår till användning, är synnerligen enkel men tillgodoser på samma gång alla anspråk på en rättvis beräkningsgrund. Utgående från ett minimum af tre procent, höjes procenttalet med en tiondedel för hvarje helt hundratal kronor, hvarmed högsta pensionsunderlaget för tjensten öfverstiger tre tusen kronor. Procenttalet kommer härigenom med antagande af ett maximum för pensionsunderlaget af sextusen kronor att vexla mellan lägst tre och högst sex procent.

Pensionsafgifternas fonderande. (Pensionslagen 11 §.)

Af det ofvan anförda framgår, att beräkningen öfver tjenstinnehafvarnes andel i pensionskostnaden är grundad på förutsättningen, att afgifterna skola fonderas. En dylik fond skulle vid den tid, när pensioneringen nått sitt jemvigtsläge, enligt professor Lindstedts utlåtande komma att uppgå till omkring 17,000,000 kronor. Otvifvelaktigt förefinnas flera omständigheter, hvilka göra en sådan åtgärd önskvärd; sålunda skulle bland annat icke blott afgifternas värde genom förräntandet förhöjas, utan äfven graden af tjenstinnehafvarnes deltagande i pensionskostnaden genom fondbildningen blifva bättre åskådlig, än hvad som skulle blifva händelsen, derest afgifterna i stället inginge bland statsverkets inkomster eller på annat sätt omedelbart användes för löpande pensionsutgifters bestridande.

Förening af pension med lön eller med annan pension. (Pensionslagen 16 §.)

Enligt föregående förslag till pensionslag skulle pension icke få åtnjutas för mer än en befattning, icke heller förenas vare sig med pension från af staten understödd pensionsanstalt eller med lön för statstjenst.

Principielt bör det icke kunna anses oriktigt,

vare sig att en person, som innehaft och fått uppbära aflöning för tvänne ordinarie statstjenster af den beskaffenhet, att dertill hörande göromål *samtidigt* kunnat af honom skötas, äfven finge komma i åtnjutande af pension särskildt för en hvar af dessa tjenster, derest han i afseende å *hvardera* uppfylt vilkoren för pensions erhållande;

eller att en sådan tjenstinnehafvare må lemna den ena tjensten med den pension, hvartill han för denna kan vara berättigad, och likväl bibehålla den andra tjensten med densamma åtföljande lön.

Då emellertid ett förenande af flere ordinarie statstjenster på en hand redan i och för sig måste betraktas såsom undantag från den allmänna regeln; och då på ett sådant undantagsförhållande icke böra få grundas nya fördelar i vidare mån, än dessa kunna anses påkallade af rättvisa och billighet, har komitén, på samma gång den anslutit sig till den uppfattning, för hvilken gifvits uttryck icke blott uti de föregående lagförslagen utan jemväl uti en Riksdagens skrifvelse i detta ämne, dock med hänsyn till det förhållande, att tjenstinnehafvare enligt komiténs lagförslag skall vara skyldig erlägga afgift för blifvande pension, icke ansett sig böra betaga honom hvarje möjlighet att få åtnjuta fördel af inbetalda afgifter, utan derför, utgående från förutsättningen att dessa afgifter i genomsnitt skulle motsvara en tredjedels pension, föreslagit bestämmelser i syfte, att derigenom skulle åt tjenstinnehafvare, hvarom nu är fråga, alltid bevaras rätten till bekommande af nämnda pensionsandel, så framt de för pensions erhållande stadgade förbehåll eljest blifvit behörigen uppfylda.

Tjenstårsberäkning. (Pensionslagen 17 §).

Hittills har vid tjenstårsberäkning för statspensions erhållande i allmänhet icke gjorts någon åtskilnad mellan tjenstgöringen i ordinarie och i extra ordinarie anställningar i statens tjenst. Komitén har icke heller för afsigt att föreslå någon bestämmelse, egnad att förändra gällande praxis i detta fall. Derest den extra ordinarie anställningen icke finge föras vederbörande tjenstinnehafvare tillgodo vid beräkningen af de tjenstår, som grundlägga pensionsrätt, så blefve med hänsyn till den sena ålder, då befordran till ordinarie tjenst i regel inträder för de civile tjenstinnehafvarne, icke annan utväg möjlig än att väsentligen nedsätta det för rätt till pension af staten nu erforderliga antalet tjenstår.

Komitén har ansett uttrycket: »allmän tjenst», hvilket i de föregående lagförslagen användts för att beteckna den tjensteutöfning som berättigade till tjenstårsberäkning för erhållande af pension, böra utbytas mot »statens tjenst». Dels synes det sväfvande begreppet »allmän tjenst» böra i en lag, om möjligt, undvikas, och dels torde genom införande å ena sidan af pensionsafgifter af tjenstinnehafvarne, och å den andra af rättigheten att erhålla afkortade pensioner, betingelserna för den utvidgning af verksamhetsområdet, som föranledt användningen af uttrycket »allmän» tjenst, icke vidare föreligga.

För att få beräkna en viss tidsperiod såsom tjenstår, bör i allmänhet såsom vilkor uppställas den fordran, att verklig tjenstgöring derunder egt rum, och detta i den omfattning, som förhållandena i det särskilda fallet

påkallat. Häraf följer tydligen, att vid tjenstårsberäkning afdrag skall ske för tid, under hvilken ledighet från tjensten egt rum. För ledighet, som af vissa anledningar påkallats, bör dock undantag medgifvas, och något afdrag i tjenstetiden alltså icke ske. Sålunda synes det vara uppenbart, att semesterledighet och ledighet, som erfordrats för något offentligt uppdrags utförande, icke böra föranleda afdrag i tjenstetiden. Likaså förefaller det vara med billighetens fordringar öfverensstämmande, att den tid, hvarunder tjenstinnehafvare nödgats vara ledig för sjukdom, icke skall vid tjenstårsberäkningen frändragas hans tjenstetid. I likhet med hvad som i de föregående lagförslagen egt rum, har äfven komitén ansett att den ledighet, som tjenstinnehafvare åtnjutit för resa, företagen för egen utbildning, icke bör verka minskning i tjenstetiden. Dock har komitén, i akt och mening att derigenom förebygga missbruk af det medgifna undantaget, såsom vilkor tillagt, att för dylik resa vederbörligt tillstånd skall hafva utverkats.

Från föregående lagförslag har äfven upptagits det af billighetshänsyn påkallade stadgande, hvarigenom man sökt att bereda tjenstinnehafvare, som icke eger rätt till semester, förmånen att, utan afdrag vid tjenstårsberäkningen för pension, kunna få åtnjuta kortare årlig ledighet för helsovård eller för andra enskilda angelägenheters ombesörjande.

Slutligen har i detta afseende komitén sökt att tillgodose behofvet af bestämmelse, hvarigenom en obehörig dubblering af tjenståren må kunna undvikas; och har komitén dervid utgått från den princip, att *tjenstgöring*, som grundlagt beräkning af tjenstår, hvilka erfordrats för att komma i åtnjutande af pensionsförmån för *en* tjenst, icke vidare må tagas i räkningen för förvärfvande af sådan förmån för annan tjenst. Huru komitén tänkt sig tillämpningen af detta stadgande, belyses genom följande exempel.

X, som innehar befattningarne dels såsom gymnastik- och dels såsom musiklärare vid Y allmänna läroverk, afgår vid 62 års ålder från gymnastiklärareträtjensten och åberopar för erhållande af pension såsom gymnastiklärare dels den tid af 8 år, han haft anställning i militärtjenst före tillträdet af gymnastiklärareträtjensten, och dels tjenstgöring under 25 år såsom gymnastiklärare. Då för erhållande af hel pension såsom gymnastiklärare erfordras 62 lefnads- och 30 tjenstår, har X alltså uppfylt dessa vilkor; och sådan pension varder honom beviljad till belopp af 600 kr. Så länge X qvarstår såsom musiklärare, får gymnastiklärarepensionen emellertid, jemlikt bestämmelserna om föreningen af pension med lön, endast utgå med $^1/_3$ af 600 kr., d. v. s. 200 kr.

Vid sedermera uppnådda 65 lefnadsår önskar X lemna äfven musiklärareträtjensten mot erhållande af dermed förenad pension samt styrker för

sådant ändamål, att han utöfvat musikläraretjenst vid statens läroverk under 32 år. För erhållande af hel pension såsom musiklärare skall X kunna räkna dels 65 lefnadsår och dels 35 tjenstår; och som af hans militära tjenstgöringstid återstå 3 år, hvilka icke behöfde tagas med i räkningen för uppnående af det för pensionen såsom gymnatiklärare föreskrifna tjenstårsantalet, måste X alltså anses hafva uppfylt vilkoren för att erhålla hel pension jemväl såsom musiklärare. Sistnämnda pension utgör t. ex. 300 kr.; men på grund af bestämmelserna angående förening af tvänne pensioner för statstjenst, förklaras X berättigad att i egenskap af f. d. gymnastik- och musiklärare uppbära pensioner till sammanlagdt belopp af 700 kr.

Skyldighet att vara underkastad pensionslagens föreskrifter. (Pensionslagen 18 §.)

Redan i Riksdagens skrifvelse af den 10 maj 1899 uttalades, att de nya bestämmelser i fråga om pensionsväsendet, som kunde komma att föreslås, och således äfven ett eventuelt stadgande, som förpligtade tjenstinnehafvare till erläggande af afgift för egen pensionering, skulle ega tillämplighet endast på tjenstinnehafvare, som efter de nya bestämmelsernas trädande i kraft erhölle syssla, med hvars innehafvande sådan förpligtelse vore förbunden, så framt icke tidigare erhållen befordran skett med uttryckligt förbehåll att vara underkastad pensionsreglering.

I öfverensstämmelse med denna uppfattning, hvars riktighet komitén till fullo delar, har komitén föreslagit bestämmelse af innehåll, att för den, som vid tiden för pensionslagens trädande i kraft innehar tjenst, som i samma lag afses, lagens stadganden, *såvidt den tjenst angår*, icke skola gälla, der ej på grund af *särskilda föreskrifter* skyldighet åligger honom att underkasta sig förändrade bestämmelser angående rätt till pension. Sådana särskilda föreskrifter hafva, såsom redan blifvit erinradt, af Kongl. Ma:jt utfärdats genom kungörelser af den 31 mars och den 21 december 1900. Desslikes hafva bland vilkoren för åtnjutande af de å vissa lönestater uppförda aflöningsförmåner förbehåll intagits om tjenstinnehafvares skyldighet att vara underkastad förändrade bestämmelser i fråga om pensionsrätt.

Komitén har ansett sig böra i detta sammanhang särskildt erinra om hvad i nu förevarande hänseende är bestämdt beträffande de å *patent- och registreringsverkets stat* uppförda tjenstinnehafvare.

Kongl. Maj:t föreslog 1898 års riksdag, att *dels* antaga aflöningsstat för patent- och registreringsverkets ordinarie personal att gälla från och med år 1899, *dels ock* godkänna för åtnjutande af de i aflöningsstaten uppförda löneförmåner vissa vilkor och förbehåll och deribland följande:

»*att* såväl tjensteman som vaktbetjent skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension — att utgå af patent- och registreringsverkets medel — från tjensten afgå, Kongl. Maj:t eller patent- och registreringsverket, der det

tillkommer detta att afskedet utfärda, dock obetaget att låta med detsamma anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna och kan finnas villig i densamma qvarstå, hvarförutom *tjensteman och vaktbetjent skola vara underkastade de ändrade bestämmelser i fråga om pensionsrätt, som framdeles kunna varda meddelade.*»

Då »dessa föreskrifter syntes Riksdagen icke utesluta, att tjensteman eller vaktbetjent skulle kunna blifva berättigad att vid uppnådd pensionsålder erhålla pension af embetsverkets medel utan att dessförinnan hafva för sagda ändamål behöft vidkännas något afdrag å de honom i aflöningsstaten tillerkända aflöningsförmåner», fann Riksdagen enligt skrifvelse den 11 maj 1898 (n:r 77) »sig böra för närvarande från de för åtnjutande af förenämnda löneförmåner uppställda vilkor och förbehåll utesluta den af Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelsen i fråga om afsked från tjensten.»

Den af Kongl. Maj:t föreslagna, ofvanintagna punkten kom derför enligt Riksdagens beslut att erhålla följande lydelse:

»*att* i allmänhet gällande bestämmelser i fråga om tjenstemäns och vaktbetjentes rätt till pension icke skola vara på nu ifrågavarande tjenstemän och vaktbetjente tillämpliga.»

Detta Riksdagens beslut har emellertid haft den påföljden, att tjenstinnehafvarne å patent- och registreringsverkets stat för närvarande visserligen äro i saknad af pensionsrätt men å andra sidan icke hafva fått sig ålagd skyldighet att vid viss lefnads- och tjenstålder afgå från tjensten; och som ingen af de nuvarande tjenstinnehafvarne å nämnda stat träffas af de i nyss åberopade nådiga kungörelserna den 31 mars och den 21 december 1900 gifna föreskrifter, hafva de icke ens någon förpligtelse att underkasta sig den föreslagna pensionslagens bestämmelser; å hvilket förhållande komitén ansett sig härmed böra fästa uppmärksamhet.

För att bereda den, som vid tiden för lagens trädande i kraft innehar tjenst, med hvilken pensionsrätt först genom den nya lagen blifver förbunden, och som alltså icke har skyldighet att underkasta sig pensionslagens föreskrifter, möjlighet att åt sig betrygga förmånen af pension under de vilkor, pensionslagen stadgar, bör enligt komiténs mening en sådan tjenstinnehafvare sättas i tillfälle att erhålla nämnda förmån, derest han inom någon viss tid — komitén föreslår ett år — efter det lagen trädt i kraft, anmäler, att pensionslagens bestämmelser må å honom vinna tillämpning.

Komme en sådan bestämmelse, som den af komitén sålunda föreslagna, till stånd, blefve alltså följden, att pensionslagens stadganden skulle komma att tillämpas icke blott å en hvar, som efter lagens trädande i

kraft erhölle tjenst, som i lagen afses, utan äfven dels å en hvar till sådan tjenst dessförinnan utnämnd, derest utnämningen eller tillträdandet af tjensten tillhörande löneförmåner skett med förbehåll om skyldighet att vara underkastad de nya bestämmelser om pensionsrätt, som kunde varda stadgade, dels ock å sådan tjenstinnehafvare, som väl icke vore skyldig att underkasta sig lagen men inom den i sådant hänseende stadgade tid anmälde sig önska, att pensionslagens bestämmelser finge å honom tillämpas. Det skulle dock, enligt komiténs mening, icke kunna anses rättvist att låta den reduktion af pensionsbeloppet, som med tillämpning af förslaget om beräkning af pensionsunderlag för tjenst, *med hvilken tjenstgöringspenningar icke äro förenade*, kommer att ega rum, träffa innehafvaren af sådan tjenst, med hvilken pensionsrätt redan nu är förbunden, förrän lönestat, vid hvars uppgörande hänsyn tagits till de nya pensionsgrunderna, vunnit tillämpning. De tjenstinnehafvare, för hvilka aflöningen icke fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, tillhöra i regel, och detta gäller företrädesvis lärarne vid de allmänna läroverken, de svagast aflönade. Behofvet af en reglering af deras aflöningsförhållanden är jemväl sedan länge både kändt och erkändt.

Vare sig utnämning skett med eller utan förbehåll om skyldighet att vara underkastad pensionsreglering, bör alltså enligt komiténs mening i fråga om tjenst, med hvilken tjenstgöringspenningar icke äro förenade och för hvilken rätt till pension blifvit före lagens trädande i kraft stadgad, derest gällande lönestat fastställts före den 1 januari 1900 —, d. v. s. innan man vid uppgörande af nya lönestater egde anledning att taga en blifvande pensionslags föreskrifter i särskildt betraktande —, pensionslagens stadgande angående beräkning af pensionsunderlag icke vinna tillämpning *förrän ny lönestat må varda för tjensten upprättad*, utan dessförinnan gälla, att vid pensionsunderlagets beräkning skola tillämpas enahanda bestämmelser, som nu enligt kongl. brefvet den 16 mars 1858 gälla i fråga om beräkning af pensionsbeloppet för civil tjenstinnehafvare, hvilkens aflöningsförmåner icke genom reglering vid riksdag efter 1875 fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, allenast med det undantag att pensionsunderlaget aldrig må beräknas till högre belopp än sextusen kronor. Med tillämpning häraf bör alltså pensionsunderlaget för sådan tjenst utgöra: der lönen ej uppgår till mer än tretusen kronor, hela lönen; der lönen uppgår till mer än tretusen men icke till tretusensjuhundrafemtio kronor, tretusen kronor, samt der lönen uppgår till tretusensjuhundrafemtio kronor eller högre belopp, åttio procent af lönen, dock ej i något fall mer än sextusen kronor.

De för närvarande för häradshöfding, provinsialläkare och förste landtmätare *särskildt* fastställda pensionsbelopp af resp. 5,000 kronor, 4,000 kronor

och 2,500 kronor anser komitén jemväl böra bibehållas såsom pensionsunderlag för en hvar af desse tjenstinnehafvare, *intill dess* reglering af deras afl6ningsförmåner företages och *nya lönestater varda för dem fastställda.* Äfven i dessa fall har komitén nämligen saknat hvarje anledning att genom sina förslag rubba de grunder, som nu gälla för beräkning af pensionsbelopp och som sammanfalla med dem, hvilka komitén önskat uppställa för beräkning af pensionsunderlaget, allenast med det undantag som begränsning af pensionunderlaget till visst maximibelopp kräfver.

Förslag

till

Lag

angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension.

1 §.

Rätt till pension vid afgång från tjenst tillkommer, med de undantag och under de vilkor som här nedan stadgas, en hvar ordinarie innehafvare af civil tjenst med lön å stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen.

2 §.

Denna lag eger icke tillämpning i fråga om statsrådsembete, tjenst å utrikesdepartementets stat, civil tjenst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa, tjenst vid telegrafverket eller statens jernvägstrafik, ej heller i fråga om befattning, som är uteslutande presterlig.

3 §.

Såsom underlag för bestämmande af pensions belopp skall, der ej särskildt pensionsunderlag blifvit i lönestaten fastställdt, tjena:

a) för tjenst, med hvilken jemte lön tjenstgöringspenningar äro förenade, hela lönen;

b) för annan tjenst, två tredjedelar af lönen.

Vid beräkning af pensionsunderlag för tjenst, med hvilken förmån af boställe, prebende, donation eller annan dylik förmån är förenad, skall

lönen, derest den af sådan anledning minskats med ett belopp, som finnes i lönestaten angifvet eller med ledning deraf kan bestämmas, ökas med detta belopp.

Ej må för någon tjenst pensionsunderlag beräknas till högre belopp än sextusen kronor.

4 §.

Pension är till sitt belopp antingen *hel* eller *afkortad.*

Beloppet af *hel* pension utgör en tiondedel af sammanlagda beloppen af de högsta pensionsunderlag, som under hvart och ett af de tio senast förflutna åren varit för tjenstinnehafvaren gällande. Har han under någon del af nämnda tid, utan att tillika innehafva tjenst, som i denna lag afses, innehaft annan statstjenst, med hvilken rätt till pension är förenad, skall för den tid sådan tjenst innehafts pensionsunderlag beräknas och dervid tillämpas de i 3 § gifna föreskrifter.

Afkortad pension utgör viss del af hel pension och beräknas på sätt i 7 § första och andra stycket föreskrifves.

Om belopp af pension vid olycksfall i tjensten gäller hvad i 7 § tredje stycket stadgas.

Der vid beräkning af pensions belopp detta icke slutar å helt tiotal kronor, skall det ökas till närmast högre tiotal kronor.

5 §.

Rätt att komma i åtnjutande af hel pension inträder vid uppnådda sextiosju lefnads- och tretiofem tjenstår; dock att sådan rätt inträder:

a) för provinsialläkare, läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuke, samt gymnastiklärare: vid sextiotvå lefnads- och tretio tjenstår;

b) för lärare vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, tekniska högskolan, gymnastiska centralinstitutet, farmaceutiska institutet, undervisningsanstalterna för barnmorskor, veterinärinstitutet, fria konsternas akademi och musikaliska akademiens konservatorium: vid sextiofem lefnads- och tjugufem tjenstår;

c) för bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, postvaktbetjente, bevakningspersonalen vid tullverket, ämnes- och öfningslärare, utom gymnastiklärare, vid andra läroverk än de härofvan under b) nämnda äfvensom landtbruksingeniörer samt tjenstemän och betjente vid skogsstaten: vid sextiofem lefnads- och tretiofem tjenstår.

6 §.

Skyldighet att från tjensten afgå inträder:

a) för innehafvare af domareembete vid fylda sjutio år, eller der han, efter att hafva uppnått de i 5 § för rätt till hel pension stadgade lefnads- och tjenstår, oafbrutet under sex månader på grund af sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjenstgöring oförmögen;

b) för annan tjenstinnehafvare vid uppnående af den i 5 § stadgade lefnadsålder, Konungen eller, der viss embetsmyndighet eger att från tjensten afskeda, den myndighet obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge tjenstinnehafvaren pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna, dock icke i något fall längre än till fylda sjutio år;

c) för tjenstinnehafvare, som icke uppnått den i 5 § stadgade lefnadsålder, der han, efter att under fem på hvarandra följande år i följd af sjukdom, vanförhet eller lyte varit ur stånd att tjenstgöra, finnes vara för framtiden till tjenstgöring oförmögen;

d) för tjenstinnehafvare, som träffats af olycksfall i tjensten, der olycksfallet finnes för framtiden medföra oförmåga till tjenstgöring.

7 §.

Afgår tjenstinnehafvare från tjensten på grund af bestämmelserna i 6 § a) eller b) utan att hafva uppnått det i 5 § för rätt till hel pension stadgade antal tjenstår, vare han, derest tjenstårens antal icke understiger tio, berättigad erhålla pension till *afkortadt* belopp i förhållande till det mindre antalet tjenstår.

Tjenstinnehafvare, som afgår från tjensten på grund af bestämmelsen i 6 § c), vare, ändå att han icke uppnått den i 5 § stadgade lefnadsålder, berättigad till pension. Uppgår antalet tjenstår till det i 5 § föreskrifna antal, utgår pensionen med helt belopp; i annat fall afkortas pensionen i förhållande till tjenstårens antal.

Vid afgång från tjenst af anledning, som i 6 § d) sägs, utgår pension med enahanda belopp, som det vid tiden för olycksfallet för tjenstinnehafvaren gällande pensionsunderlag.

8 §.

Tjenstinnehafvare, som afgår från tjensten utan att dertill vara skyldig enligt bestämmelserna i 6 §, vare icke berättigad till pension;

dock att innehafvare af domareembete, som uppnått sextiosju lefnadsmen icke tretiofem tjenstår, må, derest tjenståren icke understiga tio, ega erhålla afkortad pension i förhållande till tjenstårens antal.

9 §.

Rätt till pension tillkommer ej den, som blifvit från tjensten afsatt eller för fel eller försumlighet från tjensten skild.

Pension tillkommer ej heller den, som vid afgång från tjensten icke är svensk medborgare.

10 §.

Tjenstinnehafvare skall såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension erlägga pensionsafgift till årligt belopp af nedan angifna procent å det för honom gällande pensionsunderlag.

Afgiftsprocenten beräknas efter beloppet af det för tjensten stadgade högsta pensionsunderlag och utgör en tiondedels procent för hvarje helt hundratal kronor, dock icke i något fall mindre än tre procent.

Afgiften erlägges för hvarje månad, för hvilken lön åtnjutes, äfvensom för månad, under hvilken, på grund af tjenstledighet eller i följd af ådömd mistning af tjensten för viss tid, lön icke uppbäres.

Pensionsafgift erlägges å tid och på sätt, som af Konungen bestämmes.

11 §.

Pensionsafgifterna ingå till en särskild fond för civile tjenstinnehafvare.

Från denna fond bestrides så stor del af kostnaden för beredande af pension enligt denna lag, som enligt vetenskaplig sannolikhetsberäkning finnes motsvara fondens tillgångar och de stadgade pensionsafgifternas storlek. Sådan beräkning skall verkställas minst en gång hvart femte år.

Erforderliga föreskrifter om fondens förvaltning och om verkställande af sannolikhetsberäkningen meddelas af Konungen.

12 §.

Rätt att från pensionsfonden återbekomma erlagda pensionsafgifter medgifves allenast vid öfvergång till annan statstjenst, derest med inträdet

i denna tjenst är förenad skyldighet att för beredande af pension erlägga retroaktiv afgift, dock ej till högre belopp än det, hvartill retroaktiv-afgiften uppgår.

13 §.

Pension enligt denna lag sökes hos Konungen.

Pensionen utgår från och med månaden näst efter den, under hvilken afgång från tjensten egt rum, till och med den månad, under hvilken pensionstagaren aflider eller pensionsrätten eljest upphör.

Häftar pensionstagare vid tillträde af pension för oguldna pensionsafgifter, skola dessa afgifters sammanlagda belopp uttagas genom afdrag å pensionen intill dess beloppet till fullo guldits.

14 §.

Rätt att beviljad pension för framtiden uppbära förverkas:

a) af den, som dömes till förlust af medborgerligt förtroende eller, i stället för afsättning, till straff enligt 2 kap. 17 § strafflagen;

b) af den, som upphör att vara svensk medborgare.

Har den, som förverkat rätt till pension, här i riket bosatt hustru eller barn under aderton år, eger Konungen, efter pröfning af omständigheterna, att för den tid pensionen eljest skolat utgå, af pensionsfondens medel tilldela hans hustru eller barn understöd till sammanlagdt belopp ej öfverstigande en tredjedel af pensionen.

15 §.

Pensionsbelopp, som icke uttagits inom tre år sedan det till betalning förfallit, vare förverkadt och tillfalle pensionsfonden.

16 §.

Pension för tjenst, som i denna lag afses, må, ändock att de för erhållande af pension föreskrifna vilkor uppfylts, icke förenas med lön eller pension för annan sådan tjenst eller annan statstjenst förutom i de fall och med de inskränkningar, som här nedan stadgas, nämligen:

1:o) att för den, som vid afgång från tjensten åtnjuter lön för annan tjenst, pension må, för den tid lönen för den andra tjensten åtnjutes, utgå

med en tredjedel af det belopp, som enligt denna lags bestämmelser eljest skolat utgå;

2:o) att för den, som vid afgång från tjensten åtnjuter pension för annan tjenst, som i denna lag afses, pension må utgå för båda tjensterna med ett sammanlagdt belopp, motsvarande det högre af de pensionsbelopp, som eljest skolat utgå, ökadt med en tredjedel af det lägre, eller, om bägge pensionsbeloppen äro lika, motsvarande det ena af dem, ökadt med en tredjedel;

3:o) att för den, som vid afgång från tjensten åtnjuter eller sedermera erhåller pension för statstjenst, å hvilken denna lag icke eger tillämpning, pension för den förra tjensten må utgå med en tredjedel af det belopp, som eljest skolat utgå; dock att, derest härigenom de båda pensionerna icke skulle tillsammans uppgå till nämnda belopp, pensionen må ökas med hvad som motsvarar skilnaden.

17 §.

Tjenstår för erhållande af pension enligt denna lag beräknas icke allenast för tid, under hvilken tjenstinnehafvaren innehaft tjenst, som i denna lag afses, utan äfven för tid, under hvilken han innehaft annan statstjenst eller ock i statens tjenst haft extra ordinarie anställning eller förordnande. Vid sådan tjenstårsberäkning skall afdrag göras för tid, under hvilken ledighet från tjensten egt rum af annan anledning än semester, sjukdom, offentligt uppdrag eller resa, som med vederbörligt tillstånd företagits till egen utbildning; i fråga om tjenstinnehafvare, som icke eger rätt till semester, må afdrag ej göras för tid af högst en och en half månad om året, under hvilken ledighet må hafva åtnjutits för helsans vårdande eller för enskilda angelägenheter.

I fråga om pension för den, som vid afgång från tjenst, som i denna lag afses, erhållit pension för annan sådan tjenst eller annan statstjenst, må tjenstår, som beräknats för erhållande af den pension, ej ånyo beräknas såsom tjenstår, der det icke på grund af annan tjenstgöring än den, på hvilken den förra tjenstårsberäkningen grundats, må såsom tjenstår beräknas.

18 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 Januari 19....; dock att

a) för den som vid sagda tid innehar tjenst, som i denna lag afses, lagens stadganden, så vidt den tjenst angår, icke skola gälla, der ej på

grund af särskilda föreskrifter skyldighet åligger honom att underkasta sig förändrade bestämmelser angående rätt till pension eller han inom ett år efter lagens trädande i kraft anmäler, att pensionslagens bestämmelser må å honom vinna tillämpning;

b) i fråga om tjenst, med hvilken tjenstgöringspenningar icke äro förenade och för hvilken rätt till pension blifvit före lagens trädande i kraft stadgad, skall, derest gällande lönestat fastställts före den 1 januari 1900, hvad i denna lag angående beräkning af pensionsunderlag föreskrifves icke vinna tillämpning förrän ny lönestat må varda för tjensten upprättad, utan derförinnan gälla, att pensionsunderlaget skall utgöra: der lönen ej uppgår till mer än tretusen kronor, hela lönen; der lönen uppgår till mer än tretusen men icke till tretusensjuhundrafemtio kronor, tretusen kronor; samt der lönen uppgår till tretusensjuhundrafemtio kronor eller högre belopp, åttio procent af lönen, dock ej i något fall mer än sextusen kronor;

c) för häradshöfding, provinsialläkare och förste landtmätare pensionsunderlaget skall, intill dess ny lönestat må varda bestämd, utgöra det belopp, som före lagens trädande i kraft blifvit såsom pension för sådan tjenstinnehafvare fastställdt.

Specialmotivering.

I afseende å den affattning, som komitén gifvit åt lagförslagets särskilda paragrafer, får komitén, under åberopande af sina förutskickade allmänna synpunkter, anföra följande:

1 §.

Lydelsen af denna paragraf skiljer sig icke i något väsentligt från den i förra pensionskomiténs och Kongl. Maj:ts lagförslag använda; men då begge dessa förslag utgingo från den förutsättning, att pensionsafgifter icke skulle uttagas af tjenstinnehafvarne utan hela pensionskostnaden bestridas af staten, under det att enligt nu förevarande lagförslag tjenstinnehafvarne sjelfve skola med icke oväsentliga afgifter bidraga till sin pensionering, hafva orden: »af staten», såsom i någon mån vilseledande, blifvit här utelemnade.

Likaledes har komitén ansett sig kunna utesluta förklaringen af hvad med »civil» tjenst i denna lag förstås och delvis ersatt densamma genom en redaktionsförändring af nästföljande paragraf.

Ordet »tjenst» har här användts såsom det vidsträcktare begreppet, i sig inneslutande utom tjenster i inskränkt mening såväl de vigtigare tjenster, hvilka benämnas »embeten», som de befattningar och sysslor, hvilka bestridas af personer, tillhörande den s. k. betjentklassen, såsom vaktmästare, vaktkonstaplar, kustroddare m. fl.

2 §.

I det af 1894 års pensionskomité afgifna förslag till pensionslag § 2 hade från pensionsrätt enligt lagen undantagits: »innehafvare af befattning, som medför rätt till pension från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, arméns pensionskassa eller flottans pensionskassa». Då Kongl.

Maj:t icke delade komiténs mening derom, att telegrafverkets pensionsinrättning borde upphöra såsom särskild pensionsanstalt för telegraftjenstemän, upptog det kongl. lagförslaget jemväl innehafvare af befattning, medförande rätt till pension från telegrafverkets pensionsinrättning, bland de civile tjenstinnehafvare, som icke skulle ega pensionsrätt enligt pensionslagens bestämmelser.

De *grupper af civila tjenster, hvilka komitén funnit sig böra undantaga från lagens tillämpning*, äro:

a) *statsrådsembete,*
b) *tjenst å utrikesdepartementets stat,*
c) *civil tjenst med pensionsrätt i arméns eller flottans pensionskassa,*
d) *tjenst vid telegrafverket eller statens jernvägstrafik* samt
e) *befattning, som är uteslutande presterlig.*

Hvad först beträffar *statsrådets ledamöter*, så intaga de en ställning af den art, att åtskilliga af de för civile tjenstinnehafvare i allmänhet lämpliga och nödiga bestämmelser i afseende å pensionering näppeligen skulle vara på sin plats beträffande innehafvare af statsrådsembete, hvarför, i den händelse pensionslagen skulle å dessa embetsmän komma att ega tillämpning, sådant icke kunde ske med mindre i flere af lagens vigtigare paragrafer infördes undantagsbestämmelser för innehafvare af statsrådsembete.

Skulle åter, såsom komitén anser vara det rätta, pensionslagen icke komma att gälla i afseende å statsrådets ledamöter, komme tydligen deras pensionsrätt att, tillsvidare och intilldess annorlunda kunde blifva beslutadt, bedömas efter nu gällande bestämmelser angående pension åt sådane statens civile embetsmän, hvilkas aflöning icke fördelats i lön och tjenstgöringspenningar enligt reglering, som skett vid 1876 års riksdag eller vid någon af derefter följande riksdagar egt rum. Häraf blefve väl följden, att det pensionsbelopp, som tillfölle afgående statsråd, fortfarande komme att utgå med 8,000 kronor, d. v. s. med 2,000 kronor utöfver det, som enligt lagförslaget skulle högst utgå till tjenstinnehafvare, för hvilken särskildt pensionsunderlag icke blifvit i lönestaten fastställdt, samt att innehafvare af statsrådsembete icke komme att i sådan egenskap erlägga pensionsafgift. Bibehållandet för statsrådsledamot af det nuvarande pensionsbeloppet, 8,000 kronor, anser komitén emellertid vara väl motiveradt af det förhållande, att statsråden bekläda rikets högsta och vigtigaste embeten och derför tvifvelsutan torde kunna anses böra hugnas med en pension, hvars belopp väsentligt öfverstiger det, som eljest högst tilldelas statens embetsmän; och hvad angår den frihet från erläggande af pensionsafgift, som skulle äfven framgent tillkomma innehafvare af statsrådsembete,

så är dervid att märka att, derest statsrådsledamot, såsom hittills åtminstone oftast varit fallet, innehar fullmakt å annat statens embete, hvilket under tiden uppehålles af vikarie, sådan statsrådsledamot torde komma att erlägga den pensionsafgift, som med innehafvandet af det senare embetet är förbunden. Skulle deremot någon vid sin utnämning till statsrådsledamot icke innehafva fullmakt å annan statstjenst men vid afgång från statsrådsembetet tillträda dylik tjenst, torde han väl i allt fall endast undantagsvis komma att räkna så många tjenstår, att han blefve berättigad till annan pension än afkortad; och skulle slutligen till ledamot af statsrådet kallas någon privat person, som vid afgång från statsrådsembetet återginge till privatlifvet, lärer det icke böra anses såsom någon obehörig undantagsställning, om han under sin embetstid åtnjutit frihet från erläggande af afgift för en förmån, af hvilken han ej kunnat blifva delaktig.

Då komitén ansett, att från lagens tillämpning bör uteslutas jemväl *tjenst å utrikesdepartementets stat*, så hafva anledningarne härtill varit följande. Den norska staten deltager i kostnaden för tjenstemännens aflöning; och vid sådant förhållande torde skyldighet icke i detta sammanhang böra åläggas ifrågavarande tjenstemän att af sin aflöning betala pensionsafgift för pension, som utgår från svenska statsverket. Härtill kommer, att äfven en ordinarie tjenstinnehafvare inom utrikesdepartementet ofta, kort efter sin utnämning till tjensten, förflyttas till tjenstgöring vid beskickningarne, hvarvid hans tjenst inom departementet besättes med annan ordinarie innehafvare; men då de med anställning vid beskickningarne förenade aflöningsförmånerna icke äro uppförda å stat, som fastställes af Konungen och Riksdagen, komme förflyttningen att hafva till följd, att pensionslagens bestämmelser skulle upphöra att gälla för en sådan tjensteman under den tid, hans anställning vid beskickningarne fortvarade. Slutligen bör äfven märkas, att utrikesdepartementet städse varit undantaget från de verk och stater, som tillhöra civilstatens pensionsinrättning.

Oaktadt komitén icke förbisett den oegentlighet, sem i viss mån komme att ligga deruti, att pensionslagen saknade tillämpning på tjenst å utrikesdepartementets stat, samt den olägenhet, som väl någon gång kunde komma att af detta förhållande föranledas, har dock komitén ansett de skäl, som tala för den föreslagna undantagsställningen, vara af öfvervägande betydelse.

Då *innehafvare af de under c) och d) här ofvan omförmälda tjenster* redan äro delaktige af de förmåner, hvilka ordnade pensionsförhållanden erbjuda, hafva berörda tjenster undantagits från lagens tillämpning.

Slutligen har komitén, i afsigt att förebygga den uppfattning att en *uteslutande presterlig befattning* skulle kunna såsom civil tjenst enligt denna lag anses, uttryckligen undantagit jemväl sådan befattning från dem, å hvilka pensionslagen bör tillämpas.

3 §.

Då i pensionslagen icke bör saknas ledning för bedömande af frågan, huru pensionsunderlaget skall beräknas i det fall, att med tjenst är förenad aflöningsförmån, som utgöres af: *boställe, prebende, donation eller annan dylik förmån*, har den bestämmelse intagits att, derest lönen af sådan anledning minskats med ett belopp, *som finnes i lönestaten angifvet eller med ledning deraf kan bestämmas*, skall vid beräkning af pensionsunderlaget för sådan tjenst lönen ökas med detta belopp. I den händelse att af lönestaten icke skulle framgå, att sådan minskning i lönebeloppet egt rum, skall alltså icke heller pensionsunderlaget röna någon inverkan af befintligheten utaf förmån af berörda slag. Genom införande i lagen af en bestämmelse i nu angifna syfte skulle enligt komiténs afsigt vinnas tvenne fördelar, nämligen *dels* den, att vid beräkning af pensionsunderlaget för en tjenstinnehafvare denne icke skulle komma att blifva lidande af den *tillfällighet*, att hans kontanta *lön* blifvit, till följd af någon särskild vid lönestatens uppgörande beräknad förmån, fastställd att utgå med lägre belopp än som hade blifvit händelsen, derest dylik förmån ej förefunnits, *dels ock* den, att tvekan aldrig kan uppstå, *till hvilket värde* förmån af nu ifrågavarande slag bör uppskattas.

Hvad angår fastställande af ett *maximibelopp för pensionsunderlaget*, så hyser komitén ingen betänklighet mot att i denna del upptaga den förra pensionskomiténs förslag, helst från pensionslagens tillämpning undantagits de tjenstinnehafvare, hvilka i främsta rummet torde kunna göra anspråk på högre pensionsbelopp än 6,000 kronor, nemligen ledamöterna af statsrådet.

4 §.

Om hela och afkortade pensioner samt om sättet för beräkningen af beggedera slagen är redan i det föregående taladt.

Till grund för beräkningen af hel pension skola enligt komiténs förslag läggas de belopp, som utgjort högsta pensionsunderlag för tjenst-

innehafvaren under hvart och ett af de närmast före afskedstagandet förflutna tio åren. Har den afgående tjenstinnehafvaren under hvart och ett af dessa tio år innehaft samma tjenst, eller har han under en del af nämnda tidrymd innehaft en och under återstående tiden en annan sådan tjenst, att pensionslagen deråeger tillämpning, bör tydligen icke den minsta svårighet möta för pensionsbeloppets beräkning. Pensionsunderlagen — sådana de för hvart och ett af de tio åren gestaltat sig — sammanläggas och den dervid uppkommande summan divideras med tio, då qvoten visar det belopp, hvarmed hel pension skall utgå. Skulle åter tjenstinnehafvaren under något eller några af de tio åren icke innehaft sådan anställning i statens tjenst, att dermed varit förenad rätt till pension, komme pensionsunderlag att saknas för det året eller de åren och dividenden blefve följaktligen så mycket mindre.

Emellertid torde äfven det fall komma att inträffa, att en tjenstinnehafvare under någon del af de närmast före afskedstagandet förflutna tio åren, utan att tillika innehafva sådan tjenst, hvarå pensionslagen eger tillämpning, innehaft *annan statstjenst, hvarmed rätt till pension varit förenad;* och på det att en dylik tjenstinnehafvare vid pensionsbeloppets bestämmande icke må blifva lidande till följd deraf, att föreskrift saknades beträffande beräkningen af pensionsunderlaget för den tid sådan tjenst innehafts, har komitén här intagit förslag till stadgande derom, att äfven för den tid pensionsunderlag skall beräknas och dervid tillämpas de i pensionslagen gifna föreskrifterna för sådant underlags beräkning. Med tillhjelp af ett sådant, på rättvisa grundadt stadgande torde, enligt hvad komitén föreställer sig, blifva undanröjd den tvekan, som tilläfventyrs eljest i något fall skulle kunna uppstå i fråga om pensionsbeloppets riktiga beräkningsgrund.

För att redan i denna paragraf, der olika slag af pensioner afhandlas, lemna en antydan derom, att pension enligt denna lag i visst fall utgår med belopp, som hvarken svarar mot det för hel eller för afkortad pension stadgade beloppet, har införts en hänvisning till det lagrum, som handlar om beloppet af pension, som utgår till den, som träffats af olycksfall i tjensten.

Från föregående lagförslag har upptagits bestämmelse om afrundning af pensionsbelopp.

5 §.

I fråga om *minimi-lefnadsålder*, efter hvars uppnående tjenstinnehafvare i allmänhet skulle ega rätt att vid afgång från tjensten komma i

åtnjutande af *hel pension*, har komitén redan förklarat sin anslutning till den af Kongl. Maj:t i propositionen till 1899 års riksdag i sådant afseende föreslagna eller *67 år*. Utom nämnda antal lefnadsår skulle för erhållande af hel pension erfordras, att tjenstinnehafvaren räknade en *tjenstålder af minst 35 tjenstår*.

Visse tjenstinnehafvare äro dock till följd af tjenstgöromålens beskaffenhet m. m. i den ställning, att tillfälle bör dem beredas att erhålla pensionsrätt vid tidigare lefnadsår och i några fall jemväl vid lägre tjenstålder än den, som är stadgad för civile tjenstinnehafvare i allmänhet. Detta är i synnerhet fallet dels i afseende å lefnadsåldern, när tjenstgöringen är af mera ansträngande natur, och dels i fråga om tjenstetiden, när mer än vanligt långa förberedelser kräfvas för att vinna och ådagalägga nödig kompetens för tjenstens behöriga skötande.

Vid uppgörande af sitt förslag till sådana undantagsbestämmelser har komitén låtit sig angeläget vara icke blott att begränsa undantagen till det minsta möjliga antal grupper af tjenstinnehafvare utan jemväl att, der så ske kunnat, under en och samma bestämmelse sammanföra alla tjenstinnehafvare med något så när likformig verksamhet eller kompetens.

Komitén har alltså funnit nödigt föreslå en *nedsättning af såväl lefnads- som tjenståldern* för de tjenstinnehafvare, hvilka 1:o) utöfva verksamhet såsom *läkare* eller såsom *gymnastiklärare* och 2:o) *innehafva lärostolar vid rikets universitet och öfriga högskolor*. För läkarne och gymnastiklärarne har nedsättningen ansetts böra gälla hufvudsakligen lefnadsårens och för högskolornas lärare hufvudsakligen tjenstårens antal.

Då någon förhöjning af den för pensions erhållande nu gällande lefnadsåldern synts komitén icke böra ifrågasättas för följande tjenstinnehafvare med mer eller mindre ansträngande verksamhet, hvilken medför behof för dem att *vid tidigare lefnadsålder* än den för civile tjenstinnehafvare i allmänhet bestämda lemna sina befattningar, har komitén förordat *bibehållandet af nu för inträdet af pensionsrätt stadgade 65 lefnadsår* såsom vilkor för att nedannämnde tjenstinnehafvare vid afgång från tjenst må erhålla hel pension. Desse tjenstinnehafvare äro: bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, postvaktbetjente, ämneslärarne vid andra läroverk än de särskildt nämnda, landtbruksingeniörer samt tjenstemän och betjente vid skogsstaten. Komitén anser samma pensionsålder böra gälla för musik- och teckuingslärarne vid de allmänna läroverken som för ämneslärarne vid nämnda läroverk och hyser icke någon tvekan om befogenheten af den utaf såväl förra pensionskomitén som Kongl. Maj:t föreslagna åtgärden att för bevakningspersonalen vid tullverket förhöja pensionsåldern från nuvarande 60 till 65 lefnadsår.

Komitén föreslår alltså, att hel pension må kunna tillfalla:

a) vid uppnådda *62 lefnads- och 30 tjenstår:*
   1:o) provinsialläkare (nu: 60 lefnadsår och 25 tjenstår, deraf 20 år såsom provinsialläkare);
   2:o) läkare vid hospital eller asyl för sinnessjuke (nu: 65 lefnadsår och 35 tjenstår);
   3:o) gymnastiklärare (nu: 60 lefnadsår och 30 tjenstår såsom gymnastiklärare).

b) vid uppnådda *65 lefnads- och 25 tjenstår* lärarne vid följande läroanstalter, nämligen:
   1:o) universiteten (nu: professorer 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår);
   2:o) karolinska mediko-kirurgiska institutet (nu: professorer och extra ordinarie professorer 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår);
   3:o) tekniska högskolan (nu: professorer 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår och lektorer 65 lefnadsår samt 20 tjenstår vid högskolan);
   4:o) gymnastiska centralinstitutet (nu: 60 lefnadsår samt 30 tjenstår såsom gymnastiklärare);
   5:o) farmaceutiska institutet;
   6:o) undervisningsanstalterna för barnmorskor (nu: 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår);
   7:o) veterinärinstitutet (nu: professorer 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår och lektorn 65 lefnadsår samt 20 tjenstår vid institutet);
   8:o) fria konsternas akademi (nu: 65 lefnadsår utan visst antal tjenstår);
   9:o) musikaliska akademiens konservatorium (nu: 60 lefnadsår och 20 tjenstår).

c) vid uppnådda *65 lefnads- och 35 tjenstår:*
   1:o) bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna (nu: 65 lefnadsår och 35 tjenstår, deraf minst 20 år i ordinarie tjenst på fångvårdens stat);
   2:o) postvaktbetjente (nu: 65 lefnadsår och 35 tjenstår);
   3:o) bevakningspersonalen vid tullverket (nu: 60 lefnads- och 30 tjenstår);
   4:o) ämnes- och öfningslärare — utom gymnastiklärare — vid andra läroverk än de under litt. b nämnda (nu: ämneslärare 70 lefnadsår och 30 tjenstår eller, i händelse af styrkt sjuklighet, 65 lefnadsår och vid pass 40 tjenstår);
   5:o) landtbruksingeniörer (nu: = ämneslärare, dock äfven 60 lefnadsår med 30 års anställning såsom landtbruksstipendiat eller landtbruksingeniör samt intyg om försvagad helsa);
   6:o) tjenstemän och betjente vid skogsstaten (nu: 65 lefnadsår och 35 tjenstår, dock äfven, i händelse af sjuklighet eller försvagadt helsotillstånd, 60 lefnadsår och 30 tjenstår).

6 §.

Der en tjenstinnehafvare på grund af framskriden ålder eller långvarig obotlig sjukdom icke längre förmår att på tillfredsställande sätt sköta de till hans tjenst hörande göromål, måste det icke allenast för honom sjelf utan jemväl och i synnerhet från det allmännas sida anses önskligt, att han lemnar plats för en annan, hvilken eger de för tjenstens behöriga bestridande nödiga förutsättningarne. Derest en tjenstinnehafvares arbetskraft blifvit sålunda förbrukad, bör doçk entledigandet ske utan godtycke, enligt gifna regler och med behörigt tillgodoseende af tjenstinnehafvarens berättigade anspråk på ett efter tjenstens beskaffenhet och tjenstetidens längd afpassadt underhåll för återstående lefnadsdagar; och komitén har redan erinrat om vigten deraf att i pensionslagen inflyta uttömmande och väl afvägda stadganden uti berörda hänseende,

I fråga om tjenstinnehafvares skyldighet att afgå från tjenst, synes den *hufvudregel* böra uppställas, att tjenstinnehafvare, som uppnått den för åtnjutande af hel pension stadgade lefnadsålder, bör vara *skyldig* att afgå från tjensten; och detta äfven om han vid nämnda tidpunkt tillväventyrs icke skulle räkna tillräckligt antal tjenstår för erhållande af hel pension. I de allra flesta fall skall säkerligen den tjenstinnehafvare, som hunnit den för hel pensions åtnjutande föreskrifna lefnadsåldern, jemväl innehafva det för sådan pension bestämda minimiantalet tjenstår; och der så icke skulle vara händelsen, torde väl detta oftast vara att tillskrifva omständigheter, hvilka varit beroende af tjenstinnehafvarens eget görande eller låtande och alltså icke kunna läggas det allmänna till last.

Skulle emellertid en tjenstinnehafvare, som uppnått nämnda lefnadsålder, befinnas vara till fortsatt tjenstgöring fullt duglig, bör möjlighet förefinnas att under ännu någon tid taga hans arbetskraft i anspråk; och komitén har i detta syfte i sitt lagförslag upptagit bestämmelser, innebärande att tjenstinnehafvare väl skall hafva skyldighet att afgå från tjensten, så snart han uppnått den för åtnjutande af hel pension stadgade lefnadsåldern, men att det dock skall vara Konungen eller vederbörande embetsmyndighet obetaget att *med afskedet låta anstå*, derest och så länge tjenstinnehafvaren pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna.

I fråga om dem, som innehafva *domareembeten*, lämpar sig dock icke, enligt hvad redan blifvit påpekadt, ett dylikt vilkorligt qvarstående i tjensten, såsom i någon mån oförenligt med en sådan tjenstinnehafvares ställning. Komitén föreslår derför för innehafvare af domareembete *ovil-*

korlig skyldighet att afgå från embetet, efter det han uppnått *antingen* den för alla tjenstinnehafvare föreslagna högsta lefnadsåldern för qvarstående i tjenst, nemligen 70 år, *eller ock* den för åtnjutande af hel pension stadgade lefnads- och tjenståldern, i detta senare fallet dock endast i händelse tjenstinnehafvaren oafbrutet under sex månader på grund af sjukdom varit och fortfarande finnes vara till tjenstgöring oförmögen.

Då *qvarstående i tjenst efter uppnådd pensionsålder* måste betraktas såsom ett undantagsförhållande, hvilket icke bör få fortfara alltför länge; och då det äfven för den embetsmyndighet, på hvars pröfning frågan om dylikt anstånd är beroende, kan vara synnerligen önskvärdt, att lagen föreskrifver en bestämd gräns, utöfver hvilken qvarstående i tjenst icke under några förhållanden medgifves, har komitén i lagförslaget såsom en sådan åldersgräns antagit uppnådda 70 lefnadsår, hvilken ålder redan nu, vid beviljande af tillstånd att qvarstå i tjenst efter hunnen pensionsålder, i de flesta fall icke torde öfverskridas. Komitén anser alltså, att sedan tjenstinnehafvare, å hvilken pensionslagen eger tillämpning, uppnått 70 års ålder, bör han hvarken ega rätt eller ens kunna på ansökning medgifvas rätt att längre qvarstå i tjensten.

Ovilkorlig rättighet för tjenstinnehafvare att få i tjensten qvarstå ända till dess han uppnått den i 5 § stadgade lefnadsåldern, skulle emellertid i vissa fall kunna medföra afsevärda olägenheter och fördenskull icke vara förenlig med ett behörigt iakttagande af hvad det allmännas fördel fordrar. Pensionslagen bör för sådana fall innehålla stadganden, som berättiga att utan afbidan af den tid, då tjenstinnehafvare uppnått den för rätt till åtnjutande af hel pension bestämda lefnadsåldern, afskeda tjenstinnehafvare; dylika fall föreligga, *dels* då tjenstinnehafvare, som under en följd af år, — komitén har, med anslutning till hvad i sådant hänseende föreslogs uti det till 1899 års riksdag aflåtna lagförslaget, ansett en tid af fem år böra bestämmas såsom minimum —, varit på grund af sjukdom, vanförhet eller lyte ur stånd att tjenstgöra, finnes vara jemväl för framtiden till tjenstgöring oförmögen, *dels ock* då tjenstinnehafvare träffats af olycksfall i tjensten och af sådan anledning finnes för framtiden vara urståndsatt att tjenstgöra. I senare fallet torde det tydligen böra få bero af omständigheterna, huru lång tid som kommer att förflyta, innan rätten att meddela afsked åt tjenstinnehafvaren göres gällande.

7 §.

I afseende å beloppet af den pension, som skall utgå i de fall, då tjenstinnehafvare enligt 6 § är skyldig att afgå från tjensten men icke

uppnått den lefnads- och tjenstålder, som med stöd af bestämmelserna i 5 § berättiga till åtnjutande af hel pension, har komitén ansett den *regel* böra uppställas, att pensionen utgår med *helt* belopp, derest *tjenstårens* antal uppgår till det för rätt till hel pension stadgade, men i annat fall med *afkortadt* belopp. Då jemväl för erhållande af afkortad pension i de under 6 § a) och b) angifna fall en minimitjenstålder synts böra fastställas, har dock såsom vilkor för sådan pensions utgående i berörda fall föreslagits, att tjenstårens antal icke må understiga tio.

För den tjenstinnehafvare, som på grund af honom i tjensten träffadt olycksfall förklarats skyldig att från tjensten afgå, är det emellertid icke fråga om pension i den vanliga meningen, utan här gäller det *arbetsgifvarens* skyldighet att hålla arbetaren skadeslös för den förlust, som tillskyndas den senare derigenom att han på grund af olycksfall i arbetsgifvarens tjenst mister sin framtida utkomst. Här är det så långt ifrån att lefnads- och tjenstårens större antal bör berättiga till större vederlag för mistad arbetsförtjenst åt den af olycksfallet drabbade, att snarare motsatsen vore det rätta, ty för den unge och lifskraftige arbetaren måste ju framtiden anses representera ett vida högre kapitalvärde än för den, som redan har den bästa arbetstiden bakom sig.

Vid olycksfall i tjensten bör enligt komiténs mening vid bestämmande af pensionsbeloppet alltså: 1:o) afseende icke fästas vid antalet af den skadades lefnads- och tjenstår; och 2:o) pensionen utgå med ett belopp, som ungefär motsvarar hvad tjenstinnehafvaren varit berättigad att af sina aflöningsförmåner uppbära, derest han fått qvarstå i *den tjenst*, hvari olycksfallet träffat honom. Då nämnda belopp i allmänhet kan anses sammanfalla med det pensionsunderlag, som för tjenstinnehafvaren var gällande vid tiden för olycksfallet, har komitén föreslagit, att, då tjenstinnehafvare afgår från tjenst på grund af honom träffadt olycksfall i tjensten, skall pensionen utgå med enahanda belopp som det vid tiden för olycksfallet för tjenstinnehafvaren gällande pensionsunderlag.

8 §.

Derest en tjenstinnehafvare skulle taga afsked från sin tjenst utan att sådana förhållanden föreligga, att han enligt bestämmelserna i 6 § är skyldig att afgå, anser komitén en sådan tjenstinnehafvare icke böra vara berättigad till erhållande af någon pension. För att emellertid icke betaga *innehafvare af domareembete* den rätt till pension, som vid uppnådda sextiosju lefnadsår tillkommer andra, i 5 § icke särskildt nämnda tjenstinne-

hafvare, har undantag från nämnda regel bort göras för innehafvare af domareembete, som uppnått sextiosju lefnads- men icke tretiofem tjenstår. Sådan tjenstinnehafvare har alltså förbehållits rätt att, derest tjenståren icke understiga tio, vid afgång från tjensten komma i åtnjutande af afkortad pension i förhållande till tjenstårens antal.

9 §.

Då rätten till pension är en förmån, som omedelbarligen härleder sig från den innehafvande tjensten, borde det vara en sjelfklar sak, att den som gjort sig tjensten förlustig äfven skulle förlora sin rätt till pension. I fråga om rättighet till pension vid afsättning hänvisar emellertid strafflagen till hvad derom särskildt må vara stadgadt; och i det af komitén uppgjorda förslag till pensionslag har, i likhet med hvad i de föregående lagförslagen egt rum, intagits ett stadgande derom, att rätt till pension icke tillkommer den, som blifvit från tjensten afsatt; hvarjemte komitén till fullständigande af bestämmelsen tillagt orden: »eller för fel eller försumlighet från tjensten skild».

Då, enligt hvad redan förut framhållits, svensk medborgarerätt bör utgöra en nödvändig förutsättning för att erhålla pension, har i denna § jemväl inrymts den bestämmelse, att pension ej heller tillkommer den, som vid afgång från tjensten icke är svensk medborgare.

10 §.

Beträffande tjenstinnehafvares skyldighet att erlägga afgift samt sättet för afgiftens beräkning får komitén hänvisa till hvad här ofvan i detta ämne blifvit anfördt.

I pensionslagen torde dock äfven böra intagas stadgande rörande den tid, *för* hvilken pensionsafgift skall utgå; och har komitén, då lönerna numera i allmänhet utgå månadsvis, ansett lämpligast att afgiften hänföres till sådan tidsperiod och erlägges för hvarje månad, för hvilken tjenstinnehafvaren åtnjuter lön för tjensten. Då den omständighet, att tjenstinnehafvare på grund af tjenstledighet eller i följd af ådömd mistning af tjensten för viss tid icke eger att uppbära lön, icke bör medföra befrielse från afgiftens erläggande, har den bestämmelse tillagts, att pensionsafgift skall erläggas äfven för månad, under hvilken på grund af någon af ofvan nämnda anledningar lön icke uppbäres af tjenstinnehafvaren.

De närmare stadganden, som må vara erforderliga i fråga om *tiden när* och *sättet, hvarpå* pensionsafgift skall erläggas, har komitén deremot

ansett böra öfverlemnas åt Konungen att i administrativ väg meddela; och hafva dessa stadganden alltså blifvit intagna uti det förslag till kungörelse, som komitén samtidigt härmed aflemnar (jfr §§ 1 och 2 i nämnda kungörelse).

11 §.

I det föregående har komitén såsom sin åsigt uttalat, att de pensionsafgifter, hvilka af tjenstinnehafvarne skola erläggas, böra göras räntebärande. Från den af de samlade afgifterna bildade fonden skulle sedermera årligen bestridas viss andel af den kostnad för pensionsändamål, som blifver en följd af pensionslagens tillämpning. Att på förhand angifva storleken af denna andel låter sig tydligen icke göra. Härtill erfordras ett materiel, som icke kan föreligga, förrän pensionslagen trädt i kraftoch kännedom vunnits om antalet af de tjenstinnehafvare, å hvilka lagen kan tillämpas, samt deras pensionsunderlag och pensionsafgifter m. m. I afseende å den blifvande beräkningen af storleken af fondens tillskott till pensionsutgifterna, har det synts lämpligast i pensionslagen endast fastslå, att sådan sannolikhetsberäkning skall ske efter vetenskapliga grunder, med fästadt afseende å pensionsfondens tillgångar och de stadgade pensionsafgifternas storlek, samt att den skall verkställas minst en gång hvart femte år. Erforderliga föreskrifter om fondens förvaltning och om verkställande af sannolikhetsberäkningen böra af Konungen meddelas; och komitén har också i sitt förslag till kungörelse (§ 4) intagit åtskilliga sådana föreskrifter af mera allmän natur.

12 §.

Då pensionsafgiften är en med *tjenstinnehafvandet* förbunden utgift, väsentligen oberoende af tjenstinnehafvarens person, förefinnes enligt komiténs mening ingen anledning till att behörigen erlagda pensionsafgifter skulle kunna till större eller mindre del återfås i annan form än af *pensionsförmån* enligt derom i lagen gifna förutsättningar; dock har det synts komitén vara rättvist och billigt, att tjenstinnehafvare, som öfvergått från tjenst, å hvilken denna lag är tillämplig, till annan statstjenst, bör i så måtto få tillgodonjuta af honom till pensionsfonden erlagda afgifter, att, derest med inträdet i den nya statstjensten är förenad skyldighet att erlägga retroaktiv afgift för beredande af egen pension, sådan retroaktivafgift må betäckas med tjenstinnehafvarens till pensionsfonden inbetalda årsafgifter i den mån de härtill kunna förslå.

Vid öfvervägande af frågan, om och i hvad mån tjenstinnehafvare bör medgifvas rätt att återbekomma till pensionsfonden erlagda pensionsafgifter, har komitén alltså stannat vid den åsigt, att sådan restitution bör vara medgifven 1:o) *endast för det fall*, att en tjenstinnehafvare, som öfvergått till annan statstjenst, vid sitt inträde i den nya tjensten varit skyldig att för beredande af pension åt sig sjelf erlägga retroaktiv afgift, och 2:o) *med högst det belopp*, hvartill sådan retroaktiv afgift uppgår.

13 §.

Med afseende å vigten af enhetlig tillämpning af pensionslagens föreskrifter har komitén — i öfverensstämmelse med de föregående lagförslagens innehåll — infört ett uttryckligt stadgande, att pension enligt denna lag skall sökas hos Konungen. Närmare anvisningar beträffande sådan ansöknings form och de handlingar, som böra åtfölja den, återfinnas i kungörelseförslaget (§§ 6 och 8).

Då komitén ingenting har att erinra mot hvad som nu tillämpas i afseende å beräkningen af den tid, under hvilken beviljad pension skall utgå, har komitén föreslagit den bestämmelse härutinnan, att pensionen skall utgå från och med månaden näst efter den, under hvilken afgång från tjensten egt rum, till och med den månad, under hvilken pensionstagaren aflider eller pensionsrätten eljest upphör. Med tillämpning häraf kommer alltså pensionsförmånen, såsom riktigt torde vara, att utgöra en omedelbar fortsättning af löneförmånen och utgå för pensionstagarens återstående lifstid, derest icke han, enligt hvad derom härnedan närmare förmäles, skulle genom eget förvållande göra sig oförtjent af att bibehålla pensionen.

I fråga om de *medel, af hvilka pensioner, beviljade enligt pensionslagen, böra utgå*, har komitén visserligen tänkt sig: *att* de till tjenstinnehafvare vid post- och tullstaten beviljade pensionsbeloppen böra fortfarande såsom hittills utgå af post- respektive tullmedlen, *att* de tjenstinnehafvare å patent- och registreringsverkets stat tillkommande pensionerna böra, i likhet med aflöningsmedlen, utgå af »patent- och varumärkesafgifters samt registreringsafgifters fond», *samt att* pensionerna till öfrige tjenstinnehafvare fortfarande böra utgå från allmänna indragningsstaten eller annat ordinarie anslag å tionde hufvudtiteln, som Riksdagen för sådant ändamål må komma att anvisa. Komitén har dock icke ansett lämpligt att i pensionslagen intaga någon bestämmelse härutinnan, men föreställer sig, att Kongl. Maj:t i sammanhang med framläggande för Riksdagen af förslag

till pensionslag kommer att föreslå Riksdagen att besluta angående anvisande af medel, erforderliga för de utgifter, som af pensionslagens antagande härledas.

Beträffande den *myndighet, genom hvilken pension skall utbetalas*, torde pensionslagen icke heller böra innehålla något stadgande. Äfven i detta hänseende torde emellertid i nuvarande anordningar förändring icke blifva erforderlig.

Oaktadt genom införande af sådant uppbördssätt för pensionsafgifterna, som det af komitén i kungörelseförslaget § 2 förordade, knappast bör kunna förekomma fall, då pensionstagare vid tillträde af pensionen häftade för oguldna pensionsafgifter, är dock möjligheten af ett sådant förhållande icke utesluten; och komitén har derför ansett pensionslagen böra innehålla stadgande, huru i dylik händelse skall förfaras, samt i sådant afseende föreslagit den bestämmelsen, att de oguldna pensionsafgifternas sammanlagda belopp skall uttagas genom afdrag å pensionen intilldess beloppet tillfullo guldits.

Redan före pensions beviljande bör vara utrönt, huruvida och i hvad mån den pensionssökande häftar för oguldna pensionsafgifter, och *i sammanhang med pensionens beviljande torde alltså föreskrift komma att meddelas* åt den myndighet, som har att verkställa pensionsutbetalningen, att genom afdrag å pensionen, i mån som den till utbetalning förfaller, innehålla oguldet afgiftsbelopp och detsamma till förvaltaren af pensionsfonden behörigen redovisa.

14 §.

Af pensions egenskap att vara en af förut innehafd tjenst omedelbart beroende förmån måste den slutsats dragas, att, derest grunden för rätten till pension skulle bortfalla, äfven pensionsförmånen bör upphöra. Skulle alltså en pensionstagare blifva dömd till förlust af medborgerligt förtroende, bör hans rätt att vidare uppbära pensionen vara förverkad, enär för tjenstinnehafvare förlust af medborgerligt förtroende alltid drager med sig förlust af innehafvande embete eller tjenst. Likaledes bör tydligen, om det skulle inträffa att en pensionstagare för under tjenstetiden begånget brott gjort sig skyldig till afsättning och, — då afsättning i sådant fall icke kan såsom straff användas, — i stället för afsättning ådömes straff, hvarom i 2 kap. 17 § strafflagen förmäles, en sådan pensionstagare icke vidare få tillgodonjuta rätten att uppbära pension.

Slutligen torde äfven rätten till beviljad pensions uppbärande för framtiden böra förverkas, derest en pensionstagare skulle öfvergå till främ-

mande nationalitet, enär han derigenom upphör att ega den egenskap af svensk medborgare, hvilken, enligt hvad förut blifvit sagdt, skulle utgöra en nödvändig förutsättning för att tjenstinnehafvare vid afskedstagandet må kunna tilläggas pension.

Utom de nu omförmälda anledningarne till förlust af rättigheten att för framtiden uppbära beviljad pension, upptogs i det kongl. lagförslaget en omständighet, som borde föranleda beviljad pensionsförmåns upphörande *under viss tid.* Ett dylikt afbrott i pensionsförmånens åtnjutande skulle enligt berörda lagförslag inträffa, derest pensionstagare efter erhållet afsked med stöd af ofvan åberopade lagrum *i stället för mistning af tjensten på viss tid* ådömdes fängelsestraff; ity att han, under den tid fängelsestraffet varade, icke skulle få uppbära pensionen. Då emellertid straffarten fängelse icke för sådant fall lärer användas, och då, om så skulle hända, fängelsestraffet måste anses hafva till uppgift att motsvara den *ekonomiska* förlust, mistningen af de med tjensten förenade aflöningsförmåner skulle hafva medfört för den skyldige, om han vid tiden för sakfällandet varit i besittning af tjensten, har komitén ansett riktigast, att pensionslagen *icke* upptager någon bestämmelse, som vore egnad att skärpa det af domstolen ådömda straffet.

Komitén har icke heller funnit erforderligt, att i pensionslagen upptages någon bestämmelse i afseende å den *tidpunkt, med hvilken* pensionens förlust skall betraktas inträda. Komitén har nemligen ansett det såsom en gifven sak, att då denna förlust, såvidt det rör de i 14 § a) omförmälda fall, alltid måste grundas på befintligheten af domstols laga kraft egande utslag, hvarje pensionsbelopp, som förfaller till utbetalning efter det sådant utslag föreligger, bör anses förverkadt. I fråga åter om tidpunkten, då den, som upphört att vara svensk medborgare, skall betraktas förlustig rätten att uppbära pension, synes denna böra anses sammanfalla med den tidpunkt, då medborgarrätten upphörde, vare sig detta skedde genom ett uttryckligt lösande från de skyldigheter, som åligga svensk medborgare, eller på annat sätt. Äfven här synas de efter nämnda tidpunkt till utbetalning förfallna pensionsbeloppen böra anses förverkade.

Med afseende å den blifvande skyldigheten för tjenstinnehafvare att medelst erläggande af årliga afgifter delvis pensionera sig sjelf, har komitén haft anledning taga i öfvervägande, i hvad mån detta nya moment i pensionslagstiftningen för de tjenstinnehafvare, hvarom är fråga, må anses böra föranleda någon mildring af verkningarne af de föreslagna lagbestämmelserna om förverkande af rätten att för framtiden uppbära beviljad pension. Komitén har då trott sig finna, att äfven om erläggandet af pensionsafgift icke kan betraktas annorlunda än som en med den inne-

hafvande tjensten förenad skyldighet, hvars behöriga fullgörande utgör ett af vilkoren för rätt att åtnjuta de af tjensten sig härledande förmåner, omständigheter dock kunna förekomma af den ömmande art, att det måste anses vara med billighetens fordringar mest öfverensstämmande, derest dessa afgifter skulle kunna i någon lämplig form få tillgodokomma pensionstagarens hustru och oförsörjda barn, hvilka eljest skulle alltför hårdt drabbas af de ekonomiska svårigheter och bekymmer upphörandet af pensionsförmånen medför.

Af sådan anledning och under den förut nämnda beräkningen, att tjenstinnehafvaren kan anses genom erläggande af de föreslagna afgifterna deltaga i pensionskostnaden med omkring en tredjedel, har komitén alltså ansett sig böra till intagande i pensionslagen förorda ett stadgande af innehåll att, derest den, som enligt bestämmelserna i 14 § förverkat rätt till pensions uppbärande, skulle hafva *här i riket* bosatt hustru eller barn under aderton år, Konungen må ega, efter pröfning af de i det särskilda fallet föreliggande omständigheterna, att *för den tid pensionen eljest skolat utgå*, af *pensionsfondens medel* tilldela hans hustru eller barn understöd, hvilket till sammanlagdt belopp icke må öfverstiga en tredjedel af pensionen.

15 §.

Då det synes med god ordning öfverensstämma, att pensionsbelopp, som under en längre tid varit till utbetalning förfallet utan att af pensionstagaren lyftas, icke allt framgent må anses såsom en pensionstagarens innestående fordran, hvilken han efter behag kan låta qvarstå eller lyfta, har komitén föreslagit ett stadgande, i enlighet hvarmed pensionsbelopp, som icke uttagits inom tre år, sedan det till betalning förfallit, skall vara förverkadt och tillfalla pensionsfonden. Då stadgandet tillkommit hufvudsakligen af ordningshänsyn och icke på det att staten sålunda skulle göra någon vinst på den enskildes bekostnad, har komitén ansett, att dylikt outtaget pensionsbelopp må tillgodokomma pensionsfonden. Förhållandet lärer, att döma af hittills vunnen erfarenhet, ytterst sällan komma att inträffa; och skulle den försumlige pensionstagaren sedermera kunna åberopa någorlunda giltig anledning till försummelsen, torde nog beloppet komma att, uppå ansökning af pensionstagaren, till honom utbetalas från pensionsfondens medel.

16 §.

Den förra pensionskomiténs lagförslag innehöll följande stadgande: »pension enligt här ofvan stadgade grunder må ej åtnjutas för mera än en befattning eller af den, som uppbär pension från anstalt, som af staten understödjes, ej heller af den, som innehar tjenst med lön af staten». I det kongl. lagförslaget återfinnes enahanda bestämmelse, dock med följande i viss mån förändrade lydelse: »pension må ej åtnjutas för mer än en befattning eller utgå samtidigt med lön af staten eller med pension, hvartill vederbörande på grund af anställning i statens tjenst må vara berättigad från anstalt, som af staten understödjes», samt med ett tillägg så lydande: »Genom hvad sålunda är stadgadt sker likväl ingen ändring i den rätt, som enligt gällande bestämmelser kan under vissa omständigheter tillkomma chefen för jernvägsstyrelsen att uppbära pension samtidigt från allmänna indragningsstaten och statens jernvägstrafiks pensionsinrättning.»

Den uppfattning, som legat till grund för de återgifna allmänna bestämmelserna i hvad de afse *förbud mot förening af pension för tjenst, som i pensionslagen afses, med lön eller pension för annan sådan tjenst eller annan statstjenst*, delar komitén till fullo men har, ehuru dylik förening sällan torde förekomma, ansett sig böra tillse, huruvida icke den tjenstinnehafvare genom pensionslagen ålagda skyldighet att erlägga pensionsafgift fordrar vissa undantagsbestämmelser från den allmänna hufvudregeln.

För att nu omförmälda förening af pension vare sig med lön eller med annan pension skall kunna anses befogad, måste förutsättningen vara, att den vid afgång från tjensten till pension enligt denna lag berättigade tjenstinnehafvaren antingen 1:o) *då* jemväl innehar annan tjenst med lön af staten, eller 2:o) *förut* innehaft annan tjenst, som i lagen afses, och för sistnämnda tjenst åtnjuter pension, eller ock 3:o) *då* är eller *sedermera* kommer i åtnjutande af pension för statstjenst, å hvilken denna lag icke är tillämplig.

Komitén, som äfven här utgår från det antagande, att tjenstinnehafvaren genom erläggande af de i pensionslagen stadgade afgifter sjelf bekostar tredjedelen af sin blifvande pension, anser på grund häraf tjenstinnehafvare, som behörigen erlagt dessa afgifter, äfven böra vara berättigad att *under alla omständigheter*, så vida pensionsrätten eljest icke blifvit af honom förverkad, i den mån han uppfylt de för pensions åtnjutande stadgade vilkor, få uppbära *mot samma afgifter svarande andel af pensionsbeloppet;* och då denna andel, som visserligen icke i hvarje enskildt fall

utgör en tredjedel, dock enligt genomsnittsberäkningen kan antagas uppgå till omkring en tredjedel af pensionsbeloppet, har komitén funnit sig ega anledning föreslå, att från den allmänna regeln, att enligt pensionslagen utgående pension icke må förenas med lön eller pension för annan statstjenst, må medgifvas *undantagsbestämmelser*, med tillämpning af hvilka:

1:o) för *den, som vid afgång från tjensten åtnjuter lön för annan tjenst*, pension må, för den tid lönen för den andra tjensten åtnjutes, utgå med en tredjedel af det belopp, som enligt denna lags bestämmelser eljest skolat utgå;

2:o) för *den, som vid afgång från tjensten åtnjuter pension för annan tjenst, som i denna lag afses*, pension må utgå för begge tjensterna med ett sammanlagdt belopp, motsvarande det högre af de pensionsbelopp, som eljest skolat utgå, ökadt med en tredjedel af det lägre, eller, om begge pensionsbeloppen äro lika, motsvarande det ena af dem, ökadt med en tredjedel; och

3:o) för *den, som vid afgång från tjensten åtnjuter eller sedermera erhåller pension för statstjenst, å hvilken denna lag icke eger tillämpning*, pension för den förra tjensten må utgå med en tredjedel af det belopp, som eljest skolat utgå; dock att, derest härigenom de båda pensionerna icke skulle tillsammans uppgå till nämnda belopp, pensionen må ökas med hvad som motsvarar skilnaden.

Hvad särskildt beträffar det undantagsstadgande, som i det kongl. lagförslaget var intaget till förmån för chefen för jernvägsstyrelsen, vill komitén endast anmärka, att då enligt nu förevarande lagförslag från lagens tillämpning undantagits bland annat »tjenst vid statens jernvägstrafik», detta innebär att, i händelse komiténs lagförslag i denna del bifalles, någon ändring i nu gällande bestämmelser angående chefens för jernvägsstyrelsen pensionsrätt derigenom icke blifvit vidtagen.

17 §.

Beräkningen af tjenstår torde väl *i allmänhet* icke möta synnerlig svårighet; men bestämmelser härom synas dock vara erforderliga, och komitén har i afseende å den tid, som må tillgodoräknas en tjenstinnehafvare såsom tjenstår, då fråga är om pensions erhållande, i det närmaste samma uppfattning som den, hvilken uttalats uti de föregående lagförslagen.

Såsom komitén redan haft tillfälle framhålla, anser komitén således, att tjenstår för erhållande af pension enligt denna lag må beräknas icke allenast för tid, under hvilken tjenstinnehafvaren innehaft tjenst, som

i denna lag afses, utan äfven för tid, under hvilken han innehaft annan statstjenst eller ock i statens tjenst haft extra ordinarie anställning eller förordnande;

att afbrott i tjensteutöfning, som egt rum af annan anledning än semester, sjukdom, offentligt uppdrag eller resa, som *med vederbörligt tillstånd* företagits till egen utbildning, skall föranleda till afdrag vid tjenstårsberäkningen;

dock att för tjenstinnehafvare, som icke eger rätt till semester, afdrag ej må göras för tid af högst en och en half månad om året, under hvilken ledighet åtnjutits för helsans vårdande eller för andra enskilda angelägenheter.

Då den fråga någon gång torde kunna uppstå, i hvad mån en tidrymd, hvilken redan tagits i beräkning för att bereda en tjenstinnehafvare pension, tilläfventyrs må kunna få tillgodoräknas samme person för förvärfvande af pension jemväl i egenskap af innehafvare af annan statstjenst, har komitén i förslaget till pensionslag infört stadgande i berörda hänseende, och har komitén gifvit åt detta stadgande följande lydelse: »I fråga om pension för den, som vid afgång från tjenst, som i denna lag afses, erhållit pension för annan sådan tjenst eller annan statstjenst, må tjenstår, som beräknats för erhållande af den pension, ej ånyo beräknas såsom tjenstår, der det icke *på grund af annan tjenstgöring* än den, på hvilken den förra tjenstårsberäkningen grundats, må såsom tjenstår beräknas.» På samma gång komitén härigenom velat häfda *regeln*, att en och samma tidrymd icke må för pensions erhållande tillgodoräknas tjenstinnehafvaren mer än en gång, har komitén dock å andra sidan ansett, att det skulle innebära en obillighet, derest icke en person, som *samtidigt tjenstgjort* i olika egenskaper och kanske till och med i begge dessa egenskaper erlagt pensionsafgift, också finge såsom tjenstår för pensionsrätt beräkna de begge olika slagen af tjenstgöring. Angående sättet för tillämpningen af det nu föreslagna stadgandet får komitén hänvisa till det å sid. 29 införda exemplet.

18 §.

Angående behofvet af de i denna paragraf intagna öfvergångsbestämmelserna får komitén endast åberopa sina förut gjorda uttalanden.

II.

Förslag

till

ombildning af civilstatens pensionsinrättning

m. m.

Civilstatens pensionsinrättning.

Såväl i det lagförslag, hvilket åtföljde 1894 års komitébetänkande, som i det förslag till pensionslag, hvilket af Kongl. Maj:t i nådig proposition förelades 1899 års riksdag till antagande, ansåg man sig — såsom redan i det föregående blifvit erinradt — kunna utgå från den förutsättning, att pensionering af tjenstinnehafvare genom civilstatens pensionsinrättning borde upphöra.

Verkställda undersökningar, i hvad mån nämnda pensionsinrättnings och den dermed förenade civilstatens enke- och pupillkassas ekonomiska ställning kunde anses motsvara de kraf, som dem åliggande förpligtelser betingade, hade nemligen visat, bland annat, *att* vid 1896 års slut kassans aktiva understigit passiva med ett belopp af 7,670,000 kronor; *att* den sålunda förefintliga bristen, approximativt beräknadt, kunde anses vara intill ett belopp af 3,500,000 kronor förorsakad af det särskilda sätt, på hvilket pensioneringen af tjenstinnehafvare vid postverket verkställdes; *att*, för den händelse icke snar hjelp vore att förvänta, det skulle blifva nödvändigt att afstänga och afveckla kassan; *samt att*, äfven i sådant fall, kassans inkomster i längden icke skulle förslå till utgifternas bestridande, utan brist uppstå, hvars kapitalvärde beräknats till något öfver 3,000,000 kronor.

Kongl. Maj:ts förslag till 1899 års riksdag ang. ombildning af civilstatens pensionsinrättning.

Kongl. Maj:t föreslog derför i sin ofvanomförmälda proposition Riksdagen att, i sammanhang med antagandet af lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten, med ändring af då gällande bestämmelser i fråga om sättet för bestridande af pensioneringen af såväl embets- och tjenstemän samt betjente vid generalpoststyrelsen som ock öfrige tjenstinnehafvare vid postverket, medgifva, att samtlige till poststaten hörande tjenstinnehafvare, hvilka från och med det år, då sådan ny organisation af civilstatens pensionsinrättning inträdde som i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet omförmäldes, afginge ur tjenst,

skulle ega att af postmedlen utbekomma fulla pensionsbeloppen, derest de för rätt till pension af staten stadgade vilkor blifvit behörigen uppfylda, äfvensom att från och med samma tidpunkt de pensioner, som dessförinnan blifvit tjenstinnehafvare vid postverket beviljade från civilstatens pensionsinrättning att utgå jemte pension från postverkets pensionsstat, finge i stället utgå från sistnämnda pensionsstat. I samma proposition föreslogs vidare, att Riksdagen måtte, för bildande, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i ett bilagdt statsrådsprotokoll anförda grunder, af *ny enke- och pupillkassa för civilstaten*, uppföra såsom ordinarie anslag ej mindre 35,000 kronor såsom bidrag till bestridande af förvaltningskostnaden för nämnda kassa än äfven 9,200 kronor till beredande af frihet från befordringsafgifter för de till de bägge lägsta pensionsklasserna hörande delegare i kassan.

1899 års riksdags skrifvelse.

I skrifvelse till Konungen af den 10 maj 1899 svarade Riksdagen, som redan i fråga om förslaget till pensionslag angifvit såsom sin uppfattning, att äfven den utvägen att genom en pensionskassa bestrida pensioneringen af civile tjenstinnehafvare borde hållas öppen, att Riksdagen i följd deraf funnit att frågan om civilstatens pensionsinrättnings ombildning till en uteslutande för enkor och barn afsedd pensionsanstalt borde tillsvidare hvila, hvadan Kongl. Maj:ts framställning i hvad den afsåge anvisande af medel till en ny enke- och pupillkassa för civilstaten icke kunnat bifallas; men då Riksdagen ansåg, att det äfven från det allmännas sida vore af vigt, att pensionsinrättningens undergräfda ställning icke under anståndstiden än vidare så försämrades, att möjligheten af dess användning i det af Riksdagen antydda syfte helt och hållet uteslötes; och då det i allt fall kunde anses såsom högst sannolikt, att den genom Kongl. Maj:ts äfven af Riksdagen godkända beslut pensionsinrättningen ålagda särskilda skyldighet i afseende å posttjenstemännens pensionering aldrig blifvit ifrågasatt, derest man haft anledning befara, att pensionsinrättningens bestånd derigenom skulle äfventyras och öfrige delegare alltså utan eget förvållande lida intrång i sina reglementsenliga rättigheter, ansåg Riksdagen sig böra befria pensionsinrättningen från nämnda särskilda skyldighet beträffande *sådane tjenstinnehafvare vid postverket, hvilka komme att efter ingången af år 1900 från tjenst afgå*, och medgaf, att desse tjenstinnehafvare, under förutsättning att de uppfyllt vilkoren för rätt till pension af staten, finge, med bibehållande i öfrigt af samma ställning gent emot civilstatens pensionsinrättning som posttjenstemännen dittills intagit, af postmedlen utbekomma jemväl den del af pensionsbeloppet, hvilken enligt då gällande bestämmelser eljest bort erhållas från civilstatens pensionsinrättning.

I senast fastställda reglemente för pensionsinrättningen af den 9 juni 1899 hafva jemväl — i syfte att derigenom än vidare förbättra kassans ställning — vidtagits åtskilliga ändringar i dittills gällande bestämmelser; af hvilka särskildt torde böra nämnas: höjning af lefnadsåldern för tillträde af pension för delegare i allmänhet från 55 till 60 år; höjning af pensionsafgifterna m. m. Hvad särskildt angår beslutet om pensionsålderns förhöjning, så torde denna förändring vara egnad att nästan alldeles upphäfva kassans betydelse såsom pensionsanstalt för tjenstinnehafvare, ty har det redan förut visat sig, att — med undantag af de tjenstinnehafvare vid postverket, hvilka voro skyldiga att taga pension från civilstatens pensionsinrättning — endast ett försvinnande fåtal af öfrige delegare funnit med sin fördel förenligt att begagna sig af sin rätt till pension från nämnda pensionsinrättning, så skall detta i ännu högre grad komma att blifva förhållandet, sedan pensionsåldern kommit att närma sig den, då ojemförligt större pensionsförmåner kunna erhållas af staten.

Fastställelse år 1899 af nytt reglemente för pensionsinrättningen.

Den med nådigt tillstånd företagna utredningen angående civilstatens pensionsinrättnings nuvarande ställning, hvilken utredning enligt komiténs uppdrag blifvit verkställd af dess ledamot professor Lindstedt, har gifvit följande ur hans till komitén aflåtna yttrande i ämnet hämtade resultat angående kassans passiva och aktiva vid 1899 års slut:

Ny utredning af pensionsinrättningens ställning.

»**Kassans passiva**

vid 1899 års slut.

	Räntefot 3 1/2 %	4 %
Nuvarande delegares efterlefvande	7,049,000	6,339,000
Framtida » »	7,800,000	5,950,000
Pensionsfonderna, tillsammans	6,481,000	6,214,000
Begrafningshjelp	50,000	45,000
Ogifta döttrar mellan 21—25 år	200,000	180,000
Sjuklighetspensioner, framtida	956,000	786,000
Tjenstemannapensionering	901,000	757,000
Förvaltningskostnad	1,714,000	1,500,000
Summa passiva, kr.	25,151,000	21,771,000

Hvad kassans *activa* beträffar, så bestå dessa i *dels statsbidraget* till belopp af kr. 74,271: 50 om året, *dels delegarnes afgifter* jemte en del *oregelbundna inkomster*, hvilka tillsammans under åren 1900 och 1901 — beräkningen har skett för dessa år, enär den för framtiden gällande för-

höjningen af delegarnes afgifter först inträdt fr. o. m. år 1900 — utgjorde i medeltal kr. 365,057: 95, *dels* slutligen *kassans kapital*, som vid 1899 års slut utgjorde kr. 11,632,177: 02.

Förvandlas statsbidraget och de angifna årliga inkomsterna till motsvarande kapitalvärden, så erhålles för 1899 års slut följande sammanställning af

Kassans aktiva.

	Räntefot $3^1/_2$ %	Räntefot 4 %
Statsbidraget	2,122,000	1,857,000
Kassans kapital	11,632,000	11,632,000
Delegareafgifter m. m.	10,430,000	9,126,000
Summa aktiva, kr.	24,184,000	22,615,000

Jemföras nu aktiva med passiva, erhålles såsom resultat beträffande kassans ställning vid 1899 års slut:

efter $3^1/_2$ %: en *brist* af 967,000 kronor,
» 4 %: ett *öfverskott* af 844,000 kronor,

hvaraf följer, att kassans ställning blifvit genom de senaste reglementsförändringarne konsoliderad, och att dess förmåga att motsvara sina förbindelser är tryggad under förutsättning af en räntefot mellan 3,7 och 3,8 %.»

Komiténs uttalande.

Af denna utredning torde alltså få anses framgå, *att de tillgångar, hvaröfver kassan för närvarande förfogar, äro nödvändiga för kassan, derest den skall kunna svara för sina förbindelser enligt hittills gällande reglementen*, eller, med andra ord, att från denna kassa icke kan påräknas bidrag till de civile tjenstinnehafvarnes egen pensionering i vidare mån än med nämnda reglementen är öfverensstämmande.

På goda grunder anser sig komitén också kunna utgå från den förutsättning, *att pensionering af civile tjenstinnehafvare vid sidan af den, som komme att grunda sig på den nya pensionslagens bestämmelser, icke bör eller behöfver ifrågakomma, så vidt det rör de tjenstinnehafvare, hvarå nämnda lag skulle blifva tillämplig.*

Med anledning af hvad Riksdagen i sin nyss åberopade skrifvelse yttrat, har komitén dock ansett sig böra tillse, huruvida icke civilstatens pensionsinrättning skulle kunna ombildas derhän, att pensionsinrättningen skulle uppbära de af tjenstinnehafvarne enligt pensionslagen utgående af-

gifter och derutöfver erforderligt statsanslag samt bestrida den pensionering af civile tjenstinnehafvare, som blefve en följd af nämnda lags antagande.

Då komitén emellertid föreställer sig, att någon besparing icke skulle komma att beredas statsverket, derest bestyren med pensionernas utbetalande, pensionsafgifternas mottagande och pensionsfondens förvaltning skulle öfverlemnas åt direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning och de hos direktionen anstälde tjenstemän och redogörare, *har komitén icke funnit sig ega anledning att tillstyrka ombildning af den nuvarande civilstatens pensionsinrättning i det nyss antydda syftet. Komitén har ej heller ansett erforderligt, att annat, enbart för detta ändamål afsedt embetsverk inrättades*, då komitén hyser den mening, att nuvarande anordningar i afseende å pensionsutbetalningarne böra kunna i det väsentliga bibehållas, samt att pensionsafgifternas uppsamlande och pensionsfondens förvaltning torde kunna ombesörjas utan att särskildt embetsverk skulle för sådant ändamål behöfva inrättas. Huru komitén tänkt sig sättet för uppbörden och redovisningen af pensionsafgifterna samt fondförvaltningen framgår af det förslag till kungörelse, innefattande föreskrifter om verkställighet af pensionslagen för civile tjenstinnehafvare, hvilket förslag jemte dithörande motivering återfinnes i afdelning III af detta betänkande.

Under rubriken »civilstatens *pensionskassa*» upptager riksstaten under tionde hufvudtiteln följande anslagsbelopp, nemligen:

Pensionsstaten för civile embets- och tjenstemän.

Bidrag till den under civilstatens pensionsinrättnings förvaltning stående tjenstemannafonden, enligt kongl. kungörelsen den 29 juni 1798	15,000: —	
Ersättnig för den del utaf f. d. centonalen af civilstatens löner, som från Vadstena krigsmanshuskassa utgår till arméns pensionskassa	22,500: —	37,500: —

Pensionsstaten för civile embets- och tjenstemäns enkor och omyndiga barn.

Bidrag till ofvannämnda kassas allmänna enke- och pupillfond, enligt kongl. brefvet den 16 mars 1858	45,000: —
Transp. kr.	82,500: —

Tranps. kr. 82,500: —

Ersättning för mistade löneinnehållningar.

För de under namn af vakans- eller förslagsliggetidsbesparing tillförene bestämda, numera upphörda innehållningar af embets- och tjenstemäns löner, enligt kongl. brefven den 11 Juni 1853 och 21 maj 1880 ..... 2,246: —

Ersättning för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar.

Till ersättning åt pensionskassorna för de till dem anslagna och för uppfyllande af deras förbindelser påräknade inkomster, hvilka genom nådårs- och begrafningshjelpsbesparingarnes upphörande gått förlorade, är genom kongl. brefvet den 17 september 1851 — med dervid fästadt vilkor, att något vidare rättsanspråk från kassornas sida icke må ega rum — anvisadt ett årligt anslag af 37,200 kronor, motsvarande 10 års medeltal af hvad berörda kassor under sådan titel uppburit; och utföres här denna kassas andel med ..... 6,540: —

För pensionering af kommissionslandtmätare jemte deras enkor och barn.

Enligt kongl. brefvet den 20 maj 1870 ..... 7,200: —

För pensionering af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsskolorna.

Enligt kongl. brefvet den 5 juni 1874 ..... 9,000: —

För pensionering af föreståndare, lärare och betjente vid tekniska högskolan.

Enligt kongl. brefven den 24 och 31 maj 1878 ..... 3,500: —

För pensionering af embets- och tjenstemän samt betjente vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilka uppbära lön på ordinarie stat, äfvensom af deras enkor och barn.

Enligt kongl. brefvet den 29 juni 1883 ..... 1,300: —

Summa enligt riksstaten, kr. 112,286: —

Såsom fyllnad i anslaget till ersättning för mistade löneinnehållningar eger, jemlikt kongl. brefvet den 11 juni 1853, civilstatens pensionsinrättning dessutom att årligen uppbära:

af 2:o	hufvudtitelns	besparingar	1,743: —
» 4:e	»	»	322: 50
» 6:e	»	»	3,075: —
» 7:e	»	»	1,309: 50
» 8:e	»	»	535: 50
		tillsammans kronor	6,985: 50.

Af ofvannämnda anslag bör särskildt uppmärksammas det under rubriken: »pensionsstaten för civile embets- och tjenstemäns enkor och omyndiga barn» upptagna å 45,000 kronor, hvilket med hela sitt belopp ingår till civilstatens *allmänna* enke- och pupillfond. Enligt gällande reglemente för civilstatens enke- och pupillkassa ega alla till rikets civilstat hörande tjenstemäns i fattigdom efterlemnade enkor och barn, som enligt kongl. kungörelsen den 29 juni 1798 varit berättigade till pension af det för sådant ändamål afsatta anslag, att, *utan afseende derå om mannen eller fadren varit delegare i civilstatens pensionsinrättning eller icke*, undfå pension af denna allmänna enke- och pupillfond, när med lagligen upprättad och godkänd boupptecknig styrkes, att qvarlåtenskapen icke lemnat så stor kapitalbehållning, att räntan deraf, till tre procent beräknad, uppgår till lika belopp med pensionen i den klass, hvartill enkan eller barnen höra. Samma reglemente stadgar äfven, att direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning skall inom den 15 april hvarje år till Kongl. Maj:t insända icke allenast de under nästföregående året inkomna ansökningar om pension af allmänna enke- och pupillfonden tillika med sitt betänkande öfver desamma, utan ock förslag öfver fondens tillgångar och utgifter för det löpande året, hvarefter Kongl. Maj:t låter berörda ansökningar sig föredragas och bestämmer de sökandes pensionsrätt.

Sedan det visat sig, att årsanslaget icke längre var tillräckligt att fylla hvad som erfordrades till uppehållande af fondens pensionering, bemyndigade Kongl. Maj:t genom beslut den 5 maj 1882 direktionen öfver civilstatens pensionsinrättning att af pensionsinrättningens medel förskjuta hvad till fullgörande af pensioneringen för år 1882 kunde erfordras, och förklarade Kongl. Maj:t derjemte, att ansökningar till erhållande af pension från denna fond tillsvidare icke komme att mottagas. Vid 1886 års slut hade pensionsinrättningens fordran hos allmänna enke- och pupillfonden på grund af lemnade förskott stigit till ett belopp af 25,341 kronor 83 öre,

men dessa förskott blefvo sedermera så småningom ersatta, och vid slutet af år 1893 hade pensionsinrättningen erhållit full godtgörelse för sin fordran till såväl kapital som räntor. Sedan allmänna enke- och pupillfondens skuld sålunda blifvit betald samt af de år 1882 befintliga pensionärerna en del årligen afgått utan att nya tillkommit i stället, utgjorde vid 1901 års slut pensionärernas antal 495, årliga pensionsbeloppet 21,289 kronor 50 öre och fondens samlade öfverskott 191,509 kronor 6 öre.

Då komitén måste antaga, att ej heller framdeles nya pensioner komma att från anslaget till den allmänna enke- och pupillfonden anvisas, har komitén, enär i allt fall kassans ställning icke är så stark att den icke väl är i behof af ytterligare någon tillgång, ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke de å allmänna enke- och pupillfonden befintliga öfverskotten skulle kunna få öfverlemnas till civilstatens pensionsinrättning mot skyldighet för pensionsinrättningen att bestrida pensionsutbetalningarne till nu qvarstående pensionärer dels med den af de kapitaliserade öfverskotten fallande räntan, i den mån den dertill försloge, dels ock derutöfver med det anslag af statsmedel, som för sådant ändamål borde ställas till pensionsinrättningens förfogande; hvaremot det nu å stat uppförda årsanslaget, 45,000 kronor, borde för framtiden indragas. Då de qvarstående pensionärernas antal år efter år måste nedgå för att snart helt och hållet försvinna och pensionskostnaden i samband dermed minskas samt slutligen upphöra, framgår af nämnda förhållande, att det årliga belopp af statsmedel, som skulle erfordras för att jemte räntan å öfverskottsmedlen bestrida de nu från den allmänna enke- och pupillfonden anvisade pensionerna, till en början skulle uppgå till måhända omkring 12,000 kronor men med hvarje år nedgå, och att, så snart ränteafkastningen af de kapitaliserade öfverskotten blefve tillräcklig för pensioneringens uppehållande, något statsmedelsanslag för detta ändamål icke vidare skulle vara af nöden.

På samma gång en lag blifver antagen, hvarigenom på ett betryggande sätt sörjes för pensioneringen af de civile tjenstinnehafvare, hvilka nu äro förpligtade till delaktighet i civilstatens pensionsinrättning,* synes, enligt hvad förut blifvit antydt, *pensioneringen af tjenstemän från denna pensionsinrättning samtidigt böra inskränkas till sådane, som vid tiden för pensionslagens trädande i kraft redan äro pensionstagare eller delegare i pensionsinrättningen, samt denna pensionsanstalt efter hand öfvergå till* — hvad den genom förhållandena redan i sjelfva verket i det närmaste blifvit

* *Kommissionslandtmätarne*, hvilka nu äro delegare i civilstatens pensionsinrättning och såsom sådana berättigade till pension från tjenstemannafonden, skulle visserligen icke falla under pensionslagens bestämmelser, men komitén har i annat sammanhang uttalat sig för att deras nuvarande rätt till pension från allmänna indragningsstaten skulle bibehållas.

— *en uteslutande för enkor och barn efter civile tjenstinnehafvare afsedd pensionskassa.*

Af tjenstemannapensioneringens totala upphörande bör enligt komiténs mening följa indragning af de statsanslag å tillhopa 74,271 kronor 50 öre, hvilka för närvarande utgå till civilstatens pensionsinrättning, och hvilka, efter vidtagande af de åtgärder, komitén här nedan föreslår, icke heller skulle, enligt hvad professor Lindstedts utredning gifver vid handen, blifva för kassan nödvändiga.

Den minskning i kassans inkomster, som genom statsanslagens indragning skulle uppstå, representerar under antagande af en räntefot af $3^1/_2$ procent en kapitalförlust af 2,122,000 kronor och efter en räntefot af 4 procent en dylik förlust af 1,857,000 kronor. Då komitén, särskildt med fästadt afseende å de pensionsafgifter, som enligt pensionslagen skulle komma att af tjenstinnehafvarne uttagas, icke tilltror sig att föreslå någon ökning i de enligt reglementena nu utgående årsafgifterna till civilstatens pensionsinrättning och dess enke- och pupillkassa, hvilka afgifter motsvara 27 procent af enkepensionen, har komitén sökt andra utvägar för att bringa jemvigt i kassans ställning. Och då komitén funnit det vara synnerligen önskvärdt, att den ombildade *kassan komme att ställas under förvaltning af en styrelse, utsedd af Kongl. Maj:t*, har komitén ansett sig böra upptaga det förslag härutinnan, som framställdes af 1894 års pensionskomité och gick derpå ut, att styrelsens såväl ordförande som ledamöter borde utses af Kongl. Maj:t, ett förslag som då icke mötte någon gensägelse från civilstatens fullmäktige. Likaledes har komitén funnit sig böra förorda det af berörda pensionskomité framställda förslaget om en *årlig revision af kassans räkenskaper, handlingar och förvaltning genom af Kongl. Maj:t utsedde revisorer.* Med antagande af dessa förslag för styrelsens och revisorernas tillsättning torde emellertid följa, *att de med kassans förvaltning förenade kostnader, i den mån de icke äro att hänföra till utgifter för delegarnes deltagande i förvaltningen genom utsedde fullmäktige, böra af statsmedel bestridas.*

En sådan representation synes emellertid komitén icke vara af något verkligt behof påkallad, helst delegarne i kassan icke torde sakna tillfälle att genom någon af revisorerna eller på annat sätt låta till Kongl. Maj:ts kännedom komma möjligen uppstående önskemål i frågor rörande kassans förvaltning eller delegarnes intressen. Då nu förvaltningskostnaderna i sin helhet beräknats taga i anspråk en kapitaltillgång af resp. 1,714,000 kronor eller 1,500,000 kronor, allt eftersom räntefoten antages utgöra $3\,^1/_2$ eller 4 procent, skulle alltså statens öfvertagande af denna utgiftspost medföra en motsvarande minskning i kassans passiva. Ytter-

ligare sådan minskning torde kunna beredas derigenom, att *för barn efter blifvande delegare i kassan den ålder, då pensionsrätten upphör, nedsättes för såväl son som dotter från resp. 21 och 25 år till 18 år*, vid hvilken åldersgräns barns rättighet att uppbära pension numera torde i de flesta liknande kassor upphöra. Genom sistnämnda reglementsförändring beräknas kassans passiva komma att nedgå med omkring 100,000 kronor, och då härtill lägges den minskning af omkring 360,000 kronor resp. 300,000 kronor, som tjenstemannapensioneringens upphörande skulle hafva till följd, skulle alltså vidtagande af samtliga nu föreslagna åtgärder gifva som resultat, att, i händelse af statsanslagens upphörande, kassans ställning skulle komma att förblifva ungefär densamma, som angifves i professor Lindstedts här ofvan intagna utredning.

Af största vigt synes emellertid vara, att kassan icke bringas ur sitt jemvigtsläge genom reglementsförändringar, som öka kassans förbindelser utan att kassan tillföres en deremot svarande tillgång. Det måste derför anses synnerligen önskvärdt, att i kassans reglemente infördes bestämmelser, hvilka såsom vilkor för upptagande i kassan af nyinrättade tjenster eller af nya tjenstemannagrupper äfvensom för uppflyttning till högre klass af kassan redan tillhörande tjenstemannagrupper stadgade, att kassan, utan förutvarande delegares betungande, skulle beredas den tillökning i inkomster, som efter verkställd beräkning funnes motsvara de nya förbindelser, som genom sådan åtgärds vidtagande komme att tillskyndas kassan. Till kassans betryggande borde enligt komiténs mening reglementet jemväl innehålla grunder för bestämmande af delegarnes klassindelning samt en revision af afgiftsbeloppen verkställas i syfte af dessa afgifters rättvisare fördelning.

III.

Förslag

till

Kungörelse,

innefattande föreskrifter om verkställighet af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, jemte tillhörande motiver.

Kungörelsen.

Såsom ofvan nämnts, har komitén vid uppgörande af sitt förslag till pensionslag förutsatt, att i sammanhang med utfärdande af nämnda lag skulle, såsom komplement till densamma, i form af en kongl. kungörelse meddelas de föreskrifter, som kunde finnas erforderliga för lagens verkställighet. Enligt komiténs mening böra i denna kungörelse införas stadganden:

dels i fråga om sättet för *uppbörden och redovisningen af de pensionsafgifter*, som skola af tjenstinnehafvarne erläggas,

dels angående *förvaltningen af den pensionsfond*, som enligt pensionslagen skulle bildas af berörda afgifter, äfvensom om *fondens tillskott till pensionsutgifterna* m. m.,

dels beträffande hvad *iakttagas bör* af den, som vill *söka pension*,

dels ock om *skyldighet* för embetsverk och annan myndighet *att öfver sina tjenstemän föra matrikel* och deri införa de anteckningar, som må vara behöfliga för bedömande af vederbörande tjenstinnehafvares pensionsrätt, om och när fråga derom skulle uppstå.

I öfverensstämmelse med denna sin uppfattning rörande innehållet af en blifvande kungörelse i detta ämne har komitén uppgjort nedanintagna förslag till sådan kungörelse; och får komitén, beträffande affattningen af förslagets olika paragrafer, hänvisa till den åtföljande motiveringen.

Förslag

till

Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse,

innefattande föreskrifter om verkställighet af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension.

§ 1.

Mom. 1. För uppbörd och redovisning af pensionsafgift, som utgår enligt lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension den — — — —, svarar i egenskap af redogörare den, som ombesörjer utbetalning af tjenstinnehafvaren tillkommande löneinedel.

Mom. 2. Redogörare skall öfver de tjenstinnehafvare, hvilkas afgifter det åligger honom att uppbära, föra liggare, upptagande det för hvarje *tjenst* stadgade *högsta* pensionsunderlag och det för hvarje särskild *tjenstinnehafvare* för tillfället *gällande* pensionsunderlag med deråbelöpande årsafgift; och bör vid hvarje kalenderårs slut i liggaren antecknas, huruvida tjenstinnehafvare behörigen erlagt till betalning förfallna afgifter för året äfvensom, om uraktlåtenhet härutinnan egt rum, beloppet af ogulden afgift.

§ 2.

Uppbörden verkställes medelst afdrag å hvarje till utbetalning förfallet lönebelopp af så stor del af pensionsafgiften, som belöper å den tid, för hvilken lönen utbetalas.

Åtnjuter tjenstinnehafvare icke sjelf den med tjensten förenade lön eller kan af annan anledning uppbörd icke ega rum på det i föregående punkt föreskrifna sätt, vare tjenstinnehafvare skyldig att inom den fem-

tonde dagen i hvardera af Mars, Juni, September och December månader till redogöraren inbetala pensionsafgiften för löpande qvartal vid påföljd att beloppet utsökes.

§ 3.

Mom. 1. Influtna pensionsafgifter redovisas vid utgången af hvarje kalenderqvartal medelst deras aflemnande:

a) för tjenstinnehafvare, hvilkas lön utbetalas genom landtränterierna enligt de af statskontoret utfärdade länsstater, till K. M:ts Befallningshafvande;

b) för tjenstinnehafvare vid fångvården, poststaten, tullstaten och skogsstaten samt vid hospital eller asyl för sinnessjuke, till det centrala embetsverk, hvarunder tjenstinnehafvaren lyder;

c) för öfrige tjenstinnehafvare, till statskontoret.

Mom. 2. Redogörelse skall vara affattad enligt vid denna kungörelse fogadt formulär; och skall det åligga de i mom. 1 a och b omförmälda embetsmyndigheter att, omedelbart efter redogörelses mottagande, låta granska densamma och sist, inom en månad efter det redogörelse inkommit, dervid fogade afgifter till statskontoret insända jemte det yttrande, hvartill granskningen må gifva anledning.

§ 4.

Den pensionsfond, hvarom förmäles i lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, skall, under benämning: »pensionsfonden för civile tjenstinnehafvare», förvaltas af statskontoret, som det i sådan egenskap skall åligga:

att göra fondens medel räntebärande i enlighet med de bestämmelser, som nu äro eller framdeles må varda stadgade för statskontorets fondförvaltning i allmänhet;

att, efter afslutandet af fondens räkenskap för näst föregående året, så fort ske kan till Konungen afgifva berättelse angående fondens ställning vid årsskiftet;

att, sedan summan af de pensioner, som under näst föregående året utbetalts enligt ofvan åberopade pensionslag, blifvit tillförlitligen känd, från pensionsfonden bereda godtgörelse åt de olika slag af medel, från hvilka pensionerna utgått, med belopp, som svara mot fondens efter fastställd fördelningsgrund uträknade andel i pensionsutgifterna;

att pröfva ansökning om återbekommande af erlagd pensionsafgift och till återbetalning godkändt belopp från pensionsfonden utanordna;

samt att, då pensionsutbetalning enligt 14 § af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension förekommer, sådan utbetalning verkställa.

§ 5.

Inom Januari månads utgång hvarje år skola generalpoststyrelsen och generaltullstyrelsen, hvar för sin personal, till statskontoret aflemna specifik uppgift å de pensioner, hvilka med anledning af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension utbetalts under nästföregående året.

§ 6.

Ansökning om erhållande af pension på grund af bestämmelserna i lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension ställes till Konungen och skall, då sökanden är ledamot af Konungens högsta domstol, chef för embetsverk eller landshöfding, ingifvas omedelbart till vederbörande statsdepartement, men, i öfriga fall, till det embetsverk eller den myndighet, sökanden tillhör eller hvarunder han lyder; och åligger det embetsverket eller myndigheten att ansökningen jemte eget underdånigt utlåtande till Konungen öfverlemna.

§ 7.

Föreligga sådana omständigheter, att tjenstinnehafvare enligt föreskrifterna i pensionslagen kan antagas vara skyldig att afgå från tjensten, och gör han icke sjelf ansökning om afsked, skall det embetsverk eller den myndighet, tjenstinnehafvaren tillhör eller hvarunder han lyder, hos Konungen anmäla förhållandet och dervid afgifva yttrande rörande den pension, som synes böra den ifrågavarande tjenstinnehafvaren tillkomma.

§ 8.

Ansökning om pension skall vara åtföljd af:
bevis om den sökandes ålder och frejd;
styrkt tjenstetförteckning;

utdrag af den i § 1 mom. 2 omförmälda liggare för hvart och ett af de tio sistförflutna åren i hvad den rör sökanden;

uppgift huruvida sökanden tillika innehar annan statens tjenst eller för sådan tjenst åtnjuter pension; samt,

derest pension sökes på grund af bestämmelserna i 6 § c) eller d) af lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, legitimerad läkares intyg angående sökandens otjenstbarhet och, i händelse olycksfall åberopas såsom grund för pensionsrätt, tillika redogörelse för de närmare omständigheter, hvarunder olycksfallet inträffat.

§ 9.

Hos hvarje embetsverk eller annan myndighet med tjenstinnehafvare, som afses i lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, skall föras matrikel, i hvilken för en hvar hos verket eller myndigheten anställd person införas uppgifter om ålder, tiden för första inträdet i statens tjenst, de tider under hvilka han efter förordnande skött tjenst inom verket, dagen då utnämning eller befordran till ordinarie tjenst egt rum, samt de tider under hvilka han icke tjenstgjort, jemte anledningarna dertill.

Den som söker inträde hos embetsverk eller myndighet, hvarom ofvan säges, skall, derest han förut varit anställd i statens tjenst, om denna sin tjenstgöring och tiden derför förete bevis för att i matrikeln antecknas.

§ 10.

Tjenstinnehafvare, som enligt 18 § i lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension eger att, efter derom gjord anmälan, få lagens bestämmelser å sig tillämpade, skall, inom den i sådant afseende stadgade tid, göra skriftlig anmälan derom hos det embetsverk eller den myndighet, tjenstinnehafvaren tillhör eller hvarunder han lyder. Ledamot af Konungens högsta domstol, chef för embetsverk eller landshöfding, skall dock göra sådan anmälan hos chefen för vederbörande statsdepartement.

Bilaga till § 3 mom. 2.

Redogörelse

för de pensionsafgifter, som enligt pensionslagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension skolat af nedan upptagne personer erläggas för (*första*) kalenderqvartalet år 19...

Tjenstetitel och namn.	Pensionsunderlag		Afgiftsprocent.	Pensionsafgift för året räknadt.	Erlagd pensionsafgift.	Anmärkning.*
	för tjensten högst.	för nuvarande innehafvare.				
Presidenten N. N. . . .	6,000	6,000	6	360	90: —	
Kammarrådet N. N. . .	5,000	4,400	5	220	55: —	
Advokatfiskalen N. N. .	4,000	3,000	4	120	30: —	
Arkivarien N. N. . . .	4,000	3,500	4	140	35: —	
Notarien N. N.	2,800	2,300	3	69	17: 25	
Aktuarien N. N.	2,800	1,800	3	54	9: —	Tillträdde tjensten d. 1 febr. d. å.

* I denna kolumn skall anmärkas, derest till betalning förfallen afgift icke influtit, äfvensom de åtgärder, som vidtagits för afgiftens indrifvande.

Motiver.

§ 1.

Då pensionsafgiftens erläggande synts komitén böra, der sådant är möjligt, ställas i omedelbart sammanhang med utbetalningen af aflöningsmedel, som tillkomma den till afgiften förpligtade tjenstinnehafvaren, så har det ock förefallit naturligast, att såsom redogörare för pensionsafgifterna användes den tjensteman, bland hvars åligganden ingår sådan löneutbetalning. Komitén föreslår derför, att för uppbörd och redovisning af pensionsafgift, hvilken utgår enligt lagen angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, skall *i egenskap af redogörare* den svara, som ombesörjer löneutbetalning till innehafvare af tjenst, å hvilken nämnda lag eger tillämpning.

För att blifva i tillfälle att behörigen fullgöra sina åligganden som uppbördsman har redogöraren behof af en uppbördslängd eller liggare öfver de tjenstinnehafvare, hvilkas afgifter han har att uppbära och redovisa. Föreskrift om skyldighet för redogöraren att föra en sådan liggare har derför här intagits, äfvensom en anvisning om liggarens uppställning och vigtigaste innehåll.

Huru komitén tänkt sig uppställningen af berörda liggare, framgår närmare af det formulär till qvartalsredogörelse för pensionsafgifter, hvilket, såsom bilaga till § 3 i kungörelseförslaget, finnes fogadt vid detta betänkande. Liggaren bör nämligen lämpligast vara så uppställd, att redogörelsen endast kommer att blifva ett utdrag af liggaren för den tid, för hvilken redogörelsen är afsedd.

§ 2.

Enligt 10 § i pensionslagen skall pensionsafgiften erläggas *för* hvarje månad, för hvilken lön för tjensten åtnjutes, äfvensom *för* månad, under

hvilken på grund af tjenstledighet eller i följd af ådömd mistning af tjensten för viss tid lön icke uppbäres. Då, såsom nyss anmärktes, afgiftens erläggande bör i de fall, der sådant låter sig göra, ansluta sig till löneutbetalningarne, hvilka numera oftast torde ega rum månadsvis, har komitén i afseende å *uppbördens verkställande* föreslagit, att denna skall ske medelst afdrag å hvarje till utbetalning förfallet lönebelopp af så stor del af pensionsafgiften, som belöper å den tid för hvilken lönen utbetalas. Afgiften kommer alltså att erläggas månadsvis, der lönen utbetalas månadsvis, och qvartalsvis i de fall der lön utbetalas endast en gång i qvartalet. Komitén håller före, att detta uppbördssätt, på samma gång som det medför enkelhet, reda och trygghet, äfven är det för den betalningsskyldige minst betungande.

Då det emellertid understundom händer, att tjenstinnehafvare antingen icke sjelf är i åtnjutande af lönen för den tjenst, han innehar, eller ock åtnjuter sin aflöning i sådan form att några kontanta lönemedel icke till honom från statskassan utgå, såsom fallet är med vissa prebendeinnehafvare med flere, kan uppbörden af de pensionsafgifter, sådan tjenstinnehafvare är skyldig att erlägga, icke verkställas på det nyss beskrifna sättet, utan liqvid måste i detta fall ske genom kontant inbetalning till redogöraren af afgiftens belopp. För att icke onödigtvis vålla en sådan tjenstinnehafvare besvär och måhända äfven kostnad, har komitén föreslagit, att afgiften må erläggas qvartalsvis, och på det att afgiften alltid må inkomma i så god tid, att den kan redovisas i sammanhang med öfriga qvartalet tillhörande afgifter, har tillika föreskrifvits, att dylikt afgiftsbelopp skall redogöraren tillställas inom den femtonde dagen i sista månaden af kalenderqvartalet. Skulle försummelse härutinnan ega rum, tillkommer det redogöraren att vidtaga de åtgärder, som i hvarje särskildt fall visa sig erforderliga för att till inbetalning förfallet, oguldet afgiftsbelopp må snarast möjligt inflyta.

§ 3.

Här hafva intagits de föreskrifter, som synts komitén nödiga i afseende å *pensionsafgifternas redovisning*. Redogörare bör hafva skyldighet att vid utgången af hvarje qvartal redovisa de under qvartalet influtna afgifterna. Redovisningen sker genom afgifternas aflemnande till vederbörande embetsmyndighet, och bör det inlevererade afgiftsbeloppet åtföljas af en specifik redogörelse, affattad enligt ofvannämnda formulär. Då komitén ur ordnings- och kontrollsynpunkt ansett lämpligast, att redogörelsen i första hand ingår till den myndighet, som bäst är i tillfälle

att granska redogörelsen och tillse om vid afgifternas erläggande tillämpats de i sådant afseende i pensionslagen gifna stadganden, har komitén föreslagit, att redovisningen skall ske genom afgifternas och redogörelsens aflemnande:

för tjenstinnehafvare, hvilkas lön utbetalas genom landtränterierna enligt de af statskontoret utfärdade länsstater, *till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande;*

för tjenstinnehafvare vid fångvården, poststaten, tullstaten och skogsstaten samt vid hospital eller asyl för sinnessjuka, *till det centrala embetsverk, hvarunder tjenstinnehafvaren lyder;* och

för alla öfrige tjenstinnehafvare *till statskontoret.*

Då pensionsafgifterna enligt pensionslagens föreskrift skola ingå till en särskild fond för civile tjenstinnehafvare; och då denna fond, enligt hvad komitén i nästföljande paragraf kommer att föreslå, skulle förvaltas af statskontoret, böra, sedan redogörelserna blifvit granskade, de af redogörarne till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande samt till fångvårdsstyrelsen, generalpoststyrelsen, generaltullstyrelsen, domänstyrelsen och medicinalstyrelsen aflemnade afgifterna, sist inom en månad efter det redogörelsen inkommit, insändas till statskontoret i egenskap af pensionsfondens förvaltare; hvaremot sjelfva redogörelserna böra såsom inkomstverifikationer bifogas vederbörande länsstyrelses eller embetsverks räkenskap för att blifva tillgängliga vid den granskning, som räkenskapen är underkastad hos kammarrätten och statsrevisionen. Skulle vid den ofvanomförmälda granskningen hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande eller det centrala embetsverket något anmärkningsvärdt hafva förekommit, och har rättelse i det anmärkta förhållandet icke redan vid afgifternas insändande till statskontoret vunnits, bör i sammanhang med medlens öfverlemnande statskontoret erhålla underrättelse om hvad vid granskningen förekommit, och om de åtgärder, som i anledning deraf vidtagits.

§ 4.

Redan förut är anmärkt, att komitén ansett sig böra föreslå, att förvaltningen af pensionsfonden anförtros åt statskontoret. Derest, såsom komitén förordat, någon särskild styrelse för handhafvande af pensionsväsendet för de civile tjenstinnehafvare, hvarå pensionslagen bör tillämpas, icke blifver tillsatt, utan pensionsutbetalningarne komma att ske på hufvudsakligen enahanda sätt som för närvarande, har komitén föreställt sig, att det skulle ligga närmast till hands att statskontoret, som redan förvaltar

så betydliga fonder för det allmännas räkning, och skulle få på sin lott att utbetala en väsentlig del af de enligt den nya lagen utgående pensionerna, komme att öfvertaga förvaltningen jemväl af denna pensionsfond, äfven om de nya bestyr, som härigenom och genom pensionslagens tillämpning i öfrigt skulle tillkomma statskontoret, såsom antagligt är, skulle föranleda någon ökning af personalen eller annan förändring af embetsverkets nuvarande organisation.

Fonden synes lämpligen kunna benämnas »pensionsfonden för civile tjenstinnehafvare»; och torde det böra tillhöra fondens förvaltare att göra fondens medel räntebärande, att årligen afgifva till Konungen en berättelse angående fondens ställning vid sista årsskiftet samt att utanordna de medel, som enligt pensionslagens bestämmelser böra från pensionsfonden utgå.

Vid fruktbargörande af fondens medel synes anledning icke förekomma att tillämpa andra grunder än dem, som i allmänhet gälla för förräntandet af åt statskontorets förvaltning öfverlemnade fonder.

Sedan ofvanomförmälda berättelse angående pensionsfondens ställning vid slutet af det *första* räkenskapsår, under hvilket förekommit utbetalning af pension enligt pensionslagens stadganden, till Konungen inkommit, torde tiden vara inne att gå i författning om verkställande af den i pensionslagens 11 § föreskrifna sannolikhetsberäkning för utrönande af den qvot, hvarmed fonden skall för detta och de närmast följande åren i pensionsutgifterna deltaga. Då sedermera sådan berättelse till Konungen inkommer, lärer för hvarje gång böra tagas under öfvervägande, huruvida anledning må förefinnas att låta verkställa ny sannolikhetsberäkning, innan i lagen angifven femårsperiod utlupit.

§ 5.

För att sätta statskontoret i tillfälle att bereda post- och tullmedlen godtgörelse för pensionsfondens andel i de från nämnda medel utbetalda pensioner, är nödigt att statskontoret från vederbörande centrala embetsverk erhåller en uppgift å de pensioner, som under hvarje år utbetalas med anledning af pensionslagen. Komitén har derför föreslagit en bestämmelse derom, att generalpoststyrelsen och generaltullstyrelsen skola, hvar för sin personal, inom januari månads utgång till statskontoret aflemna en specifik uppgift å de pensionsbelopp, som med stöd af pensionslagens stadganden blifvit under loppet af det nästföregående året af postrespektive tullmedlen utbetalda.

Efter emottagande af dessa uppgifter bör det åligga statskontoret tillse, att den andel i pensionsutgifterna, som enligt fastställd qvot skall af pensionsfonden gäldas samt af post- och tullmedlen förskjutits, varder dessa medel tillgodoförd; lärande för sådant ändamål statskontoret komma att till disposition af vederbörande styrelse från pensionsfonden utanordna berörda andel.

Beträffande godtgörelse af fondens andel i de pensioner, som utbetalas från anslag under riksstatens tionde huvudtitel eller från »patent- och varumärkesafgifters samt registreringsafgifters fond», bör statskontoret, som sjelf förvaltar berörda fond och omedelbart eller medelbart besörjer utbetalningen af de pensioner, hvilka utgå från å riksstaten uppfördt anslag, efter inhämtande af uppgifter rörande de å landtränterierna utbetalda pensionsbeloppen, från pensionsfonden utanordna jemväl de medel, som erfordras för att bereda ofvanomförmälda anslag eller fond den hvar och en af dem tillkommande godtgörelse för pensionsfondens andel i pensionsutgifterna.

§ 6.

Enligt 13 § i pensionslagen skall pension sökas hos Konungen. Då sökanden är ledamot af högsta domstolen, chef för embetsverk eller landshöfding bör ansökningen ingifvas omedelbart till det statsdepartement, hvarunder sökanden hörer, men i öfriga fall bör ansökningen genom det embetsverk eller den myndighet, sökanden tillhör eller hvarunder han lyder, till Konungen öfverlemnas; och tillkommer det då embetsverket eller myndigheten att uti eget underdånigt utlåtande yttra sig beträffande den rätt till pension, som anses böra sökanden tillkomma.

§ 7.

Der det enligt 6 § i pensionslagen åligger tjenstinnehafvare skyldighet att från tjensten afgå, skall det tillkomma det embetsverk eller den myndighet, tjenstinnehafvaren tillhör eller hvarunder han lyder, att vaka deröfver att pensionslagens i sådant afseende gifna föreskrifter efterlefvas. Skulle alltså en sådan tjenstinnehafvare icke sjelf göra framställning om afsked, och har han icke sökt och vunnit sådant anstånd med afskedstagandet, som enligt pensionslagen kan i visst fall medgifvas, tillkommer

det embetsverket eller myndigheten att hos Konungen göra anmälan om förhållandet och dervid utlåta sig rörande den pension, som anses böra tjenstinnehafvaren tillkomma.

§ 8.

På det att tillfälle må gifvas att vederbörligen pröfva väckt fråga om pensionsrätt bör framställning om pensions beviljande åtföljas af vissa handlingar. Sådana äro i främsta rummet ålders- och frejdebevis samt behörigen styrkt tjensteförteckning. För uträkning af pensionsbeloppet erfordras äfven uppgift om storleken af det pensionsunderlag, som varit för tjenstinnehafvaren gällande under hvart och ett af de senast förflutna tio åren. Då denna upplysning säkrast vinnes genom utdrag af den liggare, hvarom förmäles i § 1 mom. 2 af denna kungörelse, har föreskrifvits, att pensionsansökningen skall vara åtföljd jemväl af utdrag af nämnda liggare för hvart och ett af de tio sistförflutna åren i hvad den rör sökanden. Slutligen bör alltid uppgifvas, huruvida sökanden jemte den tjenst, för hvilken pensionen sökes, innehar annan statens tjenst eller för sådan tjenst åtnjuter pension, enär sådan händelse har inverkan på beloppet af den sökta pensionen, enligt hvad 16 § pensionslagen närmare angifver.

Grundas framställningen om rätt till pension på något af de i 6 § pensionslagen mom. c) eller d) angifna förhållanden, eller med andra ord har tjenstinnehafvare i följd af sjukdom, vanförhet eller lyte varit under fem år oförmögen till tjenstgöring, eller har inträffadt olycksfall i tjensten satt honom ur stånd att för framtiden tjenstgöra, och åberopas sådan omständighet såsom skäl för afgång ur tjenst med pension, då skall framställningen åtföljas, i bägge fallen af legitimerad läkares intyg om sökandens otjenstbarhet, samt i det senare fallet jemväl af en redogörelse för de omständigheter, under hvilka olycksfallet inträffat.

§ 9.

Då det för en riktig tillämpning af pensionslagens stadganden om tjenstårsberäkning är af stor vigt att erhålla tillförlitlig kännedom om sökandens tjenstgöring under den tid, som han vill räkna sig till godo såsom tjenstår, böra anteckningar om hvarje inom embetsverk eller hos statsmyndighet anställd person från början föras så noggrant, att dessa sedermera kunna läggas till grund för beräkningen af hans tjenstår för

erhållande af pension enligt pensionslagens bestämmelser. För sådant ändamål bör hos hvarje embetsverk eller myndighet med tjenstinnehafvare, som afses i nämnda lag, föras matrikel, i hvilken antecknas sådana data som äro af betydelse för tjenstårsberäkningen. Dylika matriklar föras väl redan med större eller mindre utförlighet och noggrannhet inom de flesta embetsverk, men det har dock synts behöfligt att här stadga en sådan inregistrering såsom en ovilkorlig skyldighet för alla embetsverk och andra myndigheter, å hvilkas tjenstinnehafvare pensionslagen skall tillämpas, samt tillika närmare angifva matrikelns hufvudinnehåll.

För att hafva dessa uppgifter så mycket som möjligt samlade torde tillika böra föreskrifvas, att den som söker inträde hos embetsverk eller myndighet med tjenstinnehafvare, som afses i pensionslagen, skall, derest han förut varit i statens tjenst anställd, förete bevis om denna sin tjenstgöring och tiden derför, och bör efter sökandens inträde i det nya verket bevisets innehåll i detta verks matrikel antecknas.

§ 10.

Enligt medgifvande i 18 § a) pensionslagen kan den, som vid tiden för lagens trädande i kraft innehar tjenst, som i lagen afses, men icke är skyldig att vara underkastad lagens bestämmelser, få dessa bestämmelser å sig tillämpade, derest han, inom ett år efter det lagen trädt i kraft, derom gör anmälan. Komitén har här närmare angifvit, huru dylik anmälan skall ske, och i sådant afseende föreslagit, att den skall vara skriftligen affattad samt ingifvas till det embetsverk eller den myndighet, den ifrågakomne tjenstinnehafvaren tillhör eller hvarunder han lyder, samt att, om det är fråga om ledamot af Konungens högsta domstol, chef för embetsverk eller landshöfding, anmälan skall göras hos chefen för vederbörande statsdepartement. Sedan sådan anmälan inkommit, torde den myndighet, som mottagit densamma, böra tillse att den kommer att delgifvas en hvar, som med anledning deraf kan hafva något att iakttaga.

BILAGOR.

Bil. I.

Utredning

angående kostnaden för pensionering af civile tjenstinnehafvare i enlighet med komiténs förslag till pensionslag samt angående civilstatens pensionsinrättnings och tullstatens pensionsinrättnings ekonomiska ställning.

Till Nya Pensionskomitén.

Jag får härmed redogöra för resultaten af de beräkningar, som enligt komiténs uppdrag blifvit verkställda dels angående kostnaden för pensionering af statens civila tjensteinnehafvare i enlighet med de grunder för denna pensionering, som angifvas i komiténs förslag till pensionslag för nämnda tjenstemän, dels ock angående Civilstatens Pensionsinrättnings och Tullstatens enskilda Pensionsinrättnings ekonomiska ställning.

Väsentliga delar af dessa beräkningar hafva mer eller mindre sjelfständigt utförts af andra personer. Sålunda har lektor P. A. Björkman samlat och ordnat det statistiska material, som legat till grund för beräkningarne öfver de civila tjenstemännens, utom tullstaten, egen pensionering. Undersökningen angående dödligheten bland samma tjenstemän har utförts af Prof. E. Phragmén och Dr K. Beckman; de beräkningar, som erfordrades för bedömande af pensionskostnaden, hafva verkställts af Dr V. E. Nordenmark och Docenten I. Fredholm; de för undersökningen af Civilstatens Pensionsinrättnings och Tullstatens tjenstemanna- och enkepensionering erforderliga beräkningarne hafva utförts af Dr H. Tiselius.

I. Dödlighet och räntefot.

Såsom redan antydts, har jag låtit verkställa vissa beräkningar angående dödligheten bland de civila tjenstemännen. Undersökningen omfattade dock ej samtliga de klasser af dylika tjenstemän, å hvilka den föreslagna pensionslagen skulle komma att tillämpas, utan inskränktes till innehafvarne af sådana tjenster, som upptagas i statskalendern. I följd häraf äga resultaten visserligen ej direkt giltighet för betjänte och deras vederlikar, men denna omständighet är dock, i följd af det relativt ringa beloppet af kostnaden för deras pensionering, af underordnad betydelse. Derjemte undantogos tjenstemännen vid Tullstaten, för hvilka verkställts

särskild utredning, som ledt till väsentligen enahanda slutresultat som för de öfriga civila tjenstemännen.

Beräkningarne omfatta de 20 åren 1880—99 samt ett antal af 1,761 konstaterade dödsfall, fördelade på åldrarne öfver 34 år. Härtill komma 67 fall, i hvilka ej utan allt för stor tidsspillan kunnat afgöras, huruvida afgången berott på dödsfall eller annan anledning. De beräknade dödlighetsprocenttalen angifvas derför här nedan dels (*a*) under förutsättning af, att dessa 67 fall alla varit dödsfall, dels (*b*) under förutsättning af att intet af dessa fall berott på dödsfall. Procenttalen angifvas endast för 5-åriga åldersgrupper, hvarjemte, för jemförelsens skull, motsvarande tal meddelas enligt statistiska centralbyråns dödlighetstabeller för rikets hela manliga befolkning under perioderna 1871—80 och 1881—90:

Ålder	(a)	(b)	1871—80	1881—90
35—39 år	0,65	0,58	0,92	0,77
40—44 »	0,94	0,91	1,08	0,94
45—49 »	1,42	1,34	1,32	1,15
50—54 »	1,73	1,65	1,69	1,45
55—59 »	2,51	2,39	2,26	1,97
60—64 »	3,45	3,31	3,16	2,76
65—69 »	4,11	4,01	4,75	4,07
70—74 »	6,77	6,64	7,30	6,36
75—79 »	9,51	9,47	11,44	10,09

De nu anförda siffrorna visa visserligen, att ingendera af statistiska byråns tabeller fullt återgifver dödlighetsförhållandena bland de tjenstemän, som här äro i fråga, men för de ändamål, som med förevarande utredningar åsyftas, äro emellertid dessa tabeller tydligen användbara utan annan inskränkning än den, som betingas af de olika utredningarnes föremål och af den större eller mindre grad af försigtighet, hvarmed de erforderliga förutberäkningarne böra utföras. Sålunda har jag, i fråga om beräkningen af kostnaden för tjenstemännens egen pensionering äfvensom i fråga om redan utgående pensioner till enkor och barn, ansett mig kunna använda 1881—90 års tabeller för män och qvinnor resp., men i fråga om öfverlefvelseräntor och deremot svarande delegareafgifter lagt tabellerna för 1871—80 till grund.

Hvad *räntefoten* angår, så hafva alla beräkningarne utförts både efter 3 $^1/_2$ och efter 4 %. Derjemte må omnämnas, att samtliga lifräntevärden beräknats som om lifräntan varit s. k. kontinuerlig.

II. Kostnaden för tjenstemännens egen pensionering.

Ändamålet med de beräkningar, för hvilkas hufvudresultat nu först redogöres, har dels varit att vinna en föreställning om det belopp, hvartill totalutgiften för pensionerna kommer att uppgå under förutsättning af att komiténs förslag skulle blifva antaget, dels äfven att undersöka i hvad mån de af komitén föreslagna regler för normeringen af tjenstemännens egna bidrag i verkligheten motsvara hvad som komitén med dem afsett, nämligen att genom dessa afgifter ungefär en tredjedel af pensionskostnaden skulle kunna bestridas.

Till grund för beräkningarne angående de tjenstemän, hvilkas befattningar upptagas i statskalendern, har lagts erfarenheten under de 20 åren 1880—99. Antalet tjenster, m. m. d., som hänför sig till senaste tiden, har deremot upptagits efter statskalendern för år 1901 med de modifikationer, som föranledts af en jemförelse med den af komitén särskildt upprättade förteckningen öfver tjenster och aflöningsförhållanden. De slutresultat, som här nedan anföras, gälla således för slutet af år 1900.

Beräkningarne hafva utförts på sådant sätt, att för hvarje under den nämnda perioden inträffad befordran jemte den härigenom inträdda ökningen af den framtida pensionen och tillhörande pensionsafgift äfven kapitalvärdena af dessa ökningar uträknats och sedermera derur det årliga medeltalet härledts. Såsom pension har härvid i hvarje fall ansetts den högsta för tjensten bestämda pension, således med tillägg af alla förekommande ålderstillägg, då det ju ytterst sällan förekommer, att icke dessa ålderstillägg intjenats vid den tidpunkt, då tjenstemannen erhåller pension, i följd hvaraf genom nämnda förfarande, vid beräkningen af pensionernas belopp och kapitalvärden, något fel af betydelse icke begås. I fråga om pensionsafgifternas värden har deremot användningen af denna förenkling af metoden större betydelse, då ju, enligt komiténs förslag, visserligen afgifts*procenten* skulle beräknas efter den högsta pensionen, men afgiften sjelf i hvarje fall beräknas efter det för tillfället gällande pensionsbeloppet, således med inräknande allenast af de ålderstillägg, som intjenats. I följd häraf komma, särskildt i fråga om de tjenster, med hvilka flera ålderstillägg äro förenade, afgifternas värden att uppskattas för högt, och afgifterna derför synas täcka större del af pensionskostnaden än som verkligen är fallet. Denna olägenhet, som tydligen icke utan ett i förhållande till resultatets värde oproportionerligt arbete stått att undvika, har dock, såsom redan framhållits, egentligen betydelse då det gäller tjenster med

ett flertal ålderstillägg, såsom företrädesvis lärarne vid elementarläroverken, och äfven i dessa fall hufvudsakligen i fråga om direkta befordringar till tjenst, utan att förut annan tjenst innehafts. Då det emellertid, såsom redan anmärkts, icke varit möjligt att undvika denna olägenhet, så har jag i stället, efter det alla beräkningar blifvit verkställda, sökt att genom en öfverslagsräkning erhålla en föreställning om beloppet af det fel, som kan anses vidlåda resultatet.

Vissa andra felaktigheter, som antingen berott på, att komiténs slutliga förslag ej fullt öfverensstämmer med de förutsättningar, som lagts till grund för beräkningarne, eller också berott på ett och annat missförstånd af beräknaren, hafva visat sig vara af så ringa betydelse i fråga om afgifternas förhållande till pensionen, att korrektion varit obehöflig, medan å andra sidan inflytandet på resultatet beträffande det belopp, till hvilket totala pensionskostnaden skulle komma att uppgå i framtiden, är af den beskaffenhet, att felet kan elimineras efteråt genom enkel proportionering. Särskildt kan, därest komiténs slutliga förslag skulle blifva ett annat än det, som här lagts till grund, en korrektion blifva erforderlig för de grupper af tjenstemän, för hvilka inga tjenstgöringspenningar äro stadgade, och för hvilka, enligt komiténs preliminära beslut, pensionen här beräknats till $^3/_4$ af lönen i hvarje fall.

Samtliga de tjenstemän, som omfattats af beräkningarne, hafva delats i följande 12 grupper:

Grupp 1 omfattar de civila tjenstinnehafvare, som icke tillhöra någon af grupperna 3—11, och för hvilka antalet af dem, som hafva samma pensionsunderlag — således samma lönevilkor — öfverstiger 10. För hela denna grupp är beräkningen utförd med en antagen medelpensionsålder af 68 år.

Grupp 2 omfattar de öfriga tjenstinnehafvare utom grupperna 3—11, hvilka, efter löne- och pensionsvilkor, kunna uppdelas i undergrupper med mindre än 10 inom hvar och en. Den vid beräkningarne antagna pensionsåldern har här varit olika i olika fall och vexlat mellan 65,8 och 70 år.

Grupp 3 utgöres af tjenstemännen vid poststaten utom generalpoststyrelsen, som medtagits i grupp 1. Medelpensionsåldern har antagits till 68 år.

Grupp 4 består af generaltullstyrelsen och tjenstemännen vid tullverket. Medelpensionsåldern har i regeln antagits till 68,5 år, men i 5 fall till 68 och i ett fall till 70 år.

Grupp 5 utgöres af tjenstemännen vid fångvårdsstaten utom styrelsen, som intagits i grupp 1. Medelpensionsåldern har antagits till 67,9 år.

Grupp 6 omfattar teckнings- och musiklärarne vid läroverken. Medelpensionsåldern har antagits till 68 år.

Grupp 7 omfattar förste landtmätarne med en medelpensionsålder af 68 år. Orsaken till, att dessa tjenstemän förts i en särskild grupp, har varit den höga befordringsåldern af i medeltal 56,3 år, som beräknats för dem, och hvilken omständighet gör att pensionsafgifterna i detta fall få ett exceptionelt ringa värde.

Grupperna 8 och 9 omfatta resp. läkare och gymnastiklärare, för hvilka en pensionsålder af 62 år stadgats i komiténs förslag. Den medelpensionsålder, som lagts till grund för beräkningarne, har varit 63,5 år.

Grupperna 10, 11 och 12 omfatta betjenteklasserna vid resp. postverket, tullverket och de öfriga staterna. Medelpensionsåldern har antagits till resp. 67, 66 och 67 år.

Gången af sjelfva beräkningarne framgår tillräckligt tydligt af följande redogörelse för betydelsen af de beteckningar, som användts i de längre ned anförda tabellerna öfver slutresultaten:

P och P' betyda högsta resp. lägsta pensionsunderlaget för tjensten i fråga; der inga ålderstillägg till lönen finnas, äro P och P' lika stora; för tjenster med endast lön — utan tjenstgöringspenningar — äro P och P' beräknade till $^3/_4$ af lönen;

α betyder antalet tjenster inom den grupp eller undergrupp af tjenster, som äro i fråga;

i = medelåldern vid inträde i tjenst inom gruppen, beräknad efter de under perioden 1880—99 inträffade befordringar; vid beräkningen af i liksom äfven af de i det följande omförmälda I och π och vid samtliga derpå grundade beräkningar hafva jemväl, för säkerhetens skull, de få fall inräknats, då under perioden befordringar till nyinrättade tjenster förekommit;

I = hela antalet af dem, som under perioden tillträdt tjenst inom gruppen;

π = årliga medeltillväxten i P genom tillträde af tjenst inom gruppen; detta tal har erhållits genom att från $I \,.\, P$ subtrahera summan af de högsta pensionsunderlagen för föregående tjenster, och derpå dividera resultatet med 20;

β = antal under 20-årsperioden pensionerade;

p = pensionsåldern i medeltal för dem, som erhållit pension under 20-årsperioden;

p' = pensionsåldern sådan den sannolikt skulle blifvit i medeltal, om förslagets bestämmelser varit gällande under perioden; p_0 eller den pensionsålder, som lagts till grund för beräkningarne angående gruppen,

antogs vid den första kalkylen i alla fall = p'; vid kontrollräkningen sammandrogos resultaten för de större grupperna efter en för flera grupper gemensam pensionsålder på sätt vid gruppindelningen redan anförts; i fråga om de mindre grupperna bibehöllos de ursprungliga åldrarne p'.

Q = tillväxt i den årliga totala pensionsutgiften i följd af befordringar till tjenster inom gruppen, hänfördt till den tid, då denna utgift kan anses hafva uppnått sitt normala belopp (jemvigtsläget); (om L_i betyder antalet lefvande vid i års ålder enligt dödlighetstabellen, och L_p antalet lefvande öfver p_0 års ålder, så är $Q = \pi \cdot L_p : L_i$);

$p_i = \pi \cdot {}^{(p_0)}l_i$, der ${}^{(p_0)}l_i$ betyder kapitalvärdet af en från i till p_0 års ålder uppskjuten enkronas liffränta, efter 3 1/2 %; p_i betyder således kapitalvärdet i medeltal af de pensionsförbindelser, som tillkomma årligen genom befordringar till tjenster inom gruppen;

q_i = motsvarande kapitalvärde enligt 4 %;

A' = afgiftsprocenten enligt komiténs förslag;

A = årsafgift för högsta pensionsunderlaget;

ΔA = årliga medeltillväxten i årsafgifter A genom befordringar, enligt erfarenheten under 20-års-perioden;

$r_i = \Delta A \cdot l_i^{(p_0)}$, der $l_i^{(p_0)}$ är kapitalvärdet af en temporär enkronas liffränta från i till p_0 års ålder, efter 3 1/2 %; r_i betyder således kapitalvärdet i medeltal af de nya årsafgifter, som årligen tillkomma genom befordringar.

s_i = motsvarande kapitalvärde enligt 4 %.

$a = \frac{r_i}{p_i}$ = den bråkdel af årliga pensionsökningen, som betäckes genom motsvarande afgiftsökning, efter 3 1/2 %;

$b = \frac{s_i}{q_i}$ = motsvarande bråkdel enligt 4 %.

Då jag nu går att redogöra för de resultat, som erhållits för de olika grupperna af tjenstemän, vill jag först, med afseende å *grupp 1*, hvilken är den ojemförligt största och mest betydande af alla grupperna, mera i detalj anföra resultaten, i det jag redogör för de olika undergrupper, i hvilka gruppen uppdelas, om man tager pensionsbeloppet såsom indelningsgrund. Till den första undergruppen hör sålunda de tjenstemän, för hvilka pensionsunderlaget och således högsta pension skulle enligt komiténs förslag utgöra 6,000 kronor, således presidenter, justitieråd, landshöfdingar m. fl.

Till den andra undergruppen höra de tjenstemän för hvilka pensionsunderlaget är 5,000 kronor, således öfverdirektörer, häradshöfdingar m. fl.

Den tredje undergruppen utgöres af dem, för hvilka ett lägre och ett högre pensionsunderlag, till belopp af resp. 4,400 och 5,000 kronor, finnes, således byråchefer, kansliråd, hofrättsråd, revisionssekreterare m. fl. o. s. v. Det torde ej vara behöfligt att redogöra för alla undergrupperna, då det redan af hvad som anförts framgår, huruledes man, med tillhjelp af den af komitén meddelade tabell öfver lönevilkoren för samtliga civila tjenstinnehafvare, kan återfinna den undergrupp, till hvilken i hvarje fall en af de ifrågavarande tjenstemännen blifvit räknad.

Resultaten för *grupp 1* hafva sammanställts i följande tabell:

Grupp 1.

P	P^1	α	i	I	π	β	p	p'	Q	p_i	q_i	A'	A	ΔA	r_i	s_i	a	b
6,000	—	57	49·3	84	12,831	43	68·0	68·4	84,754	35,577	31,582	6·0	360·00	920·74	10,992	10,180	0·31	0·32
5,000	—	125	42·0	94	19,513	29	71·2	68·8	119,141	38,905	33,346	5·0	250·00	1,027·43	15,224	14,506	0·39	0·44
5,000	4,400	141	43·6	174	17,853	72	66·9	68·0	110,866	38,093	32,891	5·0	250·00	1,247·51	17,783	16,984	0·47	0·52
4,500	—	76	43·1	81	11,300	39	67·8	67·1	69,720	23,645	20,373	4·5	202·50	490·01	7,067	6,745	0·30	0·33
4,300	3,300	48	35·2	57·5	12,353	5	67·8	66·4	71,377	18,446	15,381	4·3	184·90	521·73	8,875	8,377	0·48	0·54
4,000	—	17	42·4	11	1,730	4	65·8	65·8	10,617	3,540	3,043	4·0	160·00	73·28	1,073	1,023	0·30	0·34
4,000	3,000	55	44·3	68	7,413	21	66·3	67·5	46,283	16,358	14,176	4·0	160·00	346·10	4,837	4,625	0·30	0·33
3,800	3,300	39	35·3	92	10,805	0	—	—	62,434	16,201	13,446	3·8	144·40	319·76	5,429	5,126	0·34	0·38
3,500	3,000	117	38·8	113	12,640	41	67·0	67·6	75,062	21,955	18,530	3·5	122·50	478·08	7,601	7,209	0·35	0·39
3,500	2,500	44	41·7	61	8,615	29	65·3	67·1	52,487	17,269	14,776	3·5	122·50	311·83	4,757	4,532	0·28	0·31
3,380	2,630	12	44·6	9	469	0	—	—	2,937	1,049	910	3·3	111·54	18·62	258	247	0·25	0·27
3,380	1,880	227	35·8	178	26,756	66	69·1	68·5	155,264	40,961	34,076	3·3	111·54	892·85	15,028	14,197	0·37	0·42
3,380	2,250	15	37·4	10	1,690	3	68·0	67·3	9,913	2,767	2,319	3·3	111·54	55·77	911	863	0·33	0·37
3,000	2,500	25	44·7	27	1,930	10	68·7	69·0	12,100	4,336	3,765	3·0	90·00	57·90	800	766	0·18	0·20
2,630	1,500	110	40·7	77	9,259	33	64·6	66·1	55,873	17,446	14,860	3·0	78·90	277·32	4,234	4,026	0·24	0·27
3,000	2,000	31	36·5	48	7,125	21	65·0	67·0	41,559	11,231	9,375	3·0	90·00	213·75	3,552	3,359	0·32	0·36
2,800	1,800	129	38·8	117	14,920	37	65·6	67·3	88,643	25,999	21,950	3·0	84·00	447·60	7,107	6,741	0·27	0·31
2,630	1,130	650	37·4	426	55,912	104	67·3	68·0	328,375	91,534	76,734	3·0	78·90	1,677·36	27,413	25,953	0·30	0·34
2,500	2,000	116	41·9	114	8,715	40	67·6	67·8	53,167	17,301	14,822	3·0	75·00	261·45	3,883	3,700	0·22	0·25
2,000	1,500	36	33·5	94	8,200	—	—	—	46,822	11,413	9,390	3·0	60·00	246·00	4,304	4,053	0·38	0·43
1,700	1,200	14	34·0	41	2,385	—	—	—	13,667	3,389	2,795	3·0	51·00	71·55	1,237	1,166	0·37	0·42
1,700	1,200	32	40·4	24	2,040	4	67·3	67·0	12,278	3,795	3,227	3·0	51·00	61·20	940	894	0·25	0·28
1,500	—	12	33·4	100	7,500	—	—	—	42,795	10,395	8,549	3·0	45·00	225·00	3,943	3,704	0·38	0·43
1,500	1,000	16	37·3	26	1,950	6	65·3	68·2	11,443	3,179	2,664	3·0	45·00	58·50	958	907	0·30	0·34
1,200	900	519	31·8	400	22,640	119	67·8	68·1	127,782	29,310	23,973	3·0	36·00	679·20	12,195	11,460	0·42	0·48
1,000	700	94	33·1	207	10,290	—	—	—	58,594	14,087	11,568	3·0	30,00	305·70	5,435	5,116	0·39	0·44
Summa		2,757	—	—	—	—	—	—	1,763,953	518,181	438,521	—	—	—	175,836	166,459	0·34	0·38

Man finner bl. a. af denna tabell, att de af komitén föreslagna afgifterna för denna grupp täcker — jfr värdena å a och b — resp. 34 eller 38 procent af pensionen, allteftersom man för fondens afkastning kan påräkna en räntefot af $3\,^1/_2$ eller 4 %; derjemte visar öfverensstämmelsen mellan de olika undergrupperna, i den mån afvikelserna dem emellan icke äro rent tillfälliga och beroende på det statistiska materialets bristfällighet, att den regel, efter hvilken komitén normerat afgifternas belopp efter beloppet af motsvarande pensionsunderlag, är i hufvudsak afpassad i enlighet med komiténs dermed afsedda ändamål.

I fråga om de öfriga grupperna åtnöjer jag mig med att gifva en summarisk sammanställning af slutresultaten, hvarvid då äfven grupp 1 medtages. Dock anföras de tre grupperna 7, 8 och 9 särskildt, då för dessa grupper särartade förhållanden äro gällande. Äfven de tre betjenteklasserna, för hvilka särskilda beräkningsmetoder användts, upptagas i en tabell för sig:

Grupperna 1—6.

Grupp.	a	$\Sigma\, a\, P$	Q	$\Sigma\, a\, A$	a	b
1	2,757	7,804,410	1,963,953	288,300	0·34	0·38
2	198	557,765	221,914	19,148	0·24	0·26
3	725	1,386,400	292,046	41,592	0·34	0·38
4	209	490,500	111,409	15,948	0·26	0·29
5	56	88,310	33,875	2,694	0·24	0·26
6	165	99,720	8,520	2,992	0·38	0·43
Summa	**4,110**	**10,427,105**	**2,431,717**	**370,674**	**0·325**	**0·363**

Grupperna 7—9.

Grupp.	a	$\Sigma\, a\, P$	Q	$\Sigma\, a\, A$	a	b
7	24	60,000	44,178	1,800	0·06	0·07
8	163	614,760	285,272	24,733	0·19	0·21
9	77	54,050	11,420	1,622	0·18	0·21
Summa	**264**	**728,810**	**340,870**	**28,155**	—	—

Grupperna 10—12.

Grupp	$\Sigma\, a\, P$	Q	$\Sigma\, a\, A$	a	b
10	634,930	128,800	19,048	0·39	0·45
11	748,700	225,584	22,377	0·28	0·31
12	520,180	123,500	15,605	0·30	0·34
Summa	**1,903,810**	**477,884**	**57,030**	—	—

I ofvanstående tabeller betyder $\Sigma\, a\, P$ summan af de högsta pensionsunderlagen och $\Sigma\, a\, A$ summan af de deremot svarande årsafgifterna.

Adderar man nu tillsammans de summor, som hafva direkt intresse för komiténs arbete, så finner man för alla grupperna:

$\Sigma\, a\, P$ = summan af de högsta pensionsunderlagen = 13,059,725 kr.*);

$\Sigma\, a\, A$ = summan af de högsta årsafgifterna = 455,859 kr.;

Q = den årliga pensionsutgiften i jemvigtsläget = 3,250,471 kr.*)

Hvad Q, eller *den framtida årliga pensionsutgiften i jemvigtslägtet* angår, så har redan ofvan antydts, att dess beräknade belopp är i flera afseenden osäkert. Sålunda har, såsom nämts, vid beräkningen af Q äfven befordringar till nyinrättade tjenster räknats såsom befordringar till redan befintliga tjenster, hvilken omständighet företrädesvis i fråga om grupperna 3 och 11 ledt till ett utan tvifvel för högt resultat. Deremot har beräkningen af Q för grupperna 10 och 12 gjorts endast med hänsyn till redan befintliga tjenster. Vidare är det möjligt, såsom af den i början af detta utlåtande meddelade jemförelse mellan dödlighetsförhållandena kan synas framgå, att dödligheten bland de civile tjensteinnehafvarne under tjenstetiden är något större än enligt den använda dödlighetstabellen skulle varit fallet, en omständighet, som också bidragit till ökning af antalet befordringar och således äfven till ökning af Q. Jemväl befordringar efter dem, som taga eller erhålla afsked före uppnådd pensionsålder bilda en faktor, som bidragit till höjande af Q:*s* belopp. Den omständigheten, att enligt komitéförslaget den slutliga pensionen icke alltid utgår med hela pensionsunderlaget utan med ett efter de 10 sista åren beräknadt medelbelopp, skulle också komma att verka på enahanda sätt, o. s. v.

*) Sedan här anförda beräkningar blifvit utförda, har komiténs definitiva förslag i vissa punkter — jfr 3 § och 18 § — blifvit ett annat än det, som enligt hvad angående pensionsunderlaget för tjenster utan tjenstgöringspenningar vid dessa beräkningar antagits. Hufvudsakligen i följd häraf blifver summan af de högsta pensionsunderlagen 13,521,281 kronor — jemför sidan 100 — och således ungefär 3,23 % högre än det här antagna beloppet. Man kan med tillräcklig noggrannhet antaga, att äfven Q undergår en deremot svarande ökning, och således bör antagas till rundt 3,355,000 kronor.

Om jag således af försigtighet möjligen kommit till ett resultat för den framtida pensionskostnaden, som kunde vara något för högt tilltaget, så är dock att märka, att inflytandet af de omförmälda faktorerna icke torde kunna uppskattas till mer än omkring 5 %, och att således värdet å Q, om räkningen utförts med mindre försigtighet, möjligen kunnat nedbringas till omkring 3,100,000 kronor om året.

Lägger man tillsammans Q-värdena för grupperna 3 och 10, så får man för *postverkets* personal: $Q = 420{,}846$ kronor, samt genom addering af Q-värdena för grupperna 4 och 11,

för *tullverkets* personal: $Q = 336{,}993$ kronor.

Då pensionsutgiften i dessa fall täckes genom post- resp. tullmedlen, så skulle således för den s. k. *allmänna indragningsstaten* erhållas en summa

$$Q = 2{,}492{,}632 \text{ kronor},$$

eller i rundt tal $2^1/_2$ millioner kronor.

Hvad åter angår *den bråkdel af pensionsutgiften, som skulle komma att bestridas af de föreslagna afgifterna*, så framgår af de anförda tabellerna, att för grupperna 1—6, och detsamma gäller äfven om grupperna 10—12 medräknas, denna del utgör resp. omkring $32^1/_2$ eller $36^1/_2$ procent, allteftersom man å pensionsfondens medel kan beräkna $3^1/_2$ eller 4 % ränta.

Emellertid har, såsom ofvan anförts, beräkningarne härvid skett under antagande af att icke allenast afgiftsprocenten utan äfven afgiften sjelf bestämdes efter högsta pensionsunderlaget, så att således för en viss tjenst afgiften vore alltjemt densamma. Enligt det komitéförslag, som legat till grund för mina beräkningar, skulle emellertid afgiften rätta sig efter det för tjenstemannen gällande pensionsunderlag, der dessa underlag i följd af ålderstillägg till lönen äro flera för en och samma tjenst. För de tjenstemän, som åtnjuta ålderstillägg, är afgiften således i början mindre än som ofvan förutsatts, och uppgår till det förutsatta belopp först sedan alla ålderstilläggen intjenats.

I följd af denna omständighet, som spelar en icke obetydlig roll i fråga om de tjenstemän, såsom företrädesvis elementarlärarne och äfven jägmästare, landtbruksingeniörer m. fl., för hvilka ända till 3 eller 4 ålderstillägg äro stadgade, komma för dessa tjenstemän afgiftens värde i förhållande till pensionens att väsentligen minskas.

Till hvilket belopp nämda minskning af afgifternas värde må uppgå, har, såsom redan ofvan omnämnts, af praktiska skäl varit omöjligt att noggrannare beräkna, utan har jag för ändamålet verkställt en summarisk beräkning, som visat, att inflytandet af den ifrågavarande omständigheten, för grupperna 1—6 och 10—12 tillsammantagna, verkar till en minskning

med omkring 8 % af den del af pensionen, som skulle genom afgiften bestridas.

Då nu, efter hvad ofvan anförts, denna del af pensionen, om afgifterna beräknas med sina högsta belopp, utgör $32^1/_2$ resp. $36^1/_2$ % allt efter räntefotens storlek, så skulle, efter en minskning med omkring 8 %, dessa procentbelopp nedgå till omkring 30 resp. $33^1/_2$ procent, d. v. s. att för grupperna 1—6 och 10—12 eller för de tjenstemän, för hvilka en pensionsålder af 65 år eller högre blifvit bestämd, de föreslagna afgifterna — incl. den samlade fondens afkastning — komma att betäcka omkring en tredjedel af dessa tjenstemäns pensionering, om pensionsfondens medel får antagas kunna förräntas efter en räntefot af 4 %, men att samma afgifter endast motsvara omkring trettio procent af pensionskostnaden, därest räntefoten måste antagas till $3^1/_2$ %.

Från denna regel gör gruppen 7, som omfattar förste landtmätarne, för hvilka jemväl en pensionsålder af mer än 65 år blifvit föreslagen, ett särskildt undantag, beroende, såsom ofvan anförts, derpå, att dessa tjenstemän, som förut i regeln icke inhaft annan sådan tjenst, å hvilken lagen skulle ega tillämpning, först vid mera framskriden ålder tillträda tjensten, i följd hvaraf årsafgifternas värde endast kommer att motsvara 6 à 7 procent af pensionen.

För grupperna 8 och 9 eller läkarne och gymnastiklärarne gäller, på grund af den för dem stadgade tidigare pensionsåldern af 62 år, att deras afgifter, såsom af den ofvan angifna tabellen framgår, endast täcka omkring en femtedel af pensionskostnaden.

Hvad slutligen *pensionsfondens belopp* angår, så kan man beräkna, att detta belopp, då pensioneringen nått sitt jemvigtsläge, kommer att uppgå till omkring 17 millioner kronor.

III. Civilstatens Pensionsinrättning.

Utredningen angående Civilstatens pensionsinrättnings ställning har skett efter i hufvudsak samma metoder, som användts i min till förra pensionskomitén (af år 1891) afgifna utredning (se betänkandet, bil. N:o 4), till hvilken utredning derför i det följande hänvisas.

Närvarande utredning angående inrättningens ställning gäller för slutet af 1899, dock med hänsyn tagen till de förändringar i reglementet, som inträdt fr. o. m. början af år 1900.

Material. Uppgifterna öfver delegarnes familjebestånd afsågo, hvad de *aktiva* beträffar, förhållandena vid 1896 års slut.

Rörande delegare, tillhörande någon af fem nedanstående kategorier (i det följande benämda *passiva*):

1) f. d. Delegare å Allm. Indragningsstaten;
2) Pensionärer i Pensionsinrättningen;
3) f. d. Delegare med bibehållen delaktighet;
4) Postverkets Pensionsstat;
5) Civilstatens Pensionsinrättnings Indragningsstat saknades deremot uppgiften öfver familjebeståndet senare än år 1887,0. För att komplettera materialet, särskildt beträffande högre åldrarne, medtogos emellertid dessa vid kalkylen af nedanstående värden i talen E och β', hvilka hafva samma betydelse som i föregående utredning.

Klass 1—7.

m	Em		$\beta' m$	
	3½ %	4 %	3½ %	4 %
20	2·465	1·998	0·893	0·761
21	2·567	2·091	0·930	0·797
22	2·675	2·189	0·969	0·834
23	2·788	2·293	1·010	0·874
24	2·907	2·402	1·053	0·915
25	3·031	2·516	1·098	0·959
26	3·161	2·636	1·145	1·004
27	3·296	2·763	1·194	1·053
28	3·437	2·895	1·246	1·103
29	3·497	2·952	1·278	1·135
30	3·568	3·020	1·303	1·161
31	3·573	3·028	1·316	1·176
32	3·635	3·090	1·329	1·191
33	3·706	3·160	1·345	1·209
34	3·768	3·221	1·352	1·219
35	3·846	3·298	1·371	1·240
36	3·931	3·382	1·394	1·265
37	4·005	3·455	1·407	1·280
38	4·074	3·524	1·415	1·290
39	4·130	3·582	1·412	1·291
40	4·201	3·654	1·420	1·302
41	4·261	3·715	1·409	1·293
42	4·304	3·762	1·389	1·277
43	4·355	3·815	1·381	1·278

Klass 8—9.

m	Em		$\beta' m$	
	3½ %	4 %	3½ %	4 %
19	2·880	2·374	1·225	1·061
20	2·998	2·483	1·275	1·110
21	3·122	2·599	1·328	1·162
22	3·254	2·721	1·384	1·216
23	3·392	2·850	1·442	1·274
24	3·536	2·985	1·503	1·334
25	3·530	2·982	1·475	1·309
26	3·636	3·083	1·571	1·345
27	3·714	3·158	1·527	1·363
28	3·776	3·219	1·558	1·395
29	3·852	3·292	1·585	1·423
30	3·906	3·347	1·594	1·434
31	3·950	3·393	1·590	1·434
32	3·991	3·438	1·599	1·446
33	4·039	3·489	1·598	1·447
34	4·092	3·544	1·595	1·448
35	4·125	3·582	1·579	1·437
36	4·166	3·628	1·568	1·430
37	4·197	3·663	1·557	1·423
38	4·225	3·695	1·531	1·401
39	4·253	3·727	1·507	1·381
40	4·287	3·766	1·478	1·356
41	4·317	3·801	1·452	1·334
42	4·348	3·838	1·431	1·317

Klass 1—7.

m	Em		$\beta' m$	
	3½ %	4 %	3½ %	4 %
44	4·400	3·864	1·359	1·255
45	4·456	3·923	1·340	1·240
46	4·510	3·981	1·323	1·227
47	4·557	4·033	1·302	1·210
48	4·602	4·085	1·274	1·187
49	4·626	4·117	1·238	1·156
50	4·658	4·156	1·202	1·125
51	4·702	4·207	1·150	1·078
52	4·738	4·250	1·102	1·034
53	4·753	4·273	1·057	0·993
54	4·764	4·293	1·016	0·957
55	4·772	4·311	0·960	0·904
56	4·780	4·730	0·918	0·867
57	4·805	4·364	0·869	0·822
58	4·807	4·376	0·845	0·800
59	4·793	4·375	0·803	0·762
60	4·816	4·408	0·774	0·736
61	4·777	4·381	0·721	0·687
62	4·811	4·425	0·692	0·660
63	4·740	4·370	0·601	0·573
64	4·708	4·352	0·551	0·527
65	4·693	4·351	0·498	0·476
66	4·666	4·336	0·503	0·483
67	4·533	4·222	0·441	0·424
68	4·467	4·170	0·409	0·394
69	4·409	4·126	0·360	0·347
70	4·300	4·035	0·339	0·328
71	4·038	3·797	0·283	0·273
72	3·793	3·573	0·255	0·246
73	3·674	3·467	0·235	0·227
74	3·610	3·414	0·209	0·203
75	3·467	3·287	0·162	0·157
76	3·297	3·133	0·185	0·180
77	2·914	2·775	0·037	0·037
78	2·479	2·363	0·008	0·008
79	1·986	1·894	0·004	0·004

Klass 8—9.

m	Em		$\beta' m$	
	3½ %	4 %	3½ %	4 %
43	4·383	3·877	1·401	1·292
44	4·409	3·909	1·374	1·269
45	4·415	3·922	1·333	1·232
46	4·434	3·948	1·305	1·207
47	4·448	3·968	1·273	1·179
48	4·480	4·008	1·240	1·151
49	4·526	4·061	1·225	1·140
50	4·532	4·076	1·170	1·090
51	4·535	4·088	1·138	1·061
52	4·534	4·097	1·079	1·007
53	4·538	4·109	1·047	0·978
54	4·576	4·155	1·015	0·949
55	4·574	4·163	0·981	0·919
56	4·536	4·139	0·923	0·866
57	4·511	4·126	0·933	0·878
58	4·488	4·113	0·889	0·836
59	4·469	4·106	0·843	0·793
60	4·461	4·110	0·821	0·774
61	4·407	4·069	0·789	0·744
62	4·355	4·031	0·743	0·702
63	4·272	3·962	0·672	0·635
64	4·212	3·916	0·675	0·639
65	4·149	3·865	0·710	0·674
66	3·995	3·729	0·701	0·669
67	3·906	3·652	0·664	0·635
68	3·933	3·688	0·591	0·565
69	3·868	3·635	0·633	0·608
70	3·728	3·511	0·606	0·584
71	3·704	3·504	0·464	0·450
72	3·381	3·201	0·410	0·398
73	3·264	3·103	0·401	0·390
74	3·135	2·989	0·345	0·338
75	2·348	2·249	0·080	0·075
76	1·952	1·868	0·091	0·086
77	2·112	2·027	0·105	0·100
78	1·709	1·635	0·123	0·118

Klass 1—7.

m	*Em* 3½ %	*Em* 4 %	*β'm* 3½ %	*β'm* 4 %
80	1·827	1·744	0·005	0·005
81	1·363	1·305	—	—
82	1·032	0·984	—	—
83	1·291	1·237	—	—
84	1·330	1·275	—	—
85	1·406	1·350	—	—
86	1·139	1·087	—	—
87	0·265	0·256	—	—
88	0·372	0·361	—	—
89	0·542	0·528	—	—
90	0·818	0·801	—	—
91	1·275	1·254	—	—

Klass 8—9.

m	*Em* 3½ %	*Em* 4 %	*β'm* 3½ %	*β'm* 4 %
79	2·021	1·943	0·145	0·140
80	1·284	1·229	0·174	0·168
81	1·431	1·373	0·211	0·206
82	1·762	1·698	0·260	0·254
83	0·906	1·863	0·325	0·320
84	1·153	1·105	0·414	0·409

Jemför man de nu efter $3^1/2$ % erhållna talen med motsvarande tal i förra utredningen, så visa *Enketalen*, hvad klasserna 1—7 beträffar, en ganska god öfverensstämmelse, under det samma tal för klasserna 8—9 åtminstone för åldrar öfver en viss gräns i denna uträkning utfallit ej oväsentligt högre än i den förra utredningen. Jag har derför för klasserna 8 och 9 undersökt äktenskapsfreqvensen bland de aktive 1887,0 och 1897,0 och dervid kommit till följande resultat:

Ålder	Gifte aktive 1897·0.	Ogifte aktive 1897·0.	Summa aktive 1897·0.	Antal gifte i % af hela antalet.	Gifte aktive 1887·0.	Ogifte aktive 1887·0.	Summa aktive 1887·0.	Antal gifte i % af hela antalet.
t. o. m. 29½ . .	32	21	53	60·4	72	83	155	46·5
30½—39½ . .	438	70	508	86·2	352	52	404	87·1
40½—49½ . .	428	44	472	90·7	332	30	362	91·7
50½—59½ . .	287	28	315	91·1	211	29	240	87·9
60½—69½ . .	128	15	143	89·5	104	15	119	87·4
70½—slut . .	11	4	15	73·3	16	6	22	72·7
Summa	**1,324**	**182**	**1,506**	**87·9**	**1,087**	**215**	**1,302**	**83·5**

Från och med 50 år visar sig således en stegring i antalet äktenskap, hvilket förklarar ökningen i E-talen.

Beträffande β'-talen eger det motsatta förhållandet rum, i det talen inom klasserna 8 och 9, om man undantager de högsta åldrarne, här temligen nära öfverensstämma, under det deremot inom klasserna 1—7 β'-talen år 1897 äro genomgående lägre än motsvarande tal 1887. Förklaringsgrunden härtill är, såsom en särskild undersökning visat, att söka deri, att talen W i förra utredningen bestämts ur ett materiel (elementarlärarnes enke- och pupillkassa och statens jernvägstrafiks enke- och pupillkassa), deri förhållandena gestalta sig annorlunda än i Civilstatens klasserna 1—7.

Delegare. De i tjenst varande (activa) samt pensionerade eller eljest icke i tjenst varande (passiva) delegarne fördelade sig på kassans 9 klasser sålunda:

Klass.	Activa.	Passiva.	Summa.
1	370	89	459
2	238	92	330
3	230	76	306
4	279	63	342
5	230	55	285
6	1,192	191	1,383
7	97	7	104
8	1,309	96	1,405
9	479	58	537
Summa	**4,424**	**727**	**5,151**

Kapitalvärdet af kassans förbindelser till nu lefvande delegare för pensioner till deras efterlefvande, utan afseende på framtida befordran, beräknades på vanligt sätt till

efter 3 $^1/_2$ %: 7,049,000 kronor;
» 4 %: 6,339,000 »

Framtida delegare. I och för beräkningen af kassans förbindelser i följd af befordringar, beräknades först för klasserna 1—7 kapitalvärdena af de förbindelser, som derigenom tillförts kassan under hvart och ett af de 9 åren 1892—1900, med undantag af befordringar inom postverket *till* klass 6. Medeltalet utgjorde

efter 3 1/2 %: 196,595 kronor årligen;
» 4 %: 171,519 » »

Men då en stegring under de på hvarandra följande åren visade sig, hvilket för öfrigt är en följd af, att delegarebeståndet ännu ej fullt nått jemvigtsläget, så har jag ansett mig böra höja dessa siffror med omkring 5 % till följande afrundade belopp:

efter 3 1/2 %: 206,500 kronor,
» 4 %: 180,000 »

motsvarande ett kapitalvärde af:

efter 3 1/2 %: 5,900,000 kronor,
» 4 %: 4,500,000 »

Beträffande de till klasserna 8 och 9 hörande delegare *utom* poststaten, beräknades antalet årligen nyinträdande till resp. 13 och 23, medelinträdesåldern i båda fallen till jemt 35 och medelpensionsåldern till 67 år. På grund häraf erhölls för det motsvarande kapitalvärdet ett belopp af

efter 3 1/2 %: 414,000 kronor,
» 4 %: 317,000 »

hvilka belopp jag dock ansett mig böra höja till

efter 3 1/2 %: 450,000 kronor,
» 4 %: 350,000 »

För befordringar inom poststaten till klasserna 6 och 8 befanns antalet årligen nyinträdande böra antagas till resp. 30 och 44, medelinträdesåldern till resp. 35 och 30,5 år samt medelpensionsåldern till 67 år, i följd hvaraf de motsvarande kapitalvärdena blefvo:

efter 3 1/2 %: 1,428,000 kronor,
» 4 %: 1,081,000 »

hvilka dock af mig höjts till följande belopp:

efter 3 1/2 %: 1,450,000 kronor,
» 4 %: 1,100,000 »

Adderas nu de i det föregående angifna kapitalvärdena, så finner man såsom kapitalvärde för kassans förbindelser i följd af befordringar:

efter 3 1/2 %: 7,800,000 kronor,
» 4 1/2 %: 5,950,000 »

Pensionsfonderna för utgående enke-, barn-, sjuklighets- och tjenstemannapensioner beräknades på vanligt sätt, och befunnos tillsammans utgöra:

efter 3 1/2 %: 6,481,000 kronor,
» 4 %: 6,214,000 »

Begrafningshjelpens kapitalvärde uppskattades summariskt till

efter 3 1/2 %: 50,000 kronor,
» 4 %: 45,000 »

Kapitalvärdet af ogifta döttrars mellan 21—25 år pensionsrätt uppskattades jemväl summariskt till:

efter 3 1/2 %: 200,000 kronor,
» 4 %: 180,000 »

Sjuklighetspensioner. För årtiondet 1887—96 befanns, enligt en föregående utredning, kapitalvärdet af de under ett år beviljade sjuklighetspensioner, efter en räntefot af 3 1/2 %, utgöra i medeltal 22,580 kronor, men har under de tre åren 1897—99 stigit till i medeltal 33,459 kronor om året, motsvarande, efter en räntefot af 4 % ett kapitalvärde af 31,421 kronor. Då således en väsentlig ökning af denna post under de senaste åren egt rum, har jag ansett mig böra använda allenast resultaten för de sista tre åren, och således uppskattat kapitalvärdet af ifrågavarande post till

efter 3 1/2 %: 956,000 kronor,
» 4 %: 786,000 »

Tjenstemannapensioneringens betydelse har väsentligen minskats framför allt genom upphörande af postpersonalens särskilda pensionsrätt men äfven genom den för framtida delegare införda bestämmelsen om att pensionsrätt först inträder vid *60* i st. f. förut bestämda 55 års ålder. Inflytandet af den sistnämnda bestämmelsen kan dock först efter ungefär 30 år komma att få någon betydelse. För att vinna någon föreställning om, till hvilket belopp kapitalvärdet af den numera gällande pensioneringen skulle kunna uppskattas, har jag undersökt kapitalvärdena af de förbindelser, som åsamkades kassan under hvart och ett af de 11 åren 1890—1900, och dervid funnit följande resultat:

Beviljade pensioner.

År.	Antal.	Belopp.	Kapitalvärde.	
			3 1/2 %	4 %
1890	6	6,600	77,949	74,738
1891	2	1,200	11,125	10,758
1892	4	4,800	54,518	52,385
1893	4	2,400	27,445	26,358
1894	3	1,800	17,995	17,362
1895	2	1,200	13,522	12,998
1896	6	4,200	49,516	47,498
1897	4	3,450	41,058	39,318
1898	2	1,450	18,173	17,358
1899	4	2,000	21,866	20,991
1900	2	1,200	13,727	13,184

eller i medeltal årligen

efter 3 1/2 %: 31,536 kronor,
» 4 %: 30,268 »

motsvarande ett kapitalvärde af

efter 3 1/2 %: 901,000 kronor,
» 4 %: 757,000 »

hvilka belopp jag också för säkerhetens skull, oaktadt ett aftagande redan nu synes göra sig gällande, ansett mig böra acceptera.

Förvaltningskostnaderna uppgingo under femårsperioden 1897—1901 till omkring 300,000 kronor, eller i medeltal omkring 60,000 kronor om året. Ehuru en minskning synes hafva inträdt från och med år 1900, har jag dock ansett mig böra lägga nämda siffra till grund för uppskattningen af kapitalvärdet, som sålunda blifver:

efter 3 1/2 %: 1,714,000 kronor,
» 4 %: 1,500,000 »

Sammanställas nu de i det föregående angifna kapitalvärden för olika poster af kassans förbindelser, så erhåller man följande öfversigt öfver

Kassans Passiva

vid 1899 års slut.

Räntefot	3 1/2 %	4 %
Nuvarande delegares efterlefvande	7,049,000	6,339,000
Framtida » »	7,800,000	5,950,000
Pensionsfonderna, tillsammans	6,481,000	6,214,000
Begrafningshjelp	50,000	45,000
Ogifta döttrar mellan 21—25 år	200,000	180,000
Sjuklighetspensioner, framtida	956,000	786,000
Tjenstemannapensionering	901,000	757,000
Förvaltningskostnad	1,714,000	1,500,000
Summa Passiva, Kr.	25,151,000	21,771,000

Hvad kassans *Activa* beträffar, så bestå dessa i *dels statsbidraget* till belopp af Kr. 74,271: 50 om året, *dels delegarnes afgifter* jemte en del *oregelbundna inkomster*, hvilka tillsammans under åren 1900 och 1901 — beräkningen har skett för dessa år, enär den för framtiden gällande förhöj-

ningen af delegarnes afgifter först inträdt fr. o. m. år 1900 — utgjorde i medeltal kr. 365,057: 95, *dels* slutligen *kassans kapital*, som vid 1899 års slut utgjorde kr. 11,632,177: 02.

Förvandlas statsbidraget och de angifna årliga inkomsterna till motsvarande kapitalvärden, så erhålles för 1899 års slut följande sammanställning af

Kassans Activa.

Räntefot	3 1/2 %	4 %
Statsbidraget	2,122,000	1,857,000
Kassans kapital	11,632,000	11,632,000
Delegareafgifter m. m.	10,430,000	9,126,000
Summa Activa, Kr.	24,184,000	22,615,000

Jemföras nu Activa med Passiva, erhålles såsom resultat beträffande kassans ställning vid 1899 års slut:

efter 3 1/2 %: en *brist* af 967,000 kronor
» 4 %: ett *öfverskott* af 844,000 kronor,

hvaraf följer, att kassans ställning blifvit genom de senaste reglementsförändringarne konsoliderad, och att dess förmåga att motsvara sina förbindelser är tryggad under förutsättning af en räntefot mellan 3,7 och 3,8 %.

IV. Tullstatens enskilda pensionsinrättning.

Materialet utgjorde dels infordrade uppgifter öfver de nuvarande manliga delegarne (såväl aktive som pensionerade) deras födelseår, samt hustrus och yngsta lefvande barns födelseår, afseende tidpunkten 1/9 1900 men vid beräkningens gång för enkelhetens skull antagen såsom gällande för 1900·5 — äfvensom en af tjenstemännen å kameralbyrån utarbetad uppgift öfver alla förändringar, nyutnämningar, befordringar, pensionering, dödsfall bland delegarne — för tjenstemännen under åren 1880—1899, för betjente under åren 1890—1899.

Talen E_m beräknades särskildt för tjenstemän och för betjente. De erhållna resultaten voro följande:

Ålder.	Tjenstemän. E_m		Betjente. E_m	
m	3 1/2 %.	4 %.	3 1/2 %.	4 %.
20	—	—	2·862	2·357
21	—	—	2·981	2·467
22	—	—	3·106	2·583
23	—	—	3·238	2·706
24	—	—	3·376	2·834
25	2·323	1·899	3·501	2·952
26	2·422	1·990	3·596	3·043
27	2·526	2·085	3·695	3·138
28	2·634	2·185	3·780	3·219
29	2·747	2·289	3·821	3·261
30	2·865	2·399	3·868	3·308
31	2·989	2·515	3·930	3·371
32	3·118	2·636	3·984	3·427
33	3·254	2·764	4·035	3·481
34	3·378	2·883	4·080	3·530
35	3·440	2·944	4·115	3·569
36	3·490	2·995	4·153	3·611
37	3·580	3·081	4·193	3·655
38	3·646	3·147	4·233	3·698
39	3·712	3·212	4·264	3·734
40	3·792	3·292	4·286	3·760
41	3·879	3·377	4·313	3·793
42	3·944	3·444	4·343	3·829
43	3·988	3·490	4·370	3·861
44	4·074	3·577	4·391	3·888
45	4·172	3·675	4·409	3·912
46	4·239	3·744	4·425	3·935
47	4·253	3·764	4·442	3·959
48	4·281	3·798	4·450	3·976
49	4·328	3·850	4·449	3·984
50	4·381	3·908	4·463	4·008
51	4·435	3·967	4·483	4·035
52	4·487	4·025	4·498	4·057
53	4·564	4·106	4·499	4·066
54	4·634	4·183	4·499	4·075
55	4·714	4·271	4·508	4·092
56	4·751	4·318	4·509	4·103
57	4·778	4·354	4·524	4·126
58	4·832	4·415	4·526	4·136
59	4·836	4·432	4·506	4·128
60	4·777	4·389	4·486	4·119
61	4·682	4·310	4·462	4·104
62	4·609	4·252	4·435	4·087
63	4·551	4·210	4·392	4·057
64	4·464	4·139	4·356	4·031
65	4·366	4·053	4·350	4·035
66	4·270	3·972	4·319	4·013
67	4·235	3·951	4·280	3·985
68	4·125	3·858	4·229	3·946
69	3·923	3·678	4·082	3·812
70	3·654	3·431	3·962	3·706
71	3·353	3·152	3·888	3·641
72	3·135	2·949	3·830	3·592
73	3·186	3·005	3·825	3·591
74	3·120	2·949	3·875	3·642
75	3·028	2·869	3·967	3·736
76	3·461	3·294	4·124	3·892
77	3·588	3·423	4·104	3·878
78	3·139	2·996	3·934	3·720
79	—	—	3·964	3·754
80	—	—	4·222	4·000
81	—	—	4·356	4·127
82	—	—	4·183	3·975
83	—	—	3·945	3·759
84	—	—	3·820	3·646
85	—	—	4·007	3·832
86	—	—	3·702	3·536
87	—	—	2·498	2·397
88	—	—	0·891	0·868

Då i fråga om beräkningarne i öfrigt intet af särskildt intresse är att anföra, åtnöjer jag mig med att här sammanställa de erhållna resultaten:

Kassans Passiva.

Räntefot	3 1/2 %.	4 %.
Nuvarande delegare	973,000	876,000
Framtida »	998,000	757,000
Utgående enke- och barnpensioner	924,000	886,000
Utgående sjuklighets- och fattigdomspensioner	65.000	63,000
Summa Passiva, kronor	2,960,000	2,582,000

Kassans Activa.

Räntefot	3 1/2 %.	4 %.
Bidrag kr. 10,000 från tullmedlen	286,000	250,000
Afgifter, m. m. i medeltal kr. 84,896 under 1896—1900	2,426,000	2,122,000
Kapital vid slutet af år 1899	325,000	325,000
Summa Activa, kronor	3,037,000	2,697,000

Då således Activa och Passiva ungefär jemt motväga hvarandra, så följer, att kassan fortfarande fullt motsvarar de åtagna förbindelserna.

Stockholm den 12 Augusti 1902.

And. Lindstedt.

Bil. II.

Tabeller.

Tabell I,

upptagande aflöningsförmåner samt af komitén föreslagna pensionsunderlag och pensionsafgifter för ordinarie innehafvare af de vid 1902 års början befintliga civila tjenster, som i komiténs lagförslag afses och ***med hvilka enligt gällande bestämmelser pensionsrätt är förenad.***

Antal	Embets- och tjenstemän samt betjente	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	I. Konungens Högsta Domstol.					
18	Justitieråd, hvardera	17/5 1874 / 20/3 1897	5/6 1874 / 3/4 1897	10,000 —	—	—
1	Vaktmästare	10/5 1878	18/5 1878	800 —	—	—
2	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100
	II. Kongl. Maj:ts kansli.					
	Kongl. Justitiedepartementet.					
1	Byråchef för statistiska ärenden	10/5 1878	18/5 1878	4,400 —	1	600
2	Kanslisekreterare, hvardera	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	2,500 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	—
1	D:o	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Maj:ts Nedre Justitierevision.					
8	Revisionssekreterare, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	4,400 —	1	600
11	Protokollssekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	3,000 —	2	500
1	Kanslist	»	»	1,500 —	2	500
5	Vaktmästare, hvardera *	»	»	500 —	1	100
	Justitie Kanslersembetet.					
1	Justitiekansler	11/5 1876	19/5 1876	6,000 —	—	—
1	Sekreterare	10/5 1878	18/5 1878	3,000 —	2	500 —
1	Registrator	»	»	1,800 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Landtförsvarsdepartementet.					
2	Kansliråd, hvardera	10/5 1878	24/5 1878	4,400 —	1	600
3	Kanslisekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	2,500 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	—
1	D:o	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Sjöförsvarsdepartementet.					
1	Kanslisekreterare	20/5 1878	31/5 1878	2,500 —	2	500
1	D:o	»	»	2,500 —	2	500 —

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till					
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
— — —	— —		10,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
300 — —	—		1,100	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 — —	—		900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 — —	— —		7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250	
1,500 — —	— —		5,000	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 — —	— —		5,000	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 — —	—		1,100	800	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kronor.
300 — —	—		900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 — —	— —		7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,200 — —	—		4,700 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	Dessutom 300 kr. i renskrifningspenningar.
500 — —	— —		4,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 — —	—		3,700	1,500 —	2,500 —	3	45 —	75 —	
200 — —	—		800	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 — —	—		8,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
1,500 — —	—		5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 — —	— —		4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 — —	— —		900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 — —	— —		7,000	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 — —	— —		5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 — —	— —		5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 — —	— —		1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kronor.
300 — —	—		900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
1,500 — —	— —		5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	Åtnjuter dessutom arfvode af 1,000 kr. för bestridande af byråchefs göromål.
1,500 — —	— —		5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
1	Registrator	20/5 1878	31/5 1878	2,500 —	2	500
2	Vaktmästare, hvardera	»	»	800 —	—	—
	Kongl. Civildepartementet.					
4	Kansliråd, hvardera	22/5 1878	7/6 1878	4,400 —	1	600
5	Kanslisekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	2,500 —	2	500
2	Vaktmästare, hvardera	»	»	800 —	—	—
3	D:o, d:o	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Finansdepartementet.					
3	Kansliråd, hvardera	14/5 1878 13/5 1884	12/7 1878 30/5 1884	4,400 —	1	600
4	Kanslisekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	14/5 1878	12/7 1878	2,500 —	2	500
1	Byråingeniör	13/5 1884	30/5 1884	2,500 —	2	500
1	Vaktmästare	14/5 1878	12/7 1878	800 —	—	—
2	D:o, hvardera	14/5 1878 13/5 1884	12/7 1878 30/5 1884	500 —	1	100
	Kongl. Ecklesiastikdepartementet.					
4	Kansliråd, hvardera	14/5 1878	7/6 1878	4,400 —	1	600
6	Kanslisekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	2,500 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	—
2	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Jordbruksdepartementet.					
2	Byråchefer, hvardera	20/3 1900	31/3 1900	4,400 —	1	600
2	Kanslisekreterare, d:o	»	»	2,500 —	2	500
1	Registrator	»	»	2,500 —	2	
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	—
1	D:o	»	»	500 —	1	100

Tjenstgöringspenningar.				Komiténs förslag till					
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
2,000 —	—	—	7,000 —	4,400	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 —	—	—	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	—	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 —	—	— —	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 —	—	—	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 —	—	— —	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 —	—	—	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	—	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,500 —	—	—	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	III. Öfverrätter och Kollegier samt öfriga till statsförvaltningen hörande allmänna Verk och Styrelser.					
	Hofrätterna.					
3	Presidenter, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	7,600 —	—	—
26	Hofrättsråd, d:o	14/5 1890	30/5 1890	4,400 —	1	600
39	Assessorer, d:o	»	»	3,300 —	1	500
2	Sekreterare, d:o	11/5 1876	19/5 1876	3,800 —	2	500
1	D:o	»	»	2,800 —	2	500
2	Advokatfiskaler, hvardera	»	»	2,800 —	2	
1	Advokatfiskal	»	»	2,300 —	2	500
26	Notarier, hvardera	14/5 1890	30/5 1890	2,000 —	2	500
2	Aktuarier, d:o	11/5 1876	19/5 1876	2,000 —	2	500
1	Aktuarie, tillika Arkivarie	»	»	2,000 —	2	500
2	Arkivarier, hvardera	»	»	2,000 —	2	
11	Fiskaler, d:o	»	»	1,500 —	—	—
1	Fiskal	7/5 1896	22/5 1896	1,500 —	2	500
3	Vaktmästare, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	800 —	—	—
7	Hofrättsposter, d:o	»	»	500 —	1	100
10	D:o, d:o *	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Krigshofrätten.					
1	Krigshofrättsråd	11/5 1876	19/5 1876	3,300 —	—	—
1	Sekreterare	»	»	2,500 —	—	—
1	Krigsfiskal	»	»	2,000 —	—	—
1	Vaktmästare	»	»	600 —	—	—
	Kongl. Fångvårdsstyrelsen.					
1	Generaldirektör	19/5 1877	1/6 1877	6,200 —	—	—
2	Byråchefer, hvardera	»	»	4,400 —	1	600
1	Sekreterare	»	»	3,000 —	2	500
1	Notarie och Ombudsman	»	»	1,800 —	2	500
1	Registrator och Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500
1	Kamererare	»	»	3,000 —	2	500

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
2,400 —	—	— —	10,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
2,000 —	—	— —	5,800 —	3,300 —	3,800 —	3,8	125 40	144 40	
2,000 —	—	— —	6,800 —	3,800 —	4,800 —	4,8	182 40	230 40	
1,200 —	—	— —	5,000 —	2,800 —	3,800 —	3,8	106 40	144 40	
1,700 —	—	— —	5,500 —	2,800 —	3,800 —	3,8	106 40	144 40	
1,200 —	—	— —	4,500 —	2,300 —	3,300 —	3,3	75 90	108 90	
1,200 —	—	— —	4,200 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	Dessutom 400 kr. i renskrifningspenningar.
1,200 —	—	— —	4,200 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	
1,200 —	—	— —	4,200 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	Dessutom 200 kr. i d:o.
1,200 —	—	— —	4,200 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	D:o d:o
1,000 —	—	— —	2,500 —	1,500 —	1,500 —	3	45 —	45 —	D:o d:o
1,000 —	—	— —	3,500 —	1,500 —	2,500 —	3	45 —	75 —	D:o d:o
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
200 —	—	— —	800 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
1,200 —	—	— —	4,500 —	3,300 —	3,300 —	3,3	108 90	108 90	
800 —	—	— —	3,300 —	2,500 —	2,500 —	3	75 —	75 —	
700 —	—	— —	2,700 —	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
—	—	— —	600 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Löner.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
1	Kassör och Bokhållare	19/5 1877	1/6 1877	1,800 —	2	500 —
2	Revisorer, hvardera	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
1	D:o	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Arméförvaltningen.					
1	Generalkrigskommissarie	1/6 1901	14/6 1901	6,200 —	—	— —
3	Krigsråd, hvardera	»	»	4,400 —	1	600 —
2	Sekreterare och Kamererare, d:o	»	»	3,000 —	2	500 —
2	Sekreterare, d:o	»	»	3,000 —	2	500 —
3	Kamererare, d:o	»	»	3,000 —	2	500 —
3	Revisorer och Bokhållare, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
4	Revisorer, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
2	Bokhållare, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Krigskassör	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
5	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen. *					
1	Öfverdirektör	21/5 1882	2/6 1882	6,000 —	—	— —
1	Byråchef	»	»	4,400 —	1	600 —
1	Byrådirektör	»	»	3,000 —	2	500 —
1	D:o	13/5 1899	26/5 1899	3,000 —	2	500 —
1	Byråingeniör	21/5 1882	2/6 1882	2,300 —	2	500 —
1	Registrator och Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Revisor och Bokhållare	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Notarie	13/5 1899	26/5 1899	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	21/5 1882	2/6 1882	500 —	1	100 —
1	D:o	13/5 1899	26/5 1899	500 —	1	100 —
	Kongl. Generalpoststyrelsen. **					
1	Generaldirektör	14/5 1878	24/5 1878	7,000 —	—	— —
4	Byråchefer, hvardera	» 13/5 1884	» 30/5 1884	4,400 —	1	600 —

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.
** Ny stat antagen » » » ».

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad och vedbrand, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	— —	8,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,500 —	2,300 —	3,300 —	3,3	75 90	108 90	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	Jemte bostad.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
3,000 —	—	— —	10,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	Om generaldirektören åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 1,000 kr.
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
2	Sekreterare, hvardera	14/5 1878	24/5 1878	3,000 —	2	500 —
1	Kamererare och Sekreterare	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Kassör	»	»	3,000 —	2	500 —
2	Intendenter, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Registrator	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Notarie och Ombudsman	»	»	1,800 —	2	500 —
5	Notarier, hvardera	»	»	1,800 —	2	500 —
7	Aktuarier, d:o	» / 14/5 1899	» / 26/5 1899	1,800 —	2	500 —
10	Revisorer, d:o	14/5 1878 / 11/5 1896 / 14/5 1899	24/5 1878 / 29/5 1896 / 26/5 1899	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	14/5 1878	24/5 1878	800 —	—	— —
6	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Medicinalstyrelsen.					
1	Generaldirektör	24/5 1877	1/6 1877	6,200 —	—	— —
5	Ledamöter, hvardera	» / 14/5 1900	» / 25/5 1900	4,400 —	1	600 —
1	Sekreterare	24/5 1877	1/6 1877	3,000 —	2	500 —
2	Kamererare, hvardera	» / 29/5 1901	» / 14/6 1901	3,000 —	2	500 —
1	Ombudsman och Fiskal	24/5 1877	1/6 1877	3,000 —	2	500 —
1	Registrator och Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Notarie, tillika Sekreterare	29/5 1901	14/6 1901	1,800 —	2	500 —
1	D:o	24/5 1877	1/6 1877	1,800 —	2	500 —
1	D:o	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Kassör och Bokhållare	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Rättskemist	19/5 1875 / 14/5 1878	16/6 1875 / 18/5 1878	4,500 —	—	— —
1	Vaktmästare	24/5 1877	1/6 1877	650 —	—	— —
2	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,400 —	—	— —	4,200 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,000 —	—	— —	3,800 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	Af tjenstgöringspenningarna skall rättskemisten använda 1,000 kr. till aflöning åt ett biträde.
300 —	—	— —	950 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Åtnjuter dessutom fri bostad.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Löner.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Kongl. Kammarkollegium.					
1	President	19/5 1879	14/11 1879	7,600 —	—	— —
6	Kammarråd, hvardera	»	»	4,400 —	1	600 —
1	Advokatfiskal	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Arkivarie	»	»	3,000 —	2	500 —
10	Notarier, hvardera	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Registrator	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
5	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Statskontoret.					
1	Generaldirektör	12/5 1876	8/12 1876	6,200 —	—	— —
3	Statskommissarier, hvardera	»	»	4,400 —	1	600 —
1	Sekreterare	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Registrator och Aktuarie	» 21/5 1882	» 2/6 1882	1,800 —	2	500 —
1	Notarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Stämpelkassör	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Räntmästare	24/5 1877	1/6 1877	3,000 —	2	500 —
1	Förste Revisor	15/5 1888	31/5 1888	3,000 —	2	500 —
1	Kamererare	13/5 1899	26/5 1899	3,000 —	2	500 —
8	Revisorer och Bokhållare, hvardera	12/5 1876 21/5 1882	8/12 1876 2/6 1882	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	12/5 1876	8/12 1876	800 —	—	— —
6	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Myntverket.					
1	Myntdirektör	12/5 1876	8/12 1876	4,400 —	1	600 —
1	Kamererare	»	»	2,300 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	500 —	—	— —
	Kongl. Kontrollverket.					
1	Kontrolldirektör	12/5 1876	8/12 1876	2,600 —	2	500 —
1	Kontrollör	»	»	1,600 —	2	500 —

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
2,400 —	—	— —	10,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	Åtnjuta hvardera 500 kr. i missräkningspenningar.
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,200 —	—	— —	4,500 —	2,300 —	3,300 —	3,3	75 90	108 90	Åtnjuta dessutom fri bostad och vedbrand.
300 —	—	— —	800 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
1,400 —	—	— —	5,000 —	2,600 —	3,600 —	3,6	93 60	129 60	Åtnjuter dessutom fri bostad och vedbrand.
900 —	—	— —	3,500 —	1,600 —	2,600 —	3	48 —	78 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Kongl. Kammarrätten.					
1	President	19/5 1879	14/11 1879	7,600 —	—	— —
8	Kammarrättsråd, hvardera	» 29/5 1901	» 14/6 1901	4,400 —	1	600 —
1	Sekreterare	19/5 1879	14/11 1879	3,000 —	2	500 —
4	Notarier, hvardera	» 29/5 1901	» 14/6 1901	1,800 —	2	500 —
1	Aktuarie och Registrator	19/5 1879	14/11 1879	1,800 —	2	500 —
1	Advokatfiskal	»	»	3,000 —	2	500 —
3	Revisionskommissarier, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
18	Revisorer, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
4	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Öfverintendentsembetet.					
1	Öfverintendent	19/5 1879	14/11 1879	5,000 —	—	— —
2	Förste Intendenter, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
2	Intendenter, d:o	»	»	2,400 —	2	500 —
1	Kassör	»	»	1,400 —	—	— —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
1	D:o	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Generaltullstyrelsen.					
1	Generaldirektör	14/5 1878	12/7 1878	6,200 —	—	— —
3	Byråchefer, hvardera	»	»	4,400 —	1	600 —
1	Sekreterare	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Registrator och Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
2	Notarier, hvardera	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Kammarförvandt	»	»	1,800 —	2	500 —
9	Revisorer och Bokhållare, hvardera	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Revisor (Statistiker)	»	»	2,500 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
4	D:o hvardera	»	»	500 —	1	100 —

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
2,400 —	—	— —	10,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	lönen minskas med 150 kr.
2,000 —	—	— —	7,000 —	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,600 —	2,400 —	3,400 —	3,4	81 60	115 60	
600 —	—	— —	2,000 —	1,400 —	1,400 —	3	42 —	42 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	lönen minskas med 150 kr.
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	lönen minskas med 150 kr.

Antal	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Kongl. Kommerskollegium.					
1	Generaldirektör	13/5 1891	5/6 1891	6,200 —	—	— —
3	Kommerseråd, hvardera	»	»	4,400 —	1	600 —
3	Sekreterare, d:o	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Registrator och Arkivarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Kassör och Sjöpassnotarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Förste Aktuarie	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	D:o	14/5 1900	1/6 1900	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	13/5 1891	5/6 1891	800 —	—	— —
2	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —
	Kongl. Statistiska Centralbyrån.					
1	Öfverdirektör	13/5 1879	23/5 1879	5,000 —	—	— —
3	Förste Aktuarier, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
2	Aktuarier, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
1	D:o	»	»	500 —	1	100 —
	Riksarkivet.					
1	Riksarkivarie	24/5 1877	1/6 1877	5,000 —	—	— —
3	Arkivarier, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
3	Amanuenser, d:o	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
1	D:o	»	»	500 —	1	100 —
1	Eldare	20/5 1890	6/6 1890	500 —	1	100 —
	Kongl. Biblioteket.					
1	Öfverbibliotekarie	24/5 1877	1/6 1877	4,400 —	1	600 —
2	Bibliotekarier, hvardera	»	»	3,000 —	2	500 —
5	Amanuenser, d:o	» / 29/5 1901	» / 7/6 1901	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	24/5 1877	1/6 1877	800 —	—	— —
4	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100 —

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
2,800 —	—	— —	9,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	lönen minskas med 150 kr.
2,000 —	—	— —	7,000 —	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad med ved-
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	brand, skall lönen minskas med 150 kr.
2,500 —	—	— —	7,500 —	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	Derjemte fri bostad.
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 —	—	— —	4,000 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	— —	1,100 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
	Nationalmuseum.					
1	Intendent	14/5 1880	10/12 1880	4,000 —	—	— —
2	Amanuenser, hvardera	»	»	1,800 —	2	500
1	Vaktmästare, tillika portvakt	14/5 1900	25/5 1900	650 —	—	—
1	D:o, » gårdsdräng	»	»	500 —	1	100 —
5	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Landtbruksstyrelsen.					
1	Öfverdirektör	15/5 1889	7/6 1889	5,000 —	—	—
3	Ledamöter, hvardera	» / 11/5 1898	» / 27/5 1898	3,000 —	2	500
1	Sekreterare	»	»	3,000 —	2	500
1	Vaktmästare	15/5 1889	7/6 1889	500 —	1	100
	Kongl. Domänstyrelsen.					
1	Generaldirektör	21/5 1882	10/11 1882	6,200 —	—	—
5	Byråchefer, hvardera	» / 13/5 1884	» / 30/5 1884	4,400 —	1	600 —
4	Notarier, d:o	21/5 1882	10/11 1882	1,800 —	2	500
1	Revisor	»	»	1,800 —	2	500
1	Bokhållare	»	»	1,800 —	2	500
1	Ombudsman och Fiskal	»	»	1,800 —	2	500
1	Registrator och Aktuarie	»	»	1,800 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	— —
2	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100
	Kongl. Landtmäteristyrelsen.					
1	Landtmäteridirektör	22/5 1878	31/5 1878	5,000 —	—	—
1	Landtmäterisekreterare	»	»	3,000 —	2	500 —
1	Landtmäterifiskal	»	»	2,500 —	2	500
1	Aktuarie och Registrator	»	»	1,800 —	2	500 —
2	Ingeniörer, hvardera	»	»	1,800 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	800 —	—	—
1	D:o	»	»	500 —	1	100 —

Tjenstgöringspenningar.				Komiténs förslag till				
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
2,000 —	—	—	6,000	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	—	950	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Jemte fri bostad och ved.
300 —	—	—	900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	D:o.
300 —	—	—	900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	—	7,000	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	—	5,500	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	—	5,500	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
300 —	—	—	900	500 —	600	3	15 —	18 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
2,800 —	—	—	9,000	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,000 —	—	—	7,000	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	—	1,100	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
2,000 —	—	—	7,000	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	—	5,500	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,500 —	—	—	5,000	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 —	—	—	1,100	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 —	—	—	900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	IV. Till Statsdepartementen hörande Stater och Kårer.					
	Justitiestaten å landet.					
7	Häradshöfdingar, hvardera	16/5 1874 3/5 1875 11/5 1876 29/5 1901	5/6 1874 21/5 1875 19/5 1876 14/6 1901	4,500	—	—
2	D:o, d:o	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—
5	D:o, d:o	»	»	4,500	—	—
11	D:o, d:o	» 19/5 1877 13/4 1881 6/5 1891	» 1/6 1877 30/4 1881 29/5 1891	4,500	—	—
14	D:o, d:o	16/5 1874 10/5 1878 6/5 1891	5/6 1874 18/5 1878 29/5 1891	4,500	—	—
10	D:o, d:o	16/5 1874 10/6 1878 11/5 1900	5/6 1874 18/5 1878 25/5 1900	4,500	—	—
1	Häradshöfding	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—
2	Häradshöfdingar, hvardera	»	»	4,500	—	—
7	D:o, d:o	» 11/5 1876	» 19/5 1876	4,500	—	—
5	Häradshöfdingar, hvardera	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—
2	D:o, d:o	»	»	4,500	—	—
1	Häradshöfding	»	»	4,500	—	—
1	D:o	»	»	4,500	—	—
12	Häradshöfdingar, hvardera	» 10/5 1878 13/4 1881	» 18/5 1878 30/4 1881	4,500	—	—
7	D:o, d:o	16/5 1874 3/5 1875 20/5 1901	5/6 1874 21/5 1875 14/6 1901	4,500	—	—
8	D:o, d:o	16/5 1874 10/5 1878 19/5 1877 11/5 1876	5/6 1874 18/5 1878 1/6 1877 19/5 1876	4,500	—	—

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgifts-procent.	årlig pensionsafgift	
Utan ålderstillägg.	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.
1,600	—	—	6,100	5,000	5,000	5		
700	—	—	5,200	5,000	5,000	5		
2,000	—	—	6,500	5,000	5,000	5		
1,400	—	—	5,900	5,000	5,000	5		
1,200	—	—	5,700	5,000	5,000	5		
1,300	—	—	5,800	5,000	5,000	5		
600	—	—	5,100	5,000	5,000	5		
200	—	—	4,700	5,000	5,000	5	250	250
2,100	—	—	6,600	5,000	5,000	5		
1,700	—	—	6,200	5,000	5,000	5		
2,500	—	—	7,000	5,000	5,000	5		
3,400	—	—	7,900	5,000	5,000	5		
2,200	—	—	6,700	5,000	5,000	5		
1,500	—	—	6,000	5,000	5,000	5		
1,800	—	—	6,300	5,000	5,000	5		
1,000	—	—	5,500	5,000	5,000	5		

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.				Tjenstgöringspenningar			
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:t beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.		Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	
1	Häradshöfding	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—	—	900	—	—	—
2	Häradshöfdingar, hvardera	» 6/5 1891	» 24/5 1891	4,500	—	—	—	3,000	—	—	—
1	Häradshöfding	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—	—	3,300	—	—	—
1	D:o,	»	»	4,500	—	—	—	2,300	—	—	—
4	Häradshöfdingar, hvardera	» 13/4 1881 11/6 1883	» 30/4 1881 29/6 1883	4,500	—	—	—	1,900	—	—	—
2	D:o, d:o	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—	—	2,400	—	—	—
6	D:o, d:o	» 11/6 1883 6/5 1891 11/5 1900	» 29/6 1883 29/5 1891 25/5 1900	4,500	—	—	—	1,100	—	—	—
1	Häradshöfding	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—	—	2,700	—	—	—
1	D:o	»	»	4,500	—	—	—	3,500	—	—	—
1	D:o	»	»	4,500	—	—	—	2,900	—	—	—
3	Häradshöfdingar, hvardera	» 11/5 1876	» 19/5 1876	4,500	—	—	—	800	—	—	—
1	Häradshöfding	16/5 1874	5/6 1874	4,500	—	—	—	2,600	—	—	—
	Fångvårdsstaten.										
	Centralfängelser.										
2	Direktörer, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	3,500	—	2	500 —	—	—	—	—
1	Direktör	»	»	3,000	—	2	500	—	—	—	—
1	D:o	6/5 1898 29/5 1901	20/5 1898 14/6 1901	1,500	—	1	300 —	—	—	—	—
						1	200				
1	Kamrer	29/5 1901	14/6 1901	1,800	—	1	300	—	—	—	—
						1	200 —				
1	D:o	»	»	1,800	—	1	300	—	—	—	—
						1	200 —				
1	D:o	»	»	1,500	—	1	300	—	—	—	—
						1	200 —				
3	Bevakningsbefälhafvare, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	2,000	—	1	300	—	—	—	—
						1	200 —				

Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	En del af tjensteen vid fångvårdsten åtnjuter jemväl ode och skrifvarearfvode till nedanstående belopp. Arfvode.	Skrifvarearfvode.	Anmärkningar.
5,400 —	5,000 —	5,000 —	5					
7,500 —	5,000 —	5,000 —	5					
7,800	5,000 —	5,000 —	5					
6,800	5,000 —	5,000 —	5					
6,400	5,000 —	5,000 —	5					
6,900	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250	— —	— —	
5,600	5,000 —	5,000 —	5					
7,200	5,000 —	5,000 —	5					
8,000	5,000 —	5,000 —	5					
7,400	5,000 —	5,000 —	5					
5,300	5,000 —	5,000 —	5					
7,100	5,000 —	5,000 —	5					
4,500 —	3,000 —	3,600 —	3,6	108 —	129	60 — —	500 —	
4,000	3,000 —	3,200 —	3,2	96 —	102	40 — —	500 —	
2,000 —	1,500 —	2,000 —	3	45 —	60	— —	— —	Åtnjuter 800 kr. i arfvode ss. redogörare.
2,300 —	1,800 —	2,300 —	3	54 —	69	1,000 —	500 —	D:o 500 kr. i arfvode ss. redogörare vid ett kronohäkte.
2,300	1,800 —	2,300 —	3	54 —	69	— 1,000 —	500 —	Uppbär derjemte tillsvidare, så länge den provisoriska tvångsarbetsanstalten å Nya Varfvet för unge lösdrifvare af mankön bibehålles, arfvode af förslagsanslaget till fångars vård och underhåll för redogörelsebestyren vid denna anstalt.
2,000	1,500 —	2,000 —	3	45 —	60	— — —	450 —	Uppbär dessutom af förslagsanslaget ett tillägg af 1,200 kronor.
2,500	2,000 —	2,500 —	3	60 —	75	500 —	— —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Enstgöringspenningar. Utan ålderstillägg.	Åld Antal.	Åld Belopp.
	Länscellfängelser.								
8	Direktörer, hvardera	11/5 1876	19/5 1876	1,500 —	1 1	200 — 100	—	—	—
4	D:o, d:o	»	»	1,500 —	1 1	200 100	—	—	—
1	Direktör	»	»	1,800 —	1 1	200 100	—	—	—
1	D:o	»	»	1,800 —	1 1	200 — 100	—	—	—
2	Direktörer, hvardera	»	»	1,800 —	1 1	200 100	—	—	—
1	Direktör	»	»	2,000 —	1 1	200 100	—	—	—
1	D:o	»	»	1,300 —	1 1	200 — 100	—	—	—
1	D:o	»	»	1,300 —	1 1	200 100	—	—	—
4	Direktörer, hvardera	»	»	1,300 —	1 1	200 — 100	—	—	—
1	Direktör	»	»	1,300 —	1 1	200 — 100	—	—	—
1	Bevakningsbefälhafvare	»	»	800 —	1 1	200 100	—	—	—
	Kronohäkten.								
1	Direktör	10/5 1878	18/5 1878	1,500 —	1 1	200 — 100 —	—	—	—
2	Direktörer, hvardera	18/11 1876 10/5 1878	19/5 1876 18/5 1878	1,300 —	1 1	200 100	—	—	—
1	Direktör	11/5 1876	19/5 1876	1,300 —	1 1	200 — 100 —	—	—	—
3	Direktörer, hvardera	11/5 1876 9/5 1888	19/5 1876 25/5 1888	1,300 —	1 1	200 — 100	—	—	—
1	Direktör	11/5 1876	19/5 1876	1,300 —	1 1	200 — 100 —	—	—	—

Summa aflönings-förmåner högst.	Komiténs förslag till					En del af tjenstemänen vid fångvårdsstaten åtnjuter jemväl arfvode och skrifvarearfvode till nedanstående belopp.		Anmärkningar.
	pensionsunderlag		afgifts-procent.	årlig pensionsafgift				
	lägst.	högst.		lägst.	högst.	Arfvode.	Skrifvare-arfvode.	
1,800 —	1,500 —	1,800 —	3	45 —	54 —	300 —	300 —	
1,800 —	1,500 —	1,800 —	3	45 —	54 —	300 —	200 —	
2,100 —	1,800 —	2,100 —	3	54 —	63 —	300 —	600 —	
2,100 —	1,800 —	2,100 —	3	54 —	63 —	300 —	300 —	
2,100 —	1,800 —	2,100 —	3	54 —	63 —	— —	300 —	
2,300 —	2,000 —	2,300 —	3	60 —	69 —	— —	750 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	300 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	200 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	— —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	— —	— —	
1,100 —	800 —	1,100 —	3	24 —	33 —	200 —	— —	
1,800 —	1,500 —	1,800 —	3	45 —	54 —	300 —	300 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	300 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	200 —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	300 —	— —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	— —	200 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
1	Bevakningsbefälhafvare	11/5 1876	19/5 1876	1,500 —	1	200 —	—	—	—
					1	100			
1	D:o	»	»	1,300	1	200	—	—	—
					1	100			
3	D:o, hvardera	»	»	1,000 —	1	200	—	—	— —
					1	100			
1	D:o	»	»	1,000 —	1	200	—	—	—
					1	100			
	Tvångsarbetsanstalter.								
3	Direktörer, hvardera	11/5 1876 17/5 1892	19/5 1876 3/6 1892 30/3 1894	3,000 —	2	500	—	—	— —
1	Direktör	11/5 1876	31/5 1895	3,000 —	1	400	—	—	—
					1	300			
2	Kamererare, hvardera	29/5 1901	14/6 1901	1,800 —	1	300	—	—	—
					1	200			
1	Kamererare	»	»	1,800 —	1	300	—	—	—
					1	200			
1	D:o	»	»	1,800 —	1	300	—	—	—
					1	200 —			
1	Bevakningsbefälhafvare	11/5 1876	19/5 1876	2,000 —	1	300	—	—	— —
					1	200 —			
3	D:o, hvardera	17/5 1892 6/5 1898	3/6 1892 20/5 1898	2,000 —	1	300	—	—	— —
					1	200 —			
	Nedannämnda del af bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna. *								
5	Fanjunkare, hvardera	14/5 1890	30/5 1890	600 —	2	100	400	—	—
30	Underofficerare, d:o	»	»	500 —	2	100	300	—	—
17	Vaktmästare, d:o	»	»	500 —	2	100	300	—	—
16	Förste vaktkonstaplar, d:o	»	»	500 —	2	75	300	—	—
200	Vaktkonstaplar, d:o	»	»	400 —	2	75	300	—	—
150	D:o, d:o	»	»	400 —	2	75 —	250	—	—
58	Fånggevaldiger, d:o	14/5 1882	2/8 1892	500 —	—	—	—	—	—

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					En del af tjenstemännen vid fångvårdsstaten åtnjuter jemväl arfvode och skrifvarearfvode till nedanstående belopp.		Anmärkningar.
	pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift				
	lägst.	högst.		lägst.	högst.	Arfvode.	Skrifvarearfvode.	
1,800 —	1,500 —	1,800 —	3	45 —	54 —	300 —	— —	
1,600 —	1,300 —	1,600 —	3	39 —	48 —	— —	— —	
1,300 —	1,000 —	1,300 —	3	30 —	39 —	300 —	— —	
1,300 —	1,000 —	1,300 —	3	30 —	39 —	— —	— —	
4,000 —	3,000 —	3,200 —	3,2	96 —	102 40	— —	500 —	Häraf en förut direktör vid centr.-fäng. i Karlskrona.
3,700 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	— —	300 —	Förut direktör vid centralfäng. i Norrköping.
2,300 —	1,800 —	2,300 —	3	54 —	69 —	1,000 —	500 —	
2,300 —	1,800 —	2,300 —	3	54 —	69 —	900 —	300 —	
2,300 —	1,800 —	2,300 —	3	54 —	69 —	700 —	300 —	
2,500 —	2,000 —	2,500 —	3	60 —	75 —	500 —	— —	
2,500 —	2,000 —	2,500 —	3	60 —	75 —	— —	— —	
1,200 —	600 —	800 —	3	18 —	24 —	— —	— —	
1,000 —	500 —	700 —	3	15 —	21 —	— —	— —	
1,000 —	500 —	700 —	3	15 —	21 —	— —	— —	
950 —	500 —	650 —	3	15 —	19 50	— —	— —	
850 —	400 —	550 —	3	12 —	16 50	— —	— —	
800 —	400 —	550 —	3	12 —	16 50	— —	— —	
500 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	— —	— —	Häraf äro 27 st. befattningar antingen uppehållna genom extra personal eller ock obesatta.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
	Navigationsskolorna.					
4	Föreståndare, hvardera	12/5 1900	25/5 1900	1,800	— 2	500
6	D:o, d:o	»	»	1,800	2	500
7	Lärare, d:o	»	»	1,000	— 2	250
9	D:o, d:o	»	»	1,000	— 2	250
	Kongl. Maj:ts Befallningshafvande med Landsstaten.					
1	Öfverståthållare	11/11 1863	13/11 1863	6,999	— —	—
1	Underståthållare	14/5 1880	28/5 1880	5,000	— —	—
1	Sekreterare	»	»	4,400	— 1	600
2	Notarier, hvardera	»	»	1,500	— 1	500
2	Vaktmästare, d:o	»	»	500	— 1	100
1	Landshöfding	11/5 1884	30/5 1884	17,000	— —	—
1	D:o	»	»	15,500	— —	—
22	Landshöfdingar, hvardera	»	»	13,000	— —	—
8	Landssekreterare, d:o	22/5 1878	31/5 1878	4,400	— 1	600
8	D:o, d:o	»	»	4,400	— 1	600
8	D:o, d:o	»	»	4,400	— 1	600
8	Landskamrerare, d:o	»	»	4,400	— 1	600
8	D:o, d:o	»	»	4,400	— 1	600
8	D:o, d:o	»	»	4,400	— 1	600
8	Landträntmästare, d:o	13/6 1883	22/6 1883	2,500	— 1	500
9	D:o, d:o	13/6 1883 14/5 1900	22/6 1883 25/5 1900	2,500	— 1	500
7	D:o, d:o	18/6 1883	22/6 1883	2,500	— 1	500
18	Länsnotarier, d:o	22/5 1878 14/5 1900	31/5 1878 25/5 1900	1,500	— 1	500
6	D:o, d:o	22/5 1878	31/5 1878	1,200	— 1	500
18	Länsbokhållare, d:o	22/5 1878 14/5 1900	31/5 1878 25/5 1900	1,500	— 1	500
6	D:o, d:o	22/5 1878	31/5 1878	1,200	— 1	500
47	Landskanslister, d:o	22/5 1878 11/5 1898	31/5 1878 27/5 1898	700	— 1	300
47	Landskontorister, d:o	»	»	700	— 1	300
50	Vaktmästare, d:o	22/5 1878	31/5 1878	500	— 1	100

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift	
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
1,500 —	—	— —	4,300 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,000 —	—	— —	3,800 —	1,800 —	2,800 —	3	54 —	81 —	
800 —	—	— —	2,300 —	1,000 —	1,500 —	3	30 —	45 —	
500 —	—	— —	2,000 —	1,000 —	1,500 —	3	30 —	45 —	
— —	—	— —	6,999 —	5,599 20	5,599 20	5,5	307 96	307 96	Åtnjuter dessutom fri bostad och dels af statsmedel taffelpenningar 2,001 kr., dels ock af Stockholms stad anslag till extra utgifter och ved 9,000 kr.
2,000 —	—	— —	7,000 —	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,500 —	—	— —	6,500 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,000 —	—	— —	3,000 —	1,500 —	2,000 —	3	45 —	60 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
— —	—	— —	17,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
— —	—	— —	15,500 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	Åtnjuta dessutom fri bostad.
— —	—	— —	13,000 —	6,000 —	6,000 —	6	360 —	360 —	
2,500 —	—	— —	7,500 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	6,500 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
2,500 —	—	— —	7,500 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
2,000 —	—	— —	7,000 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	6,500 —	4,400 —	5,000 —	5	220 —	250 —	
1,500 —	—	— —	4,500 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
1,300 —	—	— —	4,300 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
1,000 —	—	— —	4,000 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
1,000 —	—	— —	3,000 —	1,500 —	2,000 —	3	45 —	60 —	
800 —	—	— —	2,500 —	1,200 —	1,700 —	3	36 —	51 —	
1,000 —	—	— —	3,000 —	1,500 —	2,000 —	3	45 —	60 —	
800 —	—	— —	2,500 —	1,200 —	1,700 —	3	36 —	51 —	
500 —	—	— —	1,500 —	700 —	1,000 —	3	21 —	30 —	
500 —	—	— —	1,500 —	700 —	1,000 —	3	21 —	30 —	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
117	Kronofogdar, hvardera	22/5 1878	31/5 1878	3,000 —	1	500
4	Häradsskrifvare, d:o	14/5 1880	28/5 1880 6/10 1899	2,000 —	1	500
18	D:o, d:o	»	»	2,000 —	1	500
28	D:o, d:o	»	28/5 1880 6/10 1899 25/5 1900	2,000 —	1	500
20	D:o, d:o	»	25/5 1880 6/10 1899	2,000 —	1	500 —
16	D:o, d:o	»	»	2,000 —	1	500 —
10	Häradsskrifvare, hvardera	»	28/5 1880 6/10 1899	2,000 —	1	500 —
6	D:o, d:o	»	»	2,000 —	1	500
10	D:o, d:o	»	28/5 1880 6/10 1899 25/5 1900	2,000 —	1	500
2	D:o, d:o	»	28/5 1880 6/10 1899	2,000 —	1	500
2	D:o, d:o	»	»	2,000 —	1	500 —
515	Länsmän, d:o	22/5 1878	31/5 1878	900 —	1	300
4	D:o, d:o	14/5 1895 29/5 1901	31/5 1895 14/6 1901	900 —	1	300
	Väg- och Vattenbyggnadsstaten.					
6	Distriktschefer, hvardera	21/5 1882	2/6 1882	3,000 —	—	—
	Poststaten. *					
3	Postdirektörer, hvardera	11/5 1886	4/6 1886	3,000 —	—	—
14	Postmästare af 2:dra klass, hvardera	»	»	2,700 —	1	300 —
13	D:o af 3:dje d:o, d:o	»	»	2,250 —	1	300 —
38	D:o af 4:de d:o, d:o	»	»	1,950 —	2	225
16	D:o af 5:te d:o, d:o	11/5 1886 20/5 1890	4/6 1886 6/6 1890	1,500 —	2	300
107	D:o af 6:te d:o, d:o	11/5 1886 20/5 1890	4/6 1886 6/6 1890	1,350 —	2	300

* Ny stat antagen vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.				Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till						Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.				pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift			
	Antal.	Belopp.			lägst.	högst.		lägst.	högst.		
1,000 —	—	—	—	4,500 —	3,000 —	3,500 —	3,5	105 —	122	50	
800 —	—	—	—	3,300 —	2,000 —	2,500 —	3				
875 —	—	—	—	3,375 —	2,000 —	2,500 —	3				
950 —	—	—	—	3,450 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,025 —	—	—	—	3,525 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,100 —	—	—	—	3,600 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,175 —	—	—	—	3,675 —	2,000 —	2,500 —	3	60 —	75	—	
1,250 —	—	—	—	3,750 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,325 —	—	—	—	3,825 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,400 —	—	—	—	3,900 —	2,000 —	2,500 —	3				
1,475 —	—	—	—	3,975 —	2,000 —	2,500 —	3				
600 —	—	—	—	1,800 —	900 —	1,200 —	3	27 —	36	—	Innehar länsman boställe, minskas aflöningen med boställets uppskattade värde.
900 —	—	—	—	2,100 —	900 —	1,200 —	3				
—	—	—	—	3,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90	—	
1,000 —	—	—	—	4,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90	—	
900 —	1	100	—	4,000 —	2,700 —	3,000 —	3	81 —	90	—	
750 —	1	100	—	3,400 —	2,250 —	2,550 —	3	67 50	76	50	
650 —	2	75	—	3,200 —	1,950 —	2,400 —	3	58 50	72	—	
500 —	2	100	—	2,800 —	1,500 —	2,100 —	3	45 —	63	—	
450 —	2	100	—	2,600 —	1,350 —	1,950 —	3	40 50	58	50	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. beslut.	Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
8	Kontrollörer af 1:sta lönegraden, hvardera	11/5 1886 20/5 1890 17/3 1897	4/6 1886 6/6 1890 19/3 1897	2,700 —	1	
14	D:o » 2:dra d:o, d:o	11/5 1886 17/3 1897	4/6 1886 19/3 1897	2,250	1	300
12	D:o » 3:dje d:o, d:o	11/5 1886 20/5 1890 11/5 1896 17/3 1897	4/6 1886 6/6 1890 29/5 1896 19/3 1897	1,800 —	1	300
210	Postexpeditörer af 1:sta lönegraden, hvardera	11/5 1886 7/7 1887 20/5 1890 9/5 1894 11/5 1896 17/3 1897 14/5 1899	4/6 1886 13/7 1887 6/6 1890 25/5 1894 29/5 1896 19/3 1897 26/5 1899	1,350	2	300
210	D:o » 2:dra d:o, d:o	11/5 1886 7/7 1887 20/5 1890 9/5 1894 17/3 1897 14/5 1899	4/6 1886 13/7 1887 6/6 1890 25/5 1894 19/3 1897 26/5 1899	1,200 —	2	300 —
40	D:o » 3:dje d:o, d:o	14/5 1899	26/5 1899	1,050 —	2	112 5
40	D:o » 4:de d:o, d:o	»	»	900 —	2	112
1	Vaktmästare	13/5 1884 9/5 1900	30/5 1884 1/6 1900	525 —	—	—
550	Vaktbetjente af 1:sta lönegraden, hvardera	14/5 1899 9/5 1900 29/5 1901	26/5 1899 1/6 1900 14/6 1901	600 —	—	— —
200	D:o » 2:dra d:o, d:o	14/5 1899	26/5 1899	600 —	—	—
300	D:o » 3:dje d:o, d:o	14/5 1899 9/5 1900 29/5 1901	26/5 1899 1/6 1900 14/6 1901	600 —	—	— —

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
900 —	1	100 —	4,000 —	2,700 —	3,000 —	3	81 —	90 —	
750 —	1	100 —	3,400 —	2,250 —	2,550 —	3	67 50	76 50	
600 —	1	100 —	2,800 —	1,800 —	2,100 —	3	54 —	63 —	
450 —	2	100 —	2,600 —	1,350 —	1,950 —	3	40 50	58 50	
400 —	2	100 —	2,400 —	1,200 —	1,800 —	3	36 —	54 —	
350 —	2	37 50	1,700 —	1,050 —	1,275 —	3	31 50	38 25	
300 —	2	37 50	1,500 —	900 —	1,125 —	3	27 —	33 75	
175 —	—	— —	700 —	525 —	525 —	3	15 75	15 75	
400 —	4	100 —	1,400 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
350 —	4	75 —	1,250 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
300 —	4	75 —	1,200 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Provinsialläkare. *					
18	Förste provinsialläkare, tillika provinsialläkare, hvardera . . .	20/5 1890	31/10 1890	1,875 —	2	500 —
6	D:o, d:o, d:o . . .	»	»	1,875 —	2	500 —
115	Provinsialläkare, hvardera . . .	20/5 1890 14/5 1900	31/10 1890 1/6 1900	1.875 —	2	500
	Hospital för sinnessjuka. *					
1	Öfverläkare . . .	15/5 1896	29/5 1896	4,866 67	—	—
1	D:o . . .	20/5 1885	5/6 1885	4,333 33	—	—
6	D:o, hvardera . . .	20/5 1885 17/5 1886 6/5 1893	5/6 1885 4/6 1886 24/5 1893	4,000 —	—	— —
1	D:o . . .	29/5 1901	14/7 1901	3,333 33	—	—
1	D:o . . .	20/5 1885	5/6 1885	2,667 67	—	—
12	Biträdande läkare, hvardera . . .	20/5 1885 17/5 1886 6/5 1893 15/5 1896 29/5 1901	5/6 1885 4/6 1886 24/5 1893 29/5 1896 14/7 1901	2,333 33	—	—
1	Sysslomän . . .	7/5 1894	1/6 1894	2,800 —	—	— —
1	D:o . . .	15/5 1896	29/5 1896	2,466 67	—	—
3	Sysslomän, hvardera . . .	20/5 1885 6/5 1893	5/6 1885 24/5 1893	2,133 33	—	—
4	D:o, d:o . . .	20/5 1885 17/5 1886	5/6 1885 4/6 1886	1,866 67	—	— —
1	Sysslomän . . .	29/5 1901	14/7 1901	1,533 33	—	— —
	Tullstaten.					
1	Befälhafvare för kustbevakningen i Skåne . . .	19/5 1875	2/7 1875	4,000 —	—	— —
2	Öfverinspektorer, hvardera . . .	»	»	4,000 —	—	— —
1	Öfverinspektor . . .	»	»	4,000 —	—	— —
1	D:o . . .	»	»	4,000 —	—	— —
8	Tullförvaltare, hvardera . . .	»	»	4,000 —	—	—
2	D:o, d:o . . .	»	»	3,500 —	—	— —
7	D:o, d:o . . .	»	»	3,500	—	— —
14	D:o, d:o . . .	»	»	3,000 —	—	— —

* Ändring i lönestaten vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.				Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.				pensionsunderlag		af-gifts-pro-cent.	årlig pensions-afgift		
	Antal.	Belopp.			lägst.	högst.		lägst.	högst.	
1,500 —	—	—	—	5,000 —	4,000 —	4,000 —	4			
625 —	—	—	—							
1,000 —	—	—	—	4,500 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	Åtnjuta dessutom hyresersättning med 750 kronor hvardera.
625 —	—	—	—							
625 —	—	—	—	3,500 —	4,000 —	4,000 —	4			
2,433 33	—	—	—	7,300 —	4,866 67	4,866 67	4,8	233 60	233 60	
2,166 67	—	—	—	6,500 —	4,333 33	4,333 33	4,3	186 33	186 33	Åtnjuter dessutom 1,200 kr. i arfvode.
2,000 —	—	—	—	6,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	En öfverläkare åtnjuter ett arfvode af 500 kronor. — Dessutom boställsvåning, ved och lyse.
1,666 67	—	—	—	5,000 —	3,333 33	3,333 33	3,3	110 —	110 —	
1,333 33	—	—	—	4,000 —	2,667 67	2,667 67	3	80 03	80 03	
1,166 67	—	—	—	3,500 —	2,333 33	2,333 33	3	70 —	70 —	Dessutom bostad och vissa andra naturaförmåner.
1,400 —	—	—	—	4,200 —	2,800 —	2,800 —	3	84 —	84 —	
1,233 33	—	—	—	3,700 —	2,466 67	2,466 67	3	74 —	74 —	
1,066 67	—	—	—	3,200 —	2,133 33	2,133 33	3	64 —	64 —	Dessutom boställsvåning och ved.
933 33	—	—	—	2,800 —	1,866 67	1,866 67	3	56 —	56 —	
766 67	—	—	—	2,300 —	1,533 33	1,533 33	3	46 —	46 —	
1,500 —	2	500	—	6,500 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
3,000 —	2	500	—	8,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,500 —	2	500	—	6,500 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,000 —	2	500	—	6,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
2,000 —	2	500	—	7,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
2,500 —	2	500	—	7,000 —	3,500 —	3,500 —	3,5	122 50	122 50	
1,500 —	2	500	—	6,000 —	3,500 —	3,500 —	3,5	122 50	122 50	
1,000 —	2	500	—	5,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
13	Tullförvaltare, hvardera	19/5 1875 13/6 1883 20/5 1890 14/5 1895	2/7 1875 22/6 1883 6/6 1890 24/5 1895	2,500 —	—	—
7	D:o, d:o	19/5 1875 13/6 1883 13/5 1884 11/5 1886 11/5 1896	2/7 1875 22/6 1883 30/5 1884 4/6 1886 29/5 1896	2,000	—	— —
6	D:o, d:o	19/5 1875 19/5 1879 13/6 1883	2/7 1875 30/5 1879 22/6 1883	2,000 —	—	— —
1	Packhusinspektor	19/5 1875	2/7 1875	3,500 —	—	—
1	Tullbevakningsinspektor	»	»	3,000 —	—	—
1	Tullkassör och konfiskationsinspektor	13/6 1883	22/6 1883	3,000 —	—	— —
5	Kontrollörer, hvardera	19/5 1875	2/7 1875	3,000 —	—	— —
7	D:o, d:o	»	»	3,000 —	—	— —
5	D:o, d:o	»	»	2,500 —	—	—
16	D:o, d:o	19/5 1875 20/5 1890 14/5 1899	2/7 1875 6/6 1890 26/5 1899	2,500 —	—	—
4	D:o, d:o	19/5 1875 11/5 1880	2/7 1875 21/5 1880	1,800 —	—	— —
1	Bevakningskontrollör	19/5 1875	2/7 1875	1,800 —	—	— —
3	Tullfiskaler, hvardera	19/5 1875 14/5 1878	2/7 1875 24/5 1878	2,000 —	—	—
4	Kustchefer, d:o	19/5 1875	2/7 1875	2,000 —	—	—
65	Kammarskrifvare, hvardera	19/6 1875 14/5 1878 13/5 1884 20/5 1890 21/4 1893 13/5 1897 14/5 1899	2/7 1875 24/5 1878 30/5 1884 6/6 1890 19/5 1893 28/5 1897 26/5 189	1,500 —	—	— —

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till					Anmärkningar.
	Ålderstillägg.			pensionsunderlag			årlig pensionsafgift	
Utan ålderstillägg.	Antal.	Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	lägst.	högst.	afgiftsprocent.	lägst.	högst.	
1,000 —	2	500	4,500	2,500 —	2,500 —	3	75 —	75 —	
1,000 —	2	500	4,000	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
700 —	2	400	3,500	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
2,000 —	2	500 —	6,500	3,500 —	3,500 —	3,5	122 50	122 50	
1,000 —	2	500	5,000	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
1,000 —	2	500 —	5,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
2,000 —	2	500 —	6,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
1,000 —	2	500 —	5,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
1,000 —	2	500 —	4,500 —	2,500 —	2,500 —	3	75 —	75 —	
500 —	2	500 —	4,000	2,500 —	2,500 —	3	75 —	75 —	
600 —	2	300 —	3,000 —	1,800 —	1,800 —	3	54 —	54 —	
600 —	2	300 —	3,000 —	1,800 —	1,800 —	3	54 —	54 —	
700 —	2	400 —	3,500	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
500 —	2	500 —	3,500 —	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
500 —	2	500 —	3,000	1,500 —	1,500 —	3	45 —	45 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
9	Kammarskrifvare, hvardera	19/5 1875 13/5 1884 14/5 1898 14/5 1899	2/7 1875 30/5 1884 27/5 1898 26/5 1899	1,500	—	—
6	Inspektorer, d:o	19/5 1875 16/5 1889 14/5 1895 13/5 1897 14/5 1898	2/7 1875 31/5 1889 24/5 1895 28/5 1897 27/5 1898	1,600	—	— —
12	Öfveruppsyningsmän, d:o	19/5 1875 13/5 1884	2/7 1875 30/5 1884	1,500	—	— —
25	D:o, d:o	19/5 1875 13/5 1884 14/5 1895 14/5 1898	2/7 1875 30/5 1884 24/5 1895 27/5 1898	1,500	—	— —
32	Kustsergeanter, d:o	19/5 1875 18/5 1885 7/7 1887 21/4 1893	2/7 1875 5/6 1885 13/7 1887 19/5 1893	900	—	—
12	Jaktuppsyningsmän, d:o	19/5 1875	2/7 1875	900	—	— —
19	Uppsyningsmän, d:o	19/5 1875 13/5 1884 20/5 1890 11/5 1896	2/7 1875 30/5 1884 6/6 1890 29/5 1896	1,000	—	— —
45	D:o, d:o	19/5 1875 16/5 1889 19/5 1892 14/5 1895 13/5 1897 14/5 1898	2/7 1875 31/5 1889 3/6 1892 24/5 1895 28/5 1897 27/5 1898	900	—	—
4	Kustuppsyningsmän, d:o	19/5 1875 27/4 1881 14/5 1899	2/7 1875 6/5 1881 26/5 1899	600	—	—
5	Gränsridare, hvardera	14/5 1898	27/5 1898	500	—	— —

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till					Anmärkningar.
	Ålderstillägg.			pensionsunderlag				
Utan ålderstillägg.	Antal.	Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	lägst.	högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	
300	2	300	2,400	1,500	1,500	3	45	45	
300	2	300	2,500	1,600	1,600	3	48	48	
500	2	500	3,000	1,500	1,500	3	45	45	
300	2	300	2,400	1,500	1,500	3	45	45	
300	2	250	1,700	900	900	3	27	27	
300	2	150	1,500	900	900	3	27	27	
500	2	150	1,800	1,000	1,000	3	30	30	
300	2	150	1,500	900	900	3	27	27	
300	2	75	1,050	600	600	3	18	18	
400	2	75	1,050	500	500	3	15	15	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
58	Gränsridare, hvardera	19/5 1875 11/5 1886 14/5 1898	2/7 1875 4/6 1886 27/5 1898	500 —	—	—
58	Kustvakter till sjös, hvardera	19/5 1875 18/5 1885 7/7 1887	2/7 1875 5/6 1885 13/7 1887	600 —	—	—
58	D:o till häst och fot, hvardera	19/5 1875 13/6 1883 18/5 1885 21/4 1893	2/7 1875 22/6 1883 5/6 1885 19/5 1893	500 —	—	—
229	Vaktmästare, hvardera	19/5 1875 14/5 1878 13/5 1884 20/5 1890 21/4 1893 13/5 1897 14/6 1899	2/7 1875 24/5 1878 30/5 1884 6/6 1890 19/5 1893 28/5 1897 26/5 1899	800 —	—	—
57	D:o, d:o	19/5 1875 12/5 1884 13/5 1897 14/5 1898 14/5 1899	2/7 1875 30/5 1884 28/5 1897 27/5 1898 26/5 1899	700 —	—	— —
124	D:o, d:o	19/5 1875 11/5 1880 27/4 1881 13/6 1883 11/5 1886 20/5 1890 14/5 1895 11/5 1896	2/7 1875 21/5 1880 5/6 1881 22/6 1883 4/6 1886 6/6 1890 24/5 1895 29/5 1896	600 —	—	— —
43	D:o, d:o	19/5 1875 15/5 1888 14/5 1895	2/7 1875 31/5 1888 24/5 1895	500 —	—	— —
6	Kammarvaktmästare, hvardera	19/5 1875	2/7 1875	500 —	—	—

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
300 —	2	75 —	950 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
300 —	2	150 —	1,200 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
300 —	2	150 —	1,100 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
400 —	2	150 —	1,500 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	
300 —	2	150 —	1,300 —	700 —	700 —	3	21 —	21 —	
300 —	2	75 —	1,050 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
300 —	2	75 —	950 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
300 —	2	75 —	950 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:t beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
26	Roddare, hvardera	19/5 1875 13/5 1884	2/7 1875 30/5 1884	600 —	—	— —
4	D:o, d:o	19/5 1875	2/7 1875	500 —	—	—
33	D:o, d:o	19/5 1875 13/5 1884 14/5 1899	2/7 1875 30/5 1884 26/5 1899	500 —	—	—
244	Kustroddare, d:o	19/5 1875 7/7 1887	2/7 1875 13/7 1887	500 —	—	— —
6	Jaktbåtsmän, d:o	19/5 1875 14/5 1898	2/7 1875 27/5 1898	500 —	—	— —
25	D:o, d:o	»	»	500 —	—	—
	Bergsstaten.					
6	Bergmästare, hvardera	18/5 1885	29/5 1885	2,500 —	2	500 —
	Landsarkivet i Vadstena. *					
1	Arkivarie	14/5 1898	27/5 1898	2,300 —	2	500 —
1	Vaktmästare	»	»	500 —	1	100
	Upsala universitet. **					
1	Förste teologie professor, tillika domprost	——	30/12 1862	— —	—	—
3	Professorer, hvardera	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	4,500 —	—	— —
5	D:o, d:o	»	»	3,900 —	—	—
25	D:o, d:o	11/5 1876 14/5 1878 14/5 1891	12/5 1876 18/5 1878 5/6 1891 13/11 1885	4,500	—	—
1	Bibliotekarie	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	4,500	—	— —

* För landsarkiven i Upsala och Lund antogos lönestater vid 1902 års riksdag.
** Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
300 —	2	75 —	1,050 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
300 —	2	75 —	950 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
200 —	2	50 —	800 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
200 —	2	50 —	800 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
300 —	2	50 —	900 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
200 —	2	50 —	800 —	500 —	500 —	3	15 —	15 —	
1,500 —	—	— —	5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
1,200 —	—	— —	4,500 —	2,300 —	3,300 —	3,3	75 90	108 90	
300 —	—	— —	900 —	500 —	600 —	3	15 —	18 —	Om vaktmästare tillika är slottsvakt, åtnjuter han dessutom fri bostad.
—	—	— —	— —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	Aflöningen består företrädesvis af inkomst från prebendepastorat.
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	I lönen ingår äfven inkomst af prebendepastorat.
1,500 —	—	— —	5,400 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	Dessutom boställsrum, som med ledning af staten beräknas till 600 kronor.
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
2	Vice bibliotekarier, hvardera	11/5 1876 13/5 1899	12/5 1876 13/11 1885 19/5 1899	2,500 —	1	500 —
1	Sekreterare	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	3,600	—	—
1	Räntmästare	»	»	4,500	—	— —
1	Kamererare	»	»	3,200	—	—
	Lunds universitet. *					
4	Professorer (teologer), hvardera	—	13/11 1885	— —	—	—
26	D:o d:o	11/5 1876 13/5 1884 13/5 1899	12/5 1876 30/5 1884 13/11 1885 19/5 1899	4,500	—	— —
1	Bibliotekarie	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	4,500 —	—	— —
1	Vice bibliotekarie	13/5 1899	19/5 1899	2,500	1	500
1	Sekreterare	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	3,600 —	—	— —
1	Räntmästare	»	»	4,500	—	— —
1	Kamererare	»	»	2,400 —	—	— —
	Karolinska mediko-kirurgiska institutet. *					
5	Professorer, hvardera	11/5 1876 15/5 1889	12/5 1876 31/5 1889	4,500	—	— —
2	D:o, d:o	11/5 1876	12/5 1876	3,900 —	—	— —
3	D:o, d:o	»	»	4,000	—	— —
4	E. o. professorer, hvardera	14/5 1898	27/5 1898	3,300	2	500 —
3	D:o, d:o	14/6 1878	18/6 1878	3,000 —	1	500 —
4	D:o, d:o	14/6 1878 11/5 1888	18/6 1878 31/5 1888	2,500	1	500 —

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		Afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
1,500 —	—	— —	4,500 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
900 —	—	— —	4,500 —	3,600 —	3,600 —	3,6	129 60	129 60	
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
800 —	—	— —	4,000 —	3,200 —	3,200 —	3,2	102 40	102 40	
—	—	— —	— —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	Aflöningen består företrädesvis af inkomst af prebendepastorat.
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
1,5 00 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
1,500 —	—	— —	4,500 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
900 —	—	— —	4,500 —	3,600 —	3,600 —	3,6	129 60	129 60	
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
600 —	—	— —	3,000 —	2,400 —	2,400 —	3	72 —	72 —	
1,500 —	—	— —	6,000 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	
1,500 —	—	— —	5,400 —	4,500 —	4,500 —	4,5	202 50	202 50	Dessutom boställsrum, som med ledning af staten beräknas till 600 kronor.
1,500 —	—	— —	5,500 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,200 —	—	— —	5,500 —	3,300 —	4,300 —	4,3	141 90	184 90	
1,000 —	—	— —	4,500 —	3,000 —	3,500 —	3,5	105 —	122 50	
1,000 —	—	— —	4,000 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Allmänna läroverken. *					
35	Rektorer, hvardera	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/6 1866 16/5 1874 24/5 1877 19/5 1879	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 1/6 1877 30/5 1879	4,500 —	1	500
3	D:o, d:o	25/2 1858 16/11 1863 16/5 1874	20/3 1858 11/12 1863 29/5 1874	4,000 —	—	— —
20	D:o, d:o	25/2 1858 16/11 1863 16/6 1866 24/5 1873 16/5 1874 11/5 1876 24/5 1877 19/5 1890	20/3 1858 11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 12/5 1876 1/6 1877 12/9 1890	3,500 —	1	500
17	D:o, d:o	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/6 1866 24/5 1873 16/5 1874 24/5 1877	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 1/6 1877	3,000 —	1	500
3	D:o, d:o	25/2 1858 16/11 1863 16/5 1874	20/3 1858 11/12 1863 29/5 1874	2,500 —	2	500
222	Lektorer, d:o	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/6 1866 9/5 1870 16/5 1874 24/5 1877 19/5 1879 19/5 1890 29/5 1901	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/6 1866 20/5 1870 29/5 1874 1/6 1877 30/5 1879 2/2 1/6 1894 28/6 1901	2,500 —	4	500 —

* För tre nya femklassiga läroverk antogos vid 1902 års riksdag lönestater.

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift	
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.
— —	—	— —	5,000 —	— —	— —		— —	— —	
— —	—	— —	4,000 —	— —	— —		— —	— —	
— —	—	— —	4,000 —	— —	— —		— —	— —	Enär samtliga rektorsbefattningar innehafvas på förordnande under viss tid eller tillsvidare, utföras här icke några pensionsbelopp för dessa befattningar.
— —	—	— —	3,500 —	— —	— —		— —	— —	
— —	—	— —	3,500 —	— —	— —		— —	— —	
— —	—	— —	4,500 —	2,500 —	3,600 —	3,6	90 —	129 60	En lektor i Stockholm åtnjuter dessutom hyresersättning med 225 kr. jemlikt K. Bref af den 25 januari 1841.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Löner.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
437	Adjunkter, hvardera	25/2 1858 16/10 1860 16/11 1863 16/6 1866 16/5 1874 24/5 1877 19/5 1879 19/5 1890 29/5 1901	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 1/6 1877 30/5 1879 19/6 1891 2/2 1/6 1894 28/6 1901	1,500 —	4	500
157	Kolleger, d:o	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/6 1866 24/5 1873 16/5 1874 11/5 1876 24/5 1877 14/5 1878 19/5 1890	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 12/5 1876 1/6 1877 18/5 1878 19/6 1891	1,500 —	4	500
1	Kollega (Stockholm)	25/2 1858	20/3 1858	1,000 —	3	500 —
1	Pedagog (Simrishamn)	26/10 1860 16/5 1874	22/11 1861 29/5 1874	1,500 —	—	—
35	Gymnastiklärare, hvardera	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/5 1874 24/5 1877 19/5 1879 19/5 1890	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/5 1874 1/6 1877 30/5 1879 19/6 1891	1,000 —	2	250
22	D:o, d:o	16/11 1863 16/6 1866 24/5 1873 16/5 1874 11/5 1876 24/5 1877 19/5 1890	11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 12/5 1876 1/6 1877 12/9 1890	600 —	—	—

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift	
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.
— —	—	— —	3,500 —	1,500 —	3,000 —	3	45 —	90 —	
— —	—	— —	3,500 —	1,500 —	3,000 —	3	45 —	90 —	
— —	—	— —	2,500 —	1,000 —	2,500 —	3	30 —	75 —	Å gammal stat.
— —	—	— —	1,500 —	1,500 —	1,500 —	3	45 —	45 —	
— —	—	— —	1,500 —	1,000 —	1,500 —	3	30 —	45 —	
— —	—	— —	600 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
20	Gymnastiklärare, hvardera	16/11 1863 16/6 1866 24/5 1873 16/5 1874 24/5 1877	11/12 1863 29/6 1866 29/5 1874 1/6 1877	300 —	—	—
	Folkskollärareseminarierna.					
12	Rektorer, hvardera	16/11 1863 16/5 1874 14/5 1878	22/4 1864 29/5 1874 18/5 1878	3,500 —	2	500
52	Adjunkter eller lärarinnor, hvardera	»	»	1,500 —	4	500
	Tekniska högskolan.					
11	Professorer, hvardera	11/5 1876 17/5 1897 14/5 1900	12/5 1876 28/5 1897 25/5 1900	4,000 —	—	—
1	Professor	11/5 1876	12/5 1876	3,400 —	—	— —
5	Lektorer, hvardera	14/5 1898	27/5 1898	2,700 —	1	500 —
6	D:o, d:o	14/5 1898 29/5 1901	27/5 1898 1/6 1901	2,000 —	2	500
	Chalmers' tekniska läroanstalt.					
1	Föreståndare, tillika lektor	24/5 1877	10/8 1877	5,000 —	2	500 —
6	Lektorer, hvardera	29/5 1901	7/6 1901	2,600 —	2	500 —
	Tekniska elementarskolorna.					
5	Föreståndare, tillika lektorer, hvardera	11/5 1876 13/5 1899 29/5 1901	15/6 1877 19/5 1899 7/6 1901	4,000 —	3	500
15	Lektorer, hvardera	11/5 1876 15/5 1896 13/5 1899 29/5 1901	15/6 1877 29/5 1896 19/5 1899 7/6 1901	3,000 —	3	500

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift		
Utan ålderstillägg.	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst.	högst.	
— —	—	—	300 —	300 —	300 —	3	9 —	9 —	
— —	—	—	4,500	3,000 —	3,600 —	3,6	108 —	129 60	
— —	—	—	3,500	1,500 —	3,000 —	3	45 —	90 —	Häraf äro 3 befattningar tillsvidare obesatta.
2,000 —	—	—	6,000	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
2,000 —	—	— —	5,400	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	Åtnjuter dessutom fri bostad, som med ledning af staten beräknas till 600 kronor.
1,300 —	—	—	4,500	2,700 —	3,200 —	3,2	86 40	102 40	
1,000 —	—	— —	4,000 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	
— —	—	—	6,000 —	4,000 —	4,800 —	4,8	192 —	230 40	Åtnjuter dessutom fri bostad.
1,400 —	—	— —	5,000 —	2,600 —	3,600 —	3,6	93 60	129 60	
— —	—	— —	5,500 —	3,200 —	4,000 —	4	128 —	160 —	
— —	—	— —	4,500 —	3,000 —	3,200 —	3,2	96 —	102 40	

Antal	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Gymnastiska centralinstitutet.					
3	Öfverlärare, hvardera	19/5 1879	30/5 1879	3,500 —	1	500
1	Lärare	»	»	2,200 —	—	—
3	D:o, hvardera	19/5 1879 / 29/5 1901	30/5 1879 / 7/6 1901	2,000 —	—	—
2	Lärarinnor, hvardera	19/5 1879	30/5 1879	1,200 —	—	—
	Farmaceutiska institutet.					
2	E. o. professorer, hvardera	29/5 1901	7/6 1901	3,300 —	2	500
2	Lärare, d:o	»	»	1,000 —	—	—
1	Vaktmästare	»	»	650 —	—	—
	Undervisningsanstalter för barnmorskor.					
2	Barnmorskelärare, hvardera	19/5 1879	30/5 1879	3,000 —	—	—
	Veterinärinstitutet i Stockholm.					
5	Professorer, hvardera	19/5 1879 / 6/5 1893	30/5 1879 / 2/6 1893	3,500 —	1	500
1	Lektor	19/5 1879	30/5 1879	2,500 —	1	500
	Veterinärinrättningen i Skara.					
1	Föreståndare	11/5 1888	31/5 1888	1,500 —	—	—
	Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.					
1	Sekreterare och riksantiqvarie	11/5 1876	12/5 1876	4,000 —	—	—
2	Amanuenser, hvardera	»	»	2,700 —	—	—
2	Vaktmästare, d:o	»	»	600 —	—	—
	Akademien för de fria konsterna.					
3	Professorer, hvardera	14/5 1878	18/5 1878	2,000 —	2	400
1	Professor	7/7 1887	13/7 1887	2,000 —	2	400
1	D:o	14/6 1878	18/5 1878	2,000 —	2	300
2	Professorer, hvardera	»	»	1,500 —	2	200
1	Lärare	»	»	1,500 —	2	200
1	D:o	»	»	600 —	2	100
1	Vaktmästare	»	»	750 —	1	100
1	D:o	»	»	650 —	1	100

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till					
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
1 —	—	— —	5,500	3,500 —	4,000 —	4	140 —	160 —	Om öfverlärare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 600 kronor.
800	—	— —	3,000	2,200 —	2,200 —	3	66 —	66 —	
500 —	—	—	2,500 —	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
300 —	—	— —	1,500 —	1,200 —	1,200 —	3	36 —	36 —	Om lärarinna åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 300 kronor.
1,200 —	—	— —	4,500	3,300 —	4,300 —	4,3	141 90	184 90	En af e. o. professorerna åtnjuter dessutom fri bostad eller i saknad deraf 1,000 kronor i hyresersättning.
500 —	—	— —	1,500	1,000 —	1,000 —	3	30 —	30 —	
300 —	—	— —	950 —	650 —	650 —	3	19 50	19 50	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kronor.
1,000 —	—	—	4,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,500 —	4,000 —	4	140 —	160 —	Den af professorerna, som förordnas att vara institutets föreståndare, åtnjuter dessutom fri bostad.
1,000 —	—	— —	4,000 —	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
1,000 —	—	— —	2,500	1,500 —	1,500 —	3	45 —	45 —	Åtnjuter dessutom fri bostad.
2,000 —	—	—	6,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,300 —	—	— —	4,000 —	2,700 —	2,700 —	3	81 —	81 —	
— —	—	— —	600 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
2,000 —	—	— —	4,800 —	2,000 —	2,800 —	3	60 —	84 —	
1,500 —	—	— —	4,300 —	2,000 —	2,800 —	3	60 —	84 —	Dessutom bostad och atelier.
1,000 —	—	— —	3,600 —	2,000 —	2,600 —	3	60 —	78 —	
500 —	—	— —	2,400 —	1,500 —	1,900 —	3	45 —	57 —	
500 —	—	— —	2,400 —	1,500 —	1,900 —	3	45 —	57 —	
400 —	—	— —	1,200 —	600 —	800 —	3	18 —	24 —	
— —	—	— —	850 —	750 —	850 —	3	22 50	25 50	
— —	—	— —	750 —	650 —	750 —	3	19 50	22 50	

Antal	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Musikaliska akademien.					
1	Sekreterare	24/5 1877	1/6 1877	2,250 —	—	—
1	Kamererare	»	»	1,875 —	—	—
1	Bibliotekarie	»	»	900 —	—	—
1	Inspektor (direktör)	»	»	2,250 —	—	—
2	Lärare, hvardera	»	»	2,000 —	2	266
4	D:o, d:o	»	»	1,500 —	2	200
4	D:o, d:o	»	»	1,200 —	2	160
2	D:o, d:o	»	»	600 —	2	80
	Naturhistoriska riksmuseum. *					
6	Intendenter, hvardera	11/5 1876	12/5 1876	4,000 —	—	—
1	Konservator	»	»	3,000 —	—	— —
1	Biträde åt konservatorn	16/11 1863	11/12 1863	400 —	—	— —
	Statens meteorologiska centralanstalt.					
1	Föreståndare	11/5 1876	12/5 1876	4,000 —	—	— —
	Institutet för blinda.					
1	Direktör	11/5 1888	31/5 1888	3,000 —	2	500
	Landtbruksinstitutet vid Ultuna.					
6	Lektorer, hvardera	13/5 1899	26/5 1899	2,000 —	3	500 —
2	Adjunkter, d:o	»	»	1,400 —	3	500 —
	Landtbruksingeniörer och Instruktörer samt Fiskeriassistenter och Statens entomologiska anstalt.					
21	Landtbruksingeniörer, hvardera	17/5 1874 20/5 1892	29/5 1874 10/6 1892	2,000 —	3	500 —
4	Instruktörer och Undervisare, d:o	17/5 1874 22/5 1877	29/5 1874 1/6 1877	2,000 —	3	500 —

* Löneslaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	
750 —	—	— —	3,000	2,250 —	2,250 —	3	67 50	67 50	
625 —	—	—	2,500 —	1,875 —	1,875 —	3	56 25	56 25	
300 —	—	—	1,200	900 —	900 —	3	27 —	27 —	
750	—	—	3,000	2,250 —	2,250 —	3	67 50	67 50	
666 —	—	—	3,198 —	2,000 —	2,532 —	3	60 —	75 96	
500 —	—	—	2,400	1,500 —	1,900 —	3	45 —	57 —	
400 —	—	—	1,920 —	1,200 —	1,520 —	3	36 —	45 60	
200 —	—	—	960	600 —	760 —	3	18 —	22 80	En af dessa uppbär lönen såsom arfvode.
1,000 —	2	500	6,000	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
— —	—	— —	3,000 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
— —	—	—	400	400 —	400 —	3	12 —	12 —	
1,000 —	2	500	6,000	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
1,500 —	—	— —	5,500 —	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	Dessutom fri bostad och vedbrand.
1,000 —	—	— —	4,500 —	2,000 —	3,500 —	3,5	70 —	122 50	
600 —	—	— —	3,500 —	1,400 —	2,900 —	3	42 —	87 —	
— —	—	— —	3,500 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	
— —	—	— —	3,500 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	Dessutom en instruktör på extra stat med 2,000 kr. i lön och 2 ålderstillägg à 500 kr.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
1	Förste fiskeriassistent	19/5 1890 13/5 1897	6/6 1890 28/5 1897	3,000 —	2	500 —
1	Andre d:o	17/5 1874 19/5 1890	29/5 1874 6/6 1890	1,500 —	1	500
1	Entomolog	11/5 1896	29/1 1897	2,500 —	2	500
	Landtbruksakademien.					
1	Sekreterare	3/11 1863 17/5 1874	13/11 1863 29/5 1874	4,000 —	2	500 —
1	Agrikulturkemist	17/5 1874	29/5 1874	4,000 —	2	500 —
1	Assistent	17/5 1874 11/5 1888	29/5 1874 31/5 1888	1,500 —	1	300
1	Växtfysiolog	18/5 1885	2/10 1885	4,000 —	2	500
1	Intendent (inspektor)	17/5 1874	29/5 1874	2,800 —	2	500 —
	Länsveterinärer.					
32	Länsveterinärer. hvardera	29/5 1901	7/6 1901	1,200 —	1	500 —
	Stuteristaten.					
2	Chefer, hvardera	17/5 1874	29/5 1874	5,000 —	—	— —
2	Beridare, d:o	»	»	1,500 —	—	— —
2	Bokhållare, d:o	»	»	1,200 —	—	— —
2	Hästläkare, d:o	»	»	1,400 —	—	— —
1	Skollärare vid Strömsholm	»	»	600 —	—	— —
	Skogsstaten. *					
9	Öfverjägmästare, hvardera	16/5 1889	29/11 1889	3,200 —	1	450 —
23	Jägmästare, d:o	16/5 1889 20/5 1890 9/5 1900	29/11 1889 14/11 1890 1/6 1900	1,500 —	3	375 —
13	D:o, d:o	»	»	1,500	3	375 —

* Lönestaten ändrad vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Summa. aflönings-förmåner högst.	Komiténs förslag till					Anmärkningar.
Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.		pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgifts-procent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	
— — —	— —		4,000	3,000 —	3,200 —	3,2	96 —	102 40	
— — —	— —		2,000 —	1,500 —	2,000	3	45 —	60 —	
1,500 — —	— —		5,000 —	2,500 —	3,500 —	3,5	87 50	122 50	
— — —	—		5,000	3,200 —	4,000 —	4	128 —	160 —	
— — —	— —		5,000	3,200 —	4,000 —	4	128 —	160 —	
— — —	— —		1,800	1,500 —	1,800 —	3	45 —	54 —	
— — —	— —		5,000 —	3,200	4,000 —	4	128 —	160 —	
— — —	— —		3,800 —	2,800 —	3,040 —	3	84 —	91 20	
600 — —	— —		2,300	1,200 —	1,700 —	3	36 —	51 —	
— — —	— —		5,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	Åtnjuta dessutom kofoder, ved m. m.
— — —	— —		1,500	1,500 —	1,500 —	3	45 —	45 —	
— — —	— —		1,200	1,200 —	1,200 —	3	36 —	36 —	I lönen ingår dessutom 300 kr. till skrifvarehjelp.
— — —	— —		1,400	1,400 —	1,400 —	3	42 —	42 —	
— — —	— —		600 —	600 —	600 —	3	18 —	18 —	
1,600 —	1	150 —	5,400 —	3,200 —	3,650 —	3,6	115 20	131 40	
1,600 —	3	125 —	4,600 —	1,500 —	2,625 —	3	45 —	78 75	
1,400 —	3	125 —	4,400 —	1,500 —	2,625 —	3	45 —	78 75	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å kongl. Maj:ts beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
11	Jägmästare, hvardera	9/5 1900	1/6 1900	1,500 —	3	375
42	D:o, d:o	16/5 1889 20/5 1890 14/5 1899	20/11 1889 14/11 1890 26/5 1899	1,500 —	3	375
200	Kronojägare, d:o	16/5 1889 9/5 1900	20/11 1889 1/6 1900	400 —	—	—
147	D:o, d:o	»	»	400 —	—	—
	Skogsinstitutet.					
1	Direktör	19/5 1892	3/6 1892	3,000 —	1	600
2	Lektorer, hvardera	»	»	2,000 —	2	500
	Skogsskolorna.					
1	Föreståndare	18/5 1885	5/6 1885	1,000 —	—	—
5	D:o, hvardera	18/5 1874	5/6 1874	1,000 —	—	—
1	Underlärare	18/5 1885	5/6 1885	1,000 —	3	375 —
5	Skogsrättare, hvardera	18/5 1874 18/5 1885	5/6 1874 5/6 1885	800 —	—	— —
	Landtmäteristaten i orterna.					
24	Förste landtmätare, hvardera	22/5 1878	31/5 1878	1,500 —	1	400 —

Tjenstgöringspenningar.			Komiténs förslag till						
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
1,200 —	3	125 —	4,200 —	1,500 —	2,625 —	3	45 —	78 75	
1,000 —	3	125 —	4,000	1,500 —	2,625 —	3	45 —	78 75	
400 —	1	100 —	900 —	400 —	400 —	3	12 —	12 —	Kronojägare åtnjuter dessutom antingen fri bostad eller ock såsom ersättning derför 100 kronor.
300 —	1	100 —	800	400 —	400 —	3	12 —	12 —	
1,500 —	—	— —	5,100	3,000 —	3,600 —	3,6	108 —	129 60	Åtnjuter dessutom fri bostad och vedbrand.
1,500 —	—	— —	4,500 —	2,000 —	3,000 —	3	60 —	90 —	
500 —	—	— —	1,500 —	1,000 —	1,000 —	3	30 —	30 —	Åtnjuter enligt 1901 års riksdagsbeslut ett tilläggsarfvode af 600 kronor.
—	—	— —	1,000 —	1,000 —	1,000 —	3	30 —	30 —	D:o d:o.
500 —	3	125 —	3,000	1,000 —	2,125 —	3	30 —	63 75	Åtnjuter dessutom fri bostad och vedbrand samt enligt 1901 års riksdags beslut tilläggsarfvode af 200 kronor.
—	—	— —	800 —	800 —	800 —	3	24 —	24 —	D:o d:o.
700 —	—	— —	2,600 —	2,500 —	2,500 —	3	75 —	75 —	

Tabell II,

upptagande aflöningsförmåner samt af komitén föreslagna pensionsunderlag och pensionsafgifter för ordinarie innehafvare af de vid 1902 års början befintliga civila tjenster, som i komiténs lagförslag afses och ***med hvilka komitén ansett pensionsrätt för närvarande icke vara förenad,*** men med hvilka sådan rätt skulle enligt komiténs lagförslag blifva förenad.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj. beslut.	Lön. Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Belopp.
	Kongl. Arméförvaltningen.					
1	Chef för sjukvårdsbyrån	1/6 1901	14/6 1901	2,800 —	—	—
1	Assistent	»	»	1,800 —	—	—
	Kongl. Patent- och Registreringsverket. *					
1	Öfverdirektör	29/5 1901	14/6 1901	5,000 —	—	—
2	Öfveringeniörer, hvardera	»	»	3,700 —	1	500
3	Ledamöter och Sekreterare, d:o	»	»	3,000 —	2	500
1	Registrator och Arkivarie	»	»	1,800	2	500
1	Notarie	»	»	1,800 —	2	500
8	Byråingeniörer, hvardera	»	»	1,800	2	500
1	Bokhållare	»	»	1,800 —	2	500
1	Vaktmästare	»	»	800	—	—
3	D:o, hvardera	»	»	500 —	1	100
	Upsala universitet.					
3	E. o. professorer (teologer), hvardera	14/5 1898	27/5 1898	3,300 —	2	500
21	E. o. professorer, hvardera	14/5 1898 29/5 1901	27/5 1898 7/6 1901	3,300 —	2	500
2	Laboratorer, d:o	20/5 1885	5/6 1885 13/11 1885	3,000 —	—	—
1	Laborator	24/5 1877	1/6 1877 13/11 1885	2,250 —	—	—
1	Observator	»	»	2,250 —	—	—
1	Förste biblioteksamanuens	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	2,000 —	—	—
1	Amanuens vid biblioteket	13/5 1899	19/5 1899	2,000 —	—	—
1	Andre biblioteksamanuens	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	1,600 —	—	—
1	Tredje d:o (Lidénianus)	»	»	1,200 —	—	—
1	Notarie	»	»	2,000 —	—	—
1	Gymnastiklärare	26/10 1860 8/5 1872	29/12 1860 24/5 1872 3/6 1887	2,000 —	—	—

* Ny lönestat antagen vid 1902 års riksdag, dock utan ändring i förutvarande aflöningarnes belopp och fördelning.

Tjenstgöringspenningar. Komiténs förslag till

Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
— — —	—		2,800	1,866 67	1,866 67	3	56 —	56 —	Dessutom i arfvode 1,000 kr. jemte dagaflöning.
— — —	—		1,800 —	1,200 —	1,200 —	3	36 —	36 —	Dessutom dagaflöning.
2,000 — —	—		7,000	5,000 —	5,000 —	5	250 —	250 —	
1,800 — —	—		6,000 —	3,700 —	4,200 —	4,2	155 40	176 40	
1,500 — —	—		5,500	3,000 —	4,000 —	4	120 —	160 —	
1,200 — —	—		4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 — —	—	—	4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
1,200 — —	—	—	4,000	1,800	2,800 —	3	54 —	84	
1,200 — —	—		4,000	1,800 —	2,800 —	3	54 —	84 —	
300 — —	—		1,100	800 —	800 —	3	24 —	24 —	Om vaktmästare åtnjuter fri bostad, skall lönen minskas med 150 kr.
300 — —	—		900	500 —	600 —	3	15 —	18 —	
1,200 — —	—		5,500	3,300 —	4,300 —	4,3	141 90	184 90	I lönen ingår äfven inkomst af prebendepastorat.
1,200 — —	—	—	5,500 —	3,300 —	4,300 —	4,3	141 90	184 90	
1,500 — —	—	—	4,500 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
750 — —	—		3,000	2,250 —	2,250 —	3	67 50	67 50	
750 — —	—		3,000	2,250 —	2,250 —	3	67 50	67 50	
500 — —	—	—	2,500	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
500 — —	—	—	2,500 —	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
400 — —	—	—	2,000	1,600 —	1,600 —	3	48 —	48 —	
300 — —	—	—	1,500 —	1,200 —	1,200 —	3	36 —	36 —	
500 — —	—	—	2,500	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
— — —	—		2,000 —	1,333 33	1,333 33	3	40 —	40 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. beslut.	Lön. Utan ålders-tillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Lunds universitet.					
2	E. o. professorer (teologer), hvardera	—	13/11 1885	— —	—	—
16	D:o, d:o	14/5 1898	27/5 1898	3,300 —	2	500
1	Laborator	14/5 1900	25/5 1900	3,000 —	—	—
1	D:o	24/5 1877	1/6 1877 13/11 1885	2,250 —	—	—
1	Observator	»	»	2,250 —	—	—
1	Biblioteksamanuens	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	2,000 —	—	—
1	D:o	»	»	1,600 —	—	—
1	Gymnastiklärare	20/10 1860 8/5 1872	29/12 1860 24/5 1872 13/11 1885	2,000 —	—	—
	Karolinska mediko-kirurgiska institutet.					
2	Laboratorer, hvardera	20/5 1892 14/5 1900	15/6 1892 25/5 1900	3,000 —	—	—
1	Lärare (i protéslära)	17/5 1897	28/5 1897	3,500 —	—	—
1	D:o tillika poliklinikföreståndare	»	»	2,500 —	1	500
1	D:o	»	»	2,000 —	1	500
	Allmänna läroverken.					
35	Musiklärare, hvardera	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/5 1874 24/5 1877 19/5 1879	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/5 1874 1/6 1877 30/5 1879	750 —	2	250
23	D:o, d:o	16/5 1874 11/5 1876 24/5 1877 19/5 1890	29/5 1874 13/5 1876 1/6 1877 12/9 1890	450 —	—	—
18	D:o, d:o	16/5 1874 24/5 1877	29/5 1874 1/6 1877 8/7 1898	300 —	—	—
2	D:o, d:o	16/5 1874	29/5 1874	200 —	—	—

Tjenstgöringspenningar.				Komiténs förslag till					
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	pensionsunderlag lägst.	pensionsunderlag högst.	afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift lägst.	årlig pensionsafgift högst.	Anmärkningar.
—	—	—	—	3,300 —	4,300	4,3	141 90	184 9	Aflöningen består af inkomst af prebendepastorat.
1,200	—	—	5,500	3,300 —	4,300 —	4,3	141 90	184 90	
1,500	—	—	4,500 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
750	—	—	3,000	2,250 —	2,250	3	67 50	67 50	
750	—	—	3,000	2,250 —	2,250 —	3	67 50	67 50	
500	—	—	2,500	2,000 —	2,000 —	3	60 —	60 —	
400	—	—	2,000	1,600 —	1,600 —	3	48 —	48 —	
—	—	—	2,000	1,333 33	1,333 33	3	40 —	40 —	
1,500	—	—	4,500 —	3,000 —	3,000 —	3	90 —	90 —	
1,000	—	—	4,500 —	3,500 —	3,500 —	3,5	122 50	122 50	
1,000	—	—	4,000	2,500 —	3,000 —	3	75 —	90 —	
1,000	—	—	3,500	2,000 —	2,500 —	3	60 —	75 —	
—	—	—	1,250	500 —	833 33	3	15 —	25 —	
—	—	—	450 —	300 —	300 —	3	9 —	9 —	
—	—	—	300 —	200 —	200 —	3	6 —	6 —	
—	—	—	200 —	133 33	133 33	3	4 —	4 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Riksdag: Datum å Riksdagens skrifvelse.	:t och stat: Datum å Kongl. Maj beslut.	Lön: Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg: Antal.	Ålderstillägg: Belopp.
35	Teckningslärare, hvardera	25/2 1858 26/10 1860 16/11 1863 16/5 1874 24/5 1877 14/5 1878 19/5 1879	20/3 1858 29/12 1860 11/12 1863 29/5 1874 1/6 1877 18/5 1878 30/5 1879	1,000 —	2	250
23	D:o, d:o	16/5 1874 11/5 1876 24/5 1877 14/5 1878 19/5 1890	29/5 1874 12/5 1876 1/6 1877 18/5 1878 12/9 1890	600 —	—	—
1	D:o, med skyldighet att undervisa jemväl i välskrifning	—	8/7 1898	600 —	—	—
1	D:o	—	4/6 1897	400	—	—
17	D:o, hvardera	16/5 1874 24/5 1877 14/5 1878	29/5 1874 1/6 1877 18/5 1878	300 —	—	—
	Högre lärarinneseminariet.					
5	Lektorer, hvardera	17/5 1871 16/5 1874	16/9 1870 9/6 1871 29/5 1874	2,500 —	4	500
1	Adjunkt	»	»	1,500 —	4	500 —
2	Lärarinnor, hvardera	16/5 1874 14/5 1878	16/9 1870 29/5 1874 18/5 1878	1,500 —	4	500 —
1	Lärarinna	»	»	1,300 —	4	500
	Tekniska skolan i Stockholm.					
1	Föreståndare	14/5 1878	18/5 1878	4,000 —	—	— —
	Veterinärinrättningen i Skara.					
1	Instruktionssmed	11/5 1888	31/5 1888	800 —	—	—
2	Drängar, hvardera	»	»	450 —	—	—

Tjenstgöringspenningar.				Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.				pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift	
	Antal.	Belopp.			lägst.	högst.		lägst.	högst.	
— —	—	—	— —	1,500 —	666 67	1,000 —	3	20 —	30 —	
— —	—	—	— —	600 —	400 —	400 —	3	12 —	12 —	
— —	—	—	— —	600 —	400 —	400 —	3	12 —	12 —	
— —	—	—	— —	400 —	266 67	266 67	3	8 —	8 —	
— —	—	—	— —	300 —	200 —	200 —	3	6 —	6 —	
— —	—	—	— —	4,500 —	1,666 67	3,000 —	3	50 —	90 —	
— —	—	—	— —	3,500 —	1,000 —	2,333 33	3	30 —	70 —	
— —	—	—	— —	3,500 —	1,000 —	2,333 33	3	30 —	70 —	
— —	—	—	— —	3,300 —	866 67	2,200 —	3	26 —	66 —	
2,000 —	—	—	— —	6,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 —	160 —	
— —	—	—	— —	800 —	533 33	533 33	3	16 —	16 —	Åtnjuta dessutom fri bostad.
— —	—	—	— —	450 —	300 —	300 —	3	9 —	9 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af Kongl. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Lön.		
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å Kongl. Maj:ts beslut.	Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.
	Institutet för blinda.					
4	Ämneslärare, hvardera	11/5 1888	31/5 1888	1,500 —	2 —	500 —
6	Arbetslärare och lärinnor, hvardera	»	»	1,200 —	2 —	250 —
1	Gymnastiklärare	»	»	1,200 —	— —	— —
1	Musiklärare	»	»	1,200 —	— —	— —
1	Sekreterare och räkenskapsförare	»	»	600 —	— —	— —
	Förskolorna för blinda i Vexiö och å Tomteboda.					
1	Rektor	29/5 1901	7/6 1901	2,000 —	2 —	500 —
1	Första lärarinna	11/5 1896	19/5 1896	1,200 —	2 —	300 —
6	Lärarinnor, hvardera	»	»	1,000 —	2 —	300 —
	Alnarps landtbruksinstitut. *					
1	Föreståndare	17/5 1874	29/5 1874	6,000 —	— —	— —
1	Agrikulturkemist	»	»	3,000 —	— —	— —
1	Veterinärläkare	»	»	2,400 —	— —	— —
1	Inspektor	»	»	1,200 —	— —	— —
1	Kamerare	»	»	1,200 —	— —	— —
1	Trädgårdsmästare	»	»	1,440 —	— —	— —
1	Lärare	»	»	600 —	— —	— —
1	D:o	»	»	360 —	— —	— —
1	D:o	»	»	576 —	— —	— —
	Statens entomologiska anstalt.					
1	Assistent	11/5 1896	29/1 1897	1,000 —	— —	— —

* Ny lönestat antagen vid 1902 års riksdag.

Tjenstgöringspenningar.			Summa aflöningsförmåner högst.	Komiténs förslag till				Anmärkningar.
Utan ålderstillägg.	Ålderstillägg.			pensionsunderlag		afgiftsprocent.	årlig pensionsafgift	
	Antal.	Belopp.		lägst.	högst.		lägst. / högst.	
— — —	—	— —	2,500 —	1,000 —	1,666 33	3	30 — / 50 —	Dessutom bostad och värme.
— — —	—	— —	1,700 —	800 —	1,133 67	3	24 — / 34 —	D:o d:o.
— — —	—	— —	1,200 —	800 —	800 —	3	24 — / 24 —	
— — —	—	— —	1,200 —	800 —	800 —	3	24 — / 24 —	
— — —	—	— —	600 —	400 —	400 —	3	12 — / 12 —	
— — —	—	— —	3,000 —	1,340 —	2,000 —	3	40 20 / 60 —	Åtnjuta dessutom fri bostad och värme.
— — —	—	— —	1,800 —	800 —	1,200 —	3	24 — / 36 —	
— — —	—	— —	1,600 —	670 —	1,070 —	3	20 10 / 32 10	
— — —	—	— —	6,000 —	4,000 —	4,000 —	4	160 — / 160 —	
— — —	—	— —	3,000 —	2,000 —	2,000 —	3	60 — / 60 —	
— — —	—	— —	2,400 —	1,600 —	1,600 —	3	48 — / 48 —	
— — —	—	— —	1.200 —	800 —	800 —	3	24 — / 24 —	
— — —	—	— —	1,200 —	800 —	800 —	3	24 — / 24 —	
— — —	—	— —	1,440 —	960 —	960 —	3	28 80 / 28 80	
— — —	—	— —	600 —	400 —	400 —	3	12 — / 12 —	
— — —	—	— —	360 —	240 —	240 —	3	7 20 / 7 20	
— — —	—	— —	576 —	390 —	390 —	3	11 70 / 11 70	
— — —	—	— —	1,000 —	666 67	666 67	3	20 — / 20 —	Staten för entomologiska anstalten fastställes årligen af Kongl. Maj:t.

Sammandrag öfver pensionsunderlag och pensionsafgifter enligt komiténs förslag.

Antal tjenst-inne-hafvare		Pensionsunderlag		Årliga pensions-afgifter	
		lägst.	högst.	lägst.	högst.
	Tabell I.				
21	Konungens högsta Domstol	109,800 —	110,000 —	6,534 —	6,540 —
	Kongl. Maj:ts Kansli.				
6	Justitiedepartementet	13,200 —	16,900 —	521 50	659 50
26	Nedre Justitierevisionen	69,700 —	88,000 —	2,962 50	3,672 50
4	Justitiekanslersembetet	11,300 —	13,400 —	549 —	622 —
8	Landtförsvarsdepartementet	20,100 —	25,400 —	829 —	1,032 —
5	Sjöförsvarsdepartementet	9,100 —	12,100 —	310 50	415 50
15	Civildepartementet	35,700 —	44,400 —	1,498 —	1,837 —
12	Finansdepartementet	30,000 —	38,000 —	1,239 —	1,545 —
14	Ecklesiastikdepartementet	36,900 —	46,500 —	1,546 50	1,917 50
7	Jordbruksdepartementet	17,600 —	21,900 —	741 50	909 50
	Öfverrätter och Kollegier samt öfriga till statsförvaltningen hörande allmänna Verk och Styrelser.				
137	Hofrätterna	370,300 —	445,100 —	15,177 50	17,952 50
4	Krigshofrätten	8,400 —	8,400 —	261 90	261 90
12	Fångvårdsstyrelsen	31,100 —	39,400 —	1,349 —	1,642 —
27	Arméförvaltningen	62,700 —	82,000 —	2,565 —	3,260 —
10	Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen	25,100 —	31,900 —	1,087 90	1,326 90
42	Generalpoststyrelsen	88,600 —	128,600 —	3,370 —	4,468 —
19	Medicinalstyrelsen	55,300 —	67,500 —	2,466 50	2,932 50
27	Kammarkollegium	63,300 —	81,400 —	2,667 —	3,302 —
26	Statskontoret	54,800 —	72,200 —	2,208 —	2,806 —
3	Myntverket	7,200 —	8,800 —	310 90	373 90
2	Kontrollverket	4,200 —	6,200 —	141 60	207 60
42	Kammarrätten	100,400 —	133,600 —	4,046 —	5,188 —
8	Öfverintendentsembetet	18,500 —	22,600 —	734 20	885 20
24	Generaltullstyrelsen	50,900 —	68,100 —	2,013 50	2,580 50
501	Transport	1,294,200 —	1,612,400 —	55,130 50	66,337 50

Antal tjänst-innehafvare.		Pensionsunderlag lägst.	Pensionsunderlag högst.	Årliga pensionsafgifter lägst.	Årliga pensionsafgifter högst.
501	Transport	1,294,200 —	1,612,400 —	55,130 50	66,337 50
15	Kommerskollegium	40,200 —	50,200 —	1,770 —	2,146 —
8	Statistiska centralbyrån	18,900 —	24,000 —	757 —	940 —
10	Riksarkivet	21,200 —	27,400 —	826 —	1,042 —
13	Kongl. Biblioteket	22,200 —	30,200 —	814 —	1,086 —
10	Nationalmuseum	11,400 —	14,000 —	382 —	460 —
6	Landtbruksstyrelsen	17,500 —	21,600 —	745 —	908 —
17	Domänstyrelsen	44,200 —	55,400 —	1,946 —	2,342 —
8	Landtmäteristyrelsen	17,200 —	22,300 —	658 50	826 50
	Till statsdepartementen hörande stater och kårer.				
	Justitiestaten å landet.				
119	Häradshöfdingar	595,000 —	595,000 —	29,750 —	29,750 —
	Fångvårdsstaten.				
10	Centralfängelser	21,600 —	26,500 —	690 —	744 60
25	Länscellfängelser	37,100 —	44,600 —	1,113 —	1,338 —
14	Kronohäkten	17,400 —	21,600 —	515 —	648 —
12	Tvångsarbetsanstalter	27,200 —	31,800 —	834 —	973 20
476	Vid fångvården anställde fanjunkare, underofficerare, vaktmästare, vaktkonstaplar och fånggevaldiger	203,500 —	268,800 —	6,105 —	8,064 —
26	Navigationsskolorna	34,000 —	52,000 —	1,020 —	1,560 —
295	Öfverståthållarembetet och länsstyrelserna	593,399 20	693,199 20	26,673 96	30,255 96
752	Kronofogdar, häradsskrifvare och länsmän	1,050,100 —	1,322,300 —	33,258 —	41,716 50
6	Väg- och Vattenbyggnadsstaten	18,000 —	18,000 —	540 —	540 —
1,776	Poststaten	1,637,325 —	2,016,525 —	49,119 75	60,495 75
139	Provinsialläkare	556,000 —	556,000 —	22,240 —	22,240 —
32	Hospital för sinnessjuka	87,867 63	87,867 63	3,029 96	3,029 96
1,315	Tullstaten	1,171,500 —	1,171,500 —	35,840 —	35,840 —
6	Bergsstaten	15,000 —	21,000 —	525 —	735 —
2	Landsarkivet i Vadstena	2,800 —	3,900 —	90 90	126 90
5,593	Transport	7,554,791 83	8,788,091 83	274,373 57	314,145 87

Antal tjenst-inne-hafvare.		Pensionsunderlag				Årliga pensions-afgifter			
		lägst.		högst.		lägst.		högst.	
5,593	Transport	7,554,791	83	8,788,091	83	274,373	57	314,145	87
40	Upsala universitet	173,800	—	174,800	—	7,672	—	7,702	—
35	Lunds universitet	152,500	—	153,000	—	6,756	60	6,771	60
21	Karolinska medico-kirurgiska institutet	75,700	—	83,200	—	3,080	10	3,364	60
895	Allmänna läroverken	1,502,700	—	2,656,900	—	48,411	—	84,502	20
64	Folkskollärareseminarierna	114,000	—	199,200	—	3,636	—	6,235	20
23	Tekniska högskolan	73,500	—	82,000	—	2,712	—	2,972	—
7	Chalmers tekniska läroanstalt	19,600	—	26,400	—	753	60	1,008	—
20	Tekniska elementarskolorna	61,000	—	68,000	—	2,080	—	2,336	—
9	Gymnastiska centralinstitutet	21,100	—	22,600	—	738	—	798	—
5	Farmaceutiska institutet	9,250	—	11,250	—	363	30	449	30
2	Undervisningsanstalter för barnmorskor	6,000	—	6,000	—	180	—	180	—
6	Veterinärinstitutet i Stockholm	20,000	—	23,000	—	775	—	890	—
1	Veterinärinrättningen i Skara	1,500	—	1,500	—	45	—	45	—
5	Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien	10,600	—	10,600	—	358	—	358	—
11	Akademien för de fria konsterna	16,500	—	21,900	—	495	—	657	—
15	Musikaliska akademien	22,675	—	26,779	—	680	25	803	37
8	Naturhistoriska riksmuseum	27,400	—	27,400	—	1,062	—	1,062	—
1	Statens meteorologiska centralanstalt	4,000	—	4,000	—	160	—	160	—
1	Institutet för blinda	3,000	—	4,000	—	120	—	160	—
8	Landtbruksinstitutet vid Ultuna	14,800	—	26,800	—	504	—	909	—
28	Landtbruksingeniörer och instruktörer samt fiskeriassistenter m. fl.	57,000	—	83,700	—	1,728	50	2,534	90
5	Landtbruksakademien	13,900	—	16,840	—	513	—	625	20
32	Länsveterinärer	38,400	—	54,400	—	1,152	—	1,632	—
9	Stuteristaten	16,800	—	16,800	—	584	—	584	—
445	Skogsstaten	301,100	—	405,275	—	9,205	80	12,355	35
3	Skogsinstitutet	7,000	—	9,600	—	228	—	309	60
12	Skogsskolorna	11,000	—	12,125	—	330	—	363	75
24	Landtmäteristaten i orterna	60,000	—	60,000	—	1,800	—	1,800	—
7,328	Summa	**10,389,616**	83	**13,076,160**	83	**370,496**	72	**455,713**	94

Tabell II.

Antal tjenst-inne-hafvare.		Pensionsunderlag lägst.		Pensionsunderlag högst.		Årliga pensions-afgifter lägst.		Årliga pensions-afgifter högst.	
2	Arméförvaltningen	3,066	67	3,066	67	92	—	92	—
21	Patent- och Registreringsverket	43,500	—	58,800	—	1,583	80	2,084	80
34	Upsala universitet	99,833	33	123,833	33	4,024	60	5,056	60
24	Lunds universitet	71,833	33	89,833	33	2,887	20	3,661	20
5	Karolinska medico-kirurgiska institutet	14,000	—	15,000	—	437	50	467	50
155	Allmänna läroverken	64,866	78	88,199	88	1,946	—	2,636	—
9	Högre lärarinneseminariet	12,200	02	24,199	99	366	—	726	—
1	Tekniska skolan i Stockholm	4,000	—	4,000	—	160	—	160	—
3	Veterinärinrättningen i Skara	1,133	33	1,133	33	34	—	34	—
13	Institutet för blinda	10,800	—	15,577	34	324	—	464	—
8	Förskolorna för blinda i Vexiö och å Tomteboda	6,160	—	9,620	—	184	80	288	60
9	Landtbruksinstitutet vid Alnarp	11,190	—	11,190	—	375	70	375	70
1	Statens entomologiska anstalt	666	67	666	67	20	—	20	—
285	Summa	**343,250**	13	**445,120**	54	**12,435**	60	**16,066**	40
7,613	Summa summarum	**10,732,866**	96	**13,521,281**	37	**382,932**	32	**471,780**	34

Tabell III,

upptagande vissa vid 1902 års början befintliga civila tjenster med *arvoden* å fastställd stat, men *utan pensionsrätt.*

Arfvoden.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.	Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Åldrestillägg. Antal.	Åldrestillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
	Kongl. Maj:ts kansli.								
7	Expeditionschefer, hvardera	10/5 1878 / 20/5 1878 / 22/5 1878 / 14/5 1878 / 20/3 1900	18/5 1878 / 24/5 1878 / 31/5 1878 / 7/6 1878 / 13/7 1878 / 31/3 1900	7,500 —	— —	— —	7,500 —	2,500 kr. anses motsvara tjenstgöringspenningar.
1	Byråchef för lagärenden	10/5 1878	18/5 1878	4,000 —	— —	— —	4,000 —	
5	Konstituerade revisionssekreterare, hvardera	11/5 1876 / 20/3 / 12/5 1897	19/5 1876 / 3/4 1897	3,800 —	2,000 —	— —	5,800 —	
2	Amanuenser i nedre just.-rev., hvardera	20/3 / 12/5 1897	3/4 1897	— —	1,200 —	— —	1,200 —	Åtnjuta derjemte 200 kr. i renskrifningspenningar.
13	Amanuenser i nedre just.-rev., hvardera	11/5 1876 / 20/3 / 12/5 1897	19/5 1876 / 3/4 1897	— —	1,000 —	— —	1,000 —	
	Arméförvaltningen.							
1	Juridiskt biträde	1/6 1901	14/6 1901	2,000 —	— —	— —	2,000 —	
1	Extra revisor	»	»	1,500 —	— —	— —	1,500 —	
2	D:o amanuenser, hvardera	»	»	1,000 —	— —	— —	1,000 —	
1	Assistent, Regementsveterinär	»	»	800 —	— —	— —	800 —	
	Navigationsskolorna.							
1	Inspektör	1/6 1901	14/6 1901	2,000 —	— —	— —	2,000 —	
3	Extra lärare, hvardera	12/5 1900	25/5 1900	700 —	— —	— —	700 —	
7	D:o, d:o	»	»	500 —	— —	— —	500 —	
10	D:o, d:o	»	»	400 —	— —	— —	400 —	
8	D:o, d:o	»	»	1,800 —	— —	— —	1,800 —	
4	D:o, d:o	»	»	600 —	— —	— —	600 —	
10	D:o, d:o	»	»	200 —	— —	— —	200 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Åldrestillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
	Väg- och vattenbyggnadsdistrikten.								
6	Ingeniörer, hvardera	21/5 1882	2/6 1882	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
	Postdistriktsförvaltningen.								
5	Postinspektörer, hvardera . . .	19/5 1892	3/6 1892	4,125 —	3,175 —	—	— —	5,500 —	Förordnas endast för en tid af två år i sänder.
	Hospital för sinnessjuka.								
1	Öfverinspektör	29/5 1901	14/6 1901	6,000 —	2,000 —	—	— —	8,000 —	
2	Asyläkare, hvardera.	20/5 1890 13/5 1899	6/6 1890 19/5 1899	3,000 —	1,500 —	2	500 —	5,500 —	Jemte boställsvåning, lyse och vedbrand.
4	Underläkare, d:o	20/5 1890 7/5 1894 13/5 1899	6/6 1890 1/6 1894 19/5 1899	1,333 33	666 67	—	— —	2,000 —	Jemte boställsrum, lyse, tvätt och kost.
	Myntverket.								
1	Myntgravör.	12/5 1876	8/12 1876	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	Åtnjuter fri bostad och ved.
	Kontrollverket.								
1	Assistent	13/5 1876	8/12 1876	1,600 —	— —	—	— —	1,600 —	
	Kammarrätten.								
12	Amanuenser, hvardera	9/5 1900 20/5 1901	25/5 1900 14/6 1901	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
	Tullstaten.								Härtill förordnas för en tid af fem år i sänder någon af föreståndarne vid de i Göteborg befintliga tullafdelningar med bibehållande af sin tjenstebefattning.
1	Tulldirektör	10/5 1875	2/7 1875	— —	2,500 —	—	— —	2,500 —	
3	Tullkammarföreståndare, hvardera	19/5 1875 13/5 1884	2/7 1875 30/5 1884	— —	400 —	—	— —	400 —	
13	Tullkammarföreståndare, hvardera	»		—	200 —	—	— —	200 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
6	**Grufveingeniörer,** hvardera	17/5 1874	13/11 1874	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
	Nationalmuseum.								
1	Konservator	14/5 1880	10/12 1880	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	Öfvereldare	»	28/5 1880	750 —	— —	—	— —	750 —	Åtnjuta fri bostad och ved.
2	Eldare, hvardera	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
4	Extra vaktmästare, hvardera	14/5 1900	1/6 1900	375 —	— —	—	— —	375 —	
	Upsala universitet.								
1	Lärare i psykiatri	25/2 1858 24/5 1877	20/3 1858 1/6 1877 13/11 1885	2,500 —	— —	—	— —	2,500 —	
1	Assistent	14/5 1878	18/5 1878 13/11 1885	3,000 —	— —	—	— —	3,000 —	
1	D:o	14/5 1890	1/6 1890	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	Musikdirektör	16/11 1863 11/5 1876	11/12 1863 12/5 1876 13/11 1885	2,500 —	— —	—	— —	2,500 —	
1	Örtagårdsmästare	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	2,200 —	— —	—	— —	2,200 —	
1	Konservator	25/2 1858 11/5 1876	20/3 1858 12/5 1876 13/11 1885	2,200 —	— —	—	— —	2,200 —	
1	D:o	13/5 1899	19/5 1899	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	Biträde åt gymnastikläraren	8/5 1872	24/5 1872 13/11 1885	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Amanuens	19/5 1875	16/6 1875 13/11 1885	950 —	— —	—	— —	950 —	
2	Amanuenser, hvardera	14/5 1898 29/5 1901	27/5 1898 7/6 1901	900 —	— —	—	— —	900 —	
2	D:o, d:o	15/5 1889	31/5 1889	750 —	— —	—	— —	750 —	
2	D:o, d:o (vid med. och kirurg. klinik.)	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	700 —	— —	—	— —	700 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.		Tjenstgöringspenningar.		Åldrstillägg.			Summa aflöningsförmåner högst.		Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.					Antal.	Belopp.				
18	Amanuenser, hvardera	25/2 1858 16/11 1863 11/5 1876 14/5 1878 15/5 1889 14/5 1891 14/5 1898 14/5 1900	20/3 1858 11/12 1863 12/5 1876 18/5 1878 31/5 1889 5/6 1891 13/11 1885 27/5 1898 1/6 1900	500	—	—	—	—	—	—	500	—	
1	Amanuens	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	200	—	—	—	—	—	—	200	—	
1	Kanslist	»	»	1,200	—	—	—	—	—	—	1,200	—	
1	Ombudsman.	»	»	1,000	—	—	—	—	—	—	1,000	—	
1	Preparator	29/5 1901	7/6 1901	1,000	—	—	—	—	—	—	1,000	—	
1	Vaktmästare	14/5 1900	27/6 1896 1/6 1900	1,100	—	—	—	2	100	—	1,300	—	Deraf 200 kr. såsom ersättn. för biträde vid konstmuseum, jemte fri bostad och vedbrand.
1	D:o (tillika preparator)	»	»	1,000	—	—	—	—	—	—	1,000	—	Jemte fri bostad.
1	D:o	»	»	900	—	—	—	2	100	—	1,100	—	
1	D:o	»	»	800	—	—	—	2	100	—	1,000	—	Jemte fri bostad och vedbrand.
2	Underträdgårdsmästare, hvardera	»	»	800	—	—	—	2	100	—	1,000	—	Jemte fri bostad.
6	Vaktmästare, d:o	»	»	700	—	—	—	2	100	—	900	—	
8	D:o, d:o	»	»	600	—	—	—	2	100	—	800	—	Jemte fri bostad.
1	D:o	»	»	600	—	—	—	2	100	—	800	—	Dessutom bostadsersättning med 100 kr.
1	D:o, portvakt	»	»	600	—	—	—	2	50	—	700	—	Jemte fri bostad och vedbrand.
2	Trädgårdsmedhjälpare, hvardera	»	»	500	—	—	—	2	100	—	700	—	Jemte fri bostad.
1	Vaktmästare	»	»	250	—	—	—	—	—	—	250	—	Jemte fri bostad.
1	D:o	»	»	250	—	—	—	—	—	—	250	—	
1	D:o	»	»	125	—	—	—	—	—	—	125	—	
1	Tillsyningsman (vid Hammarby)	21/5 1882	12/6 1882 13/11 1885	500	—	—	—	—	—	—	500	—	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å K. Maj:ts beslut.	Årfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
	Lunds universitet.								
1	Lärare i psykiatri.	13/6 1883	29/6 1883 13/11 1885	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
3	Assistenter, hvardera	20/5 1892 6/5 1893 29/5 1901	15/6 1892 2/6 1893 7/6 1901	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	Assistent.	20/5 1892	15/6 1892	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	Kapellmästare.	26/10 1860 11/5 1876	29/12 1860 12/5 1876 13/11 1885	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	Ritmästare	26/10 1860	29/12 1860 13/11 1885	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
1	Trädgårdsmästare	16/11 1863 11/5 1876	11/12 1863 12/5 1876 13/11 1885	1,800 —	— —	—	— —	1,800 —	Jemte fri bostad.
1	Konservator.	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	1,800 —	— —	—	— —	1,800 —	
1	D:o	19/5 1879	30/5 1879 13/11 1885	750 —	— —	—	— —	750 —	
14	Amanuenser, hvardera	25/2 1858 10/11 1863 24/5 1873 11/5 1876 14/5 1878 7/7 1887 15/5 1889 15/5 1896	20/3 1858 11/12 1863 30/5 1873 12/5 1876 18/5 1878 13/7 1887 31/5 1889 13/11 1885 29/5 1896	500 —	— —	—	— —	500 —	
4	D:o, d:o	29/5 1901	7/6 1901	900 —	— —	—	— —	900 —	
1	Instrumentmakare.	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Amanuens (å kansliet).	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
1	Vaktmästare (kursor)	»	»	1,050 —	— —	—	— —	1,050 —	Jemte fri bostad.
1	D:o	»	»	900 —	— —	—	— —	900 —	Jemte fri bostad.

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
8	Vaktmästare, hvardera	11/5 1876 19/5 1879 17/5 1886 7/7 1887 14/5 1901	12/5 1876 30/5 1879 30/5 1886 13/7 1887 13/11 1885 1/6 1901	600 —	— —	2	100 —	800 —	Jemte fri bostad.
1	D:o	14/5 1901	1/6 1901	600 —	— —	2	100 —	800 —	
1	D:o	11/5 1876	12/5 1876 13/11 1885	150 —	— —	—	— —	150 —	
1	D:o	»	»	100 —	— —	—	— —	100 —	
2	D:o, hvardera	—	18/11 1885	50 —	— —	—	— —	50 —	
	Karolinska mediko-kirurgiska institutet.								
1	Rektor	6/5 1893	2/6 1893	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	Åtnjuter dessutom afl. som professor.
1	Kanslersekreterare	15/5 1889	31/5 1889	750 —	— —	—	— —	750 —	
1	Laborator	13/5 1884	30/5 1884	3,000 —	— —	—	— —	3,000 —	
2	Laboratorer, hvardera	20/5 1892 14/5 1900	15/6 1892 1/6 1900	3,000 —	1,500 —	—	— —	4,500 —	
1	Prosektor	15/5 1889	31/5 1889	3,000 —	— —	—	— —	3,000 —	
1	Preparator	»	»	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
2	Amanuenser, hvardera	24/5 1877	1/6 1877	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
11	D:o, d:o	11/5 1876 14/5 1878 14/5 1891 17/5 1897 14/5 1898 14/5 1900 29/5 1901	12/5 1876 18/5 1878 5/6 1891 28/5 1897 27/5 1898 1/6 1900 7/6 1901	900 —	— —	—	— —	900 —	
1	Amanuens	11/5 1876	12/5 1876	600 —	— —	—	— —	600 —	
2	Amanuenser, hvardera	15/5 1889 15/5 1896	30/5 1889 29/5 1896	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Assistent	17/5 1897	28/5 1897	900 —	— —	—	— —	900 —	
2	Assistenter, hvardera	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Åldrestillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
5	Vaktmästare, hvardera	11/5 1876 14/5 1878 20/5 1885 29/5 1901	12/5 1876 18/5 1878 5/6 1885 7/6 1901	750 —	— —	2	100 —	950 —	Jemte fri bostad och vedbrand.
1	D:o	13/5 1899 20/5 1901	19/5 1899 7/6 1901	1,050 —	— —	2	100 —	1,250 —	Häraf 300 kr. i ersättn. för bostad och vedbr.
1	Maskinist.	17/5 1886 29/5 1901	4/6 1886 7/6 1901	1,000 —	— —	2	100 —	1,200 —	Jemte fri bostad och vedbrand.
	Folkskolelärareseminarierna.								
12	Lärare eller lärarinnor, hvardera	29/5 1901	7/6 1901	1,500 —	— —	3	300 —	2,400 —	»Erforderligt» antal kan anställas enl. § 13 mom. 3 i gällande seminariestadga (af år 1886 med ändr. 1894).
12	Lärare eller lärarinnor i musik för 16—20 timmars tjänstgöring i veckan, hvardera . . .	17/5 1897	28/5 1897	1,100 —	— —	2	200 —	1,500 —	
	Tekniska högskolan.								
2	Extra lärare, hvardera	17/5 1897	28/5 1897	2,500 —	— —	—	— —	2,500 —	
4	D:o, d:o	17/5 1897 15/5 1899 14/5 1900	28/5 1897 31/5 1899 1/6 1900	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	D:o	17/5 1897	28/5 1897	1,800 —	— —	—	— —	1,800 —	
1	D:o	14/5 1898	27/5 1898	1,600 —	— —	—	— —	1,600 —	
1	D:o	29/5 1901	7/6 1901	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
2	D:o, hvardera. . . .	11/5 1876	12/5 1876	1,350 —	— —	—	— —	1,350 —	
1	D:o	14/5 1898	27/5 1898	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	D:o	11/5 1876	12/5 1876	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
1	Föreståndare för högskolan . .	14/5 1898	27/5 1898	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	D:o för bergsskolan. .	11/5 1876	12/5 1876	600 —	— —	—	— —	600 —	
1	Biträde.	14/5 1898	27/5 1898	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	D:o	»	»	400 —	— —	—	— —	400 —	
1	Sekreterare	17/5 1897	28/5 1897	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	Kamrerare	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
1	Bibliotekarie	11/5 1876	12/5 1876	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat. Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.	Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg. Antal.	Ålderstillägg. Belopp.	Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
	Chalmers' tekniska läroanstalt.								
1	Lärare	24/5 1877 / 29/5 1901	1/6 1877 / 7/6 1901	3,000 —	— —	2	500 —	4,000 —	
1	D:o	29/5 1901	7/6 1901	2,500 —	— —	1	500 —	3,000 —	
2	Andra-lärare, hvardera	»	»	2,500 —	— —	1	500 —	3,000 —	
1	D:o	»	»	2,500 —	— —	—	— —	2,500 —	
1	Lärare	»	»	2,200 —	— —	1	500 —	2,700 —	
1	D:o	»	»	1,750 —	— —	—	— —	1,750 —	
1	D:o	»	»	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	D:o	»	»	1,100 —	— —	—	— —	1,100 —	
1	D:o	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
2	D:o (biträde), hvardera	15/5 1896 / 29/5 1901	29/5 1896 / 7/6 1901	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	D:o	29/5 1901	7/6 1901	400 —	— —	—	— —	400 —	
1	Sekreterare	24/5 1877	1/6 1877	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Bibliotekarie	29/5 1901	7/6 1901	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Vaktmästare	»	»	800 —	— —	2	100 —	1,000 —	Dessutom fri bostad.
	Tekniska skolan i Stockholm.								
1	Öfverlärare	14/5 1878	18/5 1878	3,000 —	— —	—	— —	3,000 —	
1	D:o	»	»	1,600 —	— —	—	— —	1,600 —	
2	D:o, hvardera	»	»	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
1	D:o	»	»	1,400 —	— —	—	— —	1,400 —	
3	D:o, hvardera	»	»	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
5	D:o, d:o	»	»	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
2	D:o, d:o	»	»	900 —	— —	—	— —	900 —	
1	D:o	»	»	850 —	— —	—	— —	850 —	
3	D:o, hvardera	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
5	D:o, d:o	»	»	600 —	— —	—	— —	600 —	
1	D:o	»	»	550 —	— —	—	— —	550 —	
4	D:o, hvardera	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
6	D:o, d:o	»	»	450 —	— —	—	— —	450 —	
5	D:o, d:o	»	»	400 —	— —	—	— —	400 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Åldrestillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
1	Öfverlärare	14/5 1878	18/5 1878	350 —	— —	—	— —	350 —	
9	D:o, hvardera.	14/5 1878 15/5 1896	18/5 1878 29/5 1896	300 —	— —	—	— —	300 —	
3	D:o, d:o	14/5 1878	18/5 1878	200 —	— —	—	— —	200 —	
2	D:o, d:o	14/5 1878 15/5 1896	18/5 1878 15/5 1896	150 —	— —	—	— —	150 —	
2	D:o, d:o	14/5 1878	18/5 1878	100 —	— —	—	— —	100 —	
1	Föreståndarinna.	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
1	Föreståndare	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
1	D:o	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Sekreterare	»	»	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	Bibliotekarie	14/5 1878 15/5 1889	18/5 1878 31/5 1889	1,700 —	— —	—	— —	1,700 —	
1	Kassaförvaltare	14/5 1878	18/5 1878	400 —	— —	—	— —	400 —	
	Gymnastiska centralinstitutet.								
1	Föreståndare	19/5 1879	30/5 1879	400 —	— —	—	— —	400 —	
1	Sekreterare och räkenskapsförare	»	»	900 —	— —	—	— —	900 —	
1	Vaktmästare	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	Dessutom fri bostad.
1	Portvakt	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	D:o d:o
	Farmaceutiska institutet.								
1	Extra lärare	29/5 1901	7/6 1901	600 —	— —	—	— —	600 —	
1	Föreståndare	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Sekreterare och kamrerare . . .	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
	Undervisningsanstalter för barnmorskor.								
2	Biträdande barnmorskelärare, hvardera	13/5 1899	19/5 1899	2,500 —	— —	—	— —	2,500 —	
2	Instruktionsbarnmorskor, hvardera	19/5 1879	30/5 1879	800 —	— —	—	— —	800 —	
1	Föreståndarska	»	»	300 —	— —	—	— —	300 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Arfvode.	Tjenstgöringspenningar.	Åldrstillägg.		Summa aflöningsförmåner högst.	Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.			Antal.	Belopp.		
	Veterinärundervisningen.								
1	Adjunkt	19/5 1879	30/5 1879	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	Instruktionssmed	»	»	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	Kamrerare	»	»	1,200 —	— —	—	— —	1,200 —	
1	Sekreterare	»	»	300 —	— —	—	— —	300 —	
1	Bibliotekarie	»	»	300 —	— —	—	— —	300 —	
	Akademien för de fria konsterna.								
1	Sekreterare	14/5 1878	18/5 1878	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	Jemte fri bostad.
1	Räkenskapsförare	»	»	500 —	— —	—	— —	500 —	
1	Bibliotekarie	»	»	800 —	— —	—	— —	800 —	
1	Portvakt	»	»	600 —	— —	—	— —	600 —	
1	Direktör	»	»	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	Jemte 1,000 kr i hyresersättning.
1	Lärare	»	»	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
	Musikaliska akademien.								
1	Lärare (orkesteranförare)	24/5 1877	1/6 1877	340 —	110 —	—	— —	450 —	
1	Vaktmästare	»	»	750 —	— —	—	— —	750 —	
1	Eldare	»	»	900 —	— —	—	— —	900 —	
1	Portvakt	»	»	200 —	— —	—	— —	200 —	
	Meteorologiska centralanstalten.								
1	Amanuens	20/5 1885	5/6 1885	3,000 —	— —	—	— —	3,000 —	
1	Vaktmästare	21/5 1882	12/6 1882	1,000 —	— —	—	— —	1,000 —	
	Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.								
1	Inspektör öfver döfstumskolorna	15/5 1889	31/5 1889	1,500 —	— —	—	— —	1,500 —	
	Ultuna landtbruksinstitut.								
1	Rektor	13/5 1899	26/5 1899	2,000 —	— —	—	— —	2,000 —	
1	Bibliotekarie	»	»	300 —	— —	—	— —	300 —	

Antal.	Embets- och tjenstemän samt betjente.	Senast af K. Maj:t och Riksdag fastställd stat.		Årfvode.		Tjenstgöringspenningar.		Åldrstillägg.			Summa aflöningsförmåner högst.		Anmärkningar.
		Datum å Riksdagens skrifvelse.	Datum å K. Maj:ts beslut.					Antal.	Belopp.				
6	**Landtbruksstipendiater,** hvardera	17/5 1874 14/5 1880	29/5 1874 28/5 1880	1,000	—	—	—	—	—	—	1,000	—	
	Stuteriöfverstyrelsen. *												
1	Sekreterare	17/5 1874	29/5 1874	1,500	—	—	—	—	—	—	1,500	—	
	Skogsinstitutet. **												
1	Vaktmästare, enl. K. br. den 23 Jan. 1899 (förut benämnd planteringsvaktare)	19/5 1892	3/6 1892	600	—	—	—	—	—	—	600	—	Dessutom fri bostad och vedbrand.

* Staten ändrad vid 1902 års riksdag.
** För en forstlig försöksanstalt fastställes arfvodesstat vid 1902 års riksdag.

IV.

Beslut i aflöningsfrågor vid 1902 års riksdag.

Andra hufvudtiteln:

Nedre justitierevisionen:

För en hvar af *fem vaktmästare* höjas tjenstgöringspenningarne från 200 kronor till 300 kronor.

Svea Hofrätt:

För en hvar af *tio hofrättsposter* höjas tjenstgöringspenningarne från 200 kronor till 300 kronor.

Fångvården:

För de *betjente vid fångvårdsanstalterna*, hvilkas aflöning utgår af det *bestämda* anslaget till fångars vård och underhåll, antages ny aflöningsstat att gälla från och med 1903. Å denna stat upptages för hvardera af:

		Lön.	Tjenstgörings-penningar.	Summa.	Ålders-tillägg.
5 fanjunkare	kr.	650	550	1,200	2 à 100
20 vaktmästare	»	550	550	1,100	d:o
30 underofficerare	»	550	400	950	d:o
13 förste vaktkonstaplar	»	550	400	950	2 à 75
350 vaktkonstaplar	»	450	350	800	d:o
58 fånggevaldiger	»	500	—	500	—

Anm. 1. Vaktbetjent, som icke på kronans bekostnad åtnjuter förmånen af fri bostad och vedbrand, erhåller, om han är eller varit gift, dessutom hyresersättning och anslag till inköp af ved med *högst* 250 kronor.

Anm. 2. Tjenstinnehafvare, som ingår på denna stat, skall vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjenstår, derest han minst 20 år innehaft ordinarie tjenst på fångvårdens stat, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå, men tillika vara underkastad de förändrade bestämmelser, som kunna vara stadgade i fråga om pension.

Sjette hufvudtiteln:

Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen:

I stället för den i staten uppförda aflöning till en andra gradens tjensteman, »ledamot i styrelsen och föredragande för ärenden angående enskilda jernvägar», uppföres aflöning till en *tredje gradens tjensteman* (*byråchef*), ledamot i styrelsen och föredragande för nämnda ärenden: lön 4,400 kr., som efter 5 år kan höjas med 600 kr., och tjenstgöringspenningar 2,000 kr.

Postverket:

För postverkets personal antages ny aflöningsstat, att tillämpas *under år 1903:*

	Kronor.			
Generalpoststyrelsen.	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
Generalpostdirektören	7,000	3,000	10,000	
1 byråchef	4,400	2,000	6,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kr.
4 byråchefer	17,600	8,000	25,600	
Kanslibyrån.				
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 registrator	1,800	1,200	3,000	
1 notarie och ombudsman	1,800	1,200	3,000	
1 notarie	1,800	1,200	3,000	
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
1 aktuarie	1,800	1,200	3,000	
Trafikbyrån.				Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 notarie	1,800	1,200	3,000	
1 d:o	1,800	1,200	3,000	
1 aktuarie	1,800	1,200	3,000	
Kameralbyrån.				
1 kamererare och sekreterare	3,000	1,500	4,500	
1 kassör	3,000	1,500	4,500	
Transport	—	—	84,000	

	Kronor.				
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.		
Transport	—	—	84,000		
1 intendent vid postverkets frimärkesförråd	3,000	1,500	4,500		
1 intendent vid postverkets persedelförråd	3,000	1,500	4,500		
1 notarie	1,800	1,200	3,000		
1 d:o	1,800	1,200	3,000		
1 revisor och bokhållare	1,800	1,200	3,000		
5 revisorer och bokhållare	9,000	6,000	15,000		
1 aktuarie	1,800	1,200	3,000		
1 d:o	1,800	1,200	3,000		
Utrikes- och författningsbyrån					Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
1 sekreterare	3,000	1,500	4,500		
1 aktuarie	1,800	1,200	3,000		
2 aktuarier	3,600	2,400	6,000		
Revisionsbyrån.					
1 notarie	1,800	1,200	3,000		
1 aktuarie	1,800	1,200	3,000		
1 revisor	1,800	1,200	3,000		
9 revisorer	16,200	10,800	27,000		
Till vikariatsersättning samt arfvoden åt extra biträden m. m., förslagsvis	—	—	85,000		
1 förste vaktmästare	[1] 800	300	1,100		
1 vaktmästare	[1] 500	300	800		
8 d:o	[1] 4,000	2,400	6,400	265,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
Transport	—	—	—	265,800	

[1]) Om vaktmästare i sådan egenskap åtnjuter fri bostad, skall, så länge denna förmån qvarstår, lönen minskas med 150 kronor.

	Kronor.				
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.		
Transport	—	—	—	265,800	
Distrikts- och lokalförvaltningarna.					
2 postdirektörer, en i Stockholm och en i Göteborg, hvardera:					Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr. och efter 10 år med ytterligare 500 kr.
lön 3,500					
tjenstgöringspenningar [1] . . 2,000 5,500	7,000	4,000	11,000		
1 postdirektör i Malmö	3,200	[1] 2,000	5,200		
5 postinspektörer, hvardera:					
arfvode 4,125					
tjenstgöringspenningar . . . 1,375 5,500	20,625	6,875	27,500		
Öfrige postförvaltare vid fullständiga fasta postanstalter:					
1:a klassen:					
16 postmästare, af hvilka en vid hvartdera af postkontoren i Falun, Gefle, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Lund, Norrköping, Sundsvall, Upsala, Vexiö, Örebro och Östersund:					
lön 3,200					
tjenstgöringspenningar [1]. . . 1,500 4,700	51,200	24,000	75,200		Efter 5 år kan aflöningen höjas med 400 kr. och efter 10 år med ytterligare 400 kr.; skolande 3/4 af ålderstilläggen räknas till lönen och 1/4 anses såsom tjenstgöringspenningar.
2:a klassen:					
44 postmästare, af hvilka en vid hvartdera af postkontoren i Arvika, Bollnäs, Borås, Eksjö, Enköping, Eskilstuna, Eslöf, Falköping, Filipstad, Hallsberg, Halmstad, Haparanda, Hernösand, Hessleholm, Hudiksvall, Karlshamn, Katrineholm, Kristinehamn, Köping, Landskrona, Ljusdal, Luleå, Lysekil, Mariestad, Norrtelje, Nyköping, Nässjö, Oskarshamn, Sala, Skara, Sköfde, Sollefteå, Söderhamn, Södertelge, Trelleborg, Uddevalla, Umeå, Varberg, Venersborg,					
Transport	—	—	118,900	265.800	

[1]) Garanterad minimiprovision.

	Kronor.				
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.		
Transport	—	—	118,900	265,800	
Vestervik, Vesterås, Visby, Ystad och Örnsköldsvik:					
lön 2,600					
tjenstgöringspenningar[1]) . . 1,000 3,600	114,400	44,000	158,400		Efter 5 år kan aflöningen höjas med 400 kr. och efter 10 år med ytterligare 400 kr.; skolande ¾ af ålderstilläggen räknas till lönen och ¼ anses såsom tjenstgöringspenningar.
3:e klassen:					
50 postmästare, hvardera:					
lön 2,200					
tjenstgöringspenningar[1]) . . 800 3,000	110,000	40,000	150,000		
4:e klassen:					
90 postmästare, hvardera:					
lön 2,000					
tjenstgöringspenningar[1]) . . 600 2,600	180,000	54,000	234,000		
Biträdande tjenstemän.					
25 kontrollörer, hvardera:					
lön 2,200					
tjenstgöringspenningar . . . 1,000 3,200	55,000	25,000	80,000		Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kr. och efter 10 år med ytterligare 400 kr.
300 postexpeditörer af 1:a lönegraden, hvardera:					
lön 1,725					
tjenstgöringspenningar . . . 775 2,500	517,500	232,500	750,000		
300 postexpeditörer af 2:a lönegraden, hvardera:					Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kr. och efter 10 år med ytterligare 300 kr.
lön 1,500					
tjenstgöringspenningar . . . 700 2,200	450,000	210,000	660,000		
75 postexpeditörer af 3:e lönegraden, hvardera:					Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kr. och efter 10 år med ytterligare 150 kr.
lön 1,250					
tjenstgöringspenningar . . . 500 1,750	93,750	37,500	131,250		
Transport	—	—	2,282,550	265,800	

[1]) Garanterad minimiprovision.

	Kronor.				
	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.		
Transport	—	—	2,282,550	265,800	
75 postexpeditörer af 4:e lönegraden, hvardera:					Efter 5 år kan lönen höjas med 150 kr. och efter 10 år med ytterligare 150 kr.
lön 1,050					
tjenstgöringspenningar . . 450 1,500	78,750	33,750	112,500		
Vaktbetjente.					
630 af 1:a lönegraden hvardera:					Efter 5 år kunna tjenstgöringspenningarna höjas med 200 kr. och efter 10 år med ytterligare 200 kr.
lön 600					
tjenstgöringspenningar . . . 400 1,000	378,000	252,000	630,000		
200 af 2:a lönegraden, hvardera:					Efter 5 år kunna tjenstgöringspenningarna höjas med 150 kr. och efter 10 år med ytterligare 150 kr.
lön 600					
tjenstgöringspenningar . . . 350 950	168,000	98,000	266,000		
340 af 3:e lönegraden, hvardera:					
lön 600					
tjenstgöringspenningar . . . 300 900	204,000	102,000	306,000	3,597,050	
Anslag till aflönande af poststationsföreståndare, förslagsvis . . .	—	—	850,000		
» » aflönande af extra biträden vid distriktsförvaltningarna och poststationerna, förslagsvis .	—	—	700,000		
» » ålderstillägg, förslagsvis . .	—	—	600,000		
» » arfvoden åt extra vaktbetjente och till hushyresbidrag för en del betjente, förslagsvis .	—	—	400,000		
» » arfvoden åt ordinarie vaktbetjente för tjänstgöring såsom förmän m. m., förslagsvis .	—	—	45,000		
» » gratifikationer m. m. åt tjenstemän och betjente	—	—	12,000	2,607,000	
Summa	—	—	—	**6,469,850**	

Anm. Enligt särskildt, i sammanhang med lönestatens antagande af Riksdagen godkändt, *aflöningsreglemente* för tjenstemän och betjente vid postverket skall ej mindre tjensteman eller betjent i generalpoststyrelsen än äfven tjensteman och betjent vid distrikts- eller lokalförvaltning, efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från befattningen afgå; och skall dylik pension utgå af postmedlen.

Förste provinsialläkarne

i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län erhålla hvardera ökning i tjenstgöringspenningarne med 500 kronor eller från 1,000 kronor till 1,500 kronor.

Hospitalen:

I aflöningsstaten för *Kristinehamns hospital* uppföres för en *underläkare* 2,000 kronor, hvaraf $^2/_3$ utgöra lön och $^1/_3$ tjenstgöringspenningar, samt dessutom vissa natura förmåner och i kostförbättringspenningar 200 kronor.

Under förutsättning att sysslomansbefattningarne vid *Upsala hospital och asyl* förblifva förenade, höjes den i *hospitalets* stat för *sysslomannen* uppförda aflöningen från 3,200 kronor till 4,200 kronor, hvaraf $^2/_3$ skola utgöra lön och $^1/_3$ tjenstgöringspenningar.

Sjunde hufvudtiteln:

Patent- och registreringsverket:

För år 1903 antages *ny stat*, dock utan förändringar i förutvarande aflöningarnes belopp och fördelning.

Åttonde hufvudtiteln:

Riks- och landsarkiven:

För *hvartdera* af landsarkiven i *Upsala* och *Lund* antages följande aflöningsstat:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg.
Arkivarien . . . . kr.	2,500	1,500	2 à 500
Vaktmästaren . . . »	500	300	1 à 100

Anm. Tjensteman är skyldig underkasta sig förändrade bestämmelser i fråga om pension; intill dess sådana varda meddelade, är han förpligtad att vid 65 lefnads- och minst 35 tjenstår afgå med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten.

Domkapitlens expeditioner:

För tjenstemännen vid de *ecklesiastika konsistorierna* antages aflöningsstat, upptagande:

	Lön.	Tjenstgörings-penningar.	Ålderstillägg.
4 notarier, hvardera . . . kr.	3,000	1,500	2 à 500
6 d:o d:o . . . »	2,500	1,300	d:o
2 d:o d:o . . . »	2,000	1,000	d:o
1 notarie . . . . . »	1,200	800	d:o

Anm. 1. Af notariernas vid Upsala och Strengnäs domkapitel aflöningar utgå *från domkyrkorna* belopp af resp. 520 och 400 kr.

Anm. 2. Konsistorienotarie är skyldig att underkasta sig de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunna varda stadgade. Intill dess är konsistorienotarie förpligtad att vid 65 lefnads- och minst 35 tjenstår med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå.

Universiteten:

Med undantag af den Skytteanske professorn i Upsala, förste teologie professorn derstädes samt professorerna inom teologiska fakulteten i Lund, erhålla begge *universitetens samtlige ordinarie professorer äfvensom universitetens ordinarie bibliotekarier och räntmästare* aflöningsförhöjning i form af 2 ålderstillägg à 500 kronor, *dock under vilkor:*

att af aflöningen 2,000 kronor skola utgöra tjenstgöringspenningar och återstoden anses såsom lön;

samt att den, som ingår på de nya bestämmelserna, skall vara pligtig att vid uppnådda 65 lefnadsår afgå med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten äfvensom vara skyldig underkasta sig förändrade bestämmelser i fråga om pension.

För hvardera af de *sex ordinarie amanuenserna vid universitetsbiblioteken i Upsala och Lund* bestämmas följande aflöningsförmåner:

Lön.	Tjenstgörings-penningar.	Ålderstillägg.
1,500	1,000	2 à 500 kr.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Med undantag af innehafvaren af den s. k. Malmstenska professuren, erhålla de *ordinarie professorerna* ålderstillägg till enahanda belopp och på samma vilkor som professorerna vid universiteten.

Allmänna läroverken:

För upprättande af *tre nya femklassiga läroverk* i: Stockholm, Göteborg och Malmö fastställas lönestater, hvarå upptagas:

		Lön.	Ålderstillägg.
15 kolleger,	hvardera . . .	1,500	4 à 500 kr.
3 musiklärare,	d:o . . .	450	—
3 teckningslärare,	d:o . . .	600	—
3 gymnastiklärare,	d:o . . .	600	—

Naturhistoriska riksmuseum:

För *en intendent* i etnografi uppföres:

Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg.
4,000	1,000	2 à 500 kr., tilläggas tjenstgöringspenningarna.

Nionde hufvudtiteln.

Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmannanäringar:

För *landtbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp* fastställes ny stat, upptagande:

	Lön.	Tjenstgöringspenningar.	Ålderstillägg.
1 rektor kr. 2,000. . . .	—	—	—
7 lektorer, hvardera . . kr.	2,000	1,000	3 à 500

Anm. 1. Rektor och öfrige lektorer åtnjuta jemväl fri bostad.

Anm. 2. Lektor eller adjunkt skall vid 65 lefnads- och 35 tjenstår vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allm. indragningsstaten från tjensten afgå samt har skyldighet tillika att vara underkastad förändrade bestämmelser i fråga om pension. *Enahanda vilkor* gälla tjenstinnehafvare å landtbruksinstitutets vid *Ultuna* stat.

Hästafvelns förbättrande:

Chefen för stuteriöfverstyrelsen erhåller, i stället för nu utgående expensersättning af 600 kronor, ett *arfvode* af 1,500 kronor;

och *sekreterarens arfvode* höjes från 1,500 kronor till 2,500 kronor.

Skogsväsendet:

För ytterligare en *öfverjägmästare* anvisas:

Lön.	Tjenstgörings-penningar.	Ålderstillägg.
3,200	1,600	1 à 600 kr., deraf 3/4 lön och 1/4 tjenstgöringspenningar.

Anm. Dessutom resepenningar 800 kronor.

För en *forstlig försöksanstalt* fastställes följande *arfvodesstat:*

föreståndaren . . . . . 3,000 kronor.
botanisten . . . . . 1,500 »
en assistent . . . . . 2,500 »
en d:o . . . . . 2,500 »

Bil. III.

Redogörelse

för de olika sätt, hvarpå pensionering af innehafvare af svensk statstjenst för närvarande bestrides, och vilkoren för pensions erhållande.

Redogörelse

för de olika sätt, hvarpå pensionering af innehafvare af svensk statstjenst för närvarande bestrides, och vilkoren för pensions erhållande.

Då fråga nu föreligger att för en betydande del af statens civile tjenstinnehafvare genom lag ordna pensionsväsendet, och då den för sådant ändamål tillsatta komitén särskildt fått till sin uppgift att föreslå bestämmelser, med tillämpning af hvilka pensionskostnaden delvis skulle komma att öfverflyttas från staten till tjenstinnehafvarne sjelfve, har komitén till underlättande af ett rigtigare bedömande af frågans innebörd och det sätt, på hvilket komitén sökt att lösa sin uppgift, ansett en redogörelse böra lemnas för de *hufvudgrunder*, enligt hvilka samme och andre dem närstående innehafvare af civil statstjenst *för närvarande* hafva sitt pensionsväsen ordnadt. (Beträffande gången af *det civila pensionsväsendets utveckling* torde få hänvisas till den historik, som finnes intagen i det af 1894 års pensionskomité afgifna betänkande.)

Pensioneringen af den i svensk statstjenst anställda personal bestrides för närvarande:

antingen 1:o) uteslutande och omedelbart af staten sjelf;

eller 2:o) medelst pensionsanstalter, hvilkas verksamhet regleras och understödjes af staten.

I några fall sakna dock ännu innehafvare af svensk statstjenst ett ordnadt pensionsväsen såsom t. ex. tjenstinnehafvare å patent- och registreringsverkets stat m. fl.

Hvad särskildt angår innehafvare af *civil* statstjenst — begreppet »civil» användes här i sin mest omfattande betydelse — förekomma begge de ofvannämnda sätten för pensioneringen. Sålunda utgå till alla de tjenstinnehafvare, som äro berättigade att erhålla pension å *allmänna indragningsstaten*, å *ministerstaten*, af *postmedlen* eller af *tullmedlen*, pensionerna till *fulla beloppen af statskassan*. De till *arméns och flottans civilstater* hörande tjenstinnehafvare, hvilka äro delegare i resp. arméns pensionskassa eller flottans pensionskassa, bekomma *fyllnadspensioner* af dertill särskildt anvisade *statsmedel*. *Lotsstatens civila personal* erhåller, utöfver den pension hvartill delegareskapet i flottans pensionskassa berättigar, af *lotsmedlen fyllnadspension* och *pensionsförhöjning*. De vid *statens jernvägstrafik* och vid *telegrafverket* anställde tjenstinnehafvare undfå sina pensioner, i ena fallet från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning och i det andra från telegrafverkets pensionsinrättning, till hvilka begge pensionsanstalters upprätthållande *staten bidrager* medelst årliga anslag.

I. Å »allmänna indragningsstaten»

— under hvilken benämning finnes ett å riksstatens tionde (före år 1901 nionde) hufvudtitel uppfördt ordinarie förslagsanslag, i riksstaten för år 1903 utfördt till belopp af 1,938,169 kronor — utgå pensioner *dels* till civile tjenstinnehafvare i allmänhet, *dels ock* till visse tjenstinnehafvare, som förklarats vara med dem i pensionshänseende likställda.

A. *Civile tjenstinnehafvare i allmänhet.*

I enlighet med rikets ständers eller Riksdagens derom fattade beslut är medgifvet:

a.) genom kongl. brefvet den 25 juni 1818, jemfördt med kongl. förordningen den 24 januari 1778 och kongl. brefvet den 3 december 1812, att civile embets- och tjenstemän samt betjente vid fylda 70 år och efter minst 30 års oafbruten tjenstetid må erhålla afsked med pension å allmänna indragningsstaten;

b.) genom kongl. brefvet den 12 november 1823, att sådan förmån må tillkomma dem redan vid 65 års ålder, då efter vid pass 40 års tjenstgöring deras sjuklighet eller försvagade helsotillstånd genom laglig läkareattest styrkes;

c.) genom kongl. brefvet den 16 mars 1858, jemfördt med kongl. brefvet den 23 november 1860, att de af ifrågavarande tjenstinnehafvare, som uppbära i lön 3,000 kronor eller därunder, undfå hela beloppet i årlig

pension, de, som hafva öfver 3,000 kronor men mindre än 3,750 kronor, få 3,000 kronor och de, som hafva 3,750 kronor eller derutöfver, få 80 procent eller $^4/_5$ af totallönesumman, dock så att den årliga pensionen ej i något fall må öfverstiga 8,000 kronor; samt

d.) genom kongl. brefvet den 1 juni 1877, jemfördt med de vilkor, som i sammanhang med vissa lönestaters fastställande blifvit bestämda för åtnjutande af deri uppförda aflöningsförmåner, att, oberoende af hvad då gällande stadganden innehölle om rätt till pension å allmänna indragningsstaten, civile embets- och tjenstemän samt betjente, hvilkas aflöning på grund af reglering, som skett vid 1876 och 1877 årens riksdagar eller vid derefter följande riksdagar egt rum, är fördelad i lön och tjenstgöringspenningar, må, der ej för särskilda fall andra bestämmelser meddelats, då de uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vid afskedstagandet från tjensten å allmänna indragningsstaten undfå pension till lönens hela belopp.

Undantag 1:o). Då vid 1898 års riksdag lönestat antogs för *patent- och registreringsverkets ordinarie personal*, infördes af Riksdagen bland vilkoren för åtnjutande af deri uppförda aflöningsförmåner det förbehåll, att i allmänhet gällande bestämmelser i fråga om tjenstemäns och vaktbetjentes rätt till pension *icke* skulle vara på då ifrågakomne tjenstinnehafvare tillämpliga; och äro desse till följd häraf för närvarande i saknad af pensionsrätt, liksom å andra sidan någon skyldighet att vid viss lefnads- och tjenstålder afgå från tjensten icke blifvit dem ålagd.

Undantag 2:o). Å *föreståndaren för nautisk-meteorologiska byrån*, för hvilken tjenstinnehafvare aflöningen blifvit vid 1877 års riksdag bestämd och dervid fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, hafva de i kongl. brefvet den 1 juni s. å. meddelade bestämmelser om civile tjenstinnehafvares rätt till pension å allmänna indragningsstaten ansetts *icke* vara tillämpliga, såsom inhemtas af Kongl. Maj:ts beslut den 27 september 1878 och af Kongl. Maj:ts proposition n:o 1 till 1900 års riksdag, nionde hufvudtiteln bil. 8.

B. *Genom särskilda beslut* har rätt att erhålla pension å allmänna indragningsstaten enligt de i sådant hänseende för civile tjenstemän i allmänhet gällande grunder *tillerkänts* följande tjenstinnehafvare:

1:o) *Fångvårdens å ordinarie stat uppförde embets- och tjenstemän*, genom beslut vid 1875 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juli s. å.;

2:o) *Ämneslärarne vid elementarläroverken*, genom beslut vid 1856—1858 och 1862—1863 årens riksmöten, till efterrättelse fastställda genom kongl brefven den 16 mars 1858 och den 11 december 1863; och

3:o) *Landtbruksingeniörerne, undervisarne i boskapsskötsel och mejerihushållning, undervisaren i fårskötsel och ullkulturen samt fiskeriintendenten och fiskeriassistenterne,* genom beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å.;

i följd hvaraf å dem alla tillämpas de genom ofvan åberopade kongl. brefven den 25 juni 1818, den 12 november 1823 och den 16 mars 1858 fastställda pensioneringsgrunder.

Anm. 1. Vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminarium anställd ordinarie rektor, ordinarie adjunkt och ordinarie lärarinna med adjunkts tjenstgöring hafva enligt beslut vid 1897 års riksdag och kongl. brefvet den 1 juli s. å. förklarats ega rätt till pension å allmänna indragningsstaten enligt samma grunder, som vore eller sedermera kunde varda stadgade för ordinarie ämneslärare vid rikets allmänna läroverk.

Anm. 2. Lektorerne vid Chalmers tekniska läroanstalt och vid de tekniska elementarskolorna hafva, de förra enligt medgifvande vid 1877 års riksdag och kongl. brefvet den 1 juni s. å. och de senare enligt beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å., förklarats ega rätt till pension å allmänna indragningsstaten i enlighet med de grunder, som för sådan rättighets åtnjutande gälde i afseende å lektorer vid rikets elementarläroverk; varande dock, på grund af Riksdagens beslut, genom kongl. bref den 19 maj 1899 förordnadt, att den desse lektorer dittills tillkommande rätt till pension å allmänna indragningsstaten icke skulle undergå någon förändring genom dem vid samma års riksdag beviljadt tredje ålderstillägg.

Från de sålunda fastställda *allmänna* bestämmelserna i afseende å pensionsrätt hafva tid efter annan meddelats i ett eller flere hänseenden *afvikande stadganden* beträffande följande civile tjenstinnehafvare, nemligen:

1:o). *Häradshöfdingarne.* Desse, hvilkas aflöning blifvit genom reglering vid 1874 års riksdag fördelad i lön (4,500 kr. utan rätt till ålderstillägg) samt tjenstgöringspenningar (vexlande mellan lägst 200 kr. och högst 3,500 kr.), äro enligt beslut vid 1878 års riksdag och kongl. brefvet den 7 juni s. å. berättigade att från och med månaden näst efter den, då de efter fylda 65 lefnads- och 35 tjenstår från embetet afgått, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension af *5,000 kronor.*

2:o). *Den del af bevakningspersonalen vid fångvårdsanstalterna, som utgöres af: fanjunkare, underofficerare, vaktmästare, förste vaktkonstaplar samt vaktkonstaplar, äfvensom fånggevaldigerne.* På grund af beslut vid 1882 års riksdag och kongl. brefvet den 12 juni s. å. äro de samtliga berättigade att vid 65 lefnads- och 35 tjenstår bekomma pension å allmänna indragningsstaten till lönen motsvarande belopp, *derest löntagaren minst 20 år innehaft ordinarie tjenst på fångvårdens stat.*

3:o). *De civile lärarne vid kongl. artilleri- och ingeniörhögskolan samt vid kongl. krigshögskolan.** Enligt beslut vid 1856—1858 årens riksdag och kongl. brefvet den 16 mars sistnämnda år förklarades civil lärare vid *högre artilleriläroverket* ega att, sedan han *i denna egenskap tjenstgjort i 20 år eller derutöfver*, efter afskedstagandet från läroverket under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten erhålla en årlig pension, motsvarande *hälften af den aflöning*, han vid afgången från läroverket i egenskap af lärare uppbure.

4:o). *Landshöfdingarne.* Jemlikt beslut vid 1884 års riksdag och kongl. brefvet den 30 maj s. å. är landshöfding berättigad att, sedan han uppnått 65 lefnadsår och minst 35 tjenstår, *deraf minst 10 år såsom landshöfding*, vid afgång från embetet under sin återstående lifstid från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af *6,000 kronor.*

5:o). *Distriktcheferne i väg- och vattenbyggnadsdistrikten.* Enligt den vid 1882 års riksdag antagna och genom kongl. brefvet den 2 juni s. å. fastställda aflöningsstaten åtnjuta desse tjenstemän *endast lön*, men äro jemlikt vilkoren för denna aflöningsförmåns åtnjutande pligtige att vid uppnådda 65 lefnads- och 35 tjenstår afgå från tjensten med pension å allmänna indragningsstaten till *lönen motsvarande belopp.*

6:o). *Generaldirektören och chefen för medicinalstyrelsen.* Enligt beslut vid 1898 års riksdag och kongl. kungörelsen den 2 september s. å. är denne förpligtad att efter uppnådda 65 lefnads- och *minst 10 tjenstår såsom ordförande i medicinalstyrelsen* afgå med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten.

7:o). *Provinsialläkarne.* Oaktadt aflöningen vid 1890 års riksdag fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, åtnjuter provinsialläkare fortfarande den genom 1884 års riksdags beslut och kongl. brefvet den 10 juli s. å. sådan läkare tillagda rätt att vid fylda *60 år och efter 25 års tjenstgöring i statens tjenst, af hvilka 20 år såsom provinsialläkare*, afgå med pension å allmänna indragningsstaten till belopp af *4,000 kronor*,

* Se kongl. brefvet den 20 juli 1900 angående pensionsrätten för en civil lärare vid kongl. krigshögskolan.

hvilket med 1,125 kronor öfverstiger provinsialläkarelönen jemte ålderstillägg.

8:o). *Generaldirektören och chefen för jernvägsstyrelsen.* Denne är enligt beslut vid 1897 års riksdag och kongl. brefvet den 15 oktober s. å. berättigad att från och med månaden näst efter den, då han efter 65 lefnadsår och *minst 10 tjenstår såsom chef för jernvägsstyrelsen* från embetet afgår, under sin återstående lifstid *å allmänna indragningsstaten* uppbära en årlig pension af *6,000 kronor;* dock att, äfven om han är delegare i statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, hans pension icke må sammanlagdt öfverstiga nämnda summa, samt under vilkor att det från allmänna indragningsstaten utgående beloppet skall minskas med hvad han kan vara berättigad att i pension uppbära från berörda pensionsinrättning.

9:o). *Universitetens professorer äfvensom bibliotekarien och räntmästaren vid hvartdera universitetet.* Jemlikt beslut vid 1873 års riksdag och kongl. brefvet den 6 juni s. å. äro desse berättigade att, *utan afseende å tjenstårens antal,* om de efter uppnådda 65 lefnadsår göra ansökan om afsked, å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande af pension till belopp af *4,500 kr.*

10:o). *Universitetens sekreterare och kamrerare.* Desse äro genom beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å. förklarade berättigade att enligt de för civile tjenstemän i allmänhet stadgade grunder i afseende å lefnads- och tjenstålder m. m. undfå pension å allmänna indragningsstaten till belopp, *motsvarande deras fasta löner.*

11:o). *Professorerne och e. o. professorerne vid karolinska mediko-kirurgiska institutet äfvensom vice bibliotekarierne vid universiteten.* Samtlige hafva genom beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å. fått sig medgifven rätt att, *utan afseende å tjenstårens antal,* efter uppnådda 65 lefnadsår vid afskedstagandet från tjensten å allmänna indragningsstaten åtnjuta pension, professor till belopp af *4,500 kronor* och e. o. professor samt vice bibliotekarie till belopp af *2,500 kronor.*

12:o). *Innehafvaren af den genom gåfvobref af f. d. provinsialläkaren F. O. G. Böttiger upprättade professur vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.* Denne har genom beslut vid 1886 års riksdag och kongl. brefvet den 4 juni s. å. fått sig tillerkänd pensionsrätt lika med den, som tillkommer ordinarie professor vid institutet.

13:o). *Professorerne och lektorerne vid tekniska högskolan.* Desse hafva genom beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å. erhållit rättighet att efter uppnående af 65 års ålder, *professorerne utan afseende å tjenstårens antal* och *lektorerne efter 20 års tjenstgöring vid*

högskolan vid afskedstagandet uppbära pension å allmänna indragningsstaten med de belopp, hvartill deras fasta löner uppgå.

14:o). *Gymnastiklärarne vid gymnastiska centralinstitutet och vid elementarläroverken.* I händelse de *antingen vid nämnda institut eller läroverk oförvitligen tjenstgjort i 30 år och uppnått 60 års ålder*, äro de jemlikt beslut vid 1856—1858 årens riksdag och kongl. brefvet den 16 mars sistnämnda år berättigade att uppföras på allmänna indragningsstaten med sin fulla lön såsom pension.

15:o). *De vid barnmorskeundervisningsanstalterna i Stockholm och Göteborg anstälde tvenne barnmorskelärare.* Enligt beslut vid 1879 års riksdag och kongl. brefvet den 20 juni s. å. ega de rätt att, då de uppnått 65 års ålder, *utan afseende å viss tjenstålder*, efter afskedstagandet från tjensten uppbära pension å allmänna indragningsstaten med det belopp, hvartill lönen uppgår.

16:o). *Professorerne och lektorn vid veterinärinstitutet.* Desse ega, likaledes på grund af beslut vid 1879 års riksdag och kongl. brefvet den 20 juni s. å., rätt att, då de uppnått 65 års ålder, *professorerne utan afseende å tjenstårens antal* och *lektorn, då han i 20 år tjenstgjort vid institutet*, efter afskedstagandet från tjensten uppbära pension å allmänna indragningsstaten med det belopp, hvartill lönen uppgår.

17:o). *Lärarne vid statens, under akademiens för de fria konsterna inseende stälda läroverk.* Desse lärare ega, enligt beslut vid 1878 års riksdag och kongl. brefvet den 31 maj s. å., rätt att, *utan afseende å visst antal tjenstår*, vid 65 års ålder efter afskedstagandet från tjensten uppbära pension å allmänna indragningsstaten med det belopp, hvartill lönen uppgår.

18:o). *Lärarne vid det under musikaliska akademiens inseende stälda konservatoriet och direktören för samma läroverk.* Enligt beslut vid 1884 års riksdag och kongl. brefvet den 10 juli s. å., ega desse rätt att, då de uppnått *60 lefnadsår och minst 20 tjenstår*, efter afskedstagandet från tjensten uppbära pension å allmänna indragningsstaten med det belopp, hvartill lönen uppgår.

19:o). *Chefen för landtbruksstyrelsen.* Denne är, enligt beslut vid 1889 års riksdag och kongl. kungörelsen den 7 juni s. å., förpligtad att efter uppnådda 65 lefnadsår och *minst 30 tjenstår* afgå med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten.

20:o). *Landtbruksingeniörerne.* För desse gälla visserligen, såsom ofvan blifvit anfördt, de grunder, som för rätt till pension å allmänna indragningsstaten blifvit fastställda för civile embets- och tjenstemän i allmänhet; dock kan jemlikt beslut vid 1876 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juni s. å., landtbruksingeniör *redan vid 60 års ålder* komma i åtnjutande

af pension å allmänna indragningsstaten, *såvida han efter minst 30 års anställning såsom landtbruksstipendiat eller landtbruksingeniör befinnes vara till helsa och kroppskrafter så försvagad, att han icke längre kan sin befattning på tillfredsställande sätt utöfva.*

21:o). *Länsveterinärerne.* I afseende å desse tjenstinnehafvares rätt till pension å allmänna indragningsstaten skola, enligt beslut vid 1901 års riksdag och kongl. kungörelsen den 22 november s. å., lända till efterrättelse »de bestämmelser, som härutinnan förut tillämpats», d. v. s. då gällande författningar angående civile tjenstemäns pensionsrätt, *dock med iakttagande* att länsveterinär, som fullgjort de enligt nämnda bestämmelser gällande vilkor för pensions erhållande, må vara berättigad att komma i åtnjutande af en årlig pension af *1,800 kronor.*

22:o). *Tjenstemännen och de betjente vid skogsstaten.* Sådan tjenstinnehafvare är, enligt beslut vid 1889 års riksdag och kongl. kungörelsen den 29 november s. å., så snart han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå; Kongl. Maj:t eller domänstyrelsen, där det tillkommer nämnda styrelse att afskedet utfärda, dock obetaget att, *i händelse af sjuklighet eller försvagadt helsotillstånd* uppå ansökning gifva skogstjensteman eller skogsbetjent afsked vid uppnådda *60 lefnads- och 30 tjenstår.*

23:o). *Förste landtmätarne.* Jemlikt beslut vid 1878 års riksdag och kongl. brefvet den 7 juni s. å., är sådan tjenstinnehafvare berättigad att vid uppnådda *60 lefnadsår* på allmänna indragningsstaten undfå pension till belopp af *2,500 kronor*, d. v. s. 600 kronor mer än lön med ålderstillägg, derest han vid afskedstagandet *tjenat i minst 30 år och under sammanlagdt minst 25 år varit tjensteman vid* generallandtmäterikontoret eller storskifteseller afvittringslandtmätare eller vice kommissionslandtmätare, kommissionslandtmätare, andre eller förste landtmätare.

24:o). *Kommissionslandtmätarne.* Ehuru desse tjenstemän *icke uppbära någon aflöning af staten*, äro de tillförsäkrade *eventuel* rätt till pension af statsmedel. Genom beslut vid 1885 års riksdag och kongl. brefvet den 12 juni s. å. blef nämligen medgifvet, att, under förutsättning att endast ett begränsadt antal kommissionslandtmätare inom riket anställdes, å allmänna indragningsstaten finge uppföras 48 pensioner till belopp af *1,600 kronor* för hvarje, att af Kongl. Maj:t, i den mån nämnda antal pensionsrum dertill lemnade tillfälle, vid kommissionslandtmätares afgång från landtmäteristaten äfvensom från anställning vid ekonomiska kartverket, derest sådan innehades, tilldelas kommissionslandtmätare, som uppnått *65 lefnadsår* och *tjenat minst 30 år samt under sammanräknadt 25 år varit anställde vid* generallandtmäterikontoret eller vid ekonomiska kartverket eller såsom

storskiftes- eller afvittringslandtmätare, vice kommissionslandtmätare eller kommissionslandtmätare *och af Kongl. Maj:t pröfvades hafva under förenämnda 25 år varit verksamme såsom landtmäteritjenstemän.*

Beträffande *dåvarande* kommissionslandtmätare bestämdes vid samma tillfälle, att de skulle, sedan de uppnått *65 lefnadsår och tjenat 30 år*, ega att vid afskedstagandet, *derest de icke komme i åtnjutande af förenämnda pensioner*, uppföras å allmänna indragningsstaten till pension af *900 kronor, med rättighet derjemte* för dem att, i den ordning de undfått afsked, kunna i mån af äldres afgång under de för de förhöjda pensionernas erhållande stadgade vilkor uppföras till åtnjutande af det högre pensionsbeloppet.

25:o). *Storskiftes-* och afvittringslandtmätarne.* Desse erhöllo genom beslut vid 1875 års riksdag och kongl. brefvet den 2 juli s. å. rätt att, sedan de *tjenat 30 år, deraf minst 25 år vid storskiftes- eller afvittringsverken*, vid uppnådda *60 lefnadsår* komma i åtnjutande af pension å *2,000 kronor* från allmänna indragningsstaten *dock så* att den, som tillika vore kommissionslandtmätare och i sådan egenskap efter afgången från storskiftes- eller afvittringslandtmätarebefattningen qvarstode så länge, att han jemväl såsom kommissionslandtmätare fullgjort de för pension från allmänna indragningsstaten stadgade vilkor, finge från denna stat åtnjuta pension endast för den af tjensterna, som berättigade till högsta pensionsbeloppet.

För den rätt till erhållande af pension å allmänna indragningsstaten, hvarom ofvan nämnts, erlägges icke någon pensionsafgift af tjenstinnehafvarne; men då flertalet af dem äro förpligtade till delaktighet i civilstatens pensionsinrättning och den dermed förenade civilstatens enskilda enke- och pupillkassa, medför sådant delegareskap skyldighet att erlägga de pensionsafgifter, för hvilka i sammanhang med nämnda pensionsinrättning på annat ställe redogöres.

Slutligen må här anmärkas, att Kongl Maj:t genom nådig kungörelse den 31 mars 1900 förordnat, att den, som efter den dagen utnämndes till befattning, med hvilken följde rätt till pension från allmänna indragningsstaten, skulle vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunde varda stadgade.

---

* Någon storskifteslandtmätare torde numera icke finnas.

II. Å »ministerstaten»

— under hvilken rubrik finnes å riksstatens tredje hufvudtitel uppfördt ett ordinarie anslag — utgå pensioner enligt följande i ministerreglementet af den 19 december 1845 intagna stadganden:

§ 24. »Då *envoyé extraordinaire*, *chargé d'affaires* eller *legationssekreterare* blifvit rappellerad eller af sjuklighet eller oförmögenhet att sin tjenst bestrida nödgas begära afsked, erhålles såsom pension:

1:o) efter minst 10 års tjenstetid uti diplomatiska befattningar:

en envoyé extraordinaire	kr.	2,400: —
en chargé d'affaires	»	1,200: —
en legationssekreterare	»	800: —

2:o) efter 15 års dylik tjenstetid:

en envoyé extraordinaire	kr.	3,200: —
en chargé d'affaires	»	1,600: —
en legationssekreterare	»	1,200: —

3:o) efter 20 års dylik tjenstetid:

en envoyé extraordinaire	kr.	4,000: —
en chargé d'affaires	»	2,400: —
en legationssekreterare	»	2,000: —

4:o) efter 30 års dylik tjenstetid eller 25 års tjenstetid vid uppnådda 60 års ålder:

en envoyé extraordinaire	kr.	6,000: —
en chargé d'affaires	»	3,200: —
en legationssekreterare	»	2,400: —»

och § 25. »Då rappellerad diplomatisk embets- eller tjensteman åter uti tjenst inträder och erhåller lön på rikets stat, kommer den af honom å ministerstaten innehafvande pension att i mån af åtnjutande löneförmåner förminskas eller upphöra.

Innehafvare af diplomatisk befattning, hvilken indrages, erhåller efter omständigheterna lämpadt expektansarfvode, sådant jemväl kan beviljas den, som på grund af sjukdom frånträder sin befattning eller från densamma rappelleras utan att vara pensionsberättigad».

Tjenstinnehafvare å ministerstaten är *icke* delegare i civilstatens pensionsinrättning och erlägger *icke heller* på annat sätt något bidrag till sin pensionering eller till det understöd, som från kabinettskassan kan komma enka och barn till del.

III. Af postmedlen

utgå pensionerna till tjenstinnehafvare tillhörande *poststaten* enligt följande bestämmelser.

Sedan vid 1878 års riksdag antagits ny lönestat för *generalpoststyrelsen*, blef såsom vilkor för åtnjutande af deri upptagna aflöningsförmåner genom kongl. kungörelsen den 6 december s. å. stadgadt bland annat: *att* tjensteman hos styrelsen skulle, då han uppnått *65 lefnads- och minst 35 tjenstår*, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension afgå, *samt att* »dylik pension skulle utgå af samma medel, hvarifrån pensioner till postverkets tjenstemän hittills utbetalats».

Detta senare stadgande har ansetts innebära, att till den, som vid afgång från tjensten, jemte ofvannämnda vilkor, uppfylt vilkoren för rätt till erhållande af pension från civilstatens pensionsinrättning skulle utgå *fyllnadspension* af postmedlen, hvaremot till den, som icke vore berättigad till pension från civilstatens pensionsinrättning, hela pensionsbeloppet skulle utgå af postmedlen.

I sammanhang med antagande af ny lönestat för *postförvaltare samt kontrollörer och postexpeditörer* blef genom beslut vid 1886 års riksdag och kongl. brefvet den 4 juni s. å. såsom vilkor för åtnjutande af den nya statens aflöningsförmåner, hvilka fördelats i lön och tjenstgöringspenningar, bland annat föreskrifvet, *att* posttjensteman, då han uppnått *65 lefnadsår och minst 35 år varit i statens tjenst*, skulle, derest anstånd med afsked icke i stadgad ordning beviljades, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå, *samt att* dylik pension skulle utgå af postmedel i den mån den afskedade icke enligt gällande bestämmelser egde erhålla pension från civilstatens pensionsinrättning.

Slutligen föreskrefs genom kongl. brefvet den 31 maj 1889, i enlighet med beslut vid samma års riksdag, att i fråga om *postverkets vaktbetjentes* pensionsrätt skulle gälla enahanda bestämmelser, som enligt kongl. brefvet den 4 juni 1886 i detta afseende meddelats för posttjenstemän.

Sedan Kongl. Maj:t, jemte framläggande för 1899 års riksdag af förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension af staten, föreslagit Riksdagen att, med ändring af då gällande bestämmelser i fråga om sättet för bestridande af pensioneringen af såväl embets- och tjenstemän samt betjente vid generalpoststyrelsen som ock öfrige tjenstinnehafvare vid postverket, medgifva, att samtlige till poststaten hörande tjenstinnehafvare, hvilka efter en viss angifven tidpunkt afginge ur tjenst, skulle ega

att af postmedlen utbekomma fulla pensionsbeloppen, derest de för rätt till pension af staten stadgade vilkor blifvit behörigen uppfylda, äfvensom att från och med samma tidpunkt de pensioner, som dittills blifvit tjenstinnehafvare vid postverket beviljade från civilstatens pensionsinrättning att utgå jemte pension från postverkets pensionsstat, skulle få i stället utgå från sistnämnda pensionsstat,

blef detta Kongl. Maj:ts förslag på det sätt af Riksdagen bifallet, att Riksdagen medgaf, att till poststaten hörande tjenstinnehafvare, hvilken efter ingången af år 1900 afginge ur tjenst, finge — derest de för rätt till pension af staten stadgade vilkor blifvit behörigen uppfylda — af postmedlen utbekomma jemväl den del af pensionsbeloppet, hvilken eljest bort erhållas från civilstatens pensionsinrättning.

Numera eger alltså en hvar poststaten tillhörande tjenstinnehafvare, som uppnått 65 lefnads- och 35 tjenstår, att af postmedlen bekomma pension till belopp motsvarande hans vid afskedstagandet innehafvande lön.

Enligt föreskrift i kongl. kungörelsen den 21 december 1900 är dock den, som efter sagda dag utnämnes till befattning vid postverket, med hvilken följer rätt till pension af postmedlen, skyldig att vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunna varda stadgade.

De generalpoststyrelsen och poststaten tillhörande tjenstinnehafvare hafva skyldighet att ingå såsom delegare i civilstatens pensionsinrättning samt dess enskilda enke- och pupillkassa mot erläggande af de afgifter, för hvilka härnedan närmare redogöres. Deremot äro de, likasom de till pension från allmänna indragningsstaten berättigade, fria från hvarje afgift för den dem från postmedlen tillfallande pension.

IV. Af tullmedlen

pensioneras den *tullverket tillhörande tjenstepersonal.* Beträffande den nuvarande pensioneringen af samma personal lemnas följande redogörelse, grundad på de uppgifter, hvilka meddelats i ett af generaltullstyrelsen den 21 februari 1895 afgifvet underdånigt utlåtande i anledning af 1894 års pensionskomités betänkande.

Jemlikt kongl. kungörelsen den 1 november 1878 angående vilkoren för åtnjutande af de från 1879 års början fastställda löneförmåner för *ge-*

neraltullstyrelsen är tjensteman inom styrelsen, då han uppnått *65 lefnads- och minst 35 tjenstår*, förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå.

Sedan genom kongl. bref den 11 november 1870 blifvit bestämdt, att de i kongl. brefvet den 18 november 1836 meddelade stadganden angående pensionsrätt för tullverkets embets- och tjenstemän i allmänhet skulle fortfara att gälla endast för den egentliga bevakningspersonalen, hvaremot *öfriga till tullverket hörande embets- och tjenstemän*, hvilka antingen genom ny stat för tullverket erhållit ökad aflöning eller efter den 11 november 1870 blifvit eller blefve i tullverkets tjenst antagne eller befordrade, icke egde anspråk på åtnjutande af pensionsrätt efter andra grunder i afseende å lefnadsålder och tjenstetid än som för rikets öfrige civile tjenstemän vore bestämda, tillämpas å nämnda *tjenstinnehafvare vid lokalförvaltningen* de vid sistberörda tidpunkt för rikets civile tjenstemän i allmänhet härom gällande stadganden, hvilka återfinnas i kongl. brefven den 25 juni 1818 och den 12 november 1823 och för hvilkas innehåll blifvit redogjordt under allmänna indragningsstaten.

För *den egentliga bevakningspersonalen*, d. v. s. för alla dem, som tillhöra kustbevakningen och den stationära tullbevakningen från och med roddaregraden till och med öfveruppsyningsmän, gälla följande, i ofvannämnda kongl. brefvet den 18 november 1836 meddelade bestämmelser i fråga om pensionsrätt:

hel pension, d. v. s. en mot hela ordinarie lönebeloppet svarande pension utgår *dels*, utan afseende å ålder och tjenstetid, vid full invaliditet i följd af våldförande eller olycksfall i och för tjensten *och dels* vid fylda 60 år efter 30 års tjenstetid;

trefjerdedels pension får åtnjutas af den, som antingen hunnit 60 lefnadsår men icke tjenat i 30 år eller tjenat i 30 år men icke uppnått 60 års ålder;

half pension tillkommer den, som före uppnådda 60 lefnadsår tjenat i minst 25 år, äfvensom den, hvilken vid en lägre ålder och efter kortare tjenstetid är till erforderlig tjenstgöring oförmögen och tillika utmärkt sig genom skicklighet och pålitlighet;

fjerdedels pension kan få tillgodonjutas af den som efter kortare tjenstetid funnits till tjenstgöring oförmögen, derest icke skäl förekommit till hans lagliga skiljande från tullverket utan pensionsförmån;

dock må ingen, som icke i minst fem år tjenat med ordinarie lön vid tullverket, af tullmedlen erhålla någon pension, de tjenstinnehafvare allenast undantagna, hvilka, på sätt ofvan nämnts, komma i åtnjutande af hel pension i anledning af invaliditet.

Jemlikt kongl. kungörelsen den 21 december 1900 skall den, som efter sagda dag utnämnes till befattning vid tullverket, med hvilken följer rätt till pension af tullmedlen, vara underkastad de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunna varda stadgade.

Tjenstinnehafvarne vid generaltullstyrelsen och tullstaten äro icke delegare i civilstatens pensionsinrättning och erlägga icke heller på annat sätt afgifter för egen pensionering. Deremot äro de skyldige — generaltulldirektören undantagen — att deltaga i tullstatens enskilda pensionsinrättning, hvilken afser beredande af pensioner åt delegarnes enkor och barn mot de afgifter, hvarom härnedan närmare förmäles.

Efter ofvan intagna redogörelse för det civila pensionsväsendet i Sverige, sådant detta för närvarande upprätthålles omedelbart och uteslutande af staten sjelf, lemnas nu en

Öfversigt af de väsentligaste bestämmelserna beträffande den pensionering af statstjenstemän, som förmedlas af pensionsinrättningar, hvilkas verksamhet regleras och understödes af staten.

Sådana pensionsinrättningar äro: civilstatens pensionsinrättning, arméns pensionskassa, flottans pensionskassa, statens jernvägstrafiks pensionsinrättning och telegrafverkets pensionsinrättning. Till samtliga dessa pensionsanstalter ansluta sig särskilda pensionskassor, hvilka hafva till uppgift att bereda pensioner åt vederbörande tjenstinnehafvares enkor och barn.

Då emellertid komitén har anledning att fästa särskild uppmärksamhet å de *afgifter*, som tjenstinnehafvarne äro skyldige att erlägga såväl för egen pensionering som ock för pensioneringen af enkor och barn, har i denna öfversigt intagits uppgifter jemväl rörande tullstatens enskilda pensionsinrättning samt lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, hvilka pensionsanstalter icke afse att bereda pensioner åt delegarne sjelfva utan endast åt deras enkor och barn.

Civilstatens pensionsinrättning.

Under den 9 juni 1899 utfärdades nytt reglemente för denna pensionsinrättning att lända till efterrättelse f. o. m. den 1 januari 1900; dock skola de i reglementet af den 23 November 1888 intagna stadganden om viss lefnads- och tjenstålder såsom vilkor för pensions erhållande samt om rätt till begrafningshjelp fortfarande ega tillämplighet i fråga om dem, som före den 1 januari 1900 vunnit delaktighet i pensionsinrättningen; och följas i här nedan lemnade redogörelse bestämmelserna i 1899 års reglemente.

Delegare i pensionsinrättningen äro de vid nedan uppräknade verk och stater anstälde ordinarie embets- och tjenstemän samt betjente, nemligen: arméförvaltningen (för dertill hörande civile embets- och tjenstemän), bergsstaten, civilstatens pensionsinrättning, domänstyrelsen, fångvårdsstyrelsen med fångvårdsstaten, generalpoststyrelsen med poststaten, hofrätterna med häradshöfdingarne, högsta domstolen, justitiekanslersexpeditionen, justitierevisionen, kammarkollegium, kammarrätten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, kommerskollegium, kongl. biblioteket, kontrollverket, krigshofrätten för dess civile embets- och tjenstemän, landsstaten, landtmäteristyrelsen med landtmäteristaten, länsveterinärstaten, medicinalstyrelsen med medicinalstaten, myntverket, riksarkivet, skogsstaten, statistiska centralbyrån, statsdepartementen — utrikesdepartementet undantaget — med riksantiqvarien, statskontoret, tekniska högskolan, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, öfverintendentsembetet och öfverståthållareembetet (för de tjenstemän, som hafva lön på kronans stat).

Delegarne indelas med hänsyn till pensionsbeloppen i nio klasser.

1:o) **Statens bidrag.** (§ 1.)

a) enligt 1903 års riksstat, 10:de huvudtiteln:

pensionsstaten för civile embets- och tjenstemän	kr.	37,500: —
ersättning för mistade löneinnehållningar	»	2,246: —
ersättning för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar	»	6,540: —
för pensionering af kommissionslandtmätare *jemte deras enkor och barn*	»	7,200: —
för d:o af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och skogsskolorna	»	9,000: —
för d:o af föreståndare, lärare och betjente vid tekniska högskolan	»	3,500: —

för d:o af embets- och tjenstemän samt betjente vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilka uppbära lön på ordinarie stat, *äfvensom af deras enkor och barn* kr. 1,300: —

b) enligt kongl. brefvet den 11 juni 1853 till fyllnad i ersättningen för ofvanberörda löneinnehållningar å 2:a, 4:e, 6:e, 7:e och 8:e hufvudtitlarnes besparingar anvisade ..... » 6,985: 50

Å 10:de hufvudtitelns ordinarie stat är dessutom uppfördt ett årligt anslag af 45,000 kronor, afsedt att bereda pensioner åt *alla* till rikets civilstat hörande tjenstemäns i *fattigdom efterlemnade enkor och barn*, som enligt kongl. kungörelsen den 29 juni 1798 varit berättigade till pension af statsverket. Sedan år 1882 hafva dock icke några pensioner blifvit anvisade till utgående från detta anslag.

Då de fleste af delegarne i civilstatens pensionsinrättning äro berättigade till erhållande af pension å allmänna indragningsstaten, hvars utgifter för år 1901 belöpte sig till 2,160,338 kronor 52 öre, då dessutom af postmedlen utgå *dels* fyllnadspension till sådan poststaten tillhörande tjenstinnehafvare, som vid uppnådd pensionsålder afgått före år 1900 med pension från civilstatens pensionsinrättning, *dels ock* till den, som från och med år 1900 uppförts å pensionsstat jemväl den del af pensionsbeloppet, hvilken eljest bort erhållas från civilstatens pensionsinrättning, och då de af postmedlen enligt 1901 års räkenskap utbetalda pensionerna uppgingo till 82,624 kronor 94 öre, så framgår häraf, att anslagen till nämnda pensionsinrättning beteckna endast en obetydlig del af statens utgifter för pensioneringen af delegarne i samma inrättning.

2:o) **Lefnadsålder och tjenstetid.** (§§ 14 och 16.)

Rätt till pension från civilstatens pensionsinrättning inträder vid 60 (enligt 1888 års reglemente 55) års ålder för den delegare, som varit i rikets tjenst 30 år, deraf minst 20 i ordinarie syssla vid något af de till pensionsinrättningen hörande verk eller stater, samt erlagt årliga afgifter för 30 år jemte befordringsafgift.

Nämnda pensionsrätt inträder dock, under i öfrigt lika vilkor, vid 55 lefnadsår, om delegaren innehar tjenst, för hvilken redan vid 60 års ålder är medgifven pensionsrätt å allmänna indragningsstaten eller eljest af statsmedel.

Delegare, som uppnått 55 (enligt 1888 års reglemente 50) lefnadsår och innehar den bestämda tjenståldern samt derunder betalt stadgade af-

gifter, kan afgå från sysslan och tillträda efter fylda 60 (enligt 1888 års reglemente 55) lefnadsår pension, derest han under mellantiden fortfar att erlägga afgifter. Likaledes är den delegare, som innehar den bestämda tjenståldern, men ännu icke erlagt stadgade afgifter, berättigad att vid 60 (enligt 1888 års reglemente 55) år afgå samt att tillträda pension, sedan han fortfarit med afgifters erläggande under behörig tid.

Delegare, som genom iråkad obotlig sjukdom blifvit före ofvannämnda ålder och tjenstetid alldeles oförmögen att bestrida sin tjenst och saknar annat tillfälle till försörjning än det han af tjensten innehaft, erhåller pension till helt eller afkortadt belopp på sätt i § 24 närmare angifves.

3:o) **Pensionsbelopp.** (§ 8.)

I	1:a	delegareklassen	kr.	2,400
»	2:a	d:o	»	1,800
»	3:e	d:o	»	1,500
»	4:e	d:o	»	1,200
»	5:e	d:o	»	900
»	6:e	d:o	»	600
»	7:e	d:o	»	450
»	8:e	d:o	»	300
»	9:e	d:o	»	200

4:o) **Pensionsafgifter.**

A. **För egen pensionering.**

a. ***Årsafgift.*** (§ 2.)

Denna afgift utgår med två procent af pensionsbeloppet i den klass, hvartill tjensten hör.

b. ***Befordringsafgift.*** (§ 3.)

Vid hvarje befordran till embete eller tjenst, hvarigenom vinnes inträde eller uppflyttning i någon af de *sju första klasserna*, erlägger den befordrade fem procent af pensionsbeloppet i den klass, hvartill embetet eller tjensten hör.

Sker genom förändring i reglementet uppflyttning i högre klass, utgår ökad befordringsafgift med fem procent af skilnaden mellan pensionsbeloppen i de olika klasserna.

c. *Retroaktivafgift.*

Sådan afgift erlägges *dels* af viss högre embetsman, derest han vid befordran är äldre än 35 år och ej redan tillhör pensionsinrättningen, med årsafgift enligt 1:a klassen för hela den tid, som förflutit från det han fylde 35 år (§ 4), *dels* af delegare, som önskar såsom ordinarie tjenstetid räkna sig till godo den tid, hvarunder han innehaft extra provinsialläkare-, afvittringslandtmätare- eller vice kommissionslandtmätarebefattning (§ 15), *dels ock* af delegare, som vill räkna sig till godo den tid, han kan hafva i allmän civil tjenst såsom extra ordinarie tillbragt.

I begge dessa senare fallen utgår retroaktivafgiften med enahanda årliga afgift, som eger rum i den pensionsklass vederbörande tillhör då afgiften inbetalas (§ 17).

B. För pensionering af enka och barn.[1]

a. *Årsafgift.*

Denna afgift utgår med sju procent af det pensionsbelopp, för hvilket delegaren bidrager till pensionsinrättningen.

b. *Befordringsafgift.*

Sådan afgift skall i alla de fall, der den enligt reglementet för pensionsinrättningen eger rum, utgå med sju procent af det pensionsbelopp, för hvilket dylik afgift erlägges till pensionsinrättningen.

Anm. 1. Pension för *enka med ett eller flera pensionsberättigade barn* utgår efter den pensionsklass, hvartill mannen vid dödsfallet hört: med resp. 1,200, 900, 750, 600, 450, 300, 225, 150 eller 100 kronor.

Efterlemnas *enka men icke barn*, erhåller hon $^2/_3$ af det för pensionsklassen angifna pensionsbeloppet.

Finnas *blott pensionsberättigade barn*, tillkommer dem, om de äro 3 eller flera, full pension, om de äro 2 endast $^2/_3$ pension och om det är ett barn $^1/_3$ pension.

Anm. 2. Dör tjensteman, innan han erlagt 15 års afgifter, skola bristande årsafgifter uttagas på det sätt, att å pensionsbeloppet afdrages $^1/_5$ af bristen under hvart och ett af de fem första åren; dock att afdraget icke får öfverstiga hälften af årspensionen.

---

[1] Afgifterna upptagas med de i kongl. reglementet den 9 juni 1899 § 23 fastställda belopp.

Pensionsafgifterna uppbäras genom af direktionen särskildt antagne redogörare; och de *årliga afgifterna erläggas* qvartalsvis i mars, juni, september och december. Uppbördsarfvode utgår till redogörarne sålunda, att den, som jemväl utbetalar pensioner, åtnjuter provision med två procent å uppbörd af delegarcafgifter och två procent å medel, som utöfver nämnda uppbörd användas för pensioneringen, under det att annan redogörare erhåller provision med två procent å uppbörden; dock att, om den enligt dessa grunder beräknade provisionen öfverstiger 300 kronor, å det öfverskjutande beloppet afdrages hälften och att provisionen icke i något fall må utgå med högre belopp än 750 kronor.

Arméns pensionskassa.

Pension tillkommer de till armén hörande embets- och tjenstemän af militär-, läkare- och civilstaterna och utgår *dels såsom pension från arméns pensionskassa* enligt gällande bestämmelser (sista reglementet utfärdadt den 15 december 1893 med ändringar af den 22 december 1898), *dels såsom fyllnadspension* enligt de i nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda grunder för pensioneringen af arméns befäl och underbefäl med vederlikar samt angående tiden för afgång ur tjenst med deri sedermera vidtagna ändringar af den 7 juni 1878, den 29 november 1878, den 31 maj 1888, den 11 maj 1894, den 30 september 1898, den 25 maj 1900 och den 6 juni 1902.

1:o) **Statsanslag.** För arméns pensionskassa äro i 1903 års riksstat å 10:de hufvudtiteln uppförda följande ordinarie anslagsbelopp nemligen.

Ersättning för mistade löneinnehållningar	kr.	4,640: —
D:o för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar	»	28,080: —
Bidrag till pensionering af *enkor och barn* efter befäl och underbefäl med vederlikar	»	67,708: —
	Säger kr.	100,428: —

Å *extra* stat anvisas under samma hufvudtitel för upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner ett förslagsanslag å 1,540,000 kronor, hvari under år 1901 uppstod brist till belopp af 338,300 kronor 62 öre. Dessutom äro, till förstärkande af det till *nya enke- och pupillkassan* utgående statsbidraget, likaledes å extra stat för år 1902 anvisade 21,568 kronor.

Från 4:e hufvudtiteln utgår jemväl enligt kongl. brefvet den 30 mars 1855 till pensionskassan såsom »fyllnad i ersättning för vakans- och liggetidsbesparingarna» årligen ett belopp af 14,380 kronor 50 öre.

Utom de belopp å respektive 326,640 kronor och 60,350 kronor, som under år 1901 blifvit omförda till Vadstena krigsmanshuskassa och till invalidhusfonden, uppgingo alltså statens utgifter för det militära pensionsväsendet sistnämnda år till sammanlagdt 2,014,677 kronor 12 öre, deraf 89,267 kronor till pensionering af enkor och barn.

2:o) **Lefnadsålder och tjenstetid.** För att kunna blifva delaktig af *pension på kassans stat* erfordras i regel att hafva uppnått 50 års ålder och räkna 30 verkliga eller genom retroaktivafgifter lösta tjenstår *efter fylda 20 år.* Tidigare pensionsålder är bestämd för professor vid generalstaben samt underofficerare och spel vid garnisonerade värfvade regementen och fortifikationen. För den, som i och för tjensten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gör honom till vidare tjenstgöring oförmögen, utgår pension, om än vilkoren för pensionens åtnjutande eljest icke äro uppfylda.

För erhållande af *fyllnadspension* erfordras en lefnadsålder af respektive 65, 60, 55 eller 50 år, beroende på innehafvande grad eller tjenst, samt en tjenstålder af 30 verkliga år efter fylda 18 år. För underofficerare vid värfvadt regemente eller fortifikationen är dock tjenståldern bestämd till 25 år. Oberoende af lefnads- och tjenstår utgår fyllnadspension till den, som i och för tjensten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gör honom till vidare tjenstgöring oförmögen.

3:o) **Pensionsbelopp.** Efter de olika beställningarne på stat äro de *från kassan* utgående pensionerna indelade i elfva klasser; utgörande pensionsbeloppet:

i första klassen	6 rum à	2,400	och
	5 d:o à	1,800	kr.
» andra	d:o	1,200	»
» tredje	d:o	900	»
» fjerde	d:o	750	»
» femte	d:o	600	»
» sjette	d:o	450	»
» sjunde	d:o	375	»
» åttonde	d:o	225	»
» nionde	d:o	180	»
» tionde	d:o	120	»
» elfte	d:o	75	»

Enligt de i omförmälda cirkuläret af den 22 juni 1877 fastställda pensioneringsgrunder skall *pension jemte fyllnadspension* utgå:

a. För den, som innehar fast lön på stat till belopp ej öfverstigande 1,000 kronor, *med lönens hela belopp;*

b. För innehafvare af lön, öfverstigande 1,000, men ej uppgående till 6,000 kronor, *med 80 procent af lönen* (dock att för alla löner mellan 1,000 och 1,250 kronor såsom pension med fyllnadspension beräknas 1,000 kronor); samt

c. För innehafvare af lön till belopp af 6,000 kronor eller derutöfver *med 75 procent af lönen.*

4:o) **Pensionsafgifter.**

A. **För egen pensionering.**

a. ***Årsafgift.*** (§ 57.)

Af hvarje i tjenst varande delegare i arméns pensionskassa betalas till samma kassa en årlig afgift af sex procent utaf den pensionssumma, som enligt gällande pensionsstat finnes anslagen för den klass, hvartill han hörer. (§ 57 mom. 1.)

För erhållande af rätt till fyllnadspension enligt de i kongl. cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda pensioneringsgrunder skall af löntagare till arméns pensionskassa årligen erläggas, utöfver förutnämnda pensionsafgift, så mycket att sammanräknade beloppet svarar mot *fyra procent af summan utaf pensionen från pensionskassan och fyllnadspensionen.* (§ 57 mom. 2.)

Anm. Den som efter ingången af 1878 undfått lön, hvarmed pensionsrätt är förenad, är skyldig att underkasta sig de i kongl. cirkuläret den 22 juni 1877 fastställda pensioneringsgrunder. Numera hafva alltså med något sällsynt undantag delegare i arméns pensionskassa *skyldighet att för egen pensionering erlägga fyra procent af pension och fyllnadspension såsom årsafgift* till arméns pensionskassa.

b. ***Retroaktivafgift.*** (§ 59.)

Enär tjenståren få beräknas från fylda 18 års ålder, skall den, som senare tillträdt lön, erlägga *retroaktivafgift* med den uti § 57 mom. 1 stadgade årsafgift för hvarje år, han såsom lönlös efter förberörda ålder tjenstgjort.

c. ***Flerestegsafgifter.*** (§ 60 mom. 1.)

Den, som avancerar öfver en eller flera grader, skall betala

1:o) tio års afgifter för hvarje förbigången grad, årsafgiften beräknad såsom i § 57 mom. 1 sägs; och

2:o) befordringsafgift, beräknad till halfva pensionssumman för hvarje förbigången grad, pensionssumman = pension, *utan* fyllnadspension.

Anm. 1. Underofficerare äro från dessa afgifter befriade.

Anm. 2. För de fall, då någon *antingen*, efter afgång utan pension, erhåller en beställning med pensionsrätt, *eller*, efter att hafva varit i utrikes tjenst och derunder deltagit i krig, erhåller någon på stat varande militärbeställning här i riket samt önskar få tillgodoberäkna denna tjenstetid, äro särskilda bestämmelser (§§ 61 och 62) meddelade i afseende å beräkningen af såväl retroaktiv- som flerestegsafgifter.

d. *Expektansafgift.* (§ 65.)

Dylika afgifter med de för hvarje särskildt fall stadgade belopp förekomma, då någon, som tjent i fulla 25 år efter adertonde åldersåret, vill träda ur tjenst och genom expektansafgifters erläggande lösa de bristande tjenståren samt derigenom bereda sig rätt till åtnjutande af pension vid expektansårens utgång.

B. Till enke- och pupillkassan.[1]

a. *Årsafgift.* (§ 4.)

Den, som innehar lön på stat, är skyldig att i årsafgift erlägga 1 $^3/_4$ procent å det aflöningsbelopp, efter hvilket fyllnadspensionen skall beräknas.

b. *Retroaktivafgift.* (§§ 4 och 5.)

Den, som första gången tillträder lön på stat efter den dag, han fylt 21 år, erlägger årsafgiften retroaktivt för tiden från den förste i månaden näst efter sagde dag.

Den, som utgått ur men åter ingår i kassan, är likaledes skyldig att för den tid, han efter utträdet icke erlagt årsafgift, retroaktivt erlägga dylik afgift, beräknad å aflöningsbeloppet för den tillträdda beställningen på stat.

Den, som vid inträdet i kassan är enkling och eger barn under 12 år, äfvensom den, hvilken efter vunnen delaktighet i kassan varit gift, skall, om han ingår nytt äktenskap sedan han uppnått 30 års ålder, retroaktivt för hela den tid, hvarmed hans ålder vid det senare äktenskapets ingående öfverstiger 30 år, erlägga 4 procent årlig ränta å ett belopp, motsvarande ett års enkepension för den tjenstegrad han tillhör.

---

[1] Som rätt till inträde eller till förhöjning af pensionsrätt i gamla enke- och pupillkassan upphört f. o. m. den 1 januari 1884, upptagas här endast de i reglementet för nya enke- och pupillkassan den 15 december 1893 §§ 4 och 5 stadgade afgifter.

c. ***Befordringsafgift.*** (§ 5.)

Dylik afgift erlägges *dels*, då lön på stat första gången erhålles, äfvensom vid tillträde af sådan lön, högre än den förut uppburna, eller af ålderstillägg, med 5 procent å det aflöningsbelopp, efter hvilket årsafgiften derefter kommer att utgå, *dels ock* af den, som går förbi en eller flere löneklasser, efter samma grund för hvarje sådan klass.

Anm. 1. *Rätt att* utträda ur kassan vid afskedstagandet och dervid *återfå* sammanlagda beloppet af sina *inbetalda afgifter*, men ej deråupplupen ränta, tillkommer delegare, som under hela den tid han haft del i kassan varit ogift eller enkling utan pensionsberättigade barn. (§ 7.)

Anm. 2. Enke- respektive barn-pension utgår med viss procent af det aflöningsbelopp, efter hvilket afliden delegare sist erlagt eller bort erlägga årsafgift till kassan, och utgör å sådant aflöningsbelopp,

ej	öfverstigande				1,000	kronor	.....	.....	20	procent,
öfver	1,000	till	och	med	2,000	»	.....	.....	19	d:o
»	2,000	»	»	»	3,000	»	.....	.....	18	d:o
»	3,000	»	»	»	4,000	»	.....	.....	17	d:o
»	4,000	»	»	»	5,000	»	.....	.....	16	d:o
»	5,000	»	»	»	6,000	»	.....	.....	15	d:o
samt	öfverstigande				6,000	»	.....	.....	14	d:o (§ 9. 1.)

Pensionsafgifterna innehållas af vederbörande redogörare, i regel qvartalsvis, vid lönernas (respektive pensionernas) utbetalning. Tillhör delegare icke viss kår, skall han inom utgången af hvarje år till kassan inbetala årets afgifter. Försummar han detta, är han skyldig att, jemte afgifterna, erlägga sex procent för den öfverskjutande tiden. Uppbördsarfvode utgår till redogöraren med två procent af de årliga afgifterna för pension och fyllnadspension.

Flottans pensionskassa.

Denna kassa har till ändamål att bereda pensioner *å ena sidan* åt befäl och underbefäl med vederlikar vid flottan äfvensom åt embets- och tjenstemän samt vaktbetjente i marinförvaltningen och hos kassan och *å andra sidan* åt desse tjenstinnehafvares enkor och barn äfvensom åt enkor och barn efter en hvar af gemenskapen vid flottan, som i fredstid genom vådlig händelse under tjenstutöfning tillsatt lifvet.

Med afseende å de dubbla uppgifter, kassan sålunda har att fylla, är den delad i två fonder: en pensionsfond och en gratialfond.

Genom kassan förmedlas dessutom pensioneringen af flottans och lotsverkets gemenskap äfvensom utbetalningen af den pension, de fyllnadspensioner och den pensionsförhöjning af statsmedel, hvartill vederbörande delegare må vara berättigade.

Delegare i kassan är en hvar, som medelst fullmakt eller konstitutorial blifvit utnämnd eller antagen till officer, underofficer, civil embets- eller tjensteman, månadslönare eller vaktbetjent vid *flottan* eller till embets- eller tjensteman eller vaktbetjent vid *marinförvaltningen* eller *kassan* och för sin befattning innehar *lön på stat.*

Till delegare antages efter egen derom gjord anmälan embets- eller tjensteman, månadslönare eller vaktbetjent, som enligt förordnande eller kontrakt innehar *arfvode på stat* vid flottan eller något af nämnda embetsverk.

Jemväl embets- och tjenstemän samt vaktbetjente vid *lotsstyrelsen* äfvensom befäl och underbefäl vid *lotsverket* hänföras under nyssnämnda bestämmelser, men *för pensioneringen af denna personal gälla andra, särskildt fastställda grunder* (se nedan).

Nu gällande reglemente för flottans pensionskassa är utfärdadt den 17 november 1899; och de för lotsverket fastställda pensioneringsgrunder innehållas i nådiga kungörelsen af den 22 januari 1892 samt nådiga kungörelsen den 21 september 1888, i hvad denna afser förbättrad pensionering af personalen vid lotsverket.

1:o) **Statsanslag.** För flottans pensionskassa äro, förutom ett förslagsanslag å 66,500 kronor för pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap, å riksstatens 10:de hufvudtitel uppförda följande ordinarie anslagsbelopp, nemligen:

Ersättning för mistade inkomster:

Till pensionsfonden	36,320: —	
» gratialfonden	16,650: —	52,970: —
Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med vederlikar, förslagsanslag		270,000: —
	Säger	322,970: —

Enligt till kongl. lotsstyrelsen från direktionen öfver flottans pensionskassa expedierad skrifvelse af den 28 oktober 1901 hvarvid fogats uppgift på de personer, som genom nämnda kassa under år 1901 från *lotsverket* åtnjöto fyllnadspension, pensionsförhöjning och pensionsbidrag uppgingo

nämnda personers från lotsverket utgående årliga pensionsbelopp sammanlagdt till 85,572 kronor 50 öre.

Utom ofvannämnda anslag till pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap, å hvilket utgiften för år 1901 belöpte sig till 139,323 kronor, uppgingo alltså statens utgifter för flottans och lotsverkets pensionsväsen sistnämnda år till sammanlagdt 408,542 kronor 50 öre, deraf 16,650 kronor till pensionering af enkor och barn.

2:o) **Lefnadsålder och tjenstetid.** Till *pension ur kassan* är en hvar delegare vid afskedstagandet berättigad, som stått i tjenst vid flottan, marinförvaltningen eller pensionskassan oafbrutet i 30 år och uppnått en ålder af 55 år (§ 12 mom. 1). Vid 50 lefnadsår och efter 30 års tjenstid eger afskedstagande erhålla i pension 75 procent af den pension, honom skulle tillkomma vid 55 lefnadsår, och utgår denna lägre pension intill fylda 55 år, hvarefter den pensionstagande är berättigad åtnjuta den pension, honom bort, om han qvarstått i tjensten, vid den tiden tillfalla (§ 12 mom. 2). Delegare, som i och för tjensten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gör honom till vidare tjenstgöring oförmögen, eger rätt, äfven om vilkoren för pensions åtnjutande icke äro uppfylda, att afgå med pension ur kassan enligt mom. 1 (§ 12 mom. 5).

Fyllnadspension af statsverket utgår endast till delegare, som 1:o) är berättigad till pension ur kassan och 2:o) vid afskedstagandet uppnått en lefnadsålder: flaggman samt fält- och regementsläkare af 65, kommendör och öfverdirektör vid mariningeniörstaten af 60 samt alla öfriga af 55 år. Oberoende af lefnads- och tjenstår utgår fyllnadspension till den, som i och för tjensten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, hvilken medför rätt till pension af kassan enligt § 12 mom. 5 (§ 13 mom. 1).

3:o) **Pensionsbelopp.** I pension ur kassan jemte fyllnadspension af statsverket genom kassan erhåller delegare, som innehar fast lön på stat, (§ 11 mom. 1) då detta lönebelopp ej öfverstiger 1,000 kronor, *lönens hela belopp,* då lönen öfverstiger 1,000 men ej uppgår till 6,000 kronor, *80 procent af lönen;* dock att för alla löner mellan 1,000 och 1,250 kronor, förstnämnda belopp eller 1,000 kronor och för alla löner mellan 5,625 och 6,000 kronor 4,500 kronor beräknas såsom pension jemte fyllnadspension. Då lönen uppgår till 6,000 kronor eller deröfver utgör pension jemte fyllnadspension *75 procent af lönen.*

Utaf sammanlagda beloppet af pension jemte fyllnadspension utgöra $^2/_3$ *pension* och $^1/_3$ *fyllnadspension.*

Dessa bestämmelser gälla i tillämpliga delar jemväl för den, som i stället för fast lön innehar *arfvode å stat* och blifvit antagen till delegare i kassan. För den, som är tillerkänd ålderstillägg, beräknas pension jemte fyllnadspension efter den fasta lönen *utan* ålderstillägg. (§ 11 mom. 2.)

Värdet af beklädnadsförmån beräknas till 20 procent af den fasta lönen. (§ 11 mom. 3.)

Erhåller delegare, som tillhör marinförvaltningen, civilstaten eller pensionskassan, afsked efter uppnådda 65 lefnadsår och minst 35 tjenstår, beräknas och utgår fyllnadspension med skilnaden emellan lönens hela belopp, *ålderstillägg inberäknadt*, och pensionen. (§ 13 mom. 2.)

4:o) **Pensionsafgifter.**

A. **För egen pensionering.** (§ 14.)

a. ***Årsafgift.***

Denna afgift utgår med ett belopp, motsvarande *fyra procent* af *summan utaf pensionen jemte fyllnadspensionen.* (mom. 1.)

b. ***Retroaktivafgift.***

Den som inträder i eller förordnas att bestrida sådan tjenst, som medför delegareskap i kassan, men icke samtidigt erhåller lön på stat, må, efter egen anmälan, sedan han tillträdt lönen i pensionshänseende beräkna sig till godo den förflutna tiden från och med månaden näst efter den, i hvilken han inträdt i tjenst eller förordnats att tjensten bestrida, med vilkor att inom ett års tid, sedan han tillträdt lönen, erlägga retroaktiva pensionsafgifter, beräknade efter denna lön, för den förflutna tiden. (mom. 3.)

Har arfvodestagare efter egen anmälan erhållit delegarerätt senare än den månad, i hvilken utnämningen eller antagningen egt rum, beräknas och utgår pensionsafgiften från och med månaden näst efter den, i hvilken anmälan skett, och skall han i detta fall inom ett år derefter erlägga retroaktiva pensionsafgifter för tiden från och med den månad, i hvilken han tillträdt lönen eller arfvodet jemte ränta efter fem procent. (mom. 4.)

Utnämnes eller förordnas delegare till annan tjenst med afstående af lönen för den förra tjensten, dock utan att derigenom anses hafva afgått från densamma, åligger honom att fortfarande erlägga den derpå belöpande pensionsafgift, vid påföljd att inom ett år, sedan han ånyo tillträdt den afstådda lönen, erlägga retroaktiva pensionsafgifter för den förflutna tiden från och med månaden näst efter den, för hvilken afgiften senast blifvit betald, jemte ränta efter fem procent. (mom. 5.)

Har delegare, som tillhör officers- eller underofficerskåren, erhållit afsked med tillstånd att såsom lönlös i flottan qvarstå, är han ej pligtig att erlägga pensionsafgift; men har han icke erlagt sådan afgift, beräknad efter den lön han frånträdt, och inträder han åter i tjenstgöring såsom officer eller underofficer med lön på stat, skall han inom ett år derefter retroaktivt erlägga dubbla afgifter för den tid, han varit lönlös och tjenstfri. (mom. 6.)

Varder delegare, som afgått från sin tjenst, ånyo befordrad till tjenst, som medför delegarerätt i kassan, vare berättigad att i pensionshänseende beräkna den tid, han förut varit delegare, tillsammans med sin senare tjensttid mot erläggande af retroaktiva afgifter för mellantiden. (mom. 7.)

Pensionsafgifterna innehållas af delegarnes aflöning, hvilket iakttages af vederbörande tjenstemän, som upprätta aflöningsuträkningarne och utbetala aflöningen. Afgifterna inbetalas till kassan för hvarje månad.

Retroaktiva pensionsafgifter jemte ränta, der sådan eger rum, inbetalas på en gång i kassan. (§ 14 mom. 8.) Rätteligen beräknade och *erlagda pensionsafgifter få icke återfordras.* (§ 14 mom. 9.)

B. För pensionering af enka och barn. (§ 24.)

Denna afgift (gratialafgift benämnd) erlägges af delegare med ett belopp motsvarande *femton procent af gratialet* och utgår med en tolftedel för hvarje månad. I vissa fall utgå dessutom retroaktiv gratialafgift samt tilläggsafgift.

Gratialbeloppet utgör respektive 1,000, 750, 510 eller 237: 50, beroende på mannens tjenstgrad. (§ 22.)

I tjenst varande delegares gratialafgifter innehållas af delegarens aflöning, hvilket iakttages af vederbörande tjenstemän, som uträkna och utbetala aflöningen. Pensionerad delegares enahanda afgifter innehållas af hans pension, för hvilket ändamål afgiftsbeloppet skall å pensionsbrefvet antecknas. Uppbär icke delegare lön eller arfvode på stat under sjöförsvarsdepartementet eller pension ur flottans pensionskassa, skola afgifterna genom hans egen försorg till kassan för hvarje år inbetalas inom årets utgång, vid påföljd att å ogulden afgift skall erläggas ränta efter $^1/_2$ procent i månaden. Rätteligen *erlagda* och beräknade *gratialafgifter* få *icke återfordras.* Deras matematiska värde kan dock efter pröfning under vissa omständigheter få återbekommas. (§ 25.)

Lotsstyrelsens personal.

Pensionering af *personalen vid lotsstyrelsen samt befäl och underbefäl vid lotsverket* eger rum enligt följande i kongl. kungörelsen den 22 januari 1892 fastställda grunder.

Denna personal erhåller *dels* pension ur flottans pensionskassa, *dels ock* fyllnadspension och pensionsförhöjning från lotsverket. (§ 1.)

Pension ur kassan tillkommer, med ett för hvarje tjenstbefattning fixeradt belopp, den, som oafbrutet stått i tjenst vid lotsstyrelsen eller lotsverket, inberäknadt tjenstgöring vid flottan eller något af de till kassan i pensionshänseende hörande verk, i 30 år och uppnått 55 lefnadsår samt erlagt till kassan stadgad pensionsafgift. Af nämnda pensionsbelopp erhålles, om den afskedstagande uppnått 50 lefnadsår och 30 tjenstår, 75 procent; och utgår pensionen sålunda intill fylda 55 år, hvarefter pensionären åtnjuter den pension honom bort tillfalla, om han qvarstått i tjensten vid den tiden. Oberoende af lefnads- och tjenstår utgår fulla pensionsbeloppet till delegare, som i och för tjensten ådragit sig skada eller obotlig sjukdom, som gör honom till vidare tjenst oförmögen. (§ 2.)

Fyllnadspension från lotsverket utgår likaledes med ett för hvarje tjenstbefattning fixeradt belopp men kan endast tilldelas afskedstagande och till pension ur flottans pensionskassa berättigad, generallotsdirektör vid 65 år, byråchef och inspektör vid 60 år samt alla öfriga vid 55 års ålder, dock icke förrän lönen innehafts af generallotsdirektör i fem år och af öfriga i två års tid. (§ 3.)

Pensionsförhöjningen från lotsverket afser att uppbringa pensionsförmånerna så mycket, att de i regel sammanlagdt motsvara lönens hela belopp. För att komma i åtnjutande af pensionsförhöjning erfordras dock i allmänhet en 5 års högre lefnads- och tjensttid än den för fyllnadspension bestämda. (§ 4.)

Anm. För lotsverket finnes en *enskild pensionskassa* med af Kongl. Maj:t den 28 september 1895 fastställdt förnyadt reglemente. Kassan har till ändamål att lemna årliga pensioner *dels* åt delegare sjelf, hans hustru eller döttrar vid fylda 50 eller 55 år, *och dels* åt afliden delegares efterlefvande enka och minderåriga barn.

En hvar, som efter ofvannämnda dag vinner anställning eller befordran å ordinarie stat vid lotsstyrelsen eller lotsverket är *skyldig* att, så framt han är gift, genast eller, om han är ogift, framdeles så snart han ingått äktenskap, bereda efterlefvande enka och minderåriga barn pension till belopp i jemna tiotal från och med 50 kronor intill 500 kronor och att för sådant ändamål erlägga afgifter enligt särskildt fastställda tabeller.

Statens jernvägstrafiks pensionsinrättning.

Delegare i pensionsinrättningen är hvar och en, som på grund af nådiga reglementet den 6 september 1872 vunnit delegarerätt i inrättningen, så ock en hvar, som efter utfärdandet af sist fastställda reglementet af den 3 november 1882 varder anställd i statens jernvägstrafiks ordinarie tjenst. I sistnämnda reglemente hafva ändringar skett genom kongl. kungörelserna den 31 december 1888, den 18 maj 1894 och den 25 november 1898.

1:o) **Statens bidrag** utgår tillsvidare för hvarje år med belopp, motsvarande två procent af skilnaden mellan statens jernvägstrafiks samtliga inkomster å ena sidan och utgifter för drift och underhåll å den andra. (§ 2 b.)

Till följd af beräkningsgrunden är detta bidrag ganska vexlande samt utgjorde:

År 1892	125,505: 43
» 1893	131,715: 86
» 1894	180,187: 10
» 1895	198,226: 50
» 1896	219,728: 65
» 1897	308,498: 86
» 1898	317,858: 06
» 1899	252,876: 59
» 1900	213,023: 98
» 1901	176,045: 79

Anm. Något direkt bidrag af statsmedel utgår icke till statens jernvägstrafiks *enke- och pupillkassa*, men staten har till kassan öfverlåtit afkastningen af vissa jordstycken äfvensom inkomsterna af böter, som ådömts jernvägspersonalen för tjenstefel, af försäljnings- och annonseringsrättigheter, af försålda gångbiljetter och platformsbiljetter, af försåld makulatur m. m., hvilka förmåner under år 1901 tillskyndade kassan en nettoinkomst af 116,807 kronor 59 öre.

2:o) **Lefnadsålder och tjenstetid.** Pensionsberättigad är delegare, som efter minst 30 års tjenst i ordinarie anställning vid statens jernvägstrafik uppnått sådan ålder, att hans lefnadsår och tjenstår sammanräknade uppgå till talet 95. (§ 6 c.)

Pensionsberättigad är jemväl delegare, som

antingen till följd af kroppsskada eller sjuklighet, hvilken han i tjenstutöfning vid statens jernvägstrafik sig ådragit, icke vidare kan sin befattning behörigen sköta och fördenskull afskedas (§ 6 a),

eller efter minst 10 tjenstår i ordinarie anställning vid statens jernvägstrafik afskedas, emedan han antingen till följd af sjuklighet, som han icke ådragit sig under tjenstutöfning, eller till följd af ålderdomssvaghet icke kan sin befattning behörigen sköta. (§ 6 b.)

3:o) **Pensionsbelopp.** Detta bestämmes, i mån af den pensionsberättigades tjenstår, till vissa procent af den medelaflöning, som uppkommer då medeltalet tages af de fem sista årsaflöningar, i förhållande hvartill den pensionsberättigade, näst före erhållet afsked, erlagt årsafgifter till pensionsinrättningen, sålunda att (§ 7)

för	fulla	10	tjenstår	erhållas	.....	20	procent	af	medelaflöningen;
»	»	11	»	»	.....	22	»	»	»
»	»	12	»	»	.....	24	»	»	»
»	»	13	»	»	.....	26	»	»	»
»	»	14	»	»	.....	28	»	»	»
»	»	15	»	»	.....	30	»	»	»
»	»	16	»	»	.....	32	»	»	»
»	»	17	»	»	.....	34	»	»	»
»	»	18	»	»	.....	36	»	»	»
»	»	19	»	»	.....	38	»	»	»
»	»	20	»	»	.....	40	»	»	»
»	»	21	»	»	.....	44	»	»	»
»	»	22	»	»	.....	48	»	»	»
»	»	23	»	»	.....	52	»	»	»
»	»	24	»	»	.....	56	»	»	»
»	»	25	»	»	.....	60	»	»	»
»	»	26	»	»	.....	64	»	»	»
»	»	27	»	»	.....	68	»	»	»
»	»	28	»	»	.....	72	»	»	»
»	»	29	»	»	.....	76	»	»	»
»	»	30	»	»	.....	80	»	»	»

Delegare, som skall pensioneras på grund af i tjenstutöfning ådragen kroppsskada eller sjuklighet erhåller dock såsom pension:

då han icke räknar fulla 23 tjenstår, 50 procent af medelaflöningen, och

då han räknar fulla 23 tjenstår eller derutöfver, den procent, som i allmänhet är stadgad;

men om kroppsskadan eller sjukligheten är af sådan beskaffenhet, att delegaren icke kan bidraga till sin egen försörjning, skall pensionen, *oberoende af antalet tjenstår*, utgå med 80 procent af medelaflöningen.

4:o) **Pensionsafgifter.**

A. **För egen pensionering.**

a. ***Årsafgifter.*** (§ 3.)

Årsafgift utgår med en viss, på grund af delegarens ålder vid inträdet i pensionsinrättningen en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande aflöning, sålunda:

att, den som inträdt före fylda 30 år erlägger											3,2	procent	af	aflöningen,
den, som vid inträdet fylt 30 men icke 32 år erlägger											3,3	»	»	»
»	»	»	»	»	32	»	»	34	»	»	3,4	»	»	»
»	»	»	»	»	34	»	»	36	»	»	3,5	»	»	»
»	»	»	»	»	36	»	»	38	»	»	3,6	»	»	»
»	»	»	»	»	38	»	»	40	»	»	3,7	»	»	»
»	»	»	»	»	40	»	»	42	»	»	3,8	»	»	»
»	»	»	»	»	42	»	»	44	»	»	3,9	»	»	»
»	»	»	»	»	44	»	»	46	»	»	4,0	»	»	»
»	»	»	»	»	46	»	»	48	»	»	4,1	»	»	»
»	»	»	»	»	48	»	»	50	»	»	4,2	»	»	»
»	»	»	»	»	50	»	»	52	»	»	4,3	»	»	»
»	»	»	»	»	52	»	»	54	»	»	4,4	»	»	»
»	»	»	»	»	54	»	»	56	»	»	4,5	»	»	»
»	»	»	»	»	56	»	»	58	»	»	4,6	»	»	»
»	»	»	»	»	58	»	»	60	»	»	4,7	»	»	»
»	»	»	»	»	60						4,8	»	»	»

Anm. 1. Med aflöning förstås endast ordinarie arfvode och inqvartering, derest sådan utgår, denna senares värde alltid beräknadt till 20 procent af arfvodet.

Anm. 2. För den ordinarie personal, som aflönas enligt beting, eller efter dag och timme, bestämmer jernvägsstyrelsen de aflöningsbelopp, i förhållande hvartill stadgade afgifter skola utgå.

b. ***Retroaktivafgift.*** (§§ 3 och 11.)

Den som vid erhållande af anställning i statens jernvägstrafiks ordinarie tjenst fylt 30 år, skall erlägga retroaktivafgift, motsvarande hela

värdet af förmånen att icke behöfva erlägga högre årsafgifter än de bestämda, hvilket värde fastställes af pensionsinrättningens direktion.

Delegare, som lemnat statens jernvägstrafiks tjenst, skall, om han ånyo vinner inträde deruti och följaktligen äfven återinträder såsom delegare i pensionsinrättningen, erlägga de afgifter, som af direktionen fastställas.

c. ***Uppflyttningsafgift.*** (§ 4.)

Hvarje gång delegare uppflyttas i högre aflöningsklass än den, för hvilken hans årsafgifter senast utgått, erlägger han till pensionsinrättningen en månads aflöningsförhöjning.

Årsafgifterna inbetalas genom afdrag å delegares aflöning, hvarje gång sådan utfaller. Är delegare af någon anledning oberättigad att uppbära aflöning, så att afdrag ej kan ega rum, skall inbetalningen af såväl aflöningsförhöjnings- som årsafgift ske kontant och på de tider, då inbetalning genom aflöningsafdrag eljest skolat ske. Försummas detta, må direktionen afgöra, huruvida den försumlige får i pensionsinrättningen qvarstå eller ej. Erhåller han tillåtelse att qvarstå, skall hela det förfallna beloppet jemte sex procent ränta derå, efter år räknad, på en gång frändragas den försumliges först utfallande aflönings- eller pensionsbelopp. (§ 5.)

Rätt att återfå erlagda afgifter medgifves i allmänhet endast delegare, som entledigas från sin befattning vid statens jernvägstrafik derför att befattningen till följd af ändringar i förvaltningens organisation eller tjenstförhållandena i öfrigt indrages. Utom sjelfva afgifterna erhållas jemväl ränta och ränta derå, dock efter afdrag af kostnaden för den risk pensionsinrättningen lupit att få utbetala pension, hvilket afdrag af direktionen fastställes. (§ 13.)

B. **För pensionering af enka och barn.**[1]

a. ***Inträdesafgift.*** (§ 3.)

Den inträdande erlägger såsom inträdesafgift hälften af honom då tillkommande aflöning för en månad.

Anm. 1. Med aflöning förstås endast ordinarie arfvode och inqvartering, derest sådan utgår, denna senares värde alltid beräknadt till 15 procent af arfvodets belopp.

Anm. 2. För den ordinarie personal, som aflönas enligt beting eller efter dag och timme, bestämmer jernvägsstyrelsen de aflöningsbelopp, i förhållande hvartill stadgade afgifter skola utgå.

[1] Gällande reglemente för statens jernvägstrafiks enke- och pupillkassa är utfärdadt den 6 september 1872 med ändringar af den 22 januari 1881, den 20 december 1889, den 18 maj 1894 och den 25 november 1898.

b. ***Årsafgifter.*** (§ 4.)

Dessa utgå med en viss, på grund af delegarens ålder vid inträdet i kassan en gång för alla bestämd procent af honom tillkommande aflöning sålunda, att den,

som inträder innan han fylt 30 lefnadsår, erlägger 3,0 procent af aflöningen,
» vid inträdet fylt 30 men icke 32 » » 3,1 » » »
» » » » 32 » » 34 » » 3,2 » » »
» » » » 34 » » 36 » » 3,3 » » »
» » » » 36 » » 38 » » 3,4 » » »
» » » » 38 » » 40 » » 3,5 » » »
» » » » 40 » » 41 » » 3,6 » » »
» » » » 41 » » 42 » » 3,7 » » »
» » » » 42 » » 43 » » 3,8 » » »
» » » » 43 » » 44 » » 3,9 » » »
» » » » 44 » » 45 » » 4,0 » » »
» » » » 45 » » 46 » » 4,1 » » »
» » » » 46 » » 47 » » 4,2 » » »
» » » » 47 » » 48 » » 4,3 » » »
» » » » 48 » » 49 » » 4,4 » » »
» » » » 49 » » 50 » » 4,5 » » »
» » » » 50 » » 51 » » 4,6 » » »
» » » » 51 » » 52 » » 4,8 » » »
» » » » 52 » » 53 » » 5,0 » » »
» » » » 53 » » 54 » » 5,2 » » »
» » » » 54 » » 55 » » 5,4 » » »
» » » » 55 » » 56 » » 5,6 » » »
» » » » 56 » » 57 » » 5,8 » » »
» » » » 57 » » 58 » » 6,1 » » »
» » » » 58 » » 59 » » 6,4 » » »
» » » » 59 » » 60 » » 6,7 » » »

c. ***Retroaktivafgift.***

Den, som vid anställning i statens jernvägstrafiks ordinarie tjenst fylt 30 år, skall erlägga retroaktiv afgift, motsvarande hela värdet af förmånen att icke behöfva erlägga högre årsafgifter än de bestämda, hvilket värde fastställes af pensionsinrättningens direktion. (§ 4 mom. 1.)

Delegare, som utträdt ur statens jernvägstrafiks tjenst och sedermera deri åter inträder, skall, vare sig han under mellantiden qvarstått i

enke- och pupillkassan eller icke, erlägga de afgifter, som af direktionen bestämmas. (§ 11 mom. 1 och 2.)

d. ***Uppflyttningsafgift.*** (§ 5.)

Hvarje gång delegare uppflyttas i högre aflöningsklass än den, för hvilken hans årsafgifter senast utgått, erlägger han till enke- och pupillkassan 2 månaders aflöningsförhöjning.

De bestämda afgifterna inbetalas af i tjenst varande delegare genom afdrag å hans aflöning. Är sådan delegare af en eller annan orsak oberättigad att uppbära aflöning, så att afdrag ej kan ega rum, skall inbetalningen ske kontant på de tider, då inbetalning genom aflöningsafdrag eljest skolat ske. Ur tjenst afgången delegare erlägger före utgången af det kalenderår, hvarunder han utträdt ur tjensten, för året ännu oguldna afgifter, men under de följande kalenderåren erlägges hela den fastställda årsafgiften på en gång, senast den 1 augusti. (§ 6.)

Rätt att återfå erlagda afgifter medgifves endast delegare, som entledigas från sin befattning vid statens jernvägstrafik, derför att befattningen till följd af ändringar i förvaltningens organisation eller tjenstförhållanden i öfrigt indrages, och som icke bibehåller sin delegarerätt. Utom sjelfva afgifterna erhållas jemväl ränta och ränta derå, dock efter afdrag af kostnaden för den risk kassan lupit att till hans efterlefvande få utbetala pension, hvilket afdrag af direktionen fastställes. (§ 12 mom. 5.)

Under vissa omständigheter kan dock återbetalning af erlagda afgifter ega rum, om delegare, som icke är berättigad till pension från statens jernvägstrafiks pensionsinrättning, eljest utan egen begäran entledigas. (§ 12 mom. 5.)

Anm. Årliga pensionsbeloppet efter afliden delegare utgör i allmänhet 25 procent af den medelaflöning, som uppkommer, då medeltalet tages af de fem sista årsaflöningar, i förhållande till hvilka delegaren erlagt årsafgifter. (§ 8.)

Telegrafverkets pensionsinrättning.

Telegrafverkets tjenstemän äro enligt 1883 års riksdagsbeslut berättigade att — efter uppnådda 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, om de tillhöra styrelsens personal, samt efter uppnådda 95 sammanräknade lefnads-

och tjenstår, om de äro anställda vid verkets stationer — åtnjuta pension motsvarande lönens hela belopp, att utgå dels från telegrafverkets pensionsinrättning enligt bestämmelserna i det för denna inrättning gällande reglemente och dels med erforderligt fyllnadsbelopp af telegrafverkets medel.

Delegare i pensionsinrättningen är, förutom dem, som då redan deri vunnit delaktighet, en hvar, som efter utfärdandet af sist fastställda reglementet af den 17 december 1886 inträder i telegrafverkets ordinarie tjenst. I detta reglemente ha vissa ändringar skett genom kongl. kungörelserna den 11 november 1892 och den 27 januari 1899.

Delegarne indelas i två klasser:

klassen A, omfattande telegrafstyrelsens embets- och tjenstemän äfvensom betjente hos styrelsen och å stationerna;

klassen B, omfattande stationspersonalen, utom betjente.

1:o) **Statens bidrag** till pensionsinrättningen utgår med 5 procent af det Sverige tillkommande telegrafporto, hvaraf

a. $^{3}/_{10}$ utgöra telegrafverkets *ständiga bidrag* till personalens pensionerande; och

b. $^{7}/_{10}$ användas *tillsvidare* och så länge nödigt är till amortering af den retroaktivsumma, som utöfver stadgade delegareafgifter erfordras till pensionerande af den personal, som vid pensionsinrättningens tillkomst tillhörde telegrafverket. (§ 3 2:o.)

Utom *5,000 kronor, som årligen utgå till enke- och pupillkassan,* har statens bidrag utgjort:

	Ständiga bidraget 1½ procent af behållna telegramportoinkomsten.	Till amortering af den s. k. retroaktivfonden. 3½ procent af behållna telegramportoinkomsten.	Fyllnadspensionerna (fyllnad i pensionen till lönens belopp).	Summa.
År 1892	21,249: 83	49,582: 95	23,076: 25	93,909: 03
» 1893	20,713: 12	48,330: 63	25,844: 58	94,888: 33
» 1894	19,898: 57	46,430: 01	30,663: 33	96,991: 91
» 1895	21,082: 03	49,191: 41	34,347: 50	104,620: 94
» 1996	22,237: 67	51,887: 90	35,337: 50	109,463: 07
» 1897	23,697: 63	55,294: 48	36,355: —	115,347: 11
» 1898	24,966: 60	58,255: 39	38,491: 25	121,713: 24
» 1899	26,975: 56	62,942: 98	38,430: —	128,348: 54
» 1900	27,013: 70	63,031: 97	39,384: 84	129,430: 51
» 1901	27,731: 72	64,707: 36	40,003: 76	132,442: 84

Dessutom hafva till personer, som afgått ur tjenst innan pensionsinrättningen kom till stånd eller hvilka deri ej varit delegare, utgått pensionsunderstöd, enligt särskilda kongl. bref, sålunda: år 1892: 3,220, 1893: 3,220, 1894: 3,220, 1895: 3,220, 1896: 3,220, 1897: 3,120, 1898: 3,180, 1899: 4,080, 1900: 3,880, 1901: 3,492: 50.

2:o) **Lefnadsålder och tjenstetid.** (§ 6.)

För att erhålla *hel* pension skall delegare,
som tillhör klassen A, hafva uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår,
och som tillhör klassen B, hafva uppnått 95 sammanräknade lefnads- och tjenstår.

Half pension utgår till delegare, som i telegrafverkets tjenst ådragit sig kroppsskada eller sjuklighet och icke vidare kan behörigen sköta sin befattning samt fördenskull erhåller afsked.

Afkortad pension d. v. s. pension, motsvarande det matematiska värdet af pension vid afskedsåldern, jemförd med hel pension vid full pensionsålder, tillfaller delegare, som afgår ur telegrafverkets tjenst högst 10 år före uppnådd pensionsålder.

3:o) **Pensionsbelopp.** (§ 7.)

Hel pension utgår med:
60 procent af hela aflöningen, då denna ej öfverstiger 4,000 kronor.
60 procent å 4,000 kronor = 2,400 kronor, då hela aflöningen är större än 4,000 kronor men icke öfverstiger 5,000 kronor, och
48 procent af hela aflöningen, då denna öfverstiger 5,000 kronor.

Anm. Med aflöning förstås ordinarie lön eller arfvode jemte ålderstillägg och tjenstgöringspenningar. (Hyresförmåner och tillfälliga arfvoden inräknas icke.) (§ 8.)

4:o) **Pensionsafgifter.** (§§ 4 och 11.)

A. **För egen pensionering.**

a. ***Årsafgifter.*** (§ 4 mom. 1.)

Årsafgifterna utgå med vissa procent af den mot aflöningen svarande pension sålunda, att
delegare inom klassen A erlägger 3 procent af pensionen,
» » » B, som i telegrafverkets ordinarie tjenst inträder före fylda 25 år, erlägger 5,2 procent af pensionen,

som vid inträdet fyllt	25	men ej	27,	erlägger	5,3	procent af	pensionen,
»	27	»	29	»	5,4	»	
»	29	»	31	»	5,5	»	
»	31	»	33	»	5,6	»	
»	33	»	35	»	5,7	»	
»	35	»	37	»	5,8	»	
»	37	»	39	»	5,9	»	
»	40			»	6	»	

b. ***Retroaktivafgift.***

Delegare är skyldig: (§ 4 mom. 2)

om han tillhör klass A och vid inträdet i pensionsinrättningen fylt 25 år, att från nämnda ålder erlägga den retroaktivafgift, som af hans pensionsålder betingas; samt

om han tillhör klass B att för den tid han efter fylda 25 år varit extra ordinarie inom verket erlägga motsvarande retroaktivafgift; och skall han jemväl, derest han för ernående af tidigare pensionering vill tillgodoräkna sig äfven en föregående tjenstetid vid telegrafverket eller i annan statens tjenst, derom göra anmälan vid inträdet samt ikläda sig en ytterligare retroaktivafgift, som svarar mot sistnämnda tid.

Delegare, som lemnat telegrafverkets tjenst, skall, om han ånyo vinner inträde deri, för mellantiden påföras motsvarande retroaktivafgifter. (§ 11.)

Dessa afgifter fastställas af pensionsinrättningens direktion.

c. ***Löneförhöjningsafgift.***

Hvarje gång delegare erhåller sådan förhöjning i aflöningen, som berättigar till högre pension, åligger honom att till pensionsinrättningen inbetala skilnaden mellan den förra och den nya aflöningen under de tre första månaderna. Om en del af förhöjningen skulle hafva berättigat till samma pensionstillökning som förhöjningen i dess helhet, beräknas dock inbetalningen endast på den delen. (§ 4 mom. 3.)

Afgifternas inbetalning sker genom afdrag å delegares aflöning vid hvarje månads början. Består aflöningen endast af arfvode, som utbetalas i slutet af månaden, eger inbetalning då rum på enahanda sätt.

Är delegare af någon anledning oberättigad att uppbära aflöning, så att afdrag ej kan ega rum, skall inbetalning af afgifterna ske kontant och på ofvan föreskrifna tider. Försummas detta, skall hela det förfallna beloppet jemte sex procent årlig ränta på en gång frånd ragas ifrågavarande delegares derefter först utfallande aflönings- eller pensionsbelopp. (§ 5.)

Rätt att återfå erlagda afgifter medgifves endast delegare, som afgår från sin befattning vid telegrafverket, derför att befattningen till följd af ändringar i verkets organisation eller tjensteförhållanden i öfrigt indrages. I sådant fall eger han återfå sina till pensionsinrättningen erlagda afgifter jemte 5 procent årlig ränta eller ock, om han det föredrager, att mot fortsatta inbetalningar intill full pensionsålder qvarstå i pensionsinrättningen. (§ 13.)

B. För pensionering af enka och barn.*

a. *Årsafgifter.*

Dessa utgå i allmänhet med tre procent af aflöningen, men delegare, som är eller varit gift samt eger pensionsberättigad maka eller pensionsberättigadt barn, erlägger dessutom i *tillskottsafgift* årligen tio procent af den allmänna årsafgiften. (§ 3 mom. 1 och 2.)

Anm. Med aflöning förstås i detta reglemente ordinarie lön eller arfvode jemte ålderstillägg och tjenstgöringspenningar. Hyresförmåner och tillfälliga arfvoden inräknas icke. (§ 3 mom. 3.)

b. *Åldersskilnadsafgift,*

hvilken, på tid som af direktionen bestämmes, erlägges enligt särskild uppgjord tabell af delegare, hvilkens hustru är mer än tio år yngre än mannen.

Anm. Afgiftsbeloppet vexlar mellan lägst 1 och högst 36 procent af aflöningen.

c. *Fyllnadsafgifter*

erläggas enligt direktionens bestämmande af delegare, som afgått ur telegrafverkets tjenst och frånträdt sin delegarerätt men sedermera ånyo vinner inträde i verket.

Afgifternas inbetalning sker genom afdrag från delegares aflöning eller pension, hvarje gång och för samma tid sådan utfaller. Är delegare oberättigad att uppbära sin aflöning, skall inbetalningen likväl på vanliga tider fullgöras. Ur telegrafverkets tjenst afgången men icke pensionsberättigad delegare skall före utgången af det kalenderår, hvarunder han uträdt ur tjensten, erlägga för året ännu oguldna afgifter och under de

* Gällande reglemente för telegrafverkets enke- och pupillkassa är af den 17 dec. 1886 med deri genom kongl. kungörelserna den 11 nov. 1892, den 20 dec. 1895 och den 27 jan. 1899 vidtagna ändringar.

följande åren hela den fastställda årsafgiften på en gång, senast den 30 juni. Denna afgift inbetalas till kassans direktion. (§ 6.)

Om *rätten att återfå erlagda afgifter* till kassan gälla bestämmelser motsvarande dem, som i reglementet för pensionsinrättningen äro meddelade. (12 § mom. 6.)

Anm. Arliga pensionsbeloppet till delegares efterlefvande utgår med (§ 8):

a. 200 kr. jemte 10 procent af den aflöning, hvarefter delegarens afgifter skola beräknas, för i tjenst varande eller pensionerad embets- eller tjensteman;

b. 100 kr. jemte 10 procent af den aflöning, hvarefter delegarens afgifter skola beräknas, för i tjenst varande eller pensionerad vaktmästare eller budbärare; och

c. 10 procent af den aflöning inom telegrafverket, hvarefter delegareafgifter skola beräknas, för delegare, som afgår från telegrafverkets ordinarie tjenst utan att vara pensionsberättigad men qvarstår såsom delegare i kassan.

Tullstatens enskilda pensionsinrättning.

Som *tullverkets tjenstemän och betjente pensioneras af tullmedlen enligt de för civile tjenstemän i allmänhet bestämda grunder* — utom hvad beträffar den egentliga bevakningspersonalen, å hvilken fortfarande tillämpas de i kongl. brefvet till generaltullstyrelsen den 18 november 1836 meddelade pensionsbestämmelser —, så *afser tullstatens enskilda pensionsinrättning endast att bereda pensioner åt delegarnes enkor och barn.*

Pligtige att i denna pensionsinrättning deltaga äro byråcheferne i kongl. generaltullstyrelsen jemte styrelsen underlydande tjenstemän och betjente, som tillträda lön på tullverkets ordinarie stat.

Gällande reglemente för pensionsinrättningen är af den 30 maj 1884 med deri genom kongl. kungörelsen den 2 december 1892 vidtagna ändringar.

1:o) **Statens bidrag.** Enligt 1892 års riksdags beslut utgår tillsvidare af tullmedel ett belopp af 10,000 kronor årligen.

Dessutom eger pensionsinrättningen åtnjuta andel af böter, enligt tullstadgan, behållna auktionssumman för försålda handlingar och lönebesparingar vid lediga tjenster, som i vanlig ordning återbesättas.

2:o) **Pensionsafgifter.**

a. ***s. k. Bottenpenning*** (§ 5) erlägges

dels med sex procent af ordinarie lönebeloppet af den, som första gången befordras till tjenst på tullverkets ordinarie stat, hvartill kommer en *åldersafgift* med en procent å lönebeloppet för hvarje fullt år, hvarmed den befordrades ålder öfverstiger 30 år;

dels ock med sex procent å *löneskilnadsbeloppet* af den, som genom transport, befordran eller löneförhöjning tillträder högre lön vid tullverket.

b. ***Årsafgift*** (§ 6),

hvilken utgår med vissa procent af det löne- eller pensionsbelopp, delegaren å tullverkets stat innehar; och bestämmes detta procenttal efter delegarens ålder vid inträdet i pensionsinrättningen sålunda, att årsafgiften utgår:

för den,	som	vid	inträdet	ej	uppnått	30	år	med	3	procent,				
»	»	»	»	»	uppnått	30	men ej	40	år	med	4	procent,		
»	»	»	»	»	»	40	»	50	»	»	5	»	,	
»	»	»	»	»	»	50	år			»	6	»	,	

Anm. 1. Såsom vilkor för kassans förpligtelse att till afliden delegares efterlefvande utgifva pension är bestämdt, att, utom bottenpenning och åldersafgift, årsafgifter för minst 5 år böra vara till kassan inbetalda.

Anm. 2. Pensionsbeloppet utgör 15 procent af den lön eller pension, hvarefter delegaren till pensionsinrättningen sist bidragit.

Som *tjenstinnehafvarne vid tullstaten* icke äro delegare i någon pensionsinrättning, afsedd att bereda dem sjelfva pension, utgöra de icke i någon form *afgifter för egen pensionering.*

Lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa.

Skyldig att vara delegare i kassan är en hvar,

1:o) som efter den 11 oktober 1878, då nu gällande reglemente för kassan utfärdades, blifvit rektor eller ordinarie ämneslärare eller öfnings-

lärare vid *allmänt elementarläroverk*, *folkskolelärare- eller folkskolelärarinneseminarium*, *högre lärarinneseminariet* i Stockholm eller *pedagogi;*

2:o) som efter den 29 oktober 1880 blifvit ordinarie föreståndare eller ordinarie lektor vid någon af de *tekniska elementarskolorna* i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås eller vid *Chalmers tekniska läroanstalt* i Göteborg;

3:o) som efter den 6 november 1891 blifvit ordinarie öfverlärare eller lärare vid *gymnastiska centralinstitutet;*

4:o) tjensteman och betjent vid *folkskolelärarnes pensionsinrättning.*

1:o). **Statens bidrag.**

Vid pensionskassans bildande erhöll den enligt Riksdagens medgifvande såsom grundfond viss andel af stiftens emeritikassor, utgörande 288,097 kronor 18 öre.

Å riksstatens tionde hufvudtitel utgår årligen såsom ordinarie anslag 69,851 kronor.

2:o) **Pensionsafgifter** (§ 6).

Till kassan erlägger delegare årligen pensionsafgift, hvilken utgår:

a) för i tjenst varande lärare med två procent af lönen i den högsta lönegrad, hvilken han enligt gällande lönebestämmelser är berättigad att uppnå;

b) för pensionerad lärare med två procent af den pension, som han, ifall han innehaft lön i högsta lönegraden, varit berättigad att å indragningsstat erhålla;

c) för lärarinna med en procent af lönen i högsta lönegraden samt, om hon erhållit afsked med pension, med en procent af pensionen, beräknad efter samma grund som för pensionerad lärare;

d) för delegare, som frånträdt sin lärarebefattning genom befordran till någon statens tjenst, med hvilken delaktighet i annan enke- och pupillkassa icke är förenad, med två procent af lönen i högsta lönegraden för den läraretjenst han frånträdt.

Anm. 1. Erlagda afgifter återställas icke (§ 10), men kassan har i visst fall skyldighet att betala retroaktiv afgift för afgången delegares inträde i annan enke- och pupillkassa, dock icke till högre belopp än det, hvartill det matematiska värdet af delegarens gjorda insatser uppgå. (§ 3: 1.)

Anm. 2. Pensionsbeloppet utgör: (§ 24.)

a) ***för enka utan barn:***

15 procent af lönen i högsta lönegraden, om mannen varit lektor eller öfverlärare,

16 $^{2}/_{3}$ procent af lönen i högsta lönegraden, om mannen varit annan ämneslärare, 20 procent af dito, om mannen varit öfningslärare, dock minst 50 kr.

b) ***För enka med ett eller flera pensionsberättigade barn:***

Förutnämnda enkepension, förhöjd, om barnet är ett, med 30 procent och, om flera barn finnas, med 50 procent.

c) ***För endast barn:***

half enkepension, om barnet är ett; hel enkepension, om flera barn finnas.

Som *ifrågavarande tjenstinnehafvare* icke äro delegare i någon pensionsinrättning, afsedd att bereda dem sjelfva pension, *erlägga de icke i någon form afgifter för egen pensionering.*

Till den öfversigt öfver gällande bestämmelser angående pensionsväsendet för innehafvare af statstjenst, hvilken härofvan lemnats, torde jemväl böra fogas några meddelanden rörande det sätt, hvarpå pensioneringen af de vid *Riksdagens verk* — riksbanken och riksgäldskontoret — anställde tjenstemän och betjente är ordnad.

Beträffande tjenstemän och vaktbetjening vid *riksbankens hufvud- och afdelningskontor* skall, enligt gällande reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning, pensionsberäkningen grundas dels på den lön, som innehafves af den från tjenst afgående, och dels på det antal år, han varit anställd såsom extra ordinarie eller ordinarie i riksbankens eller annan statens tjenst; och är i sådant afseende stadgadt:

att tjensteman eller vaktbetjent skall, då han uppnått 65 lefnadsår och tjenat 35 år, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå, fullmägtige dock obetaget att låta med afsked anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna riksbanken och kan finnas villig att i tjensten qvarstå;

att verkställande styrelseledamot vid afdelningskontor, hvilken är tjensteman i riksbanken, är, om han vid ofvan angifna lefnads- och tjenstålder frånträder förstnämnda befattning, berättigad att i pension åtnjuta sin lön såsom sådan ledamot oafkortad;

att den tjensteman eller vaktbetjent, som efter ådagalagdt välförhållande sig om afsked anmäler, är, såvida han fylt 60 år och tjenat 35 år, berättigad att såsom pension för lifstiden åtnjuta trefjerdedelar af innehafvande lön;

att afskedssökande före uppnådda 60 lefnadsår i förening med 35 tjenstår kan erhålla pension endast i händelse af bevislig oförmögenhet till vidare tjenstgöring, i hvilken händelse pensionsbeloppet bestämmes efter tjenståren allena medelst afdrag å trefjerdedelars lön af $^1/_{35}$ för hvarje bristande tjenstår; hvaremot, om tjenståren öfverstiga 35 och åldersåren 60, det ofvan bestämda pensionsbeloppet ökas med $^1/_{35}$ för hvarje öfverskjutande tjenstår eller ock med $^1/_{60}$ för hvarje öfverskjutande åldersår, derest detta sistnämnda beräkningssätt skulle för afskedssökanden utfalla förmånligare;

att, då sådant för göromålens säkra och skyndsamma gång finnes erforderligt, fullmägtige kunna på pensionsstat förflytta tjensteman eller vaktbetjent, som af sjukdom eller minskad arbetsförmåga är förhindrad att vidare på ett tillfredsställande sätt gagna riksbanken, oaktadt han ej anmält sig om afsked, i hvilket fall fullmägtige ega att efter omständigheterna tillägga den, som afskedas, *antingen* hela lönen i pension, ehvad de föreskrifna lefnads- och tjenståren äro uppnådda eller icke, *eller ock* en del af lönen, dock ej mindre än hvad med tillämpning af bestämmelserna i nästföregående punkt belöper;

samt att pensionstagare, som af domstol genom laga kraft egande utslag förklarats förlustig medborgerligt förtroende för alltid eller för viss tid, förlorar rättigheten att vidare uppbära pension.

Angående pensioneringen af *riksgäldskontorets* betjening är i gällande reglemente för riksgäldskontoret föreskrifvet:

att tjenstinnehafvare skall, då han uppnått 65 lefnadsår och tillbragt 35 år i allmän tjenst, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension från tjensten afgå, fullmägtige likväl obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna riksgäldskontoret och kan finnas villig att i tjensten qvarstå;

att den tjensteman eller vaktmästare, som efter ådagalagdt välförhållande anhåller om afsked, är, såvida han fylt 60 år och varit i allmän tjenst 35 år, berättigad att såsom pension för lifstiden åtnjuta trefjerdedelar af innehafvande lön;

att afskedssökande före uppnådda 60 lefnadsår och 35 tjenstår kan erhålla pension endast i händelse af bevislig oförmögenhet till vidare tjenstgöring, då pensionsbeloppet bestämmes efter tjenståren allena medelst af-

drag å trefjerdedelars lön af $^1/_{35}$ för hvarje bristande tjenstår, hvaremot, om tjenståren öfverstiga 35 och åldersåren 60, pensionsbeloppet ökas med $^1/_{35}$ för hvarje öfverskjutande tjenstår eller ock med $^1/_{60}$ för hvarje öfverskjutande åldersår, derest detta sistnämnda beräkningssätt skulle för afskedssökanden utfalla förmånligare;

samt att, då sådant för göromålens säkra och skyndsamma gång finnes erforderligt, fullmägtige kunna på pensionsstat förflytta tjenstinnehafvare, som af sjukdom eller minskad arbetsförmåga är förhindrad att vidare på ett tillfredsställande sätt gagna riksgäldskontoret, oaktadt han sig ej om afsked anmält, i hvilket fall fullmägtige ega att efter omständigheterna tillägga tjenstinnehafvaren såsom pension *antingen* hela lönen, ehvad de föreskrifna lefnads- och tjenståren äro uppnådda eller icke, *eller ock* en del af lönen, dock ej mindre än hvad med tillämpning af bestämmelserna i nästföregående punkt belöper.

De tjenstinnehafvare vid riksbanken och riksgäldskontoret tillkommande pensionsförmåner tillfalla dem utan skyldighet å deras sida till erläggande af afgifter af något slag.

Ehuru den personal, hvilkens pensionering bestrides genom folkskolelärarnes pensionsinrättning, icke är anställd i statens tjenst, har dock, särskildt med hänsyn till de betydliga utgifter staten årligen får vidkännas för aflöning och pensionering af nämnda personal, några meddelanden här intagits jemväl beträffande

Folkskolelärarnes pensionsinrättning.

Delaktighet i pensionsinrättningen åligger icke lärarne utan skoldistrikten, och lärarne hafva icke att vidkännas några afgifter för sin egen pensionering, utan pensionskostnaderna bestridas af staten och skoldistrikten gemensamt.

Reglemente för pensionsinrättningen utfärdades den 30 november 1866, men deri hafva sedermera vidtagits många mer och mindre vigtiga förändringar.

1:o) **Statens bidrag:**

a) det af rikets ständer anvisade *grundkapital* af statsmedel, uppgående till 198,060 kr.;

b) *årligt anslag,* för närvarande utgörande 622,873 kronor, som äro anvisade å 10:de hufvudtitelns ordinarie stat.

Anm. Å samma stat anvisas jemväl 63,500 kr. bidrag till folkskolelärarnes enke- och pupillkassa.

2:o) **Pensionsafgift:**

Skolområde och skoldistrikt äro skyldiga att erlägga pensionsafgift med fem procent årligen af den lön, för hvilken området eller distriktet med afseende å vederbörande lärares pensionering vunnit delaktighet i inrättningen (§ 7).

Extra pensionsafgift till lika belopp som det nyssnämnda utgår under viss i § 8 af reglementet angifven förutsättning.

Anm. Det högsta lönebelopp, för hvilket delaktighet kan erhållas, är 1,000 kr. (§ 2).

3:o) **Lefnadsålder och tjenstetid** (§§ 14—16):

Pensionsrätt tillkommer:

a) den som uppnått 55 lefnads- och 30 tjenstår;

b) den som ej uppnått nämnda antal lefnads- och tjenstår men genom obotlig sjukdom blifvit urståndsatt att sin tjenst vidare sköta, derest folkskoleläraren räknar minst 10 ordinarie tjenstår;

c) utan sådan anledning, som under b) omförmäles, den som fylt 50 lefnadsår och såsom folkskolelärare tjenstgjort minst 25 år.

4:o) **Pensionsbelopp** (§§ 13—16):

Pension är antingen *hel* eller *afkortad.*

Hel pension utgår med 75 procent af den lön, för hvilken delaktighet i pensionsinrättningen vunnits, och tillkommer dels den, som uppfylt de för pensionsrätt under 3:o a.) angifna vilkor, dels ock under 3:o b, omförmäld lärare, derest hans lefnads- och tjenstår sammanräknade utgöra minst 85.

Afkortad pension tillkommer:

a) den under 3:o b.) omförmälde lärare, för hvilken sammanräknade antalet lefnads- och tjenstår icke utgör 85 år, på det sätt att för hvarje bristande år afkortas en procent af hela pensionen;

b) den under 3:o c.) omförmälde lärare enligt den i följande tabell angifna beräkningsgrund:

Vid			erhålles af hel pension:
lefnadsår:	tjenstår:	eller sammanlagda lefnads- och tjenstår:	
50	25	{ 75 76 }	0,63
51	26	{ 77 78 }	0,69
52	27	{ 79 80 }	0,76
53	28	{ 81 82 }	0,83
54	29	{ 83 84 }	0,91

Anm. Understiga tjenståren det antal, som enligt tabellen motsvarar lefnadsåldern, utgår pensionen med det belopp, som emot antalet af sammanlagda lefnads- och tjenståren svarar.

För egen pensionering hafva, såsom redan nämnts, folkskolelärarne icke att vidkännas afgifter; men *skyldighet* att vara delegare i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa samt såsom sådan till kassan årligen betala pensionsafgift åligger hvarje folkskolelärare, som blifver ordinarie innehafvare af tjenst, för hvilken vederbörande skolområde eller skoldistrikt i afseende å innehafvarens egen pensionering vunnit delaktighet i folkskolelärarnes pensionsinrättning, så ock hvarje i sagda inrättning blifvande pensionstagare, hvilken under sin tjenstetid ingått såsom delegare i kassan. *Rättighet* att såsom delegare i kassan inträda tillkommer ordinarie folkskolelärarinna.

Dylik årlig pensionsafgift utgöres:

a) af hvarje folkskolelärare med $3^1/_3$ procent och af hvarje folkskolelärarinna med $1^2/_3$ procent af den lön, för hvilken skolområde eller skoldistrikt i afseende å delegarens egen pensionering vunnit delaktighet i folkskolelärarnes pensionsinrättning;

b) af hvarje manlig pensionstagare i folkskolelärarnes pensionsinrättning med $2^1/_2$ procent och af hvarje qvinlig pensionstagare med $1^1/_4$ procent af den lön, hvarefter hans eller hennes pension i samma pensionsinrättning beräknas. (§ 4.)

Anm. 1. Erlagda afgifter återställas icke. (§ 8.)

Anm. 2. Pensionsbeloppen utgöra:

a) för enka utan barn 20 procent af den lön, för hvilken i afseende å delegarens egen pensionering vunnits delaktighet i folkskolelärarnes pensionsinrättning:

b) för enka med ett eller flera pensionsberättigade barn 30 procent af dito dito;

c) för två eller flera barn 20 procent af dito dito;

d) för ett barn 10 procent af dito dito. (§§ 21 och 22.)

Bil. IV.

Af komitén afgifna särskilda underdåniga utlåtanden i pensionsfrågor.

Till Konungen, underdånigst, i fråga om pensionslagens tillämpning å de ordinarie och extra ordinarie professorer vid universiteten, hvilkas aflöning till hela beloppet utgöres af afkomst af prebendepastorat.

Det förslag till pensionslag för civile tjenstinnehafvare, hvilket samtidigt härmed till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnas, tillägger rätt till pension vid afgång från tjenst åt ordinarie innehafvare af civil tjenst med lön å stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen. De vid rikets universitet anställde lärare äro visserligen enligt berörda lagförslag att hänföra till civile tjenstinnehafvare, men inom de teologiska fakulteterna finnas såväl ordinarie som extra ordinarie professorer, hvilka icke uppbära sin aflöning på grund af lönestat, så fastställd, som i pensionslagen förutsättes, enär de aflönas uteslutande genom afkomst af det prebendepastorat, hvilket blifvit en hvar af dem anvisadt. Sådane löntagare äro: förste teologie professorn vid Upsala universitet och samtlige professorer och extra ordinarie professorer vid Lunds universitets teologiska fakultet.

För närvarande ega emellertid de nu uppräknade ordinarie professorerna samma rätt till pension å allmänna indragningsstaten, som tillkommer annan professor vid rikets universitet, d. v. s. rätt att efter uppnådda 65 lefnadsår vid afskedstagandet åtnjuta från nämnda indragningsstat ett pensionsbelopp af 4,500 kronor om året. De extra ordinarie professorerna inom de teologiska fakulteterna ega för närvarande, lika litet som deras vederlikar inom de verdsliga fakulteterna, någon pensionsrätt.

Genom antagande af det lagförslag, som af komitén utarbetats, skulle såväl de ordinarie som de extra ordinarie professorerna vid rikets universitet, oafsedt hvilken fakultet de tillhöra, så vidt de uppbära lön å stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen, erhålla rätt till

pension enligt pensionslagens bestämmelser; och då det synes vara uppenbart, att den omständighet, att aflöningen uteslutande består i afkomst af prebendepastorat, icke bör försätta en tjenstinnehafvare i annan ställning i afseende å pensionsrätt och dermed förbundna skyldigheter än öfriga med honom eljest likställde tjenstinnehafvare, har komitén, som, enligt hvad i betänkandet närmare angifves, funnit mindre lämpligt att beträffande desse tjenstinnehafvare i pensionslagen inrymma undantagsstadganden, ansett särskildt beslut om deras pensionsrätt böra meddelas.

Komitén får alltså hemställa, det täcktes Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen besluta, att, derest lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, af hufvudsakligen samma innehåll som det nu af komitén framlagda lagförslaget, varder antagen, denna lags bestämmelser skola i alla tillämpliga delar gälla äfven de ordinarie och extra ordinarie professorsembeten vid rikets universitet, till hvilkas innehafvare aflöningen utgår *uteslutande* i form af afkomst af prebendepastorat; börande dock i fråga om beräkning af pensionsunderlag iakttagas, *att* pensionsunderlaget för hvarje sådant professors- eller extra ordinarie professorsembete skall anses utgöra enahanda belopp som för annan ordinarie eller extra ordinarie professur vid samma universitet, *samt att* ålderstillägg icke må vid pensionsunderlagets bestämmande beräknas, med mindre tjenstinnehafvaren fullgjort de för annan likställd tjenstinnehafvare i sådant afseende föreskrifna vilkor.

Stockholm den 7 november 1902.

Till Konungen, underdånigst, i fråga om pensionslagens tillämpning å professor skytteanus vid Upsala universitet samt innehafvaren af en genom f. d. provinsialläkaren G. Böttigers gåfvobref upprättad professur vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

Af de vid rikets högskolor inrättade lärostolar grunda sig tvenne på donationer af enskilda personer; så är nemligen förhållandet med den skytteanska professuren vid universitetet i Upsala samt den professur vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, hvilken tillkommit genom ett af f. d. provinsialläkaren Gustaf Böttiger utfärdadt gåfvobref.

Den *skytteanska professuren* i vältalighet och politik är stiftad enligt riksrådet Johan Skyttes donationsbref den 1 januari 1622, hvarå sanktion erhölls genom kongliga brefvet den 2 juni 1622; varande i bref den 1 oktober samma år af Skytte utfärdade närmare bestämmelser för denna professurs tillsättning, innehafvarens skyldigheter m. m.

Den af Eders Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 13 november 1885 fastställda utgiftsstat för universitetet i Upsala upptager under filosofiska fakulteten, humanistiska sektionen: »en professor i vältalighet och statskunskap, skytteanus», med anteckning: »lön af riksrådet Skyttes donation och bostad i skytteanska huset».

Att emellertid till innehafvaren af denna professur utgår aflöning jemväl af statsmedel, inhemtas af det förhållande att, sedan Eders Kongl. Maj:t uti statsverkspropositionen till 1887 års riksdag föreslagit, att Riksdagen, med uteslutande af det under rubrik »indelning och dermed jemförlig anvisning på förslag: ersättningar» upptagna anslag, 1,800 kronor, måtte såsom *ersättning för spanmålsindelning*, tillkommande professor

skytteanus vid universitetet i Upsala, bevilja ett årligt belopp af 1,785 kronor, så blef denna Eders Kongl. Maj:ts framställning af Riksdagen bifallen enligt skrifvelse den 7 juli 1887 angående reglering af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel.

Genom det vid 1873 års riksdag fattade beslut, att universitetsprofessor skulle ega rätt att, om han efter uppnådda 65 lefnadsår gjorde ansökan om afsked, å allmänna indragningsstaten uppföras till åtnjutande af pension till belopp af 4,500 kronor, har sådan pensionsrätt tillfallit jemväl professor skytteanus.

Genom gåfvobref, dagtecknadt oktober 1885, öfverlemnade f. d. provinsialläkaren och brunnsintendenten Gustaf Böttiger till karolinska mediko-kirurgiska institutet i Stockholm en summa af100,000 kronor på vilkor, bland andra: *att* kapitalet skulle utgöra grundfonden för en ordinarie professur vid institutet i någon af den praktiska medicinens specialgrenar och räntan oafkortad utgå såsom lön åt professorn i ämnet; *att* den af donator eller — efter hans död — af institutets lärarekollegium till innehafvare af lärostolen kallade skulle i vederbörlig ordning af Kongl. Maj:t till professor utnämnas; *samt att* i pensionsrätt och för öfrigt i alla skyldigheter och rättigheter, som i gåfvobrefvet icke blifvit särskildt vidrörda, den nye professorn borde varda likställd med institutets dittills varande ordinarie professorer. Uti en den 28 november 1885 utfärdad handling förklarade donator, att sistnämnda punkt i gåfvobrefvet borde så tolkas, att genom densamma åt innehafvaren af den på grund af donationen upprättade lärostolen tillförsäkrades rätt till en pension *af statsmedel* lika med den, som då var bestämd för institutets ordinarie professorer eller *4,500 kronor.*

Enär gåfvan sålunda hade gjorts beroende, bland annat, deraf att den ifrågasatta lärostolens professor blefve i afseende å pensionsrätt likställd med karolinska institutets dittills varande ordinarie professorer, anhåller Eders Kongl. Maj:t, under erinran att sådan professor enligt nådiga brefvet den 2 juni 1876 var berättigad att efter uppnådda 65 år vid afskedstagandet uppbära årlig pension till belopp af 4,500 kronor, proposition i ämnet till Riksdagen för att dymedelst sätta Riksdagen i tillfälle att taga under omprövning, huruvida Riksdagen ville medgifva den pensionsrätt, som utgjorde ett vilkor för att gåfvan skulle komma till verkställighet, samt föreslog Riksdagen medgifva, »att innehafvaren af den professur, som i följd af en särskildt erbjuden gåfva å 100,000 kronor kunde komma att upprättas vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, måtte tillerkännas pensionsrätt lika med den, som *för närvarande* tillkommer ordinarie professor vid institutet».

Enligt skrifvelse den 16 maj 1886 medgaf Riksdagen visserligen, att innehafvaren af nämnda professur tillerkändes pensionsrätt lika med den, som »för närvarande» tillkomme ordinarie professor vid institutet, *dock under vilkor* dels att såväl det läroämne, den nya professuren skulle omfatta, som valet af den person, hvilken skulle uppehålla densamma, äfvensom af den förste innehafvarens efterträdare af Kongl. Maj:t godkändes, dels att förändringar i de ordinarie undervisningstiderna, som af innehafvaren af professuren kunde önskas, endast finge ega rum med institutets lärarekollegii medgifvande, dels ock att nämnde innehafvare icke finge ega rättighet att fordra högre löneförmåner än behållna räntan af det donerade kapitalet.

Likasom professor skytteanus och innehafvaren af den omförmälda professuren vid karolinska mediko-kirurgiska institutet hittills varit i fråga om pensionsrött likställde med öfriga ordinarie professorer vid universiteten och det nämnda institutet, så synes detsamma böra blifva förhållandet för framtiden. Derest, såsom komitén föreslagit, den blifvande pensionslagens bestämmelser komme att tillämpas i afseende å alla de läraretjenster vid dessa högskolor, för hvilka lön utgår enligt stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen, böra alltså — såvidt icke de vid donationerna fästade förbehåll skulle lägga hinder i vägen — samma lagbestämmelser förklaras skola i tillämpliga delar gälla i afseende å de genom nämnda tvenne donationer inrättade professurer.

Beträffande den förra eller den skytteanska professuren vid Upsala universitet synes icke heller, särskildt med afseende derå, att innehafvaren af denna professur till icke så obetydlig del aflönas af statsmedel, något hinder möta för en sådan anordning. Komitén finner deremot tvifvelaktigt, huruvida ändring numera kan vidtagas i fråga om den pensionsrätt, som utgjorde ett vilkor för öfverlemnande till karolinska mediko-kirurgiska institutet af de gåfvomedel, hvarpå den ifrågavarande professuren vid nämnda institut är grundad.

Komitén får alltså hemställa, det täcktes Eders Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen besluta, att, derest lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension af hufvudsakligen samma innehåll som det nu af komitén framlagda lagförslaget varder antagen, samma lags bestämmelser skola i alla tillämpliga delar gälla ej mindre den genom riksrådet Johan Skyttes donationsbref inrättade professuren vid Upsala universitet än äfven den professur vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, som är grundad på gåfvobref af f. d. provinsialläkaren Gustaf Böttiger, den senare professuren dock endast så vidt de med donationen förenade vilkor icke utgöra hinder för pensionslagens tillämpning; börande dervid iakttagas, att pensions-

underlaget för hvardera tjensten skall anses utgöra samma belopp som för annan ordinarie professur; dock att ålderstillägg icke må vid pensionsunderlagets bestämmande beräknas, med mindre tjenstinnehafvaren fullgjort de för annan likställd tjenstinnehafvare i sådant afseende föreskrifna vilkor.

Stockholm den 7 november 1902.

Till Konungen, underdånigst, i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid Sveriges geologiska undersökning fast anställda personal.

Sedan chefen för Sveriges geologiska undersökning uti underdånig skrifvelse den 17 december 1898 hos Eders Kongl. Maj:t på anförda skäl föreslagit, *att* de vid nndersökningen fast anställde geologernas antal skulle efter hand förminskas från elfva till sex; *att* de med de sålunda indragna geologplatserna förenade lönerna finge användas till aflöning åt ett ökadt antal extra geologer och andra tillfälliga biträden; *att* aktuarie-, amanuens-, bibliotekarie- och kemistbefattningarne, i den mån inträffande förändringar i personalförhållandena så medgåfve, borde skiljas från de geologbefattningar, med hvilka de nu vore förenade; *samt att* pensionsrätt måtte beredas för Sveriges geologiska undersöknings fast anställda personal, i enlighet med ett vid den underdåniga skrifvelsen i ämnet fogadt förslag till pensionsordning, har Eders Kongl. Maj:t under den 30 juni 1899 till komitén för verkställande af utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjenstinnehafvare lemnade bidrag äfven till sin egen pensionering, öfverlemnat berörda handlingar för att, i hvad de angå beredande af pensionsrätt för Sveriges geologiska undersöknings fast anställda personal, tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det komitén lemnade uppdrag; och har Eders Kongl. Maj:t under den 20 derpåföljde november låtit till komitén öfverlemna, för att handläggas i sammanhang med nyssnämnda underdåniga skrifvelse, en till statsrådet och chefen för civildepartementet ställd promemoria af samma dag, innefattande en af geologerna vid nämnda undersökning E. Erdmann och H. Santesson, på uppdrag af öfriga vid undersökningen anställde geologer, framställd anhållan att vid pensionsfrågans framläggande för Riksdagen måtte följas de grunder, som tillämpats vid ett till 1888 års riksdag aflåtet förslag i ämnet.

Det ofvan omförmälda förslaget till pensionsordning för Sveriges geologiska undersöknings fast anställda personal innehåller hufvudsakligen:

att geolog skulle vid fylda 55 år och efter minst 20 års tjenstetid vara berättigad att erhålla pension samt jemväl då skyldig att från befattningen afgå; *att* chefen för civildepartementet dock skulle ega att uppå derom gjord ansökning för ett år i sender bevilja sådan geolog rättighet att i tjensten qvarstå; *att* geolog, som vid sin afgång hade 20 tjenstår, skulle erhålla pension motsvarande $^{30}/_{60}$ af den lön, till hvilken han under året för sitt afskedstagande var berättigad; *att* pensionen skulle för hvarje ytterligare tjenstår ökas med $^{1}/_{60}$ af lönen intill 30 tjenstår, då maximipensionen, $^{2}/_{3}$ af lönen, skulle ernås; *att* pensionsbeloppet skulle för undersökningens chef beräknas efter enahanda grunder som för geolog men pensionsrätt inträda först vid fylda 60 år; *samt att* för de vid undersökningen anställde vaktbetjente skulle gälla samma pensionsbestämmelser, som för med dem likställde inom andra statens verk voro fastställda.

Beträffande aflöningen till de vid den geologiska undersökningen anställde tjenstinnehafvare, så beviljades af 1875 års riksdag i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts förslag följande aflöningsförmåner:

för chefen ..... 7,000 kronor,
» tjensteman ..... 2,500 »

med rätt för tjensteman till fyra ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, att åtnjutas: det första efter fem, det andra efter tio, det tredje efter femton och det fjerde efter tjugu års väl vitsordad tjenstgöring, räknadt från och med året näst efter det, då tjensteman blef antagen;

samt för vaktmästaren ..... 750 kronor.

Om tjenstemännens *antal* meddelades dock icke någon bestämmelse, och anslaget till geologiska byrån uppfördes fortfarande, såsom tillförene, på *extra* stat.

Härutinnan har sedermera endast den ändring egt rum, att Riksdagen enligt skrifvelse den 14 maj 1900, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts i ämnet väckta förslag, bestämt aflöningen för tjensteman i lägsta lönegraden till ..... 3,000 kronor,

med rätt till tre ålderstillägg å 500 kronor, att tillgodonjutas: det första efter fem, det andra efter tio och det tredje efter femton års väl vitsordad tjenstgöring, räknadt från och med året näst efter det, då tjensteman antogs.

I fråga om pensionsrätt för dessa tjenstemän föreslog Eders Kongl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1888 års riksdag, *att* chefen för den geologiska undersökningen och de dervid anställda geologer skulle, den förre vid vid 65 lefnadsår och efter 35 års anställning i statens tjenst samt geolog vid 60 lefnadsår och efter 30 års verksamhet vid undersökningen, ega att efter erhållet afsked komma i åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten, *samt att* denna pension skulle utgå: för chefen med 5,000 kronor och för geolog med aflöningens hela belopp, derest denna utgjorde 3,000 kronor eller derunder men med 80 procent af aflöningen, om denna öfverstege 3,000 kronor, dock med iakttagande att den, som i årlig aflöning åtnjöte öfver 3,000 kronor men mindre än 3,750 kronor, skulle undfå pension till belopp af 3,000 kronor.

Efter behandling af detta ärende yttrade Riksdagen enligt skrifvelse den 11 maj 1888, att denna personals fortfarande verksamhet i statens tjenst vore beroende af årligt beviljande af det till dess aflöning anvisade extra anslag, hvilket syntes utvisa, att anslagsbehofvet ansetts vara af mera tillfällig beskaffenhet, hvadan Eders Kongl. Maj:ts framställning icke af Riksdagen bifallits.

Komitén, som ansett, att pensionsrätt enligt den af komitén föreslagna lagen bör tillkomma endast »ordinarie innehafvare af civil tjenst med lön å stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen», har af sådan anledning icke kunnat inrymma under pensionslagens bestämmelser den ifrågakomna personalen vid Sveriges geologiska undersökning, hvilken, såsom ofvan anförts, åtnjuter sina aflöningsförmåner endast å extra stat. Komitén anser sig dock kunna antaga, att, derest sådan tjenstinnehafvare befinnes hafva uppfylt de vilkor, som med hänsyn till tjenstens beskaffenhet anses motsvara hvad som i allmänhet erfordras för tillgodonjutande af pension, dylik förmån, i likhet med hvad som redan i några fall egt rum, kommer att *uppå särskild derom gjord framställning* honom af Riksdagen beviljas, dock att vid pensionsbeloppets bestämmande lärer böra komma i betraktande att med befattningen icke varit förenad skyldighet att för beredande af pension erlägga afgift.

De remitterade handlingarne varda härjemte återställda.

Stockholm den 7 november 1902.

Till Konungen, underdånigst, i anledning af väckt fråga om beredande af pensionsrätt för den vid rikets allmänna kartverk anställda civila personal.

Sedan chefen för rikets allmänna kartverk uti underdånig skrifvelse den 29 juni 1899 hemstält, att Eders Kongl. Maj:t behagade till Riksdagen göra framställning derom, *dels* att den vid nämda kartverk anställda civila personalen måtte upptagas bland de civile tjenstemän, hvilka enligt lag blefve berättigade till pension af staten, *dels ock* att, med hänsyn till fältarbetenas kraf, vilkoren för sådan pension måtte bestämmas på det sätt, att lefnadsåldern för pensionsrättens inträde icke sattes alltför hög, högst 60 år, och i tjenståldern, äfven för kartverkets nuvarande personal, inräknades personalens hela tjenstetid vid kartverket,

har Eders Kongl. Maj:t genom remiss af den 14 derpåföljde juli till komitén för verkställande af utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjenstinnehafvare lemnade bidrag äfven till sin egen pensionering, öfverlemnat berörda framställning för att tagas i öfvervägande vid fullgörandet af det komitén genom nådigt bref den 9 juni samma år lemnade uppdrag.

I anledning af den sålunda väckta frågan om pensionsrätt för allmänna kartverkets civila personal får komitén till en början lemna följande redogörelse för denna personals *ställning* och *aflöningsförhållanden.*

Sedan en år 1877 tillsatt komité under den 6 maj 1878 afgifvit betänkande beträffande de ekonomiska och topografiska kartverken och deri föreslagit bland annat:

att de *ekonomiska och topografiska kartverken* i afseende på personal och anslag borde *sammanslås* till *ett* kartverk, som skulle ställas under styrelse och ledning af chefen för generalstaben och benämnas *landkartverket;*

att vid landkartverket borde tjenstgöra 11 officerare och 1 professor, samtliga på generalstabens stat;

att kartverkets fältmätningspersonal borde bestå af 14 civile kartografer och 65 från armén kommenderade officerare och underofficerare, af hvilka de förre skulle aflönas med dels fasta arfvoden dels dagaflöning, och de senare endast med dagaflöning;

att en fotografisk och galvano-plastisk atelier borde inrättas; samt

att kartografer och koppargravörer vid landkartverket borde pensioneras af staten,

och efter det frågan om kartverkens ordnande upprepade gånger utgjort föremål för Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens behandling,

föreslog Eders Kongl. Maj:t uti den till 1894 års riksdag aflåtna statsverkspropositionen under rubrik: *Rikets allmänna kartverk* Riksdagen att för de ekonomiska och topografiska kartarbetenas fortsatta bedrifvande

dels medgifva att — med uteslutande ur riksstaten af den under sjette hufvudtiteln å ordinarie stat uppförda anslagstitel »rikets ekonomiska kartverk, reservationsanslag» tillika med det derunder anvisade anslag, 6,000 kronor — i stället finge bland anslagen å riksstatens sjette hufvudtitel under anslagstitel »rikets allmänna kartverk» å ordinarie stat uppföras ett anslag å 178,600 kronor;

dels ock godkänna följande bestämmelser: att *arfvode* till kartograf bestämdes till 1,500 kronor med tre ålderstillägg å 500 kronor, hvilka skulle utgå efter resp. 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjenstgöring; att den officer, som förordnades att handhafva närmaste ledningen af de ekonomiska kartarbetenas utförande, finge tilldelas ett årligt arfvode af 1,000 kronor; att årliga arfvoden, hvartdera till belopp af 500 kronor, finge tilldelas de kartografer (högst trenne), hvilka förordnades att biträda vid kartarbetenas öfvervakande och ledning; och att arfvodena för öfrig civil personal, såsom gravörer med flera — hvilkas aflöningsförmåner delvis måste grundas på beting — äfvensom storleken af de dagaflöningar och reseersättningar, hvilka skulle utgå för arbete å fältet, af Eders Kongl. Maj:t, uppå förslag af afdelningschefen vid generalstabens topografiska afdelning såsom kartverkschef, bestämdes; dock att reseersättningen till de kartografer, som vore sysselsatte med stomkartors upprättande, icke finge utgå med högre belopp än 500 kronor till kartograf, som ledde dessa arbeten, och med 400 kronor till en hvar af de öfriga.

Af den nådiga propositionen framgår vidare: *att* arbetena skulle utföras af, förutom de vid generalstabens topografiska afdelning kommenderade generalstabsofficerare, hvilkas antal skulle bestämmas genom af Kongl. Maj:t utfärdad instruktion, och generalstabens professor, dels civile

kartografer och kartografaspiranter samt generalstabens topografiska afdelnings civila biträden, dels ock från armén kommenderade officerare eller underofficerare samt af qvinlig personal; *att* hela landets topografiska kartläggning antoges skola vara afslutad omkring år 1924 och dess ekonomiska, hvad södra och mellersta delarne af riket anginge, fullbordad omkring år 1930; *samt att* de fasta kartografernas antal, med hänsyn till en lämplig rekrytering och afgång, icke borde inskränkas till någon viss siffra.

Den nådiga propositionen, som icke innehåller någon framställning om pensionsrätt för det allmänna kartverkets personal, blef af Riksdagen godkänd.

Då komitén vid utarbetande af sitt förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension utgått från den förutsättning, hvilken legat till grund för tidigare uppgjorda förslag till sådan lag, nämligen att pensionsrätt icke bör tillkomma *arfvodes*tagare; och då komitén ansett sig så mycket mindre böra, till förmån för den nu ifrågavarande personalen, göra något undantag från nämnda regel, som hela institutionen torde kunna betraktas såsom mera tillfällig, har komitén icke kunnat uti sitt nu framlagda lagförslag inrymma bestämmelser angående pensionsrätt för den vid rikets allmänna kartverk anstälda civila personal. Komitén hyser dock den uppfattningen, att, derest till nämnda personal hörande tjensteman befinnes hafva uppfylt de vilkor, som med hänsyn till tjenstens beskaffenhet kunna anses motsvara hvad som i allmänhet erfordras för rätt till pension, dylik förmån äfven — såsom också hittills i flera fall skett — kommer att uppå särskild derom gjord framställning honom af Riksdagen beviljas, dock att vid pensionsbeloppets bestämmande lärer böra komma i betraktande att med befattningen icke varit förenad skyldighet att för beredande af pension erlägga afgift.

De remitterade handlingarne varda härjemte återstälda.

Stockholm den 7 november 1902.

Till Konungen, underdånigst, i fråga om beredande af pensionsrätt för konsistorienotarierna, de extra ordinarie professorerna vid universiteten samt följande vid Lunds universitet anställde tjenstinnehafvare, nämligen konservatorn vid zoologiska institutionen, trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården och universitetets vaktmästare.

Sedan *dels* statskontoret uti ett den 22 oktober 1901 afgifvet underdånigt utlåtande angående lönereglering för de vid domkapitlen och Stockholms stads konsistorium anställde tjenstemän och betjente m. m. hemstält, att beträffande pension vid afskedstagandet för konsistorienotarierna skulle få gälla hvad som i allmänhet vore eller blefve stadgadt för de statens civile embets- och tjenstemän, hvilkas aflöning vore fördelad i lön och tjenstgöringspenningar, *dels ock* kanslern för rikets universitet med skrifvelse den 4 oktober 1901 till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnat och dervid till bifall förordat en af det större akademiska konsistoriet i Lund gjord framställning om, bland annat, beredande af pensionsrätt för extra ordinarie professorer äfvensom för Lunds universitets vaktmästare, konservatorn vid zoologiska institutionen och trädgårdsmästaren vid botaniska trädgården,

samt efter det statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet uti skrifvelse till statsrådet och tillförordnade chefen för finansdepartementet af den 14 december 1901, jemte uttalande af den mening att de berörda framställningarne lämpligen borde tagas under ompröfning af den utaf Eders Kongl. Maj:t den 9 juni 1899 tillsatta komité för utredning angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet, öfverlemnat ett tryckt exemplar af statskontorets åberopade utlåtande äfvensom bestyrkta transsumt af ofvannämnda tvenne skrifvelser,

har Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss af den 24 december 1901 låtit tillställa komitén för utredning angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet ofvanberörda handlingar för att tagas i öfvervägande vid fullgörande af det komitén lemnade uppdrag; och får komitén, som denna dag afgifver betänkande med dervid fogadt förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension, beträffande de i den nådiga remissen afsedda framställningarne särskildt anföra följande.

Hvad först angår *konsistorienotariernas* pensionsrätt, tillåter sig komitén erinra, hurusom numera genom beslut vid innevarande års riksdag och nådiga brefvet den 13 sistlidne juni aflöningsstat blifvit fastställd för tjenstemännen vid de ecklesiastika konsistorierna, upptagande denna stat för notarierna vid domkapitlen äfvensom för notarien vid Stockholms stads konsistorium följande, i lön och tjenstgöringspenningar fördelade aflöningsförmåner, nämligen:

	Lön. Kronor.	Tjenstgörings-penningar. Kronor.	Summa. Kronor.
vid domkapitlet i Uppsala:			
1 notarie	3,000	1,500	4,500 *
vid domkapitlen i Lund, Göteborg och Hernösand:			
1 notarie	3,000	1,500	4,500
2 dito	6,000	3,000	9,000
vid domkapitlen i Linköping, Skara, Vesterås, Vexiö och Karlstad:			
1 notarie	2,500	1,300	3,800
4 dito	10,000	5,200	15,200
vid domkapitlet i Strengnäs:			
1 notarie	2,500	1,300	3,800 **
vid domkapitlet i Kalmar:			
1 notarie	2,000	1,000	3,000
vid domkapitlet i Visby:			
1 notarie	2,000	1,000	3,000
vid Stockholms stads konsistorium:			
1 notarie	1,200	800	2,000;

* deraf 520 kronor från domkyrkan.
** » 400 » » »

egande notarierna rätt att efter fem års väl vitsordad tjenstgöring åtnjuta ett ålderstillägg å lönen af 500 kronor och efter ytterligare fem års sådan tjenstgöring ett andra ålderstillägg, likaledes af 500 kronor.

De för ofvannämda lönestats tillämpning erforderliga medel hafva blifvit å 1903 års riksstat uppförda såsom ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln.

Bland vilkoren för åtnjutande af aflöning enligt den nya staten hafva intagits bestämmelser *dels* derom, att konsistorienotarie skall, då han uppnått 65 lefnads- och minst 35 tjenstår, vara förpligtad att med oafkortad lön såsom pension å allmänna indragningsstaten från tjensten afgå, Kongl. Maj:t dock obetaget att låta med afskedet anstå, dersst och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjensten på ett tillfredsställande sätt gagna det allmänna; *dels ock* derom, att konsistorienotarie skall vara skyldig att underkasta sig de förändrade bestämmelser i fråga om pension, som kunna varda stadgade.

Då konsistorienotarie från och med nästkommande år, med hvilket år den nya lönestaten träder i tillämpning, måste betraktas såsom innehafvare af civil statstjenst, torde han härmed också komma i åtnjutande af den rätt till pension å allmänna indragningsstaten, som enligt nådiga brefvet den 1 juni 1877 tillkommer civil tjensteman, hvilkens aflöningsförmåner genom beslut vid 1876 års riksdag eller sedermera fördelats i lön och tjenstgöringspenningar. Detta innebär, att konsistorienotarie må efter uppnådda 65 lefnads- och 35 tjenstår vid afskedstagande från tjensten undfå pension till belopp, motsvarande den lön han innehaft.

Enligt 1 § i det af komitén utarbetade förslag till lag angående civile tjenstinnehafvares rätt till pension skall sådan rätt tillkomma ordinarie innehafvare af civil tjenst med lön å stat, som blifvit fastställd af Konungen och Riksdagen. Varder komiténs förslag i denna del godkändt, kommer alltså konsistorienotarie, som åtnjuter aflöning enligt ofvanomförmälda lönestat och således är skyldig att underkasta sig förändrade bestämmelser i fråga om pension, att i pensionshänseende bedömas enligt de i pensionslagen meddelade föreskrifter, utan att något särskildt beslut beträffande konsistorienotariernas pensionsrätt blifver af nöden.

Vidkommande derefter de *vid universiteten anstälde extra ordinarie professorernas* rätt till pension vid afgång från tjenst, så hafva dessa ännu icke — i olikhet med de extra ordinarie professorerna vid karolinska mediko-kirurgiska institutet — fått sig sådan rätt tillerkänd.

Vid *Upsala* universitet finnas 24 extra ordinarie professorer — deraf tre inom den teologiska fakulteten. För samtliga dessa äro aflöningsförmåner fastställda genom Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut och

sålunda fördelade för en hvar, att 3,300 kronor utgöra lön och 1,200 kronor tjenstgöringspenningar, hvarjemte vilkorlig rätt att åtnjuta tvenne ålderstillägg till lönen, hvartdera å 500 kronor, blifvit dem tillerkänd. I den för de extra ordinarie professorerna inom teologiska fakulteten fastställda aflöningen ingår äfven inkomst af prebendepastorat.

Vid *Lunds* universitet äro anstälde 18 extra ordinarie professorer, deraf två inom den teologiska fakulteten. Med undantag af de två sistnämnda, hvilkas aflöning utgöres allenast af den inkomst de åt dem anvisade prebendepastoraten lemna, åtnjuta de öfriga enahanda aflöningsförmåner som deras vederlikar vid Upsala universitet; och äro äfven dessa aflöningsförmåner till beloppen fastställda genom Eders Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut.

I och med antagande af en sådan bestämmelse som den i 1 § af komiténs lagförslag intagna skulle samtlige ofvanomförmälda extra ordinarie professorer — med undantag allenast af de tvenne, som tillhöra den teologiska fakulteten i Lund och beträffande hvilkas ställning i pensionshänseende komitén afgifver yttrande i sammanhang med frågan om pensionsrätten för de ordinarie professorer, hvilkas aflöning endast består i afkomst af prebendepastorat — komma att såväl hvad rättigheter som skyldigheter angår bedömas enligt de i pensionslagen gifna stadganden.

Beträffande slutligen beredande af pensionsrätt åt den vid *Lunds universitets zoologiska institution anstälde konservatorn, trädgårdsmästaren vid samma universitets botaniska trädgård samt universitetets vaktmästare* så förekommer, *att* samtlige desse tjenstinnehafvares aflöningsförmåner blifvit fastställda af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen att utgå med följande belopp, nämligen:

konservatorn arfvode	.....	1,800	kronor,	
trädgårdsmästaren arfvode	.....	1,800	»	jemte fri bostad,
1 vaktmästare d:o	.....	1,050	»	d:o
1 d:o d:o	.....	900	»	d:o
8 d:o, hvardera d:o	.....	600	»	d:o
samt rätt till 2 ålderstillägg à 100 kronor.				
1 vaktmästare arfvode	.....	600	kronor	
samt rätt till 2 ålderstillägg à 100 kronor.				
1 vaktmästare arfvode	.....	150	kronor,	
1 d:o d:o	.....	100	»	
2 d:o, hvardera d:o	.....	50	»	

men då dessa förmåner, så vidt de utgå kontant, benämnas *arfvoden*, under det att pensionsrätt hittills endast medgifvits dem, som uppbära *lön*, har

komitén, som anser pensionsrätt enligt den af komitén föreslagna lag icke böra tillkomma arfvodestagare, ingen anledning att för nu ifrågavarande tjenstemän och betjente föreslå något undantag. Oaktadt rätt till pension enligt det nu framlagda lagförslaget icke skulle berörda tjenstinnehafvare tillerkännas, hyser komitén dock den uppfattning, att, derest sådan tjenstinnehafvare befinnes hafva uppfylt de vilkor, som i allmänhet erfordras för rätt till pension, dylik förmån äfven kommer att *uppå särskild derom gjord framställning* af Riksdagen beviljas, dock att vid pensionsbeloppets bestämmande lärer böra komma i betraktande att med befattningen icke varit förenad skyldighet att för beredande af pension erlägga afgift.

De remitterade handlingarne varda härjemte återstälda.

Stockholm den 7 november 1902.

Rättelse.

I noten å sid. 102 bör hänvisas till sid. 189 och ej till sid. 100.
